52 OLDAL

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal
SZUBOTICA
ZMAJ JOVIN TRG 8
Telefonok
Kiadóhivatal 8-58
Szerkesztőség 8-10, 8-62

Ára 4 dinár

Előfizetés az országban
negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinár

Megjelenik
minden nap, hétfőn és
ünnep utáni napokon is

XXX. ÉVFOLYAM — SZUBOTICA, 1929. JULIUS 21. VASÁRNAP — 195. SZÁM

Európa és Társa

Ezzel a cégszerü megjelöléssel jellemzi Henry de Jouvenel francia szenátor azt a helyzetet, amelyet a jóvátételi világbank megvalósulása idézne elő Európában. A nemzetközi szakértőkonferencia terve a pénzembereknek szánja az igazi államépitő munkát, mig a politikusokat szubaltern palléri hatáskörre szoritja. A világbank szervezete teljesen mentes volna a politikai hatalom befolyásától és a nemzetközi hitelt tenné a nemzeti szabadság alapjává. Aki ennek a világbanknak élére kerülne, diktátori hatalmat gyakorolna Európa felett, mert — mint Henry de Jouvenel mondja, — ő volna az »Európa és Társa Részvénytársaság« vezérigazgatója. Az igazgatótanács a hét nagy jegybankból állana, amelyek elnököt választanának. Milyen garanciát adhat azonban az elnök, aki természetszerüen valamely nemzethez tartozik, arra nézve, hogy nem fog kizökkenni pártatlanságából? Akár francia, akár angol, akár német, akár amerikai volna ez a diktátor, intézkedései a nemzetközi viszályok magvait hordoznák magukban mindaddig, mig a népek látását a nacionalizmus szemüvege szabályozza.

Az Európa és Társa Részvénytársaság tehát nyitva hagyná a nemzetek féltékenységének alapvető problémáját, amelynek megoldatlanságából egyre ujabb bonyodalmak származnak. Ime magával a Young-egyezménnyel kapcsolatban is, amely a jóvátételi világbank eszméjének kiindulópontja, kiujult a francia-német antagonizmus. Németország csak abban az esetben ratifikálja a Young-egyezményt, ha a Rajnavidéket haladéktalanul kiüritik, ezzel szemben Franciaország a Rajnavidék megszállásában eszközt lát arra, hogy Németország keleti határain a békét biztositsa. Henry de Jouvenel szerint a franciák könnyü szivvel hagynák el a Rajnát, ha Németország, Franciaország és Anglia aláirnák az általános és nemzetközi döntőbirósági szerződést, amelyhez mindeddig csak Belgium és Svédország járult hozzá. A három nyugati nagyhatalomnak ez a lépése rövidesen a többi állam csatlakozását vonná maga után és akkor nem egyedül Franciaországra hárulna a feladat, hogy Közép- és Keleteurópában a békét őrizze. Ilyen *hu* meglehetős böven merül fel az európai politikában és kevés kilátás van rá, hogy az Európa és Társa cég a békére és hiánytalan megértésre irányuló cselekvések igéit a feltételes módból állitó módba helyezhetné.

Briand máris kiszemelte a még meg sem alakult *Európa és Társa Részvénytársaság utódját* az Európai Egyesült Államok alakjában. A francia közvélemény az amerikai adósságok nyomasztó hatása alatt különösen hajlamos ennek a kezdeményezésnek méltánylására, de a legtöbb európai állam vezető körei sem idegenkednek a t voli cé!t megvillogtató gondolattól. Ámde épen az a készség, amellyel az erősen nacionalista szellemü államok is ezt az iniciativát felkarolják, azt mutatja, hogy az U. S. E. koncepciójától a közelebb fekvő és a gyakorlati életbe mélyen belevágó kérdések gyors rendezése aligha várható. A kormányok könnyen kaphatók olyan elvi állásfoglalásra, amely valójában semmire sem kötelez, *mig az olyan elhatározások*, amelyek módszerekben és intézményekben gyökeres változásokkal járnak, a *vis inertiae* kemény ellentállásába ütköznek. A Kellog-paktumot azért irták alá, mert a fegyveres mérkőzés lehetőségét nem zárja ki, de már a leszerelés terén azért vajudnak olyan nehezen a tanácskozások, mert minden nép a sötétben való *ugrásnak tartja* a *tényleges* lemondást a háboru eszközeiről. Az európai vámfalak lebontása és Európa gazdasági Locarnójának kiépitése fölötte üdvös program, azonban végrehajtásának nem következménye, hanem előfeltétele az, hogy Európa népei a mindnyájukat szoritó bajokat közös akarattal szanálják.

Macdonald nem ért egyet az Európa és Társa Utóda cég alapitóival, akik a világ ujjászületése érdekében Európára korlátozódó szervezkedést hirdetnek. A brit világbirodalom kormánya fontosabb kérdésekben kénytelen számotvetni a dominiumok felfogásával is és már csak azért sem azonosithatja magát olyan elgondolással, amely Európát a rekonstrukció frontján a többi világrésszel szembeállitja. A munkáspárti politika egyébként is az egész *emberiség megujhodásának* perspektiváját tárja fel és célkitüzéseinek tengelye a leszerelés. Macdonald visszatér az Európa és Társa céghez, még pedig abban az értelemben, hogy ez a társ nem lehet más, mint Amerika. Dawes tábornokkal, az U. S. A. londoni nagykövetével folytatott tárgyalásai és őszre tervezett washingtoni látogatása a világbéke *intézményes* biztositásának alapját vannak hivatva *megvetni* és az ilyen módon elérhető eredményt többre becsüli az Európai Egyesült Államok még délibábos messzeségben ringó ábrándjánál.

A Népszövetség szeptemberi ülésszakán fog összecsapni a két álláspont. *Mindenkép* nyeresége a béke ügyének, hogy Páneurópa posszibilis külpolitikai jelszó lett, de ha Macdonaldnak sikerül Amerika közremüködésével konkrét vivmányokat kieszközölnie a leszerelés tekintetében, az nagyobb előhaladás volna a konszolidáció felé, mint amennyit a csőd szélére jutott Európa bármiféle cégátfestéstől remélhet.

A nagyhatalmak közvetitenek Kina és Oroszország között

Briand az Egyesült Allamok kormányának kérésére vállalta a közvetitést, Stimson amerikai külügyi államtitkár Angliával, Franciaországgal és Japánnal egyetértésben kezdeményezte a békitő közvetitést a Kellog-paktum alapján — Oroszországban harcias a hangulat — Megerősitik azt a hirt, hogy az orosz csapatok két mandzsuriai várost elfoglaltak

Kina hadereje Mandzsuria megvédésére nem elég

Párisból jelentik: Briand külügyminiszternek a párisi kinai és orosz követtel folytatott pénteki tárgyalásai, amelyeknek során

Briand mind a két hatalmat mérsékletre intette,

a *Quai d'Orsay* közlése szerint *Stimson* amerikai külügyi államtitkár intervenciójára vezethetők vissza. Ezt a közlést washingtoni hivatalos körök is megerősitik. Eszerint *Stimson* érintkezésbe lépett *Claudel* washingtoni francia követtel és közölte vele, hogy

az Egyesült Államok kormánya szivesen interveniálna az orosz-kinai konfliktusban közvetlenül, azonban nincs módja erre, miután az Egyesült Államok és Oroszország között még nem állt helyre a diplomáciai viszony. Épp ezért Stimson felkérte a francia kormányt, hogy vállalja az Egyesült Államok helyett ezt a szerepet és figyelmeztesse az orosz és kinai kormányt, hogy mindketten aláirták a Kellog-paktumot.

Az amerikai külügyi államtitkár *Briand* külügyminisztert erre a szerepre különösen alkalmasnak tartja, *miután Briand mindenkor a* béke harcosa volt és a Kellog-paktum megkötésében is kiváló szerepet vitt. Briandnak az volt a terve — mondotta Stimson — hogy meggyőzze az orosz és kinai kormányt, hogy a keletkinai vasutakkal kapcsolatban felmerült konfliktust békés *uton* kell *elintézniök*.

Briand azonnal eleget tett Stimson kérésének, fogadta a két ellenfél párisi képviselőit, majd

Briand táviratot intézett a nankingi és moszkvai kormányhoz, felszólitva őket, hogy terjesszék a vitás kérdést döntőbiróság elé.

Londoni jelentés szerint a *Times* washingtoni tudósitója azt jelenti, hogy

az Egyesült Államok kormánya az 1921. évi washingtoni szerződés több aláiróival, tehát Angliával, Franciaországgal és Japánnal egyetemben jár el a közvetitésnél

és Stimson külügyi államtitkár már előzőleg tanácskozott is a három nagyhatalom nagyköveteivel. Igy

a Moszkvához és Nankinghoz intézett közlés a négy nagyhatalom kollektiv lépésének sulyával történt.

Washingtonban nagyon sok reménnyel, majdnem teljes bizalommal várják a lépés eredményét és sokan azt hiszik, hogy a háboru sikeres megakadályozása különös jelentőséget fog kölcsönözni a Kellog-paktum hatálybalépése napjának, julius 24-ikének.

A *Times* második vezércikke szerint a válságot *mindeddig sem* Európában, sem Amerikában, sem Japánban nem fogták fel tulságosan tragikusan. A diplomáciai összeköttetés megszakitása nem jelent szükségkép háborut.

A szovjet pénzügyi helyzete aligha engedi meg ezt a költséges háborut, mig Kina hadereje nem elegendő Mandzsuria megvédésére sem.

Azonkivül Japán közelsége is lelohasztja a harci kedvet. A cikk végül emlékezteti Kinát, hogy a *Kellog-paktum egyik aláirójának nem lett volna szabad olyan* indokolatlan provokáló lépést tenni, mint amilyen a keletkinai vasutak lefoglalása volt.

Tokiói jelentés szerint a japán kormány pénteki minisztertanácsán foglalkozott Stimson és Briand intervenciójával.

A japán kormány megelégedéssel vette tudomásul, hogy *Briand már érintkezésbe lépett* a párisi orosz és kinai követtel,

aminek következtében Tokióban biztosra veszik, hogy a konfliktus most már nem fog jobban kiélezödni.

Mint Genfből jelentik,

a Népszövetség valamennyi tagja támogatja Briand külügyminisztert

abban a nehéz szerepben, amit Oroszország és Kina viszályának elháritása érdekében vállalt.

A két mandzsuriai város elvesztése után fokozott erővel folynak a kinai csapatszállitások

Ezekkel az optimista hirekkel szemben párisi jelentés szerint a *Matin* azt jelenti, hogy a távol keletről érkező hiradások megbizható forrásokra hivatkozva,

megerősitik azt a hirt, hogy az oroszok hatalmukba keritették Mandzsuli és Pogranicskája határállomásokat.

Mindakét város mandzsu területen fekszik, még pedig a keletkinai vasut két végső pontján, az egyik a transzbajkáli határon, a másik Vladivosztok közelében. A Pekingből és Nankingból érkező táviratokból kitünik, hogy

a kinai csapatszállitások fokozott erővel folynak északi irányban,

hogy a mandzsuriai határt az eddiginél is jobban megerősitsék.

Az orosz kereskedelmi hajók bojkottálják a kinai vizeket

Moszkvából jelentik: Oroszország összes nagyobb városaiban pénteken gyüléseket tartottak, amelyeken kimondották, hogy helyeslik a kormánynak azt a lépését, hogy szakitott Kinával és

sürgetik, hogy a kormány tanusitson továbbra is erélyes magatartást a keletkinai vasutak kérdésében.

Válaszul Kina provokáló magatartására.

Lapunk mai száma a „Habostorta“ melléklettel együtt 52 oldal

egész Oroszországban gyüjtés indult meg katonai repülőgépek céljára.

A gyüjtés jelszava: »*Válaszunk a kinai banditáknak.*« A *moszkvai tengerészeti népbiztosság szikratáviratí* utasitást küldött valamennyi orosz kereskedelmi gőzösnek, hogy ne vessenek horgonyt kinai kikötökben és bojkottálják a kinai vizeket

Kommunista tüntetés a newyorki kinai konzulátus előtt

Newyorkból jelentik: A newyorki kinai konzulátus épülete előtt péntek délután nagy kommunista tüntetés volt. A Kina ellen tüntető tömegben igen sok volt az orosz kommunista. A rendőrség több embert letartóztatott, köztük az amerikai kommunista párt főtitkárát is. A letartóztatottak között négy fiatal lány is van.

Banditákat csempésztek ki Lengyelországból külföldre

Nagyarányu embercsempészés nyomára jutott a berlini rendőrség

Berlinből jelentik: A berlini rendőrség több más európai és amerikai város rendőrségének közreműködésével *rendkivül raffinált* módon végrehajtott embercsempészést leplezett le. A nyomozás adatai szerint Lengyelországban egy messze szétágazó és jól megszervezett banda alakult azzal a céllal, hogy hamis utlevelekkel betöröket és banditákat csempésszenek ki külföldre, igy elsősorban Németországba, Belgiumba és Amerikába. A banda tagjai nagyrészt Felsőgaliciából *rekrutálódtak.*

A külföldre csempészett gonosztevők feladata az volt, hogy külföldön, az eszközökre való tekintet nélkül, nagyobb pénzösszegekhez jussanak és ezekkel az összegekkel vissza kellett térniök Lengyelországba. A bandának több mint száz tagja volt, csaknem valamennyien büntetett előéletü emberek. A bandának Németország *több városában fiókja volt és a németországi* szervezetük központja a Poroszország keleti határán levő Celsben volt, ahol pénteken ártalmatlanná tették őket. Berlinben és más városokban is több letetartóztatás van küszöbön.

Taxamérőt kérnek a noviszadi soffőrök

A taxitulajdonosok megfelebbezték a rendőrség viteldijszabását

Noviszadról jelentik: Dr. *Momirovics* Veljkó rendőrfőkapitány, néhány nappal ezelőtt megállapitotta az uj autótaxi viteldijszabást, amely azonban ugylátszik nem elégiti ki az autótaxi tulajdonosokat, mert szombaton *felebbezés nyujtottak* át a *főkapitánynak* és a viteldijszabás több tételének felemelését és részben hatályon kivül helyezését kérték. Különösen sérelmezik, hogy a főkapitány a városon kivüli fuvarviteldijat négy dinárban állapitotta meg kilométerenként. Szerintük ez sehol az országban nincs maximálva és a viteldij a városon kivül mindig szabad egyezkedés tárgya volt.

Érdekes a soffőrök beadványának az a része, amelyben az autótaxi állomásról a hajóhoz, vagy a vasuthoz való fuvardijat *olcsóbban kivánják megállapitani, mint ahogy azt a rendőrség megállapitotta.* Az autótaxik ugyanis a bérkocsisokkal való versenyben a fuvardijat továbbra is husz dinárban kivánják megszabni, mert a bérkocsisok tizenöt dinárért szállitják az utasokat a vasuthoz. A rendőrség tudvalevőleg huszonöt dinárban maximálta a négyülése kocsik fuvardijat. A soffőrök azt kivánják továbbá, hogy a rendőrség által megállapitott egy órás viteldij összegét ugy módositsák, hogy az a rendőrség által megállapitott hetvenöt dinár helyett, ha egy vagy két utas a kocsit sétakocsizásra használja, annak óradija száz dinár legyen. Más esetben megmaradna a fuvardij.

Az autótaxi tulajdonosok tervezete szerint a hajóhoz, vagy vasuthoz való fuvardij, a Temerini uccából és körytékéről 1—2 személyre huszonöt dinár a Cseneji uccából a vasuthoz egy vagy két személy harminc dinár, a vasutról a Temerini kapig 1—2 személy fuvardija ötven dinár. Az autóállomástól a Cseneji uccáig huszonöt dinár, a Temerini kapuig harmincöt dinár, a Péter király csatornáig harminc dinár, a Brezsovszky-szanatóriumig harminc dinár, a kórházig husz dinár, az artézi fürdőbe husz dinár, a dr. Ilics szanatóriumig harminc dinár, a strandra huszonöt dinár, az almási temetőbe harminc dinár, a szérumgyárig negyven dinár, a repülőtérre ötven dinár, a lóversenytérre negyven dinár, a Darányi-telepre, vagy a vásártérre negyven dinár volna. Minden megrendelésnél az autóállomástól a megrendelő lakásáig tartó utért öt dinárt számitanak minden csomagért és minden gyermek után szintén öt dinárt. Temetésnél egy órai viteldij 75, lakodalomnál nyolcvan dinár, a Kraxner vendéglőhöz harmincöt dinár, a *téli kikötőhöz negyvenöt dinár.* Kettőnél több személy esetén minden további személy öt dinárt fizetne. Várakozási idő óránként harminc dinár. Az éjjeli dijszabás negyven százalékkal több. A városon kivül viteldij megállapodás tárgya volna. Végül azt kivánják a soffőrök, hogy az autótaxikat taxaméterrel lássák, el, amit a kereskedelmi miniszter rendelete is előir. Az autótaxisok kérelme ügyében a városi tanács a legközelebbi ülésen fog dönteni.

Tragikusvégü baleset egy birkozó-tréningnél

A noviszadi Radnicski pályáján nyakcsigolyatörést szenvedett egy birkozó

Noviszadról jelentik: Végzetes baleset történt péntek este 9 órakor a noviszadi Radnicski sportpályán birkozótréning közben.

A Radnicski-pályán a *hét néhány napján* szorgalmas birkozótréning folyik, amelyet *Grünenberg* Pál, a birkozó szakosztály intézője vezet. A péntek esti birkozótréningen résztvett *Haller* Antal noviszadi tizennyolcéves fogtechnikussegéd is, aki könnyüsulyu birkozó. Haller Antal felszólitotta *Gyurgyevics* Matija noviszadi tizennyolcéves mészárossegédet, aki középsulyban van, *hogy birkózzék vele.* Grünenberg Pál szakosztályvezető tiltakozott az ellen, hogy a különböző sulyosztályban levő két birkozó birkózzék egymással. Haller Antal többszöri kérésére azonban végre is a hatalmaserejü Gyurcsevics kiállt a nálánál sokkal gyengébb Hallerral. A birkózás pár percig tartott és Gyurcsevics szabályszerüen két vállára fektette Haller Antalt, aki restelte legyőzetését és ujabb mérkőzésre hivta ki a mészárossegédet, aki a második mérkőzésnél ugyancsak pár percen belül leteritette gyenge, de jobb technikáju ellenfelét. Ebbe a második eredménybe sem nyugodott bele Haller, aki egy harmadik mérkőzésre szólitotta fel Gyurcsevicset. Alig öt percig tartott a mérkőzés és *Gyurcsevics dupla Nelson-fogással leszoritotta Haller Antal fejét. Hirtelen ropogás volt hallható, amelyet Haller velőtrázó sikoltozása követett.* Grünenberg Pál osztályvezető és a többi birkozó nyomban Haller Antal segitségére sietett, aki eszméletlenül feküdt a földön. Azonnal értesitették a rendőrséget, ahonnan mentőautón a helyszinére sietett *Malencsics* Rodoljub ügyeletes rendőrkapitány és dr. *Kluka* György ügyeletes tiszti orvos, aki az első segélyt nyujtotta Hallernak és azután kiszállittatta a közkórházba.

Haller Antalt szombaton délután megröntgenezték és az orvosok nyakcsigolyatörést állapitottak meg. Megsérült a gerincvelő is és ennek következtében a végtagok megbénultak. Haller felépüléséhez kevés remény van. A tragikus eset városszerte nagy részvétet keltett.

Szabadlábra helyezték a szurkáló szuboticai villanyszerelőt

Vukovics Antal beismerő vallomást tett és erős felindultságával védekezett

Szuboticán a Manasztirszka ucca 1. számu házban történt gyilkossági kisérlet ügyében a rendőrség lefolytatta a nyomozást és szombaton reggel kihallgatták *Vukovics* Antal villanyszerelőt, aki csütörtökön este két késszurással megsebesitette menyasszonyát *Sinkó* Margit tizenkilenc éves *munkáslányt.*

Vukovics beismerő vallomást tett és részletesen ismertette az eset előzményeit.

Vukovics elmondotta, hogy hét hónapja ismerte Sinkó Margitot, akit nagyon szeretett. Eleinte a lány is vonzódott hozzá, de később előtte érthetetlen okból elhidegült tőle és más fiatalemberekkel is kezdett foglalkozni, bár az *ő menyasszonya* volt. Emiatt napirenden voltak közöttük a kisebb civakodások. A fiatalembernek az volt a terve, hogy feleségül veszi Sinkó Margitot, de az esküvőt nem tarthatták meg, mert nem volt állása és keresete, ezenkivül Vukovics szülei is ellenezték a házasságot. Három hónap óta voltak jegyesek és a lány mindennap sürgette az esküvő megtartását.

Elmondotta még Vukovics, hogy tudomására jutott, hogy menyasszonya az utóbbi időben más fiatalemberek udvarlását is fogadta, ami miatt szemrehányást tett a lánynak. Sinkó Margit ezzel nem sokat törődött, mire Vukovics megfenyegette, hogy megöli.

— *Hát annyira szerette maga a leányt?* — kérdezte a kihallgatást végző *Prodanovics* Mladen rendőrkapitány.

— *Nagyon szerettem és még most is nagyon szeretem. Ha ő visszavonná a feljelentést, én is megbocsátanék neki és boldogan élhetnénk* — mondta könnyezve Vukovics, aki azt állitja, hogy véres tettét erős felindulásban követte el.

Beismerte, Vukovics, hogy csütörtökön valóban Sinkóéknál volt, mert látni akarta a menyasszonyát, de ott kiutasitották. Emiatt nagyon elkeseredett, de még ekkor sem volt szándékában a leányt bántani, legkevésbbé pedig megölni. Sinkóné Vukovics könyörgésére beleegyezett, hogy elmegy a Manasztirszka uccában nagynénjénél tartózkodó leányához és beszél vele.

— *Magának azt mondták, hogy maradjon kint a kapu előtt, miért ment akkor be?*

— *Nem győztem várni, nagyon ideges voltam. Mikor bementem Margit télvállról beszélt velem, elvesztettem az eszemet és magam sem emlékszem rá, hogy került a kezembe a bicska.* Ha másképen beszélt volna, nem történik meg mindez . .

A tanukat is kihallgatta a rendőrség és a legérdekesebb, hogy a konyhában tartozkodó öt személy közül egyik sem látta, amikor Vukovics elővette a bicskát. A leány az ágynak támaszkodva állt, mellette egy *széken* ült a hetvenéves Berberovics Istvánné, Vukovics Tilka és Sinkóné álltak Vukovics betoppanásakor a leány nagyon megijedt, de mikor a fiatalember könyörögni kezdett a bocsánatáért, egyre bátrabb lett és élesen visszafelelgetett.

Egyszerre a fiatalember meglökte a leányt, aki az ágyra esett, féloldalára és védekezően magához szoritotta a kezeit. Senki se látta a bicskát sem a szurást, de az öreg Berberovics felugrott, elkapta a fiatalember kezeit és elrántotta.

— *Jaj megszurt!* — mondta Sinkó Margit és ekkor már áttört a vér a ruháján. Valamennyien Vukovicsra vetették magukat, akit előbb az udvarra, onnan az uccára vittek, ahol Vukovics szaladni kezdett, de a *posta* közelében elfogták. A bicskának, amellyel Vukovics a jegyesébe szurt, tiz centiméteres pengéje van és roppant éles, sőt uj élesités nyomai is látszanak rajta.

A kihallgatások után a rendőrség érdeklődött a kórházban Sinkó Margit állapota felől és azt válaszolták, hogy a *leány sérülései csak az első pillanatban látszottak veszélyeseknek, a bicska pengéje nem hatolt be mélyen a testébe és sérülései egy-két héten belül begyógyulnak.*

Miután a rendőrség könnyü testi sértés esetét látta fennforogni, Prodanovics Mladen rendőrkapitány *elrendelte Vukovics Antal szabadlábrahelyezését,* mert szökésétől nem kell tartani.

Noviszad kölcsönt vesz fel a vizvezetéki munkálatokra

A noviszadi közgyülés tárgysorozata

Noviszadról jelentik: Noviszad város képviselőtestülete, csütörtökön julius huszonötödikén tartja meg e havi rendes közgyülését, amelynek napirendjén több fontos tárgy szerepel.

A napirend egyik legfontosabb pontja a városi tanácsnak az a javaslata, hogy a város vegyen fel nagyobb kölcsönt a létesitendő vizvezetéki és csatornázási munkálatokhoz szükséges főszivattyutelep kiépitésére. Ez az összeg körülbelül tizenkétmillió dinárt *tenne ki* és kizárólag a belváros vizvezetéki és csatornázási berendezésére használnák fel. A tanácsi előterjesztés a kölcsön ammortizációját ugy képzeli el, hogy azok a háztulajdonosok, akiknek házai be vannak kapcsolva a városi csatornahálózatba, a lakbér hat százalékát fizetnék, mig azok a háztulajdonosok, akiknek házai még nincsenek bekapcsolva, csak két százalékot.

A közgyülés napirendjének *másik fontos tárgya* a Nagylimán rendezésének kérdése. A város ebben az irányban fejlődik és a közutakról szóló ezévi május hatodikáig megjelent törvény értelmében, a Nagylimánon létesitendő utakat és uccákat, mert azok nem ugynevezett átvonuló utak, valószinüleg másodosztályu utaknak nyilvánitják és igy a Nagylimánon levő háztulajdonosok, a közutakról szóló törvény értelmében kötelezhetők, hogy az utak épitési költségeit viseljék. A háztulajdonosok az állami adóalap kulcsának megfelelően viselnék ezeket a költségeket, amelyek nyolcmillió dinárra rugnak.

A városi tanács módositani kivánja a köztisztaságról szóló városi szabályrendeletet, ugyhogy a szemétkihordást ezentul magánvállalkozó ne végezhesse csak a város.

Tárgyalni fogja a közgyülés azt a javaslatot is, hogy a jövőben illetőség kilátásbahelyezésénél a kérvenyező az állami adóalap kulcsa szerint bizonyos illetéket legyen köteles a városnak fizetni. Fontos tárgya lesz a közgyülésnek a helypénzek és egyéb városi illetékek revizlója. Dr. *Adamovics* István, városi képviselő ujabb javaslatot tett a városi közgyülésnek, a szinházépités kérdésében. Adamovics a gazdasági bizottsághan kifejezésre *jutott* két ellentétes álláspontot iparkodott javaslatával áthidalni. Ujabb javaslata ugy szól, hogy a város létesitsen egy tizmillió dináros épitési alapot, amely célra használják fel elsősorban a 3 115.269 dinárnyi vigalmi alapot. Ammortizációul szolgalna továbbá az 1929 január elseje óta befolyt és ezután befolyó vigalmi jövedelem, a város által a törzsvagyonból felveendő kétmillió dináros kölcsön, a bácskai tartomány és a kormány által megszavazandó segély és a szinház bérjövedelme. A javaslat szerint a városi tanács megbizást kap a végleges tervek elkészitésére, melynek dijazása nem haladhatja meg az országos mérnök és épitészegyesület tarifáját és a tervek alapján az épitésre nyilvános irásbeli árlejtést tartsanak.

Valószinü, hogy ez a javaslat is a közgyülés elé kerül és még több fontos pont lesz napirenden

Egy belga fürdőhelyen tartják meg a nemzetközi kormánykonferenciát

Briand tanácskozása a párisi német és angol nagykövettel

Párisból jelentik: *Briand* külügyminiszter pénteken hosszabb tárgyalásokat folytatott a párisi német és angol nagykövettel.

A tanácskozás tárgya a jóvátételi kormánykonferencia színhelyének kérdése volt, azonban a megbeszélés még mindig nem vezetett eredményre,

és a döntés ujra elodázódott.

A *Petit Parisien* értesülése szerint *Hoesch* német nagykövet értésére adta Briandnak, hogy *Stresemann* külügyminiszter és *Müller* kancellár azt óhajtják, hogy a konferenciát valamely magaslati vagy tengeri fürdőhelyen tartsák meg, tekintettel arra, hogy ugy a külügyminiszter, mint a kancellár egészsége megkívánja. A *Petit Parisien* szerint az érdekelt kormányok között végeredményben

kompromisszum fog létrejönni, amelynek értelmében a konferenciát London vagy Svájc helyett valamely belga fürdőhelyen fogják megtartani

és legnagyobb esélye Ostendének van.

Kihirdették az itéletet a sepsii gyilkos cigányok perében

Filkét és Ribár Pált életfogytiglani fegyházra, a többi vádlottat két évtől tizenöt évig terjedő fegyházra itélte a kassai esküdtbiróság

Kassáról jelentik: A sepsii cigánysor népének valóságos sirókoncertje kiséretében hirdette ki a kassai törvényszék szombaton az itéletet a gyilkos cigányok bünperében. A törvényszék épülete előtt már a kora reggeli órákban nagy tömeg gyült össze, de a tárgyalóterembe csak jeggyel engedtek be mérsékelt számu közönséget. Bejöttek Kassára az itéletkihirdetésre a sepsii cigányok és cigányasszonyok is, akik a törvényszék folyosóján ültek sirva és a zsibongó cigánynépség között csak nehezen lehetett rendet tartani.

Az itélethirdetés délelőtt féltizenegykor kezdődött. Először szlovák, majd magyar nyelven hirdették ki az itéletet, amely szerint

a biróság Filke Sándort és Ribár Pált életfogytiglani fegyházra itélte.

Hudák Józsefet tizenöt, Csiszér Gyulát tizenkét, Jano Gyulát, Zsiga Imrét, Zsiga Józsefet, Ribár Bélát és Ribár Józsefet nyolc-nyolc évi, Ribár Jenőt és Kruló Barnabást négy évi, Csömör Johannát és Csömör Esztert két évi fegyházra itélte. Csömör Andrást, Pécsi Dezsőt, Konya Józsefet és Ribár Rudolfot a biróság felmentette, mert a per anyagában a tárgyaláson nem merült fel bizonyiték ellenük.

A cigányok nagy része elégedetten vette tudomásul az itéletet

és Filke Sándor, amikor kivezették a teremből, odaszólt védőjének:

— Hát mégse lehet hinni az uraknak, mindig azt mondták, hogy felakasztanak és most mégsem akasztanak fel.

Az itélet indokolásában a törvényszék Filkénél nyomatékos enyhitő körülménynek vette, hogy beismerő vallomásával megkönnyitette a büntény felderitését és ezért halálos itélet helyett életfogytiglani fegyházat szabott ki, Ribár Pálnál pedig azért nem hoztak halálos itéletet, mert az orvosszakértők véleménye szerint nem mondható teljesen normálisnak. A többi vádlottnál azt vette tekintetbe a biróság, hogy a büncselekmények elkövetésénél még fiatalkoruak voltak.

Az itélet kihirdetése után

Csiszár Gyula feltugrott és nekirontott Filkének, akit agyba-főbe vert

és magánkivül orditotta:

— *A te vallomásod miatt itéltek tizenkét évre!*

A rendőrök azonnal közbevetették magukat és csak nehezen tudták kiszabaditani Filkét a dühöngő Csiszár kezéből, akit az elnök azonnal huszonnégy óral sötét zárkára itélt.

Igy ért véget az óriási per, amelynek tárgyalása két hónapig tartott. Az esküdteknek 846 kérdésre kellett válaszolni és három napig tanácskoztak, amely idő alatt nem hagyhatták el a tanácskozó termet.

Az itélet ellen ugy az ügyészség, mint egyes vádlottak is felebbeztek.

A meghiusult fasiszta puccs után megszilárdult a Maniu-kormány helyzete

A liberálispárt gyenge és népszerütlen Romániában

Bukarestből jelentik: Azok a szenzációs hiradások, amelyek a romániai összeesküvésről terjedtek el, csak huszonnégy óráig éltek és nem bizonyultak mindenben valóknak. A romániai fasiszta összeesküvés már az első pillanatban összeomlott. A hivatalos vizsgálat a legnagyobb erélyel indult meg, bár a nyomozás eddigi állásáról még nagyon kevés közeményt bocsátottak a sajtó rendelkezésére. Az eddig ismert adatokból azonban minden kétséget kizáróan meg lehet állapitani, hogy Stoica nyugdijazott ezredes akciója már kezdetétől fogva sikertelenségre volt kárhoztatva.

A román fasiszta-puccs elfojtása azonban nem jelenti azt, hogy Romániában nem működnek olyan erők, amelyek egy fasiszta átalakulást szeretnének megvalósitani,

azonban a jelen pillanatban még nem érkezett el az idő arra, hogy egy ilyen puccs Romániában sikerrel járhatna.

A román hatóságok az összeesküvők letartóztatása után a sajtóval szemben igen szigoru intézkedéseket léptettek életbe, ami ellen a román sajtó egyértelmüleg tiltakozott. Ezekre az intézkedésekre Bukarestben egyáltalán semmi szükség sem lett volna, hiszen minden kétséget kizáróan meg lehet állapitani, hogy

a Maniu-kormány a nyolchónapos kormányzás ellenére is ma már épen olyan népszerü, mint uralomrajutásának első napjaiban.

Tulajdonképpen nem is a fasiszták részéről fenyegette a Maniu-kormányt veszedelem, hanem inkább a liberálisok által megindított nagy kampány volt veszedelmes a kormányra.

A Maniu-kormány a liberális kormánytól egy nagyon terhes örökséget vett át. Az ország a liberálisok tizéves kormányzása alatt gazdaságilag teljesen leromlott és ezért a Maniu-kormány eddigi működése inkább gazdasági intézkedésekben merült ki.

A bukaresti politikai körök minden kétséget kizáróan megállapithatják, hogy gazdasági téren a Maniu-kormány sok tekintetben igen nagy sikereket ért el és mindenki tudja, hogy milyen mértékben fog javulni az ország gazdasági helyzete, olyan mértékben lehet számitani arra, hogy a Maniu-kormány teljesen szabadkezet fog kapni programjának a megvalósitására.

A romániai politikai élet még mindig a liberálisok elleni harc jegyében áll. A liberális pártnak, mióta *Bratianu* Jonelt elvesztette, nincs olyan vezére, aki a liberális pártot a jelenlegi nagy krizisből ki tudná vezetni. Bratianu Vintila, a liberális párt jelenlegi vezére nagy szorgalmu, rendkivül nagy müveltségü, de gyengeakaratu politikus, aki nem örökölte sem az apja, sem pedig a bátyja nagy politikai tehetségét.

Soha sem követett el Bratianu Vintila nagyobb hibát, mint amikor most megtagadta a pártja közreműködését a Maniu által javasolt központi igazgatási törvényjavaslat tárgyalásánál.

Nagy-Románia érdekei azt követelik, hogy az országot közigazgatásilag decentralizáljak, viszont a liberálispárt most a centralizáció mellett tört lándzsát.

Bratianunak azonban nem sikerült most a régenstanácsot megijeszteni akkor, amikor a parlament elhagyásával fenyegetőzött. A liberális pártban nagyon sokan ellenezték Bratianunak ezt az elhatározó lépését már azért is, mert a Maniu-kormány hivatkozhat arra, hogy a jelenlegi román parlament tiszta választásokból került ki, ellentétben a liberális választásokkal, amikor a liberális párt csak erőszakossággal tudta magának mindig a kormánytöbbséget biztositani. Maniu is kivonult annak idején a román parlamentből, azonban ezt az eljárást akkoriban a választások erőszakosságával meg lehetett indokolni.

A Maniu-kormány most végre fogja hajtani a közigazgatási reformot, amely Románia életében igen nagy fordulópontot fog jelenteni. Hogy Maniunak a kisebbségekkel nem sikerült megegyezni, annak az okait inkább a ferde román belpolitikai viszonyokban kell keresni. Maniu részéről meg volt a jóakarat bizonyos *koncessziókra*, azonban a kisebbségi pártok Maniu nyolchónapos kormányzása alatt nem kapták meg mindazt, amire minden bizonnyal számitottak és igy a liberálisokkal inkább ők is kivonultak a parlamentből. Romániában mindennek ellenére *mégis azt tartják*, hogy

a Maniu-kormány még nagyon sokáig fogja magát tartani,

mert sok tekintetben igen fontos külpolitikai érdekek is a Maniu-kormány további kormányzása mellett szólnak.

A Dráva áldozata

Két halálos katasztrófa Oszijeken

Oszijekről jelentik: Két nap leforgása alatt két halálos katasztrófa is történt Oszijeken a Dráván. Egyik szerencsétlenségnek áldozata egy jómódu oszijeki kereskedő diáklánya, a másiknak áldozata egy *ismeretlen munkás.*

Pénteken Oszijek felsővárosban az *Inhoff*-féle uszodában fürdött *Steckmayer* Olga tizenhétéves diáklány, egy oszijeki kereskedő lánya, aki jó uszó volt és a fürdő közelében mélyebbre ment be a folyóba. Egyszerre csak éles sikoltást hallottak a partonállók:

— *Segitség! Segitség!*

Látták, hogy a leány alábukik, majd feldobja a viz. Többen odaugrottak, de *a lány akkorára elmerült és még ezideig nem került meg a holtteste.*

A másik szerencsétlenség szombaton délelőtt történt Oszijek *alsóvárosban*, a vágóhid közelében. *Popovics* Joca napszámos csónakján a baranyai partról fát fuvarozott át az oszijeki partra. Hogy a munka gyorsabban menjen, Popovics egy ismeretlen embert fogadott fel az oszijeki parton ácsorgó napszámcsok közül. Ezzel együtt Popovics átment a baranyai oldalra, ahonnan zsufolásig megrakott csónakkal indultak vissza. Mind a ketten eveztek, de a folyó közepén az ismeretlen segitőtárs kiejtette a kezéből az evezőt, mire a csónak oldalra billent.

Popovics, hogy a csónakot egyensulyba hozza, az ellenkező oldalra hajolt, de ijedtségében ugyanezt tette a másik ember is, mire a *csónak felborult*. Popovics, aki gyengén tudott uszni, fenntartotta magát addig, mig a partonállók, akik szemtanui voltak a katasztrófának, kimentették. A másik munkás, aki valószinüleg nem tudott uszni, elmerült és holttestét *még nem találták meg.*

Nagyarányu változások a beogradi tartomány jegyzői karában

Jegyzői kinevezések, áthelyezések és elbocsátások a beogradi tartomány vajdasági részében

Becskerekről jelentik: Dr. *Baltics* Vilkó beogradi tartományi főispán már hosszu idő óta nagy körültekintéssel foglalkozott azzal a kérdéssel és mindent elkövetett, hogy a beogradi tartomány vajdasági része olyan jegyzőket kapjon, akiknek szakképzettsége és eddigi müködése garancia arra, hogy a közigazgatás menete kifogástalan és minden tekintetben kielégitő lesz. Hosszu és alapos előkészületek után a főispán szombaton végre aláirta a beogradi tartomány területére a jegyzői kinevezéseket, áthelyezéseket és fölmentvényeket. A jegyzői karban végrehajtott változások a következők:

A becskereki járásban a főispán megerősitette állásában Mudrics Petár jankovmosti, Parkovics Pája malitoráki, Perics Gyura martinicai, Schwarc Frigyes mihajlovci, Pavlovics Dobrivoj nemacskielemiri, Szimonovics Luka szlovacskiaradáci, Sztefanovics Bozsidar szrpszkiitebeji és Gyurics Milivoj szrpszkielemiri jegyzőket. Müller Ottó lazarevói jegyzőt állásától felmentette és helyére Petrijanszki Száva jelenlegi sztaribecseji jegyzőt nevezte ki, Lázár Miklós kleki jegyzőt állásától felmentette és helyére Franc Lázár diplomás jegyzőt, a becskereki rendőrség tisztviselőjét nevezte ki. Miskov Veljko perlezi községi jegyzőt Gornjamuzsljára helyezte át és Perlezre községi jegyzővé Vlajnics Vojiszláv banatszkatopolai jegyzőhelyettest nevezte ki.

A novakanizsai járásban a főispán Szuvajdzsics Nemanja crnabarai jegyzőt Novakanizsára helyezte át, crnabarai körjegyzővé kinevezte Mirkov Danilo lazovói jegyzőt, Jazovára községi jegyzővé Sztepanov Mirkó okleveles jegyző csókai lakost nevezte ki, Obilicsevó község jegyzőjévé kinevezte Sztojanovics Alekszandar novakanizsai jegyzőt, Gyálára községi jegyzővé kinevezte Ilijin Szteván eddigi gyálai jegyzőt, Müller Alekszandar majdáni körjegyzőt, Mirkonjev Szteva szanádi községi jegyzőt, Antonovics Iván csókai községi jegyzőt és Radin Rankó potiszkiszvetinikolai községi jegyzőt állásukban megerősitette. Krsztur község jegyzőjévé Pesevics Vladimir volt jegyző, beogradi tartományi számvevőt nevezte ki, Szenecsanin Zsivojin eddigi krszturi jegyzőt Ivanovóra nevezte ki jegyzővé, Lozarics Milán obilicsevói jegyzőt áthelyezte hasonló minőségben Mokrinba és Mélykuti István novakanizsai adóügyi jegyzőt állásától felmentette, helyére pedig Sikoparija Milorad okleveles jegyző, csurugi lakost nevezte ki.

A zsabalji járásban a főispán Nadalj község jegyzőjévé Vucsetics Jóca banatszkidvori jegyzőt nevezte ki, Neskovics Andrija nadalji községi jegyzőt pedig Banatszkidvorra nevezte ki jegyzőnek. Gyurgyevo község jegyzőjévé a főispán Kovacsevics Boriszláv becskereki főispáni titkárt nevezte ki.

A titeli járásban kinevezte a főispán Gornji Kovilj község jegyzőjévé Markovics Gyura eddigi gornjikovilji jegyzőt, megerősitette állásában Nedeljkov Isza mosorini és Lalin Jovan titeli jegyzőket, Budiszavára jegyzővé Mudrinszki Novák eddigi gardinovcii jegyzőt, Gardinovcira jegyzővé Kovacsev Emilt, Dolnji Koviljra jegyzővé Brojakov Makszim eddigi budiszavai jegyzőt, Vilovóra jegyzővé Opra Jovan jelenlegi loki jegyzőt, Lokra jegyzővé Sztojadinovics Milán jelenlegi opovói jegyzőt és Sajkásszentiványra jegyzővé Katyanszki Izidor jelenlegi bacskogradistei jegyzőt nevezte ki. Maletin Zsiva orlovói jegyzőt áthelyezte Szrpszka Crnjára, Vukicsevics Branko sajkásszentiváni jegyzőt pedig Horgosra.

A panesevói járásban a főispán Müller Mirko glogonyi jegyzőt felmentette állásától és helyébe Krzsanovics Dusán volt nemacskielemiri jegyzőt nevezte ki, Ivanovóra jegyzővé Szentjanin Zsivojin krszturi jegyzőt helyezte át, Hesz Georg kraljevicsevói jegyzőt állásától felmentette és helyébe Pomorisac Száva volt jegyzőt, becskereki lakost nevezte ki, Fuchs Péter jelenlegi jabukói jegyzőt állásától felmentette és helyébe Mihajlovics Ariton volt jegyző, beogradi lakost nevezte ki, Krizsán Traján ovcsai jegyzőt állásában megerősitette, Sztarcsevóra jegyzővé Birdics Danilo banatszkibresztováci községi jegyzőt, Szefkerinbe jegyzővé Venics Milivoj borcsai jegyzőt, Borcsára jegyzővé Gyurkovics Evgenija omoljicai jegyzőt, Omoljicára jegyzővé Dragicsevics Andrija szefkerini jegyzőt, Banatszki Bresztovácra jegyzővé Jovanovics Szvetozár sztarcsevói jegyzőt helyezte át, Jovanovics Jovan vojlodicai jegyzőt állásában megerősitette. Dolovóra jegyzővé Moljac Száva banatszkonovoszelói jegyzőt helyezte át, Matics Szlavko banatszkonovoszelói jegyzőt Idvorba, Milosevics Jovan ivanovói községi jegyzőt pedig Szajánra helyezte át.

A velikakikindai járásban a főispán Mokrinba jegyzővé Lozanics Milán obilicsevói, Szajánba jegyzővé Milcsevics Jován ivanovói jegyzőket helyezte át, Boró Sándor nakovói jegyzőt állásától felmentette, helyére Milovanovics Koszta volt jegyző beogradi lakost nevezte ki, Basaidra jegyzővé Vajdics Milán volt jegyző, kikindai lakost, Bánatszka topolai körjegyzővé Vuletin Gligorije hasaidi jegyzőt, Bocsárra jegyzővé Rakics Vojiszláv eddigi opovói aljegyzőt nevezte ki, Schwarc Géza bocsári jegyzőt állásától felmentette, Padejra adóügyi jegyzővé Ilirijas Alekszandar eddigi adóügyi jegyzőt, adminisztrativ jegyzővé Imbranovics Szpaszenko eddigi jegyzőt nevezte ki, Vlajnics Vojiszláv banatszkatopolai jegyzőt Perleszre, Grujics Milivoj mokrini jegyzőt Molinba, Iszakovics Petar szajáni jegyzőt Debeljacsára helyezte át.

A kovacsicai járásban a főispán Barandára jegyzővé Naodovics Dimitrije szrpszkacrnjai jegyzőt, Debeljacsára Iszakovics Petar szajáni jegyzőt, Idvorra Matics Szlávkó banatszkonovoszelói jegyzőt, Jarkovácra Krajnovics Danilo volt jegyző beogradi lakost, Szakulára Arszenijevics Braniszláv eddigi szakulai jegyzőt, Crepajára Dimics Szvetiszláv eddigi idvori jegyzőt, Crepajára (adóügyi jegyzőnek) Klapka Antal eddigi jasetomicsi jegyzőt nevezte ki. Zsolnai Ádám eddigi kovacsicai jegyzőt felmentette állásától és helyére Atanackovics Milivoj crepajai jegyzőt nevezte ki, Opovácra jegyzővé Rakicsics Bogdán dolovói jegyzőt nevezte ki. Jovics Szteván barandai jegyzőt Jasatomicsra, Szimics Milorad jarkováci jegyzőt Adára, Sztojadinovics Milán opovói jegyzőt Lokra, Rakics Vojiszláv opovói aljegyzőt pedig Opovóra jegyzővé nevezte ki.

A szentai járásban a főispán Adára adminisztrativ jegyzőnek Szimics Milorád jarkováci jegyzőt, Horgosra jegyzőnek Vukicsevics Brankó sajkásszentiváni jegyzőt nevezte ki, a martonosi jegyző teendőinek végzésével Lolin Szpaszoje moli jegyzőt bizta meg, Tomics Dimitrije horgosi jegyzőt Bacskapetrovoszelóra, Moljac Szave martonosi jegyzőt Dolovóra helyezte át.

A novibecseji járásban a főispán Mirkov Nenád tordai községi jegyzőt és Birimác Radoszláv melencii jegyzőt állásában megerősitette.

A sztaribecseji járásban kinevezte a főispán Petrovics Nikola tóbai jegyzőt Sztaribecseire adóügyi jegyzővé, Csendics Szimeon turiai jegyzőt állásában megerősitette, Bacskopetrovoszeló község jegyzőjévé Tomics Dimitrije horgosi jegyzőt helyezte át, Bacskogradiste község jegyzőjévé Jorgovics Tihomir volt kovini jegyzőt nevezte ki, Francuz Iván bacskopetrovoszelói jegyzőt Ruszkoszelóra, Katyanszki Izidor bacskogradistei jegyzőt Sajkásszentiványra helyezte át.

Rajkovics Zsárkó tomaseváci jegyzőt állásából felmentették és helyére Popics Jován volt jegyző, becskereki lakost nevezték ki, Popovics Toma novitebeji jegyzőt Igjosra helyezték át, Mihajlovics Jása ecskai jegyzőt Novitebeire helyezték át. Sztariécskára Kalenics Bogdán dipmlomás jegyző, noviszadi lakost nevezték ki, Budimira Ugarac igjosi jegyzőt állásából felmentették, mert önkormányzati szolgálatba lépett.

A jásatomicsi járásban Novákovics Alekszandar alekszandrovói, Popoviczki Milivoj najfeldi, Jokics Vaszilije szvetihuberti, Szávics Szvetiszláv kláriai és Perics Dusán hetini jegyzőt megerősitették állásukban. Dungyerszki Fránjó cseszterecki jegyzőt felmentették, helyébe Ádámovics Milorádot nevezték ki. Felmentették Balogby Károly németernyai jegyzőt is, helyébe Vucsedics Alekszandar ruszkiszelói jegyzőt, Ruszkoszelóra Francuz Iván petrovoszelói jegyzőt helyezte át. Notáros Blagoje molini jegyzőt felmentették álásától, helyébe Grujics Milivoj mokrini jegyzőt nevezték ki. Tóbára Dukin Milos novacrnjai jegyzőt, Novacrnyára Cigics Arisztofor karagyorgyevói jegyzőt, Karagyorgyevóra Kikics Szvetozár aljegyzőt helyezték át. Jasatomicsra Jovics Szteván barandai jegyzőt helyezték át, mig adóügyi jegyző Tubics Szteván eddigi temerini aljegyző lett. Szerb Crnyára Maletin Zsivojin vilovói jegyzőt, Barándára Naodovics Dimitrije szerbernyai jegyzőt helyezték át, Petrovics Nikola tóbai jegyzőt pedig Sztaribecseire adóügyi jegyzőnek nevezték ki.

Elfogták a szentai tanyák rémét

Romániából szökött fegyenc zsarolta a tanyai lakosságot

A tornyospusztai csendőrség veszedelmes szélhámost tett ártalmatlanná, aki már napok óta zsarolta a sztarakanizsai és a szentai járás tanyáinak lakosságát.

Néhány nappal ezelőtt a szentai tanyákra beállitott egy huszonnyolc-harminc év körüli fiatalember, aki

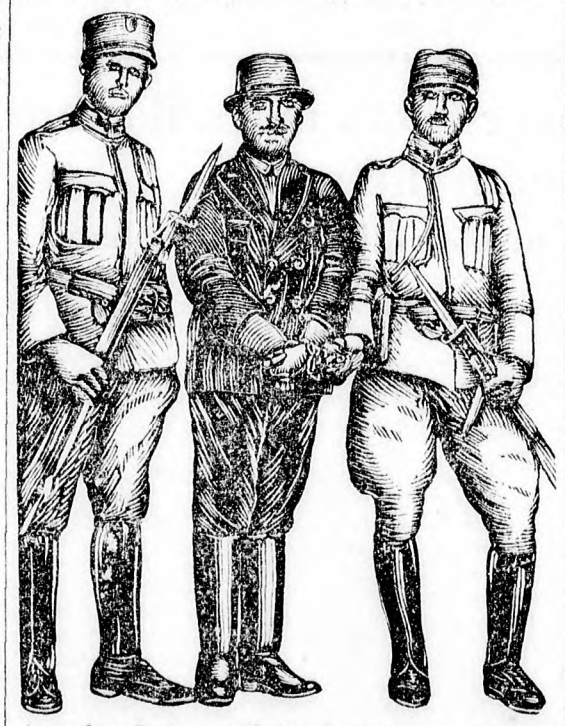

Asztalos Lajos szökött fegyenc, a szentai tanyák szélhámosa, mellette Mehmedinovics csendőrőrmester és Sosterko csendőr, akik hosszas hajsza után elfogták

egyik helyen detektivnek, másik helyen pénzügyőrnek, vagy végrehajtónak mondotta magát és különböző fenyegetésekkel pénzt csalt ki.

Először beállitott *Péter* János gazdálkodó tanyájára és elmondta, hogy az adóhátralékot akarja behajtani. Felszólította a gazdát, hogy 312 dinárt azonnal fizessen ki, mert ellenkező esetben letartóztatja. Péter tiltakozott, de az ismeretlen olyan erőszakosan lépett fel, hogy végül is kifizette a kért összeget. Az ismeretlen ezzel eltávozott, hogy egy másik tanyán próbáljon szerencsét. *Bata* András sztarakanizsai gazda tanyáját kereste fel és itt már pénzügyőrnek adva ki magát, házkutatást akart tartani, mert — mint mondotta — tudomására jutott, hogy Bata titokban pálinkát főzött. A házkutatás eredménytelenül végződött, mire az ismeretlen hatszáz dinár kiszállási költséget kért. A gazda kénytelen volt ezt az összeget megfizetni, mert az álfinánc azzal fenyegetődzött, hogy letartóztatja. Két nappal később *Tóth* János bogarasi gazdálkodó tanyáját kereste fel az ismeretlen. Mint detektiv mutatkozott be és kijelentette Tóthnak, hogy egy sulyos bün miatt halálra is itélhetik, letartóztatja. Tóth ugyan semmit sem követett el, mégis megijedt, különösen akkor, amikor az ismeretlen megláncolta és kocsin utnak inditotta. A szomszédos tanyáról azonban visszafordult az áldetektiv és kijelentette, hogy futni engedi, ha pénzt ad neki. Ezer dinárt vett fel Tóthtól, azután eltávozott.

A csendőrség ekkor már tudomást szerzett ezekről a szélhámoskodásokról és nyomozást inditott. Megállapitotta, hogy a szélhámos ugy dolgozott, hogy mielőtt bement az egyik, vagy másik tanyára, a környékbelieket kikérdezte a tanya lakosai felől. A tornyospusztai csendőrség részéről *Mechmedinovics* Pasan csendőrőrmester vette kezébe a nyomozást, amelynek szálai Sztarakanizsa felé vezettek. Sztarakanizsán Mechmedinovics megtudta, hogy az ismeretlen a tanyák között bujkál. Sikerült róla pontos személyleirást kapni, mire megindult a hajsza kézrekeritésére. Mechmedinovics Pasan *Sosterko* Petár csendőrrel egész nap a kanizsai határban kutatott a szélhámos után. Este tiz óra táján a kukoricásokban észrevettek egy alakot. Utána vetették magukat és még mielőtt az észrevette volna őket, utolérték. A személyleirás alapján a keresett szélhámost ismerték fel benne, mire megvasalták és beszállitották a tornyospusztai csendőrségre.

Kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy *Asztalos* Lajosnak hivják, harminckétéves nyomdász. Beismerte a szélhámosságokat és azzal mentegetődzött, hogy napokig nem evett, pénzt pedig nem tudott máskép szerezni. Négy héttel ezelőtt jött át Romániából, ahol Nagyszalontán volt bezárva, de sikerült megszöknie. Arra a kérdésre, hogy miért volt bezárva, azt mondta, hogy verekedésért itélték el négyhavi fogházra. A csendőrségnek azonban az a feltevése, hogy sulyosabb bünceselekmények terhelik lelkiismeretét, mert a keresztkérdések során elárulta, hogy *összeköttetésben állott Perics haramiavezérrel, aki sorozatos rablásokat és gyilkosságot követett el Jugoszlávia* és Románia területén. Megmotozásakor pénzt nem találtak nála, de megállapitották, hogy letartóztatása előtt nyolcezer dinár elmulatott.

Asztalost a tornyospusztai csendőrségről Adára szállitották, mert az adai csendőrség szintén keresi szélhámosságok miatt. A nyomozást tovább folytatják és kérdést intéznek a romániai hatóságokhoz is annak megállapitása végett, hogy milyen bünceselekmények miatt itélték el Nagyszalontán.

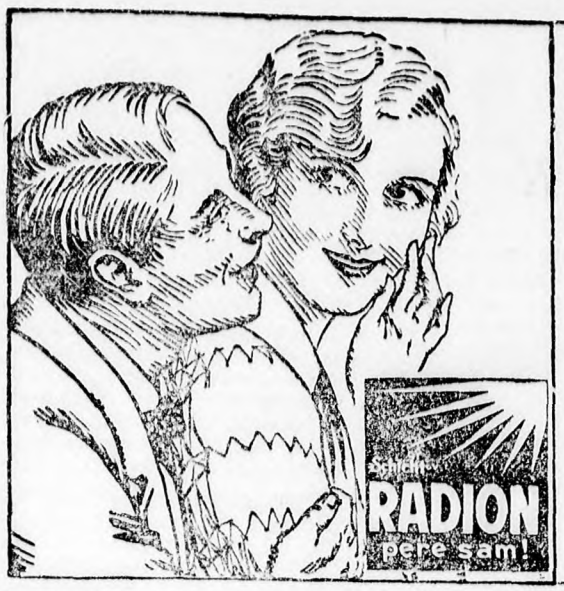

Édes titkot

árul el férjének Vidámné Bölcs Kató. A férje boldog és nyugodt is, mert tudja, hogy felesége kimélheti magát, hogy a legfárasztóbb házimunkát, a mosást elvégzi a

Schicht ov RADION

OROSZORSZÁG

Dr. Munk Arthur emlékiratai

49

(Hogyan lett az internált kadettből betegápoló? — A legdrágább valuta — Si ertelen audiencia)

Fáradtan ültem le íróasztalom mellé, hogy irásbeli munkáimat elvégezzem, amikor egy fiatal jónövésü fiatalember lépett be a rendelőbe.

Bemutatkozott:

— Müller Jenő vagyok... Hallottam, hogy a doktor ur keres szanitészt a rendelőbe, eljöttem ajánlkozni.

Csodálkozva néztem a jól öltözött, szénfekete haju hadifogolyra. A fiatal ember villogó szemeivel bátran nézett a szemembe vastag szemöldökei mögül.

— Honnan tudta, hogy szükségem van szanitészre, hisz még senkinek se szóltam?...

Pirulva válaszolt a fiatalember:

— Hát csak ugy megéreztem.

— Sajnos én nem alkalmazhatok *átmeneti* szanitészeket. Állandó segitségre van szükségem...

— Fájdalom, akkor én éppen megfelelek.

— Visszatartott?

— Igen.

— Tiszt?

— Kadet.

Azután elmondotta, hogy a cukorgyárban van internálva és most is a munkáról szökött meg. A könyvkereskedőktől rekvirált könyveket hordják át egy központi könyvtárba. Krasznójárszki régi fogoly. Évekig dolgozott a szibériai láger bádogüzemében, mint bádogos munkás. Attól fél, hogy egy szép napon a cukorgyári tiszteket át fogják szállitani a csillagbörtönbe.

Megtetszett a jómodoru, szerény fiatalember.

— Dolgozott már valamikor betegek körül? — kérdeztem tőle.

— Soha életemben. Azt se tudom mi fán terem a betegség azon kivül, hogy törött lábbal kerültem fogságba.

Attól a naptól kezdve ott ragadt a rendelőmben — betegápolónak. Rövid idő multva annyira belejött a munkába, mintha egész életén át betegekkel foglalkozott volna. A kézigyógytár teendőit is ő végezte el.

Egész nap dolgozott, esténkint leveleket irt Pesten élő szüleinek. A leveleket invalidusokkal küldte haza.

A rendelő divánján aludt.

Az uj »szanitészt« nem jelentettem be Grósz elvtársnak. Az iroda vezetői abban a tudatban voltak, hogy a *másik* beleegyezésével történt a betegápoló felvétele. Később már mindenki egészen természetesnek találta, hogy a Muki-szanitész mellettem dolgozik.

A kis fiam nevezte el Mukinak: rövidesen intim barátságot kötött a kadéttal, aki üres óráiban a »szárazdajka« dolgát is szivesen végezte el. A nagy szibériai pleni, a kis pleninek hüséges játszótársa, paitása lett. A kis fiu — aki hadifoglyok között nevelkedett fel — és könnyen barátkozott a plenikkel, különös ragaszkodással csüngött Muki nyakán.

Muki rövidesen nélkülözhetetlenné vált: Grósz elvtárs a furunkulusait is vele kezeltette.

Muki közben egy napon megkért, hogy valahogyan el ne áruljam Grósz elvtárs előtt, hogy ő — tiszt és hogy apja jómódu pesti gyáros...

Februárban már erősen befagyott a Néva. A jég hátán, a hidak között megindult a gyalogos közlekedés.

A finn pályaudvarhoz kellett naponta gyalogolnom, a Néva jegén keresztül, hogy tejet és élelmet szerezzek be örökké éhes családomnak.

A finn vasutas, Vasa ur szállitotta a tejet az állomásig, *ahol jó cári pénzért és aranyért adott* tul rajta.

Mire az igazi tél beköszöntött, üres volt a zsebem, elfogyott a cári pénz és az arany. Ezentul *kenyérrel fizettem* Vasa urnak, ami a legdrágább valuta volt az inséges városban.

Március első napján a kis fiam megbetegedett. Tüdőgyuladásba esett. Előzőleg a feleségem ment át sulyos grippén és ennek a folytatása volt a gyermek betegsége.

Kétségbeesve állottunk a kis ártatlan szenvedő beteg bölcsője mellett a rosszul fütött, hideg szobában.

Most már minden bizalmam Vasa urban volt és reméltem, hogy a kis beteg táplálása nem szenved hiányt.

Egy ideig Vasa ur nagyon szives volt, maga hordta fel a tejet, a vajat és sajtot köpönyege alatt, azután egy napon kinyögte, hogy a feleségének *ruhára* volna szüksége. Neki nem kell se pénz, se kenyér, neki ruha kell cserébe az élelmiszerért. Női ruha. A felesége nem hagyja békében...

Elza szó nélkül vette ki legszebb ruháiát a szekrényből és átadta a finn vasutasnak. Később a finn a nyitott ruhaszekrény előtt szabadon válogatott a ruhák között.

Rövid időn belül elhordta Vasa ur Elza összes nélkülözhető ruháit, majd a szőrmékre került a sor.

Kis fiam betegségének legválságosabb napjait éltük, amikor Petrográd tengeri erődjében megdördültek az ágyuk: Kronstadt várának matrózai lázadtak fel a szovjethatalom ellen.

A vörös tüzérség a Néva torkolatánál felállitott messzehordó ágyukkal bombázta az erődöt. Kronstadt gránát-lövedékei és gyujtógránátjai Petrográd külvárosában jelentékeny károkat okoztak.

Nyolc napig tartott a szakadatlan bombázás. Éjjelen át is dörögtek az ágyuk, remegett a föld, reszkettek a lakóházak ablaktáblái.

Az evakuációs irodában szünetelt a munka, csak a német-orosz gépirókisasszony ült a gépe mellett és — regényt olvasott.

A magyar kommunisták is fegyvert ragadtak és a várost-védő csapatokhoz csatlakoztak.

Petrográdon kihirdették az ostromállapotot. Az uccákon kilenc óra után egy lelket se lehetett látni a cirkáló szuronyos vörös katonákon kivül.

Elgondoltam: mi lenne velünk, ha az ellenforradalom győzedelmeskednék és a haldokló gyermek bölcsője mellett lepnének meg bennünket az ellenforradalmárok a pazar burzsuj lakásban, ahol csak pártemberek laknak...

Trockij személyesen irányitotta a hadmüveleteket

A hajóágyuk Kronstadt várát romhalmazzá lőtték.

Trockij a kilencedik nap hajnalán, az öböl befagyott jegén keresztül rohamra inditotta csapatait a szigetvár fellázadt matrózai ellen.

A matrózok elkeseredetten védekeztek. A jég hátán valóságos hullahegyek emelkedtek.

A vörös katonák a hullahegyek barikádjai mögül folytatták az ostromot, amig végre óriási emberáldozattal bevették a várat.

Másnapra a hirtelen melegre fordult márciusi nap megtörte a jeget, a zajlás megindult és a jégár a tengerbe sodorta a jégen fekvő halottakat és sulyos sebesülteket...

NEGYEDIK FEJEZET.

Mire megenyhült az idő, a kis fiam is szerencsésen felépült sulyos bajából.

A kizöldült Letnij szád lombjai között csakhamar visszanyerte régi egészségét.

Tavaszra Petrográd összes uccáiról eltüntek a faburkolatok. A lakósság a hosszu tél folyamán lassankint feltüzelte az uccák elegáns faburkolatát. Az arisztokrata negyedben lehetetlenné vált a kocsi és autó közlekedés. A követség összes okmányait feltüzeltük, csak a katonai attasé vékony papirosra irott gépirásos másolatai maradtak meg, de ezeket *egyéb* célokra használtuk fel.

A csillagbörtön tiszti lakóiról nagyon szomoru hirek jutottak hozzánk. A tiszti-tuszok a télen nagyon sokat szenvedtek a hidegtől: a börtön központi fütése felmondta a szolgálatot.

Muki vasárnaponkint szorgalmasan hordta a börtönbe összegyüjtött kenyérmaradékait. Mi is beküldtük vele szükös fölöslegünket.

Az orosz börtönőrök vették át Mukitól a névre szóló kenyércsomagokat. Az őröktől tudta meg, hogy a tisztek közül sokan sulyos cingába estek. Ágyba döntötte őket az éhezés, az egyoldalu, hiányos koszt és a hideg.

Orvosi segély nélkül fetrengenek a sulyos skorbutos betegek. Még csak felcser se látogatja meg őket.

Két tiszt már a halállal vivódik.

Döntő lépésre határoztam el magamat.

Kihallgatásra jelentkeztem Majoros elvtársnál, akit az utóbbi időben telihatalmu biztosnak neveztek ki és a tuszok ellenőrzését is rábizták az orosz hatóságok. Abban reménykedtem, hogy közel egyéves müködésem alatt talán már megnyertem bizalmát.

A királyi audienciára nyugodtabban mentem volna, mint most Majoros elvtárs szine elé.

Majoros elvtárs iróasztala mellett dolgozott: a tisztgyanus hadifoglyok igazolólapjainak tanulmányozásába volt merülve. Sovány, hosszu, csontos ujjaival az iratok között babrált. A sovány, magastermetü, behorpadt arcu fiatalember fürkészve tekintett rám, amikor megszólaltam:

— Egy kérésem volna...

— Haza akar utazni talán doktor elvtárs?... Arról szó sem lehet!...

— Nem a magam érdekében jöttem...

— Ahá... protekcióról van szó... No halljuk...

Hátradőlt székében, irományait az iróasztal fiókjába tette.

Homlokomon kigyöngyözött az izzadtság:

— A Kresztijben ülő tisztek között többen sulyosan megbetegedtek...

— No és? — szólt élesen.

— Orvosi kötelességemnek tartom, hogy segitségükre legyek...

— No és? — kérdezte emelt hangon, kissé felemelkedve.

— Gyógyszert szeretnék bevinni a betegeknek, akik orvosi segitség nélkül nagyon sokat szenvednek...

(Folytatása következik.)

A végzetes eskü

Hét év után agyonlőtte bátyja gyilkosát, mert megesküdött, hogy bosszut áll rajta

Oszijekről jelentik: Megdöbbentő gyilkosság történt pénteken a szlavóniai Vrbovljani községben. *Spurovics* Milos jómódu gazdálkodó, akinek nyolcvan hold földje van, *vadászfegyverével agyonlőtte szomszédját, Tudurovics István gazdálkodót.* A két szomszéd már hét év óta nem beszélt egymással, mert hét évvel ezelőtt Tudurovics egy veszekedés alkalmával leszurta Spurovics bátyját.

Pénteken, 19-ikén este Tudurovics több falubeli ember társaságában kint állt a háza előtt. Egyszerre csak kijött Spurovics, kezében egy vadászfegyverrel, megállt haragosa előtt és igy szólt:

— *Megesküdtem a bátyámnak, hogy bosszut állok az életéért, most itt az idő, végzek veled.*

Ezekre a szavakra, még mielőtt a körülállók megakadályozhatták volna, Spurovics felemelte fegyverét *és háromszor elsütötte. Mind a három golyó Tudurics-csot találta, aki nyomban meghalt.* A gyilkost lefogták és átadták a csendőrségnek.

Spurovics kihallgatása alkalmával nyugodt hangon a következőket mondotta:

— Hét évvel ezelőtt, 1922 julius 19-ikén Tudurics megszurta a bátyámat, aki sebeibe a karjaim között belehalt. Bátyám halálos ágyán megfogadtatta velem, hogy abban az esetben, ha a törvény nem bünteti meg haláláért Tuduricsot, hét év mulva, amikor Tudurics már mindent elfelejtett és nyugodtan él, álljak bosszut rajta. A bátyám meghalt és Tuduricsot a bíróság önvédelem miatt felmentette. *Pénteken volt a gyilkosság hetedik évfordulója* és én nem feledkeztem el az eskümről, amelyet bátyámnak halálos ágya előtt tettem. Ezért gyilkoltam meg, most csináljanak velem, amit akarnak.

Spurovicsot letartóztatták és szombaton átadták az oszijeki ügyészségnek.

TŐZSDE

Zürich, julius 20. *(Zárlat.)* Beograd 9.1275, Páris 20.365, London 25.2175, Newyork 519.95, Milanó 27.195, Brüsszel 72.25, Madrid 75.70, Amsterdam 208.65, Berlin 123.90, Bécs 73.22, Szófia 3.755, Prága 15.385, Varsó 58.30, Budapest 90.635, Bukarest 3.085.

Noviszadi terménytőzsde, julius 20. Buza bácskai uj 77—78 kg. 210—212.50, bácskai uj VIII. 77—78 kg. 212.50—215, hajó 77—78 kg. 217.50—222.50, bánáti uj 77—78 kg. 207.50—212.50, bánáti uj VIII. 77—78 kg. 210—215, szerémi uj 77—78 kg. 210—212.50, szerémi uj VIII. 77—78 kg. 212.50—215. Árpa bácskai uj 63—64 kg. 150.55. Zab bácskai 180—185. Tengeri bácskai 205—210, bánáti 205.50—207.50, szerémi 205—210. Liszt 0gg és 0g bácskai 315—325, 2-es 295—305, 5-ös 275—285, 6-os 260—270, 7-es 230—240, 8-as 140—150. Korpa bácskai, szerémi és bánáti, jutazsákokban 120—125. Irányzat: lanyha. Forgalom: összesen 81 vagon.

Budapesti gabonatőzsde, julius 20. Határidőüzlet: Buza októberre 25.32—25.55, zárlat 25.32—25.33, márciusra 27.33—27.60, zárlat 27.33—27.34. Rozs októberre 21.40—21.80, zárlat 21.38—21.40, márciusra 23.35—23.83, zárlat 23.37—23.38. Tengeri májusra 19.90—20.13, zárlat 19.93—19.95, juliusra 23.99—24.20, zárlat 24.05—24.10. Készárupiac: Buza 23.30—25.70, rozs 19—19.50, uj 19.75—20, takarmányárpa 18.50—20, uj 17.50—18, repce 43.50—44.50, tengeri 23.50—23.75, zab 18—18.75, korpa 13.25—13.50.

Chicagói terménytőzsde, julius 20. Középárfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza juliusra (137.25) 137, szeptemberre (141.50) 141, decemberre (148) 147.75. Tengeri juliusra (100) 99.50, szeptemberre 102 háromnyolcad, decemberre (97.125) 96 hétnyolcad. Zab juliusra (47.25), szeptemberre (48), decemberre (51.625). Rozs juliusra (108.375), szeptemberre (114.50) 107, decemberre 113.

Winnipegi terménytőzsde, julius 20. Középárfolyamok: Buza juliusra (168) 167, októberre (160.25) 160 egynyolcad, decemberre (155) 155.50.

Liwerpooli terménytőzsde, julius 20. *(Zárlat.)* Buza juliusra (10 sh. 2 és fél d.) 9 sh. 10 és fél d., októberre (10 sh. 6 és féld.), 10 sh. 3 d., decemberre (10 sh. 9 és fél d.) 10 sh. 6 d.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 230 (—16), Apatin 310 (—18), Bogojevó 310 (—16), Vukovár 252 (—18), Palánka 244 (—16), Noviszad 259 (—8), Zemun 256 (+14), Pancsevó 228 (+8), Szmederevó 318 (+8), Orsava 248 (+4). Dráva: Maribor 100 (—0), Oszijek 112 (—8). Száva: Zagreb 118 (—6), Sisak 22 (—6), Jasenovac 104 (—10), Brod 134 (—9), Mitrovica 182 (37), Sabac 62 (—), Beograd 190 (—8). Tisza: Becsej 300 (+30).

HIREK

SZENTENCIÁK

Egy poros notesz tartalmából

Dr. Müvelttel találkoztam a napokban. Dr. Müvelt tökéletesen ért németül, franciául, angolul, olaszul és spanyolul. Poliglott. Müveltné a felesége mégis utonutfélen azt hangoztatja, hogy ő egy — *meg nem értett nő.*

Nem tehetek róla: nem becsülöm tul a poliglott embereket.

*

Csapnivaló regényt olvastam. A figurák olcsó papirmasétól készültek, a helyzeteket kurtára nyesett tucatfantázia szülte és a befejezés éppen olyan banálisra sikerült, mint a szánalmas daikamese bonyolitása. Courts Mahler, Beniczkyné és Echstruth Natália minden problematikus erénye egyesült ebben a könyvben. És mégis... Adolár a főhős olyan daliás, olyan rokonszenves, annyira bátor, gazdag s szivdöglesztő volt, hogy a végén kénytelen voltam a tükörbe nézni és — elszomorodni.

Nagyon jó lenne egy nagyon rossz regény hősének lenni.

*

Emlékezés? Gyerekkoromban egyszer tüz ütött ki a bérház udvarán. Olykor ha félős, szorongós esti órán felötlik bennem ez a megkopott lelki enyveshát, sisakos, csákányos, eltorzult arcu tüzoltókat látok, hiányos öltözetben ágáló kergére rémült kispolgárasszonyokat és a háttérben pokolian vörös, pokolian *mocskos füstoszlopot,* amely sziszegve és erőlködve törtet tul az emeleti gangokon és a tüzfalon a messzi ég felé. Olyan az egész, mint egy éjféli kisértethistória, aminővel hétéves koromban az ostoba kiscseléd traktált. Megborzongok tőle.

És ilyenkor biztosan tudom: *az emlékezés értelmünk babonája.*

*

Születésünk és halálunk. .

Először lesz az ösztön, utána kapjuk a tudatot és az öntudatot. Minden ami ekközött van: cél, vágy, terv, ambició, tülekvés, törtetés és szerelem, voltaképpen csak másodrendü fontosságu.

Születés és halál: Isten két hivatalvizsgálata az életünkben.

*

Multkor megszólitottam a Jó Embert:

— Uram, ha igy megy tovább, nemsokára páratlanná lesz a maga nemében.

— Ez a legkevésbé sem izgat — válaszolta a Jó Ember. Én tudom, mit csinálok.

— Mégis, mi készteti Önt arra, hogy jó legyen. Természet? Ösztön? Kultura? Tapasztalatok? Vagy talán üzlet?

A Jó Ember elmosolyodott, egészen közel lépett hozzám és titokzatosan sugta a fülembe:

— ... de el ne árulja senkinek. Egyszerü szemfényvesztés az egész. Annál jobb valaki, minél ügyesebben tudja a kézelője mögé sanzsirozni a rosszaságát.

*

Egy Don Juan aforizmája:

A szerelem az a *tulajdonságunk,* amely — nem különböztet meg bennünket az állattól.

*

Egy *nő számára tüntetni* valakinek a barátságával, vagy kitüntetni valakit a barátságával — kétségbeejtően egyet jelent.

*

Az öngyilkosok kiskátéjából:

Az öngyilkosság bün? Lehet, de csak azért, mert a bün — öngyilkosság.

*

Barátság.

Egy barát: vagy egy barát, vagy egy ellenség.

*

Ásványtani könyvekben olvastam, hogy az arany nemes fém.

Tévedés.

Az arany a legnemtelenebb fém.

*

Ha az arany történetesen fehér szinü volna, vajjon ki mondaná az irigységet sárgának?

Debreczeni József

*

— **Őfelsége Topolára utazott.** Beogradból jelentik: Őfelsége Alekszandar király szombat délelőtt tizenegy órakor autón Topolára utazott.

— **A beogradi tartományi főispán szabadságon.** Becskerekről jelentik: Dr. Baltics Vilkó beogradi tartományi főispán egy havi szabadságra Blédbe utazott. Távolléte alatt dr. Zupkovics Pavle tartományi jogi referens fogja helyettesiteni.

— **Irinej püspök a kovili zárda bucsuján.** Noviszadról jelentik: Pénteken, julius 26-ikán lesz a kovili zárda bucsuja, amelyen Irinej noviszadi püspök is részt vesz.

— **Lemondott a becskereki főispáni titkár.** Becskerekről jelentik: Kovacsevics Boriszláv, a beogradi tartományi *főispán személyi titkára* benyujtotta állásáról való lemondását. A lemondást a belügyminiszter most elfogadta és igy Kovacsevics rövid időn belül megválik állásától. Kovacsevics Boriszláv távozása általános sajnálkozást keltett Becskereken, mert a rendkivül agilis, szorgalmas és előzékeny főispáni titkárt nagyon szerették. Távozása alkalmából dr. Baltics Vilko főispán rendkivül meleghangu iratban köszönte meg Kovacsevics buzgó és értékes szolgálatait. Kovacsevics Boriszlávot egyébként a beogradi főispán Gyurgyevóra jegyzőnek nevezte ki.

— **A zagrebi Nemzeti Szinház együttese kerthelyiségben tartja meg noviszadi bucsuelőadását.** Noviszadról jelentik: A zagrebi Nemzeti Szinház operettársulata vasárnap este *nem* — mint eredetileg tervezték — a Szloboda nagytermében, hanem a lövölde kerthelyiségében tartja meg noviszadi bucsuelőadását. Egységes belépődij 30 dinár.

— **Rendőrfőkapitányi áthelyezések.** Becskerekről jelentik: Dr. Baltics Vilkó tartományi főispán Miodragovics György sztarakanizsai és Vorgics Szlávkó szentai rendőrfőkapitányokat kölcsönösen áthelyezte továbbá Makszimovics Nikola becskereki rendőrkapitányt Kikindára helyezte át és egyben a főkapitányi teendők ellátásával bizta meg.

— **Uj részvénytársaságok.** Beogrédból jelentik: A kereskedelmi miniszterium a következő uj részvénytársaságok megalakitására adta meg az engedélyt: Pluvius R. T. Zagreb, alaptőke 1,000.000 dinár, egy malomrészvénytársaság Zajecsárban, alaptőke 1,200.000 dinár, Bauxit r. t. Zagreb, alaptőke 4.000.000 dinár, Gradjevinarsko Preduzeée Zagreb, 1,000.000 dinár, Jugoszláv Sunlight R. T. Zagreb, 1,250.000 dinár, Minerva könyvkiadó vállalat Zagreb, 1,000.000 dinár, Kapella fakitermelő vállalat Zagreb, 1.000.000 dinár, Jugoszláv Sparklet R. T. Zagreb, 1,500.000 dinár, Jadransko Sumsko R. T. Dubrovnik, 10,000.000 dinár és végül egy hajóépitő részvénytársaság Beogradban 15,000.000 dinár alaptőkével.

— **Benes lesz Massaryk utóda.** Prágából jelentik: A cseh fasiszták hivatalos lapja, a Straz Rise azt irja, hogy Massaryk nyolcvanadik születésnapjának megünneplésére óriási előkészületek vannak folyamatban. Massaryk nyolcvanadik születésnapján valószinüleg nyilatkozatot fog tenni — irja a lap — amely szerint magas korára való tekintettel lemond és Benest ajánlja utódául.

— **Kommunista iratokat találtak két petrovoszelói gazdálkodó lakásán.** Noviszadról jelentik: A bácskopetrovoszelói rendőrség kommunista üzelmek gyanuja miatt letartóztatta Szekeres János és Szabó Imre petrovoszelói gazdálkodókat, akiknek lakásán a megejtett házkutatás során kommunista könyveket és iratokat találtak. A letartóztatottakat szombaton beszállitották a noviszadi ügyészség fogházába, ahonnan az államvédelmi törvény rendelkezései értelmében a beogradi állami birósághoz fogják őket átkisérni.

— **Elmarad a Munkássegély Egyesület közgyülése.** A Munkássegély Egyesület vasárnapra tervezett rendkivüli közgyülését bizonytalan időre elhalasztották.

— **Jogerős a cseszteregi bizonyitványhamisitási ügy gyanusitottjainak vizsgálati fogsága.** Noviszadról jelentik: Dungyerszki Franjó volt cseszteregi jegyző és Brankovan Cséda becskereki kivándorlási ügynök, akiket bizonyitványhamisitás gyanuja miatt letartóztattak és a noviszadi ügyészség fogházába szállitottak, a vádtanácshoz felebbeztek a vizsgálóbirónak a vizsgálati fogságot elrendelő végzése ellen. A noviszadi törvényszék vádtanácsa helybenhagyta a vizsgálóbiró döntését, mire a gyanusitottak a noviszadi felebbviteli biróság vádtanácsához jelentettek be felfolyamodást. A felebbviteli vádtanács szombaton foglalkozott az ügygyel és helybenhagyta a két elsőfoku *fórum* döntését a vizsgálati fogságról, amely igy jogerőre emelkedett.

— **Gyilkosság a kukoricásban.** Becskerekről jelentik: Titokzatos gyilkosság *ügyében inditott* nyomozást a sztarileci rendőrség. A község határában, a kukoricásban egy női holttestet találtak, amelyről megállapitották, hogy Imre Mária sztarileci asszony holttestе. Az orvosi vizsgálat során kiderült, hogy Imre Máriát megfojtották. A csendőrség széleskörü nyomozást inditott a gyilkos kézrekeritésére.

— **Kikinda város költségvetése.** Kikindáról jelentik: Kikinda város képviselőtestülete pénteken tartotta meg közgyülését, amelyen letárgyalták az 1929—1930. évi költségvetést. A tervezet 10,546.000 dinár kiadást tüntet fel 4,155.000 dinár bevétellel szemben. Eszerint 6,391.000 dinár deficit mutatkozik, amelyet a községi pótadó emelésével fognak eltüntetni. A képviselőtestület az előző évekről áthozott terheket 1,550.000 dinárral csökkentette azzal, hogy ezeket a terheket kölcsönnel fogják fedezni.

— **Kettős rablógyilkosság Innsbruck közelében.** Innsbruckból jelentik: A város közelében kettős rablógyilkosság történt, amelynek áldozatai Hemmel Lajos hetvenegyéves iskolaigazgató és felesége. A házaspár kiránduláson volt és este igyekezett haza lakására, amikor a sötétben több lövés dördült el. Mindketten összeestek és még a helyszinen meghaltak. A nyomozás során megállapitották, hogy rablógyilkosság történt.

— **Zagrebban tartják meg az idei országos tanitói kongresszust.** Beogradból jelentik: Az Országos Tanitó Szövetség végrehajtó választmánya az ország összes tanitóit, tanitónőit és óvónőit augusztus hó 16, 17 és 18-ikára Zagrebba hivta össze kongresszusra. A kongresszus tárgysorozatán népoktatási, nevelési és közmüvelődési kérdések kerülnek tárgyalásra. Kosztics Tihomir beogradi tanitó felolvasást tart »Az iskola a népek kibékitésének szolgálatában« cimen. Skavics József zagrebi iskolai igazgató az osztott és osztatlan iskola közti különbséget ismertetti. Az iskolás gyermekek védelmét és társadalmi gondozását egy ljubljanai tanitó fogja ismertetni. Ez alkalommal megejtik a vezetőség, választmány és felügyelőbizottság választását is. A kongresszus iránt országszerte nagy az érdeklődés és eddig is körülbelül négyezer résztvevőre számit a zagrebi rendezőbizottság. A közlekedésügyi miniszter 75 százalékos kedvezményt engedélyez a résztvevőknek az államvasutakon, a bizottság pedig kedvezményes lakást és ellátást biztosit a jelentkezőknek. Jelentkezni lehet legkésőbb augusztus hó 5-ig Skavics Józsefnél Zagreb, Pantovcsak br. 42.

— **Kivándorlási konferencia Szplitben.** Szplitből jelentik: Augusztus 5-ikén konferenciát tartanak Splitben a tengerentuli kivándorlás problémájáról. A konferencián dr. Drinkovics Máté szociálpolitikai miniszter fog elnökölni. A tanácskozásokon résztvesznek a zagrebi kivándorlási hivatal, a belügyminiszterium, továbbá a kereskedelmi és pénzügyminiszteriumok kiküldöttei is. Hir szerint a konferencián szóba kerül a Szplitben felállitandó kivándorló otthon épitésének kérdése is.

— **Időjárás.** Európa tulnyomó részében száraz, derült és igen meleg az idő, csak Franciaországban voltak helyi zivatarok. A hőmérséklet Európa nyugati részén is már mindenütt 30 fok Celsius fölé emelkedett. A meteorológiai intézet prognózisa szerint derült, igen meleg idő várható.

— **Halálos baleset cséplés közben.** Novakanizsáról jelentik: Halálos szerencsétlenség történt szombaton délben Novakanizsán. Farkas István huszonhároméves, szabadságon levő katona Detari Pál gazdálkodó cséplőgépe mellett dolgozott. Munka közben a gép elkapta Farkas balkarját és a nagy sebességgel forgó dob a munkás egész testét a gépbe sodorta. Farkast borzalmasan összeroncsolt testtel holtan emelték ki a gépből. A halálos szerencsétlenség ügyében megindították a vizsgálatot.

— **A lainzi gyilkosság ügyében még mindig nincs eredménye a nyomozásnak.** Bécsből jelentik A lainzi gyilkosság ügyében a nyomozás most főkép Bauer Gusztáv szerepének a tisztázására törekszik. Mint ismeretes, a gyilkosság gyanuja miatt letartóztatott bécsi kereskedő tagadja, hogy ő gyilkolta meg Schoefftner Kittyt és azt állitotta, hogy egykori barátnőjétől mult év julius 17-ikén, tehát a gyilkosság napján expressz levelet kapott, amelyben lemondja bécsi utazását. Ő tehát nem is tudta, hogy Schoefftner Kitty Bécsben tartózkodik. A levelet azonban nem tudja felmutatni, mert az — mint mondotta — elkallódott. Ha bebizonyosodna, hogy Bauer valóban megkapta ezt a levelet, akkor ártatlansága kétségtelenül kiderülne. Ez esetben akkor egy másik férfi várta a pályaudvaron Fellnernét. A rendőrség tovább folytatja a nyomozást és egyelőre Bauer tanuit hallgatja ki, akik közül Bauer Ottó drezdai operaénekes, a gyanusitott kereskedő unokatestvére tett érdekes vallomást. Elmondotta, hogy ő a gyilkosság napján Bécsben tartózkodott és ezen a napon kétszer is találkozott unokatestvérével, akinek viselkedésén semmiféle izgatottságot nem vett észre és igy nem is lehetett ő a meggyilkolt asszonnyal a lainzi vadaskertben.

— **Belgiumban is érezhető a vizhiány.** Londonból jelentik: A hőhullám változatlan erővel tart és a vizhiány egyre fokozódik az angol fővárosban. A londoni viztüvek igazgatósága pénteken délután közölte, hogy szombattól kezdve jelentékeny korlátozásokat léptet életbe a vizszolgáltatásban. Nagy a vizhiány Belgiumban is, ahol — mint Brüsszelből jelentik — a lapok után szólitották fel a lakosságot a vizzel való takarékosságra és arra, hogy ne fürödjenek.

— **Négyszáz német kiránduló érkezett Szusakra.** Szusakról jelentik: Pénteken négyszáz német kirándulo érkezett Abbáziából külön hajóval Szusakra. A németek szombaton Szusakon tartózkodtak, majd vasárnap külön hajóval utrakeltek, hogy megtekintsék az adriai fürdőhelyeket. A német kirándulók hosszabb ideig maradnak Jugoszláviában.

— **Az első félévben passziv volt a csehszlovák külkereskedelem mérlege.** Prágából jelentik: Az állami Statisztikai Hivatal most közzétett adatai szerint a junius hónapban behozott áruk értéke kereken 1745 millió korona volt, az előző évi 1388 millióval szemben, mig az árukivitel 1043 millió volt az 1928. évi 1028 millióval szemben. Ezek szerint tehát a csehszlovák külkereskedelmi mérleg junius hónapban kereken 102 millió korona passzivummal zárult. A kereskedelmi mérleg passzivuma a január—juniusi időszakban kereken 620 millió korona, az előző évben a junius i mérleg kereken 270 millió aktivummal, a január—juniusi időszak pedig kereken 770 millió aktivummal zárult. A juniusi mérleg passzivitásának oka elsősorban a megnövekedett nyersanyag-, készáru- és élelmiszerbehozatalban keresendő.

Uszás — a valódi női sport.

Nincs testgyakorlat, amely a nőknek oly tökéletes szépséget ad, mint az uszás. A jó uszóknak mindig szép alakjuk van és — ha óvatosak, gyönyörü szép a bőrük is. A legtöbbjének az óvatosságot meg kell még tanulni, hogy arcbőrüket a nap és a viz behatásai ellen megvédhessék. A két Elida Creme együttesen a legideálisabb szer, hogy az arcbőr gyenge és finom maradjon.

Szabadfürdő és este, a lefekvés előtt Elida éjszakai krém visszaadja a bőrnek a megfelelő zsirmennyiséget. Fürdés után és a nap bármely órájában, napsütés, erős szél ellen az Elida minden óra krém. Megóvja a bőrt és annak a mindenki által kedvelt sötétes, alabaszterszerü szint ad.

ELIDA CREMES

— **Szenzációs fordulat a tiszakürti mérgezési ügyben.** Szolnokról jelentik: A tiszakürti csendőrség mint ismeretes, mérgezés gyanuja miatt letartóztatta Szabó László gazdálkodót és feleségét, Madarász László gazdálkodót és feleségét, Csordás Bálintnét és Fazekas Mária bábaasszonyt, akikről kiderült, hogy méregkeveréssel foglalkoztak és eltették láb alól Szabó László apját, valamint Szabó Gábort, Szabó László nagybátyját. A nyomozás Fazekas Mária ellen nem produkált semmi terhelő adatot és ezért szabadon engedték, most azonban érdekes fordulat történt. Fazekas Mária bábaasszony pénteken felakasztotta magát és bucsulevelében azt irta, hogy nem akart még egyszer csendőrkézre kerülni. Megállapitották, hogy Fazekas Mária szabadlábrahelyezése után felutazott Budapestre, ahol orvosszakértőhöz fordult felvilágositásért, hogy az arzén kimutatható-e már régen eltemetett holttestben. Amikor igenlő választ kapott, hazautazott és végzett magával. A csendőrség tovább folytatja a nyomozást, mert még tizenkét feljelentés érkezett, amelyek alapján több exhumálást fognak végezni.

— **A sztaribecsei államépitészeti hivatal uj főnöke.** Sztaribecsejről jelentik: Az épitésügyi miniszter Dzsadzsevics Achil mérnököt a sztaribecsei állami épitészeti hivatal főnökévé nevezte ki.

— **»Ápológép« működik egy londoni kórházban.** Londonból jelentik: Egy londoni kórházban most megvalósitották az ápológép gondolatát. A rádiumkura tette szükségessé ezt a legujabb világcsodát, a géperejü ápolót. A londoni Westminster-kórház most rádiumkamrát épitett. Vastag ólomfalai vannak ennek a kamrának, mindennap bevezetik ide a rákbetegeket és rádiumbehatásnak vetik őket alá. A rádiumkisugárzógép már ugy megvan konstruálva, hogy amint a beteg belépett a szobába, automatikusan megkezdi a kisugárzást. Minthogy a rádiumkihatás könyen veszedelmessé válhat, nem tartanak állandó ápolót a rádiumkamrában, mert hiszen ez a szolgálat hamarosan sulyos beteggé tenné az ápolókat. Ezért különös gépet konstruáltak, amely a kamra bejáratában megfogja a beteg kezét, kinyitja az ólomajtót, bevezeti a beteget, működésbe hozza a rádiumkészüléket és meghatározott idő mulva ismét eltávolitja a beteget a teremből.

— **A legjobb házőrző — a kigyó.** Nevyorkból jelentik: Mr. Howard Sides farmingtoni bankár minden lehetőt megpróbált, hogy az autótolvajokat távoltartsa a házától. Már négy gépkocsiját elvitték annak ellenére, hogy a legerősebb kutyákat tartotta a háznál s végül már egy kis oroszlánt is elszállásolt abban a szinben, ahol éjjelenként a gépkocsija szokott állani. A tolvajok azonban olyan ügyesek voltak, hogy még az oroszlán éberségét is ki tudták játszani. Egy öreg benszülött tanácsára Sides egy mérges kigyót vásárolt s ezt helyezte el a garázsban. Nappal természetesen elzárta a kigyót s csak éjszakára bocsátotta szabadon. Ez használt. Amióta a kigyó a házban van, nem történt lopás, legfeljebb egy-egy kétségbeesett visitást hallanak éjjelenként. A házőrző kigyó hire csakhamar elterjedt s most már sokan kigyó segitségével védekeznek nemcsak az autótolvajok, hanem másfajta tolvajok ellen is.

— **A bácskai tartomány a járványok leküzdéséért.** Noviszadról jelentik: A bácskai tartomány Noviszad városának a kiütéses tifusz elleni védekezés céljaira 10.000 dinár segélyt szavazott meg.

Arcfilmezzen mindenki! Dijtalan felvilágositás és prospektus: Drogerija »Nada«, Subotica.

— **Még mindig vannak Kinában titkos rabszolgatőzsdék.** Londonból jelentik: Honkongban 1923-ban törvényt hoztak a rabszolgakereskedés ellen. A törvény életbelépése óta most fordult elő az első olyan bünügy, amikor ezt a törvényt alkalmazni is kellett. A vádlott egy özvegyasszony és leánya voltak, akik tizennyolc fontért egy tizennégyéves kisleányt vásároltak s azt odahaza dolgoztatták. A gyermeket sulyosan bántalmazták, ütötték-verték s nem adtak neki rendesen enni. Egy misszionárius feljelentésére rendőrkézre kerültek s a biróság az idősebb asszonyt két és fél fontra, lányát pedig 10 font pénzbüntetésre itélte. A házkutatás során megtalálták náluk a vételi szerződést, amelyet a lány vásárlása alkalmából kötöttek a rabszolgakereskedővel. Ennek alapján a rendőrségnek sikerült letartóztatni a rabszolgakereskedőt. A kereskedő »raktárában« 10—12 fiatal lányt és fiut találtak. A lányok ára 15—20 font között, a fiuk ára 20—25 font között váltakozik a rabszolgatőzsdén.

— **Földrengést éreztek Beogradban.** Beogradból jelentik: Csütörtökön este kilenc óra harminc perctől kilenc óra harminckét percig több egymást követő erős földlökést éreztek a fővárosban. A rengéseket különösen a felsőemeleti lakásokban és irodahelyiségekben érezték erősen. A magasabban fekvő helyiségekben elmozdultak helyeikről a butorok, betörtek az ablakok és a lakók több házból rémülten menekültek ki az uccára, mert attól féltek, hogy a földlökések veszélyesebb méreteket fognak ölteni. A beogradi szeizmológiai állomásnál nyert információk szerint a rengések epicentruma délkeleti irányban mintegy száz kilométernyi távolságra lehetett a fővárostól. A szerbiai városok közül a beogradi földrengéssel egyidejüleg Arandjelovácon, Kragujevácon és Gornji Milanovácon éreztek gyöngébb földlökéseket. A földrengésjelző állomás jelentése szerint a rengések rövid idő multva meg fognak ismétlődni.

— **A hajmáskéri lőtéren gyakorlat közben egy gránát megölt egy százados és három tüzért.** Budapestről jelentik: A hajmáskéri lőtéren csütörtök délután tábori tarackkal való lőgyakorlat közben egy gránát felrobbant és több katonát sulyosan megsebesitett. Ezek közül Viktor Erich százados, Zsiros Károly szakaszvezető, Csuta Ferenc és Szabó Mihály tüzérek belehaltak sérüléseikbe. A többi sebesültet kórházban ápolják. A vizsgálat megállapitotta, hogy a lövegkezelés szigoruan a szabályok szerint történt, megtettek minden óvóintézkedést és mulasztásért senkit sem terhel felelősség, mert a robbanás kizárólag technikai okokból következett be. A vizsgálat a szerencsétlenség ügyében tovább folyik.

Elégett cséplőgép. Tegnapi számunkban jelentettük, hogy Rapp Kálmán St. Ittebeji cséplőgéptulajdonos gépe, miközben az egyik ittebeji ház udvarán dolgozott, leégett. A nevezett felkérésére közöljük, hogy még aznap a Record-Erdős cég becskereki fiókjánál egy legujabb tipusu 8-as cséplőgépet vásárolt és a cséplést már másnap zavartalanul folytathatta.

— **A novakanizsai járás községei a szentai tiszai hidvám eltörlését kérik.** Novakanizsáról jelentik: A járás községei már többször fordultak előterjesztéssel a főszolgabirósághoz, amelyben kérték, hogy a szentai tiszai hidvámot ugy a személyi átkelésnél, mint a teherszállitásnál töröljék el. A novakanizsai főszolgabiróság a községek kérvényeit az illetékes felsőbb hatóságokhoz terjesztette fel.

Az Ön levertségének és szorongó érzésének egyetlen s közismert szere a MIRA keserüviz. Az emésztőszerveinek renyheségéből származó minden kellemetlen betegséget s ennek esetleges tüneteit egy pohár Mira keserüvizzel megszüntetheti. Kérjen tehát »MIRÁT« mert ez jelenti Önnek az egészségét. Kapható minden gyógyszertárban, drogériában és jobb füszerüzletben. Képviselő Trafikant Gábor, Szubotica.

— **Pályázatot irtak ki a noviszadi szerb szinházegyesület igazgatói állására.** Noviszadról jelentik: A noviszadi szerb szinházegyesület pénteken este dr. Borota Braniszláv polgármester egyesületi elnök elnökletével igazgatósági ülést tartott, amelyen folyóügyeket tárgyaltak és előkészitették az augusztus 18-ikán megtartandó közgyülés napirendjét. Popov Aleksza pénztárnok beterjesztette a pénztári jelentést, amely szerint az egyesületnek az elmult évben az előző évi 40.000 dinár deficittel szemben 5000 dinár jövedelme van. Az igazgatóság utasitotta a titkárt, hogy a közgyülésre készitse elő az egyesület uj alapszabályait és a szintársulat tagjairól szóló szabályzatot. Tudomásul vette az igazgatóság a titkár jelentését az egyesület szentai földjeinek helyzetéről, amelynek felülvizsgálatára Jancsikics Jankot, a Narodna Banka noviszadi fiókjának helyettes igazgatóját és dr. Pecarszki Branko szentai ügyvédet kérték fel. Dr. Kirilovics Dimitrije titkár beszámolt a szinészek szerződésének kérdéséről és a beérkezett pályázatokról. Az igazgatóság ugy döntött, hogy a szerződéseket az uj igazgatóság fogja eszközölni. Végül a szintársulat igazgatói állására pályázatot irtak ki.

Agy- és szivérelmeszesedésben szenvedő egyéneknek a természetes »Ferenc József« keserüviz megbecsülhetetlen szolgálatot tesz azáltal, hogy a béltartalmat kiméletesen távolitja el. Tudományos tapasztalatok kétségtelenné tették, hogy a *Ferenc József* viz számos féloldali hüdésben fekvő betegnél is megtette a kellő hatást s igy nagy megkönnyebbülést okozott Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben. 32

Ha nyáron

nem utazik szabadságra, akkor is friss erőt gyüjthet magának, ha a reggeli és délutáni kávéjába 2—3 kávéskanál

OVOMALTINE-t

tesz

7471—4

— **Hazaszállitották a szubotical kórházból a pacsiri családi dráma áldozatát.** A pacsiri családi dráma ügyében a szuboticai vizsgálóbiró folytatja a kihallgatásokat. A vádtanács még eddig nem döntött Jovanovics Zsiva vrdniki postamester felfolyamodása ügyében, amelyet Jovanovics a vizsgálóbiró végzése ellen jelentett be. A dráma áldozatát, Jovanovics Zsiva feleségét — mint jelentettük — sulyos sérüléseivel a szuboticai közkórházba szállitották, ahol a leggondosabb orvosi kezelésben részesült. A merénylet napján, pénteken éjjel hozták be a szerencsétlen asszonyt a kórházba és a szemészeti osztály egyik külön szobájában helyezték el. Az asszony sérülései közül a legsulyosabb az a lövés, amely a jobb halántékán érte és a golyó átütve a szájpadlást, a baloldali hátsó fogak között akadt meg. Ez a lövés az asszony látóképességét elvette, ugyhogy ezidőszerint még az asszony egyik szemén sem lát, de a szemészeti osztály orvosainak véleménye szerint remény van rá, hogy az asszony visszanyeri mind a két szemének látóképességét. A sebesült asszony állapota a kórházban annyira megjavult, hogy Sijacsics Szeléma pénteken este elhagyta a kórházat és hazaszállitották Pacsirra.

Ruff-cacao

közkedvelt tápszer

— **A sztaribecsei szerb egyházi dalárda ötvenéves jubileuma.** A sztaribecsei szerb egyházi dalárda vezetősége elhatározta, hogy szeptember 22-ikén ünnepélyes keretek között üli meg az egyesület fennállásának ötvenéves évfordulóját. Az ötvenéves évforduló alkalmával dalosverseny lesz.

Gerber-féle Góliát barna sör zamatos, tápláló, izletes és pótolhatatlan.

— **Felvétel az adai gazdasági iskolába.** Adáról jelentik: Az itteni gazdasági iskolába a jövő 1929—30. tanévre az első osztályba 60 és a második osztályba 30 tanulót vesznek fel. Szegénysorsu jó tanulók ingyenes ellátásban részesülnek. A földmivelők gyermekei ellátásért 150, a nem földmivelők gyermekei pedig 300 dinárt fizetnek havonkint. Jelentkezni lehet az adai gazdasági iskola igazgatóságánál legkésőbb szeptember elsejéig.

Ágnes krémtől gyönyörű lesz

— **A féltékeny férj bosszuja.** A Bácsmegyei Napló ezzel a cimmel szentai tudósitás alapján beszámolt arról, hogy Szabó János negyvenéves csantaviri gazdálkodó szóváltás közben sulyosan megsebesitette feleségét. Zaklan D. Blagoje csantaviri ügyvéd Szabó János következő helyreigazító sorait küldte be bozzánk: »Nem felel meg a valóságnak, hogy féltékenységből ki akartam volna szurni feleségem szemét, ellenkezőleg én akadályoztam meg feleségemet abban, hogy önmagán ideges rohamában kárt tegyen. A sérülést nem sikerült megakadályoznom. Másnap Szuboticára orvoshoz vezettem, miközben egy őrizetlen pillanatban nyomtalanul eltünt és mindeddig nem tért haza.«

— **Rejtélyes lopás egy becskereki konviktusban.** Becskerekről jelentik: Különös lopás történt a becskereki Engel-konviktusban. Engel Ferenc pápai kamarás, a konviktus tulajdonosa a mult héten észrevette, hogy szekrénye fiókjából hiányzik egy takarékkönyv, amely huszonmégyezer dinár betétről szólott. Engel mindent felkutatott, hogy a takarékkönyvet előkeritse, de minden fáradozása hiábavalónak bizonyult. Végre elment abba a bankba, ahol a pénzét elhelyezte és érdeklődött a pénze iránt. Utánanéztek a könyvekben és akkor kiderült, hogy az eltünt takarékkönyv alapján valaki az összeget már fölvette. Érdekes, hogy a tolvaj, aki a lopást elkövette, annyira vakmerő volt, hogy az összegből julius 9-én felvett kilencezer dinárt, julius 15én pedig ujra megjelent a bankban és felvette a még bentlévő tizenötezer dinárt, valamint a kamatokat is. Engel Ferenc feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, mire a rendőrség meginditotta a nyomozást. Kihallgatták a bank pénztárosát, aki elmondotta, hogy emlékszik rá, amikor a pénzt kiüzette. Egy diák jött a pénzért s azt mondta, hogy Engel pápai kamarás küldte őt, hogy az összeget vegye ki. Neki egyáltalában nem volt gyanus az eset, mert többször megtörtént már, hogy nagyobb diákokat küldött Engel maga helyett. A pénztáros egyébként emlékezett az illető diák arcára, mert látásból már régen ismerte őt, tudja, hogy nyolcadik gimnáziumba járt és a konviktusban lakott, de a nevét nem tudja. Erre a rendőrség egymásután szembesitette a pénztárnokkal a konviktus nyolcadikos volt bennlakóit, ami igen nagy nehézségekbe ütközött, mert vakáció lévén, a diákok mind vidéken laknak és onnan kell őket behivni Becskerekre. A pénztárnok azonban valamennyi szembesitett diákra a leghatározottabban kijelentette, hogy nem az volt. Már a többi nagyobb diákokat is megmutatták a pénztárnoknak, de az egyikben sem ismerte fel a takarékkönyv beváltóját. A rendőrség most tovább nyomoz, de egyelőre semmi nyom nincs, amelyen a rendőrség elindulhatna

FILM

A „Négy ördög“ és más filmslágerek

A Fox-filmgyár uj filmjei

A amerikai Foxfilmgyár kedden tartotta meg a jövő idényre készült nagy filmjeinek bemutatóját Noviszádon a szakemberek részére. Ezen a bemutatón többek között levetitették »*Az élet melódiája*« cimü müvészfilmet, amely Frank *Borzage* rendezésével, Charles *Farellel* és Mary *Duncannal* a főszerepben, a jövő szezon egyik legszebb filmjének igérkezik. Bemutatták »*Az élet joga*« cimmel Madge *Bellamy* és Barry *Norton* uj filmjét, amely a szülők és gyermekek meg nem értésének drámája, valamint egy kitünő bünügyi filmet, amelynek főszerepeit George *O'Brien* és Lois *Moran* játszák. A nagy bemutatón végül szerepelt még *A derék ember* és a *Négy ördög* cimü film is és ezt a két filmet csütörtökön Szuboticán is bemutatták a Városi Moziban a sajtó képviselői előtt.

Mindkét film kitünő a maga nemében. *A derék ember* Victor *Mac Laglen* vigjátéka, amelyben ez az egész egyéni amerikai filmkómikus egyik legjobb eddigi alakitását adja. A filmnek nagyon kevés a meséje, mindössze arról szól, hogy egy egyszerü vasutihordár, akinek a főambiciója az, hogy mozdonyvezető lehessen, sok apró kaland után mikép lesz boldoggá. Az egyszerü emberek között játszódó kedves és egyszerü történetet igen sok szivvel és ötlettel dolgozza fel a film. A vigjáték egyik főerénye, hogy az első jelenettől az utolsóig páratlanul mozgalmas. Már az első kép a newyorki pályaudvar széditő forgalmát mutatja be és ez a mozgalom és gyors tempó nem lankad egy pillanatra sem. A vigjátékban ezenkivül annyi bájos ötlet és annyi egészséges amerikai humor van, hogy ellenállhatatlanul végig kell nevetni a filmet, amelynek főszerepeit a kitünő Viktor *Mac Leglenen* kivül Leatrice *Joy* és Farrel *Macdonald* játszák.

A jövő szezonnak bizonyára szenzációja lesz a Fox-gyár legnagyobb idei filmje: *A négy ördög*, amelynél tökéletesebb és jobban megcsinált filmet már nagyon régen láttunk. A filmet *Murnau*, a »Virradat« zseniális alkotója rendezte és ez már maga is a legjobb ajánlólevél. Ezuttal cirkuszdrámát csinált, mintha tanult volna a »Virradat« tanulságain, amely tulságosan irodalmi témájával csak abszolut komoly müvészi sikert aratott, de nem tömegsikert. Murnau *A négy ördög*-ben már a tömegek szórakoztatására is nagy sulyt helyez, mert a film mindvégig izgalmasan érdekes cselekményü, amellett azonban nem alkuszik meg a legcsekélyebb mértékben sem müvészi elveivel, hanem abszolut komoly müvészi filmet ad.

A film főszereplője négy artista: két fiu és két leány, akik mint kisgyerekek kerülnek egy kegyetlen és gonosz cirkuszigazgatóhoz, akinek állandó bántalmazása elől egy öreg clown veszi őket oltalmába. Amikor szenvedésük már kibirhatatlan, a clown megszökik velük. A gyerekek felnőnek és hires légtornászok lesznek. Bájos szerelem fejlődik a fiatalok között, az egyik fiatalembert azonban elcsábitja egy előkelő hölgy, aki a cirkuszban látta meg és szeretett bele. Társai hiába könyörögnek neki, hogy térjen vissza az artisták életbiztonságát jelentő szolid élethez, minden szerető könyörgésük hasztalan. Amikor a fiatalember észbekap és visszatérne a lányhoz, már megtörténik a katasztrófa: a cirkusz bucsuelőadásán a széditő magasban a bánattól elcsigázott szerelmes lány észreveszi egy páholyban a fiu kedvesét, elszédül és lezuhan. Amerikai filmről lévén szó, a happy end nem marad el: a lány meggyógyul és az öt ember ismét boldogan egymásra talál.

Ezt a mesét páratlanul izgalmasan dolgozza fel a film, amelynek olyan kitünően megcsinált cirkuszjelenetei vannak, aminőket alig látunk a legjobb cirkuszfilmeken is. A tökéletes rendezés minden egyes jelenetre egyformán gondot fordit és a legmodernebb technikát alkalmazza, annak érdekében, hogy felvételek mindenkor tiszták, élesek és szépek legyenek. Elsőrangu a film a szereplők összeválogtását illetőleg is és ilyen pompás együttes ritkán szerepel filmen. Kezdve az első felvonások bájos és bámulatosan rutinirozott gyermekszereplőin, valamennyi szereplő a legmüvészibb játékot produkálja. A *négy ördög* megszemélyesitője: a felülmulhatatlanul bájos Janet *Gaynor*, aki a legegyszerübb eszközökkel a legtöbbet tudja kifejezni, a szép Nancy *Diexel*, a kitünő *Charles Morton* és Barry *Norton*, az öreg clown szerepében pedig pompás kabinetalakitást nyujt Farell *Macdonald*. A film müvészi élményt jelent és bizonyos, hogy a jövő szezon egyik legnagyobb sikere lesz.

(I. f.)

A BÁCSMEGYEI NAPLÓRA

bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részesül a kön vkedvezményekben

SPORT

Noviszad és Palics győzelme várható a vasárnapi tenniszversenyeken

A palicsi versenyt még a délelőtt folyamán lejátszák

Vasárnap kerül eldöntésre a szuboticai Kék-fehérek és Noviszad között a Hartman-serlegmérkőzés, amelynek a noviszadi csapat a favoritja. A győzelemhez azonban előreláthatólag nem fognak könnyen hozzájutni, mert a Kék-fehérek az utóbbi időben meglepő formát árultak el és ha nem küzdenek indiszpozicióval, akkor csak egy két versenyszámon fog eldőlni a mérkőzés sorsa.

Különösen Berényi, Kovács és Horvácki szereplését előzi meg nagy várakozás, míg a hölgyek közül Kádár Maca győzelmére számíthatunk. Nagy előnye a Kék-fehéreknek, hogy saját pályájukon kell megküzdeniök kitünő ellenfelükkel, amelynek két legjobb ereje az Uzelac-pár, azonkivül Dungyerszki is a vajdasági tenniszjátékosok legjobbjai közé tartozik.

A mérkőzés az eredeti tervtől eltérően délután *három órakor* kezdődik. A versenyre tiz dináros belépőjegyeket adtak ki, a tagoknak azonban nem kell jegyet váltaniok.

Reggel fél kilenc órakor kezdődik a palicsi verseny, amelyen Palics és Sztaribecsej játékosai kerülnek szembe. Palics győzelme pillanatig sem kétséges, a becsejiek legjobb esetben egy-két pontot fognak hazavinni. A versenyt előreláthatólag még a délelőtt folyamán be is fejezik

Szenta kiverte Vrsacot az Ertl-serlegmérkőzések további küzdelméből

Szenta—Vrsac 4:3

Az Ertl-serlegmérkőzések második fordulójában csütörtökön került össze Szenta és Vrsac. Erős küzdelem után Szenta győzött és ezzel tovább jutott, mig Vrsac kiesett a további küzdelemből. Részletes eredmények a következők:

Férfi egyes:

Heissler (Szenta)—Jovanovics 6:0, 6:2. Kerpel-Bokor (Szenta) 6:4, 6:3. Löbl (Szenta)—Steinmetz 6:0, 6:1. Dr. Bilicki (Szenta)—Dressl 6:2, 7:5. Weitner—Pájics (Szenta) 6:4, 9:7.

Férfi páros:

Steinmetz, Dressl—dr. Biliczky, Löbl 8:6, 6:3. Bokor, Heissler—Jovanovics, Kerpel 9:7, 3:6, 6:1.

Szenta tehát 4:3 arányban győzött. Az elődöntőben a Palics és Sztaribecsej mérkőzés győztesével kerül össze.

Az amerikai tenniszjátékosok fölényes győzelme várható Berlinben

Ezrekre menő tömeg ostromolta a mérkőzés első napján a jegypénztárt

Berlinből jelentik: Pénteken kezdődött meg óriási érdeklődés mellett Berlinben a Rot-Weiss klub pályáján Amerika és Németország tenniszezői között a Davis Cup döntője. A németek, akik nagy meglepetést keltettek szereplésükkel az idei Davis Cup mérkőzésekben, nagy előkészületeket tettek a mérkőzésre, amelynek mindaháromnapja rendkivül izgalmasnak igérkezett. Pénteken délután fél háromra volt jelezve az első meccs kezdete, de már reggel hét órakor ezrekre menő tömeg ostromolta a jegypénztárakat, de eredménytelenül, mert a jegyek már napokkal ezelőtt elkeltek és a pálya csak hatezer embert tud befogadni. Közvetlen a meccs előtt élelmes ázsiótörök tizszeres áron árulták a jegyeket, ugyhogy egy-egy jegyért száz-százötven márkát is fizettek. A jegyek mind a három napra az utolsó darabig elfogytak.

Az amerikai Davis Cup játékosok. Balról Allison, Hunter, Tilden és Ryn

A *mérkőzés első napja a németek balszerencséjében*, aki belefeküdt a játékba, az első szettet 6:2, a másodikat 6:4 és harmadikat is 6:4 arányban nyerte. Hunter és Prenn küzdelme sokkal izgalmasabb volt, az első szettet Hunter 6:3 arányban vesztette, a másodikat azonban ugyancsak 6:3 arányban nyerte. A harmadik szettben Prenn már négy gémet nyert, amikor Hunter behozta az előnyt és 6:4 arányban nyerte a szettet. A negyedik szettet a német 6:3 arányban vesztette. Az első napon tehát két pontot szereztek az amerikaiak

A SzAND első csapata vasárnap a Sztarakanjizsai AC. jubileumán vendégszerepel

Az alszövetség is képviselteti magát a kanjizsai tiz éves jubileumon

A JNS jubileumi évében nagyszámu sportegyesület ünnepli tiz éves fennállását. A szuboticai alszövetség csapatai közül a Sztarikanizsai AC is egyidős a JNS-sel és a szép multra visszatekintő vidéki egyesület nagyszabásu ünnepségek keretében vasárnap ülli meg a jubileumot.

A jubiláns sztarakanizsai egyesület 21-ikén reggeltől estig tartó ünnepségeket rendez pályáján, amelyeknek fénypontja a szuboticai bajnok SzAND vendégszereplése lesz. A SzAND az ünnepélyes alkalomra teljes első csapatát küldi el Sztarakanizsára, ahol a jubiláns KAC csapatával barátságos mérkőzést játszik.

A SzAND első csapatának ez lesz az első vendégszereplése Sztarakanizsán, ahol bemutatkozását nagy érdeklődés előzi meg. A KAC legutóbb a szuboticai Sport és a ZsAK csapatait legyőzte az SzMTC elen pedig eldöntetlen eredményt ért el. A bajnokcsapatnak épen ezért komolyan kell felfognia a kanizsai vendégszereplést, nehogy ujabb blamázs érje az alszövetségi centrumot.

Este a jubiláns egyesület ünnepi bankettet rendez, melyen a szuboticai alszövetség *Gyorgyevics* Iván elnökkel képviselteti magát, ezen kivül a szuboticai futballsport számos vezető egyénisége is résztvesz a banketten.

Az SzMTC Vrbászon. Az SzMTC első csapata vasárnap Vrbászon a Dulcisszal barátságos mérkőzést játszik, ahol nagy érdeklődés előzi meg a vasascsapat vendégszereplését.

Noviszad csapatának összeállitása a Noviszad—becskereki revansmérkőzésre. Noviszadról jelentik: Julius 28-ikán tartják meg Becskereken a noviszadi és becskereki kerületek válogatott városközi mérkőzését. A noviszadi kerület péntek esti ülésén a revansmérkőzéshez felálló noviszadi csapatot a következőképen állitotta össze: Milutinovics (Radnicski) — Zsivics (Vojvodina), Kricskov (Vojvodina) — Popovics (Vojvodina), Kárász (NAK), Kacaf (Makkabi) — Mandics II. (Radnicski), Rencsevics (Makkabi), Táncos (NAK), Markovics (Vojvodina), Schäffer (Makkabi). Tartalékok: Sijadzsics (Vojvodina), Grünenberg (Radnicski), Abt (Makkabi), Morgenstern (Makkabi). A válogatott csapat összeállitását Noviszadon nem tartják szerencsésnek.

Odzsaci—Vrsac. Az Odzsaci Tenniszklub vasárnap komplett csapatával veszi fel a küzdelmet Vrsac ellen és ezért minden remény meg van arra, hogy győztesen fog kikerülni az első fordulóból. Vrsacot Jovanovics, Krausz Péter, Dressl Zoltán, Kerpel István, Steinmetz Villy, Haág Aladár, Jovanovicsné és Zofimann Sári, mig Odzsacit Flamann, Bilek, dr. Ertl, Leszmeister, Matheisz Lenke és Paupert Hilda fogják képviselni. Győzelem esetén Odzsaci hazai pályán fogja lejátszani a második fordulóját Szenta ellen.

Másodosztályu döntőmérkőzés Szomborban. A vidéki I. osztályok bajnokainak most folyó döntő-mérkőzései során vasárnap Szomborban a SzTK csapata csapata a szentai Radnicskival mérkőzik. Az érdekes mérkőzés birája Mázics Andrija lesz.

A sztaribecseji sportegyesületek vasárnapi programja. Sztaribecsejről jelentik: A sztaribecseji Szoko vasárnap a temesvári Gyapjuipari SC csapatát látja vendégül saját pályáján. A »Tesla« vasárnap a noviszadi AK komplett első csapatával játszik barátságos mérkőzést a vásártéri pályán. A Radnicski vasárnap Bácskopetrovácra rándul át és az ottani Szlovákkal mérkőzik.

Vasárnapi futball Odzsaciu. Odzsaciról jelentik: Odzsaci futballprogramján vasárnap két mérkőzés kerül lejátszásra az OSC-pályán. Fél négy órai kezdettel a Deronyei Szloga az odzsacii Ökonom FC-vel mérkőzik a Leszmeiszter-serlegért, mig fél hat órakor az oszijeki alszövetség vidéki bajnoka a vinkovcii Cibalija SK játszik barátságos mérkőzést az Odzsacii SC első csapatával. A Cibalija az utóbbi időben kitünő formát árult el a legjobb horvátországi csapatokkal szemben. Nemrég 3:1-re győzte le Oszijek bajnokcsapatát, a Hajdukot. A mérkőzés izgalmasnak igérkezik. A Leszmeister-serlegért még két mérkőzést játszanak a vidéken: Karavukovón a vezető helyen lévő bácsi Omladina FC játszik, Noviszivacon pedig az ottani Sportklub Gajdobrával méri össze erejét.

A noviszadi Radnicski sportklub közgyülése. Noviszadról jelentik: A Radnicski sportklub vasárnap délelőtt kilenc órakor rendes évi közgyülést tart.

Ruff-cacao

izletes, tápláló és egészséges

A Vajdaság legjobb versenyzői küzdenek Szubotica motor- és kerékpár-bajnokságáért

Népes mezőnyökkel, érdekes küzdelmet hoz a Szand kerékpárversenye

Az év első motor- és kerékpárversenyét a SzAND rendezi meg Szuboticán. A verseny minden tekintetben nivósnak és érdekesnek igérkezik, különös jelentőségét pedig az adja meg, hogy a versenyen Szubotica motor- és kerékpárbajnoksága is eldöntésre kerül.

A SzAND vasárnapi versenyén a Vajdaság legjobb kerékpárosai és motorosai veszik fel a küzdelmet. *Noviszad, Becskerek és Sztaribecsej* egyesületei teljes gárdájukkal vonulnak fel a versenyre, ahol ezuttal első izben jelennek meg Oszijek kiváló kerékpárosai is. A SzAND ugy a kerékpárszámokban, mint a motorversenyeken teljes versenyzőgárdáját inditja, hogy Szubotica bajnokságait megvédje. Ez a törekvése a nagy konkurrencia mellett nehéz feladat elé állitja a szuboticai kerékpárosokat, akik minden számban alapos készültségü, rutinirozott vidéki versenyző gárdával találják magukat szemben. A verseny részletes programja a következő:

1000 m. kezdők versenye.
1000 m. *főverseny Szubotica bajnokságáért.*
1000 m. ifjusági verseny.
5000 m. motorkerékpárverseny.
500 m. kezdők versenye.
10000 m. *verseny elsőosztályuaknak (bajnoksdg).*
3x1000 m. stafétaverseny.
10000 m. motorkerékpárverseny. (bajnokság)

Valamennyi számban népes mezőny indul, a legnagyobb küzdelem azonban a bajnoki versenyszámokban várható. Kerékpárban rövid (1000 m.) és hosszutávra (10.000 m.) irták ki a bajnokságot. Mindkét számban valamennyi elsőosztályu versenyzőjüket indijták a résztvevő egyesületek ugy, hogy a bajnokság sorsa előreláthatólag harminc kerékpáros között fog eldőlni. A SzAND *Szántó, Szögi, Stefanovics, Csernik, Sefcsics és Simics* révén indit ostromot a győzelemért, amelyet azonban a noviszadi *Szabados* és *Varga*, Oszijekről *Strkelj* és *Cseple*, valamint Becskerek és Sztaribecsej kiváló versenyzői erősen veszélyeztetnek. Az érdekes küzdelem tehát teljesen nyiltnak igérkezik.

A motorosok számára a tiz kilométeres távon irták ki a bajnokságot. Itt Szubotica *Eicher* és *Engl* személyében készül elhóditani az elsőséget Becskerek és Noviszad esélyekkel startoló gárdája elől.

A rendkivül érdekes verseny vasárnap délután 4 órakor kezdődik a SzAND-pályán 6, 10 és 15 dináros belépődijakkal.

KÖZGAZDASÁG

A buzatermelés csak két százalékos jövedelmet biztosit a gazdáknak

Huszonötezer dinár befektetés csak ötszáz dinár jövedelmet hoz

Szomborból jelentik: Miután a cséplés a legtöbb helyen már befejeződött, a *Bácsmegyei Napló* szombori munkatársa a gabonaárak várható kialakulásáról kérdést intézett a bácskai tartomány mezőgazdasági hivatalának vezetőjéhez, aki a következő felvilágositást adta:

— Jelenleg a világkereskedelemben az a helyzet, hogy a bőséges mult évi termés maradékából annyi felesleg van, amennyi a rendes szükségletet jóval felülmulja. A mult évi és az idei termés tiz százalékkal multa felül a háborus évek termését és egyidejüleg a fogyasztás is erősen apadt. Az Egyesült Államokban az utóbbi években a lisztfogyasztás fejenként évi 188 kilogramról 165 kilogramra apadt. Ausztráliában a háborualatti években 10 százalékkal, majd 1919 és 1923 között további 12 százalékkal, Németországban pedig 122 kilogramról 108 kilogramra apadt fejenként a lisztfogyasztás. Igy tehát évről-évre több felesleg maradt, amelyet a gazdák hambárckban raktároztak el, ugyhogy ebben az évben a világpiac kilencven-száz millió mm. gabonafelesleggel rendelkezik, ami majdnem fele a világpiacra kerülő évi 208 millió métermázsa gabonatermésnek.

— Jugoszláviában a gazdák kiadásai egy holdra adókkal együtt évenként 1244 dinárt tesznek ki. Az átlagos termés holdankint 9 métermázsa buza, ami átlag 195 dináros buzaár mellett 1755 dinár, *a gazda tiszta jövedelme tehát holdankint 511 dinár*, mivel pedig nálunk egy hold föld átlagos ára a befektetéseket beleszámitva 25.000 dinár, tehát a tőke kamatozása a földnél két százaléknak felel meg, mig ugyanekkora összegért bankoknál 6—14 százalék kamatot lehet elérni. Ennélfogva látható, hogy nem rentabilis a mai buzaárak mellett a buzatermelés és igy a termelők érthető okokból évről-évre nehezebb anyagi viszonyok közé kerülnek és mindjobban eladósodnak.

— Ha az amerikai rossz termésről érkező hirek valóknak bizonyulnak, akkor ebben az évben még magasabb árakat érhetnek el a gazdák, ez azonban az általános helyzeten nem változtat, mert, ha az idén átmenetileg javul is a helyzet, a probléma jövőre ismét aktuálissá válik, ha pedig az a helyzet áll elő, hogy Amerikában lesz jó termés és nálunk rossz, akkor a legsulyosabb gazdasági katasztrófa fog bekövetkezni.

A végeladás feltételei

Megjelent a végeladásokról szóló uj törvény

Beogradból jelentik: Őfelsége *Alekszandar* király a kereskedelmi és iparügyi miniszter előterjesztésére aláirta a végeladásról szóló törvényt. A törvény a következőképpen hangzik:

1. Végeladás áruk és egyéb cikkek gyorsabb kiárusitása céljából, tekintet nélkül arra, hogy milyen cimen történik a kiárusitás, csak az illetékes kamara előzetes engedélye alapján eszközölhető. Ilyen engedély az illetékes szakmabeli egyesület, ha fennáll ilyen, meghaligatása után adható ki abban az esetben, ha az iparüzem megszünik (teljes egészében vagy pedig az iparengedélyben feltüntetett egyes cikkekre), továbbá ha az üzlettulajdonos meghalt, ha az illető községből el akar költözni, ha önkéntesen felhagy üzemével, iparával vagy elemi csapás érte.

2. Az erre vonatkozó kérvénynek a következő adatokat kell tartalmaznia: 1. A cég pontos nevét, amint az a cégjegyzékben szerepel, az üzem-ipar tulajdonosának nevét, ha pedig nem ő maga végzi a végeladást, megbizottjának nevét. 2. A hely és a helyiség pontos megjelölését, amelyben a végeladást eszközlik. 3. A végeladás időtartamát. 4. A végeladásra kerülő áruk teljes és részletes jegyzékét a mennyiség és érték feltüntetésével. 5. A végeladás inditó okát. A 4. pontban előirt jegyzéket két példányban kell benyujtani. Az egyik példányt a végeladási engedéllyel együtt hivatalos láttamozással ellátva visszakapja a kérvényező, a másik példány a kamaránál marad. A kamarának jogában áll a kérvényben feltüntetett adatok valódiságáról a kérvényező költségén szakértők utján meggyőződést szerezni. Az ilyen kérvények 15 nap alatt intéztetnek el.

3. Végeladási engedélyt csak olyan üzemek-iparok kaphatnak, amelyek az illető helységben legalább 24 hónap óta megszakitás nélkül müködnek. Kivételesen, a tulajdonos elhalálozása vagy elemi csapás esetén megadható az engedély oly üzemeknek-iparoknak is, amelyek a fenti követelményeknek nem felelnek meg. A végeladás egy helységben csak egy helységben eszközölhető, akkor is, ha az illető cégnek ott helyben több fiókja is van. Fióküzletekben, ha azok más városban (községben) vannak, szintén meg lehet engedni a végeladást a főüzlettel egyidejüleg, de csak azon feltétellel, ha erre a végeladásra a kamara külön engedélyt ad és a fiók már legalább 24 hónapja megszakitás nélkül áll fenn. Ez a rendelkezés nem vonatkozik a jelen szakasz első pontjában feltüntetett kivételes esetekre. Az ilyen kivételes esetekben a végeladást csak egy helyiségben szabad végezni. A végeladás idejét az illetékes kamara szabja meg, a tekintetbe jövő körülmények figyelembevételével s ez három hónapnál tovább nem tarthat. A végeladás idejét a kereskedelmi és iparügyi miniszterium legfeljebb hat hónapra meghosszabbithatja, de csak az illetékes kamara javaslatára és egészen kivételes esetekben.

4. A végeladásra engedélyezett idő letelte után az illető üzem-ipar megszünik, a helyiség azonnal lezárandó, hacsak az üzlet tulajdonosa ugyanabban a helyiségben más ipart nem kiván folytatni. Ebben az esetben sem szabad azonban a határidő letelte után a végeladást folytatni.

5. Az, aki végeladásra engedélyt kapott, a végeladási határidő leteltétől számitott két éven belül sem a saját neve alatt, sem mint társtulajdonos nem kaphat iparengedélyt olyan cikkekre, árukra, amelyekre a végeladási engedély szólt. Kivételt képez az az eset, ha az illető a községből (városból) eltávozik, elköltözik vagy elemi csapás sujtotta. Ugyanez a rendelkezés érvényes a nyilvános és betéti társulatok tagjaira is.

6. Árverésen vett áruk végeladás formájában nem árusithatók ki.

7. Abban a helyiségben, amelyben a végeladást eszközlik, csak olyan áruk tarthatók és árusithatók, amelyek a kamarához beterjesztett jegyzékben szerepelnek.

8. A végeladás első meghirdetésének percétől kezdve annak befejeztéig nem szabad uj árut rendelni vagy az üzletbe bevinni. Az üzletbe kivételesen bevihető az az uj áru, amelyet a tulajdonos még a végeladás engedélyezésére vonatkozó kérvény benyujtása előtt rendelt és ezt eredeti számlákkal tudja igazolni. Ezt a körülményt a kérvényező köteles a jelen törvény 2. szakaszának 4. pontja értelmében készitendő jegyzékbe foglalni.

9. Ha az üzlet tulajdonosa jelen törvény bármely pontját megsérti, a végeladási engedélyt a hatóság visszavonja, a végeladás további folytatását megtiltja és az ipar-üzem azonnal megszünik.

10. A már meghirdetett végeladást nem lehet beszüntetni, illetőleg ha beszüntetik, befejezettnek tekintendő és az üzlettulajdonos viseli a jelen törvényben foglalt összes következményeket.

11. Azokban a tartományokban, ahol a végeladási engedélyeket az illetékes iparhatóság végezte, azt a jogot, amit jelen törvény a kamarákra ruház, ezentul is az elsőfoku iparhatóság gyakorolja.

12. Végeladási engedély nélkül tilos minden olynemü reklám, amely a vásárló közönségben azt a hitet keltheti, hogy az illető üzletben végeladás folyik. Végeladási engedély nélkül a »Végeladás« szó reklámcélokra nem használható.

13. A végeladási engedély felett az ellenőrzést az iparhatóság és az illetékes kamara gyakorolja.

14. Aki engedély nélkül végeladást hirdet vagy aki jelen törvény 4. és 12. szakasza ellen vét, 300—10.000 dinárig terjedő pénzbüntetéssel büntettetik. Ezenkivül mindazok, akik az illetékes hatóság előzetes engedélye nélkül végeladást hirdetnek, két évre elveszitik a jogot iparuk további folytatására.

15. A büntető eljárás lefolytatására az elsőfoku közigazgatási, illetőleg iparhatóságok illetékesek. Fellebbezések esetére a mühely-, illetőleg ipartörvény davonatkozó rendelkezései érvényesek. A felebbezésnek nincs halasztó hatálya.

16. Az illetékek és pénzbirságok tekintetében továbbra is az eddigi rendelkezések maradnak érvényben.

17. Jelen törvény összes rendelkezései a már folyamatban lévő és kérvényezés alatt álló végeladásokra is kiterjesztetnek.

18. Ezen törvény a hivatalos lapban történt kihirdetés után lép életbe.

Ötvenszázalékos menetdijkedvezményt kapnak az oszijeki mintavásár látogatói. Oszijekről jelentik: A hetedik oszijeki mintavásárra és kiállitásra serényen folynak az előkészületek. Különösen a gazdasági kiállitás igérkezik impozánsnak, amelynek anyaga ezuttal külön pavillonokban nyert elhelyezést. A közlekedésügyi miniszterium a kiállitás látogatói számára az összes vasutvonalakon és az állami kezelésben levő hajókon ötven százalékos menetdijkedvezményt biztositott. A kedvezményes vasuti jegyre jogositó vásárigazolványokat julius hó végén hozzák forgalomba.

Revizió alá veszik a munkásvédelmi törvényeket. Noviszadról jelentik: A szociálpolitikai miniszter rendeletet intézett az összes kereskedelmi kamarákhoz, amelyben megállapitja, hogy a munkaadó és munkásszervezetek, továbbá a kamarák és magánszemélyek többször megjelentek a miniszteriumban és az egyes munkástörvények, különösen a munkásvédelmi törvény, továbbá a munkafelügyelőségről és a munkások biztositásáról szóló törvények egyes intézkedései ellen panaszt emeltek és azoknak megváltoztatását vagy kiegészitését kivánták. Ezek az előterjesztések részben a meglevő szervek csökkentését, másfelől pedig a munkások számára a legnagyobbfoku védelmet és a legmagasabb jogbiztositást kivánták. Ezek az előterjesztések sok tekintetben egyoldaluak voltak és nem voltak kellőleg megindokolva. A szociálpolitikai miniszter most felszólitotta a kereskedelmi, gyáripari és iparkamarákat és a gazdasági szervezeteket, hogy legkésőbb augusztus 15-ig a munkásvédelmi és egyéb munkástörvényekre vonatkozólag tegyék meg előterjesztéseiket és konkréten sorolják fel azokat az okokat és érveket, amelyek egyes rendeletek megváltoztatását kivánatossá teszik.

Legjobb hirdetési orgánum a „BACSMEGYEI NAPLO“

Minden egyes

„PETKUS“ vetőmagtisztitógép felállitása ujabb elismerés és referencia!

Mit igazol a gyakorlat?

Stegh János
motormalom
Pašićevo, Bačka

Pašićevo, 1. jula 1929

T. C. *Bárdos és Brachfeld uraknak, Novisad*

Szerelőjük a mai nap folyamán adta át az általam vásárolt „PETKUS“ gépet és örömmel közlöm, hogy annak munkája minden várakozást felülmul. Ugy áll módomban a géppel tisztitani, ahogyan az szükséges és általában sokkal jobban dolgozik, mint ahogyan azt feltételeztem és reméltem. A magvakat kivételesen szépen osztályozza és pedig teljesen egyenletesen suly, hosszuság és nagyság szerint. A csávázóporral oly gyönyörüen van a vetőmag bevonva, hogy idegen anyag vagy baktérium nem tud a rétegen áthatolni és a maghoz hozzájutni. Én és mindazok akik a gépet üzemben látták, el vagyunk ragadtatva a teljesitménytől. A PETKUS a legkiválóbban dolgozik.

Biztos vagyok benne, hogy a helyi konkurrencia nagyon is meg fog érezni.

Tisztelettel

Stegh János s. k.

Vezérképviselet:

Bárdos és Brachfeld, Novisad Zeljeznička ulica 105.

Somborban dijmentes információval szolgál és üzemben bemutatja:

Toma Gromilović

Jókarban levő
cirilbetüs irógép
megvételre keresletik.
Ajánlatok „CIRIL“ jeligére a kiadóhivatalba kéretnek
9035

Szuboticán
Butorok
a legnagyobb választékban és legolcsóbban
ERDÉLYI A.
lakásberendezési vállalatánál szerezhetők be. Bene Sudarevićeva ulica 4

Minden családnak nélkülözhetetlen!!
Egy jókarban lévő „VOX“ villanyozó aparátus, ultraviolet gyógyitó és bőrápoló sugarakkal **ELADÓ.** — Vojvoda Putnik ul. 8.
7028

Óvás!

Növényi kártevők elleni permetezésnél a biztos hatás titka, oly **Schweinfurti-zöld-por** használata, mely eredeti ½ kg. csomagokban „Aeroplán“ védjeggyel (ábra mint itt látható) van ellátva.

Vigyázzunk a védjegyre!

Kapható mindenütt. Ismertetőt dijtalanul küld:

KEMIKALIJA, NOVISAD
ARSE TEODOROVIĆA (SAJKINA) ULICA 7.

Gyógyithatatlannak látszó
viszketegséggel járó nedvező bőrgyulladást
gyorsan és biztosan gyógyitja
„NEO-DERMA“ kivonat
Forgalomba hozza
NADA LABORATORIUM, SUBOTICA
Érdeklődőknek 10 dinár előzetes beküldése mellett küldünk prospektust
5690

Kitünő minőség! Olcsó árak!
GYERMEKKOCSIK
Sátoros 400 dinártól Sport 220 dinártól
Nyugágyak 130 din.
Reformszékek
Gyermekjátékok Disztárgyak
STERN BAZÁR-ban
SUBOTICA, GYÜMÖLCSPIAC 6828

Kezdő elektromérnököt
vagy szakmabeli tisztviselőt
a szerb és német nyelv feltétlen tudásával gyárvállalat képviselete belső munkára, valamint utazásra alkalmaz. Ajánlatok **„Audion“** Dipl. Ing. N. Kun, Novisad, Kralja Petra 30 küldendők
630

Szódaviz- és likórgyárosok
gyártási céljaikra szükségs **éthert és eszenciák** t legelőnyösebben beszerezhetik a
DESTILLERIE R. T.
első jugoszláv rum-, likőr- ess enciá-, étheriusolajok és ethergyár cégnél, ZAGREB, B. cesta 25., postafiók 143
Árjegyzékek és használati utasitások ingyen
5907

Ügynökök figyelmébe!
NAGY KERESET
Elsőrendü cikkeink magánfeleknek való eladására keresünk minden vidékre képviselőket. Ajánlatok
Specialimport, Ljubljana
poštni pretinac 174 cimre küldendők.
5706

Uj 8-as és 10-es CSÉPLŐ
azonnal szállitható raktárunkról.
„MAŠINA“
géplerakat, Vel. Bečkerek, Főucca 28
7001

GALGÓCZY
magántanfolyam
Budapest, VIII. Mária Terézia tér 3.
Előkészit polgári, középiskolai magánvizsgákra, érettségire.
8073

A legdivatosabb
ridikülök
valamint jóminőségü **bőröndök olcsón**
csakis
Schlagernél, a készitőnél kapható Subotica, Aleksandrova ul. 1

Északamerikába: Canadába, Délamerikába: Argentiniába, Braziliába stb. utazni szándékozóknak
ingyenes felvilágositást nyujt a
FRANCUSZKA LINIJA
Zagreb Beograd Sombor
Vel.-Bečkerek, Obala Princeza Jelena 3
6916

Két előbbre segéd, főfős szakmából, szerb, magyar és német nyelv tudással, valamint **mérlegképes könyvelő** aki az összes irodai munkákban jártas **azonnalra kerestetik.** Csakis elsőrendű, szorgalmas és jó bizonyitványokkal rendelkező erők jönnek tekintetbe. Fényképes ajánlatokat dijtalan igényem jegyében **„SILESIA“ tvorničko stovarište stolova Novisad,** cimre küldendők.
7923

Fayence- és majolikafaburkolólapok
padlózati keramitlapok és samottanyag
nagy választékban jutányos árban állandóan kapható:
Schomann és Bauer cégnél, Noviszad
7661

Jégszekrények

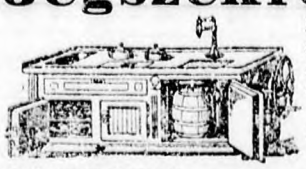

Mészárosok, hentesek, vendéglősök, magánháztartások legolcsóbb beszerzési forrása.
Minden nagyságban kapható!
Elsőrendü kivitel! **Kérjen árjegyzéket!**
MILOŠEVIĆ, SOMBOR, Zlatna Greda 2

NYILT-TÉR

Bagáry Géza ur gyógyszertárát a mai napon átvettem.

Nova-Kanjiža, 1929. julius 17.

Schossberger Emil
gyógyszerész

7851

A sztarakanjižai iskolanővérek leánynevelő intézete

szerb és magyar tannyelvü, elemi és polgári iskolába járó, bennlakó növendékeket vesz fel havi 600 dinár tartásdijjal. Mosás havonta 50 dinár. 7873

Novosadska Zanatlijska Korporacija.
Br. 228/1929.

Stečaj

Novosadska Zanatlijska Korporacija (Carinska ul. 15.) na osnovu rešenja Upravnog i Nadzornog Odbora ovim raspisuje stečaj na upražnjena mesta, i to:

1. sekretarsko, koji treba, da je jača administrativna snaga, da govori i piše osim državnog jezika još i nemački i madjarski. Plata 2000 dinara mesečno.

2. činovnice, koja da je dobro uvežbana na pisaćem stroju, da govori i piše osim državnim još kojim stranom jezikom. Plata 800 dinara mesečno.

Ponude za oba mesta imaju se podneti najkasnije do 15. avgusta 1929 sa nastupom od 1. septembra 1929.

3. inkasanta-posluzitelja sa potrebnom kaucijom, sa znanjem više jezika, koji zna i bicikl terati. Mesečna plata 1000 dinara i inkaso-provizije 10%. Rok ponude do 25. jula o. g. a nastupanje 1. avgusta o. g.

Sva tri mesta su pod ugovorom, zato je potrebno, da se reflektanti upoznaju sa svim uslovima, koja im stoje na razpoloženju u kancelariji Korporacije svakog dana od 8 do 12 časova.

Novi Sad, 16. jula 1929.

7990 Uprava.

Opštinsko Poglavarstvo Martonoš.
Broj. 2806/1929.

Oglas

Opštinsko Poglavarstvo u Mortonošu održaće na dan 26. jula 1929 god. u 9 sati pre podne javnu usmenu drzažbu za nabavku 16 vagona tvrdih i suvih bukovih cepanica za gorivo.

U Martonošu, 19. jula 1929.

8038 Opštinsko Poglavarstvo.

Pavlaković János Frankopanska ul. 42. sz. alatt levő füszerüzletét átvettem.

Felhivom a nevezett hitelezőit, hogy esetleges követeléseiket nálam 8 napon belül jelentsék be.

Subotica, 1929. julius 21.

Szulovszki Gy. Nándor
8043 V. kör, Mokrančeva ul. 16.

Tenyészállatvásár Kaposvárott

Augusztus 24—27 között tenyészállatvásár és szeptember 2-ig mezőgazdasági kiállitás lesz Kaposvárott. A kiállitáson a legelsőrendü tenyészetek vesznek részt és a kiállitott törzskönyvezett fajállatok, nemesitett vetőmagvak és gazdasági gépek olcsón beszerezhetők.

Kiállitási igazolványok alapján a határ augusztus 20 és szeptember 2 között vizum nélkül léphető át és a magyar vasutakon féláru kedvezmény van. Igazolványok á 30 dináros áron kaphatók a felkért SHS. gazdasági egyesületeknél és kereskedelmi testületeknél, nemkülönben a zágrebi magyar konzulátusnál és a beográdi m. kir Kereskedelmi Képviselet Utazási Osztályánál (Jakšićeva u. 2.), ahol a vásárra vonatkozó minden felvilágositás dijtalanul szerezhető be. 8050

Alulirott ezennel közhirré teszem, hogy **folyó hó 23-ikán délután 3 órakor** a Daničićev put 9. szám alatt 200 darab kosár és 13 darab magtisztitó kövek birói árverésen eladásra kerülnek.

Dr. Grün Sándor
8078 ügyvéd

PHILIPS

váltakozó áramu hálózati, valamint akkumulatorral és anodteleppel müködő készülékek, **LENZOLA hangszórók** stb. eredeti gyári áron azonnal raktárról szállithatók

KRAUSZ NIKOLA
NOVISAD. — TELEFON 23—25

Direkcija Gornjobanatske Potiske Vodne Zadruge.
Br. 3220/1929.

Stečaj

Ovim se raspisuje stečaj na upražnjeno mesto konesara (nadzornika) nasipa sa sedištem u Čoki na zadružnom nasipu.

Kandidat mora ispuniti sledeće uslove:

1. da je svršio Vodarsku ili Srednju Tehničku Školu sa završnim ispitom;
2. da je naš državljanin;
3. da je regulisao vojnu obavezu;
4. da je telesno i duševno zdrav;
5. da je ispravnog moralnog vladanja i da nije lišen gradjanske časti.

Prednost imaju lica, koja imaju izvesnu praksu iz oblasti hidrotehnike, što dokazuje odnosnim uverenjima.

Reflektanti za ovaj položaj treba da podnesu svojeručne molbe Gornjobanatskoj Vodnoj Zadruzi u Vel. Kikindi zaključno do 15. avgusta o. g. snabdevene dokumentima ili overenim prepisima istih dokumenata o ispunjavanju gornjih uslova, a ujedno će priložiti molbi i ove dokumente: a) kršteni list, b) venčanicu, c) Izvod iz matice rodjenih članova porodice, d) uverenje o dosadanjem zanimanju, e) opis života.

Plata i ostale prinadležnosti u naturi sledovaće po zadružnom pravilniku o prinadležnosti za II. kategoriju.

Izabrato lice stupa u privremenu probnu službu a po isteku 2 godine uspešne službe dobija stalnost. Položaj je skopčan sa penzijom, koja je zadružnim pravilnikom regulisana.

DIREKCIJA GORNJOBANATSKE POTISKE VODNE ZADRUGE U VEL. KIKINDI.

7899

Pályázat

Gornjobanatska Potiska Vodna Zadruga Vel. Kikindán pályázatot hirdet a csókai gátbiztosi (gátfelvigyázói) állás betöltésére.

Pályázati feltételek:

1. Vizmesteri vagy valamely müszaki középiskolai végbizonyitvány.
2. S. H. S. állampolgárság.
3. Katonai kötelezettség rendezettsége.
4. Testi épség és egészség igazolása.
5. Erkölcsi bizonyitvány.

Előnyben részesülnek azok, akiknek a hidrotehnika köréből gyakorlatuk van, mit megfelelő bizonyitványnyal kell igazolni.

A sajátkezüleg irt kérvények a Gornjobanatska Potiska Vodna Zadruga igazgatóságához legkésőbb folyó évi augusztus hó 15-ig nyujtandók be. Melléklendők még a fentieken kivül a következő okmányok, vagy ezeknek hiteles másolatai: a) szül. anyakönyvi kivonat, b) esetleges házassági anyakönyvi kivonat és a családtagok száma, c) az eddigi szolgálatról szóló bizonyitványok és curriculum vitae.

Az állással járó fizetés és természetbeni járandóságok a társulati szabályzat értelmében a II. kategoriába esnek.

A kinevezés két évi ideiglenes szolgálatra szól, mely idő leteltével és sikeres szolgálat esetén véglegesittetik. Az állás a társulati szabályzatnak megfelelően nyugdijjal jár.

DIREKCIJA GORNJOBANATSKE POTISKE VODNE ZADRUGE VEL. KIKINDA.

Csajkás Lajos órásüzletét augusztus 1-én átveszem. Felhivom az esetleges hitelezőit, hogy követeléseiket nálam 8 napon belül jelentsék be, mert későbbi bejelentéseket nem veszek figyelembe.

Szubotica, 1929 julius 17.

7858 **Donath Artur.**
Skotus Viatora ulica 10.

Külföldi gyár fiókja keres

gyors- és gépirónőt

szerb-horvát és német nyelvtudással, továbbá

mérlegképes könyvelőt

hosszabb gyakorlattal, szerb-horvát, német és magyar nyelvtudással. A gazdasági gépszakmában jártas hivatalnokok előnyben részesülnek. — Ajánlatok „Megbizható 445" jelige alatt Jugomossa Beograd, Terazije 26 cimre küldendők
8013

Értesités

A »Gondviselő temetkezési egyesület« Bácsko Petrovoselon, értesiti vidéki tagjait, hogy a rájuk eső díjösszegre vonatkozó igényüket *1930 julius 1-ig* a Bácspetrovoszeloi keresztény gazdasági banknál annál is inkább bejelenteni szíveskedjenek, mert a később beérkező igénykövetelés kifizetve nem lesz.

Egyben felhivjuk a vidéki tagokat, hogy bejelentésükhöz pontos cimüket is csatolni szíveskedjenek.

Gondviselő temetkezési egylet
felszámoló bizottságától,
7154 Bácsko Petrovoszelón.

Ártalmatlan soványitószer

Vegyen a legközelebbi gyógyszertárban 4 dkg. Puca-babot és abból fogyasszon el 2 héten keresztül naponta 2-szer 1—1 szemet étkezés után, majd azután 3 héten át naponta 3-szor 2—2 szemet étkezés után, utána ismét 2 héten át naponta 3-szor 1—1 szemet étkezés után. Az eredmény meglepő. Ezen szer által az emésztés és székelés megkönnyebbül anélkül, hogy a szervezetre ártalmas volna.

Lerakat:
Krajčović-gyógyszertár, Vukovár

A csonoplyai vasutállomásnál épült
uj vasuti vendéglő tüzifa- és deszkakereskedéssel berendezve, szabadkézből eladó.

A telek 2.224 négyszögöl elsőrendü szántóföld. Érdeklődők folyó évi augusztus 15-ig jelentkezhetnek alulirott intézet igazgatóságánál.

Conopljai Takarékpénztár R. T. 7121

Előrehaladott háziasszonyok

gyümölcs és főzelék beőzéséhez és konzerválásához kizárólag a közismert és legjobb

»Rex«üvegeket

használják, mert csak azokban lehet a gyümölcsöt és főzeléket az elromlástól megóvni.

Képviselet:
Sava Ničević, Novisad
házi és konyhacikkek kereskedése.
Kérjen árjegyzéket!

Malomtulajdonosok figyelmébe!

SZÁLLITUNK »*Gebrüder Bühler A. G. Uzwil*« svájci gyártmányu minden modern *malomgépet.*

VÁLLALUNK *malomszerelést, rekonstrukciót, gépek átszerelését.*

KÉSZITÜNK saját műhelyünkben minden mintáju *elevátort, csigákat, exhausztorokat, kőburkolatokat, filtereket,* stb.

Eppler és Mihók malomszerelők
Vel. Bečkerek, Bajzina ul. 22 2451

Épitkezők figyelmébe!

Mielőtt üvegezést végeztet, kérjen tőlem árajánlatot! Üvegezést négyzetméterenkint valódi belga üvegből legolcsóbb napi áron végzek

Kész ajtók és ablakok állandó raktára
WANDMANN üveges, **Subotica**
Zrinjski trg 2 4520

FIGYELEM! FIGYELEM!

UJDONSÁG!

az
álványra szerelt

„SELEKTOR“

vetőmagnemesitő és osztályozógép

A „SELEKTOR“ tisztit és osztályoz fajsuly, nagyság, csiraképesség szerint

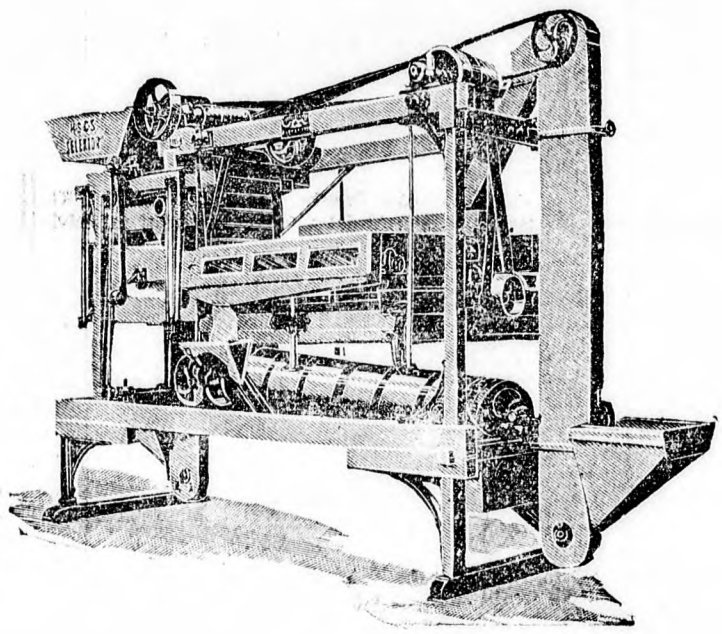

Szipoly rágta szemeket csak a „SELEKTOR“ választja ki

Az álványra szerelt stabil Selektor ára helyt novisadi raktár D 42.850·—
Felszerelhető csávázókészülék ára helyt novisadi raktár D 5.000·—

Auš i drugovi k. d.

HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SHUTTLEWORTH

NOVISAD **BEOGRAD** **OSIJEK**

SOMBOR

ZAGREB **SKOPLJE** **V. BEČKEREK**

7960

LEVELEZÉS

Picl. Miért nem idézel a multból? Ismeretlen szavakból nem ismerek Rád és csak sejtem... Csütörtök délelött 11 órakor ismét várlak, ott, ahol a két legszebb nap után találkoztunk. — Kérlek jöjj. Én más uton megyek. Istenünk kisérjen utadon... Csókollak. 7984

KIRAKATÜVEGEK, TÜKRÖK GARANTÁLT ELSÖRENDÜ MINÖSÉGBEN KAPHATÓK AZ »ALBA« TÜKÖRGYÁRNÁL NOVISAD. 4377

Nem sablonok, hanem külön egyéni izlés szerint készülnek **Brauchler** butorai. Subotica. Halpiac. 7743

HÁZASSÁG

Házasságában csalódott önálló iparos keresi tisztességes, jóravaló 20—30 év közötti leány, vagy özvegy ismeretségét házasság céljából, némi hozománnyal. — Fényképpel ellátott leveleket »Önálló iparos 26« jeligére a kiadóba kér. 8039

Intelligens 30 éves leány házasság céljából ismeretséget keres. Leveleket »Otthonra vágyom« jeligére Kardos hirdetövállalathoz, Noviszad kérek. 7907

Elökelö, diplomás uriember feleségül venne 30 év körüli vagyonos urileányt vagy gyermektelen özvegyet. Érdeklödök irjanak »Keresztény« jeligére a kiadóba. 7911

Férjhezmenne 20 éves tisztességes házias leány özvegyemberhez. Leveleket »Árvaszeretö« jeligére a kiadóba kér. 8056

Ezuton keresem oly karcsu urileány ismeretségét, aki megfelelö hozománnyal hozzásegitene ahhoz, hogy egy külföldi gyárral Zagrebben vagy Beogradban társas alapon garantáltan magasjövedelmü gyárat létesithessek. Szükséges összeg 250.000 dinár. Izr. vallásu, 31 éves kereskedö vagyok. Csakis komoly leveleket kérek »Öszi nász« jeligére a kiadóhivatalba. 7299

FOGLALKOZÁS

Gyakorlott és pontos vas és fémesztergályost keres Otto Müller, Osijek, Pejačevićeva ul. 8. 8010

Házvezetönöi állást keres intelligens, jómegjelenésü, középkoru özvegyasszony, jó szakácsnö, a háztartásban teljesen jártas. Bors Vilma, Osijek I., posterestante. 8009

Borbélysegéd, 20 éves, ügyes, nöi hajvágásban is jártas, mielöbbi belépésre állást keres. Cim a kiadóban. 8041

Idösebb nö Horgoson idös tanitónál mint házvezetönö csendes otthonra talál. — Megkeresések »Tanitó Horgos« cimre a kiadóba küldendök. 8037

Nöi alkalmazott azonnalra felvétetik. Elönyben, kik a konyha felügyeletét is vállalják. Bövebbet dr. Blum fogorvosnál, Subotica. 8003

Suche intelligentes, deutsches Fräulein zu meinem 5½ jährigen Sohne. Antritt sofort. Angebote bitte unmittelbar an mich: Dr. Zelenay Miklós, Advokat, Stari Bečej zu richten. 7796

Füszerkereskedök pénzbeszedöje vállal hasonló állást, egyesületek, dijainak, számláknak százalékra való beinkasszálását. — Szives megkereséseket kér Svidrán György pénzbeszedö, VII., Kragujevačka ul. 24. 8002

Irodai vagy müszaki erö, ki a német levelezésben jártas és némi tökével rendelkezik fix fizetésü állást nyerhet, ha egyes megkötött üzletek lebonyolitását haszonrészesedésért finanszirozza. Veszteség kizárva. Ajánlatokat »Szép kereset« jeligére kérek. 8045

Elmennék magános urhoz, esetleg plébániára, pusztára, kisebb családhoz házvezetönönek, a háztartásba teljesen jártas vagyok. Cim a kiadóban. 7931

Magános nö, a háztartás minden ágában jártas, elmenne gazdasszonynak pusztára is. Leveleket a noviszadi kiadóba kér. 7993

Cimfestösegéd, ki természet után tud festeni és cimfestöinas felvétetik. — Cim Schmolka hirdetöirodában, Novisad. 7677

Pincérügynökség, Freudenfeld Vilmos Pancsevón ajánl, keres, elhelyez mindennemü, elsörendü kávéházi, szállodai személyzetet. 7324

Deutsche geprüfte Kindergärtnerin sucht Stelle per sofort. Briefe erbeten unter Chiffer »Tüchtig« an die Administration. 7981

Szerb-magyar-német gyors- és gépirónöt keresünk, kezdö fizetéssel. Orient-Film, Subotica (Lifka-mozi). 7968

Bácskai sörgyár vidéki fiókja és jéggyára részére perfekt szerbül tudó, gyors- és gépiró fiatal, most érettségizett tisztviselöt vagy tisztviselönöt keres, ki diktálás után flott ir. Német vagy magyar nyelv tudása elöny. Ajánlatok »Törekvö« jeligére Schmolka hirdetöirodába Novisad küldendök. 8033

Ältere Erzieherin mit französischer, Klavier- und serbischer Nachhilfe sucht sofort Posten. Adresse Administration. 7953

Serbisch-deutscher Korrespondent mit Handelsschulbildung für Fabriks-Unternehmen per sofort gesucht. Angebote sind unter »Korrespondent« an Annoncen-Expedition Schmolka, Novisad zu richten. 7998

Fräulein zu 3 Mäderl mit Schul- und Jahreszeugnissen gesucht. Adresse. Andor Deutsch, Petrogradska ul. 46. 7992

Kézilányi állást keresek nagyobb kávéházba. Vidékre is elmegyek. Cim a kiadóban. 8054

Cséplögéptulajdonosok figyelmébe! Törött alkatrészek hegesztésére helyhez megyek. Bata-garage, Zrinjski trg 24. 8069

Vajdaság és Szerémség minden nagyobb helyiségében képviselöket keresek. Nyugalmazott vasutasok és postások részére nagy kereseti lehetöség. Irásbeli ajánlatokat »Novalin« jeligére a kiadóhivatal továbbit. 7944

Tizennégyéves fiamat mehanikus- vagy villanyszerelötanoncnak adnám teljes ellátással. Pataki András, Sombor, Beogradska ulica 7 8022

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és címszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk. Kérdezösködésekhez válaszbélyeg mellékelendö.

ELADÓ
280 hold föld
holdankint 6000 dinárér, fele vetéssel. — Fizetés megegyezés szerint. Azonkivül 50 hold 8000 dinárért, három évi lefizetésre 8 százalék kamattal.
Mircsetics Obrád, Konak
postahivatal 7956

Nikkelezés
legolcsóbban és legjobban
Balázs
mechanikusnál
Osijek - Alsóváros
Jelačićev trg
Kerékpárkormány nikkelezése 38 din. 7034

Eladó tanyásbirtok
137 kat. hold megfelelö épületekkel, 8 hold gyümölcsös, közvetlen országut, falu és vasutállomás mellett — ugyanott eladó 224 kat. holdas tanyásbirtok, mindent megtermö, kitünö földdel, esetleg kisebb parcellákban is. Értekezni lehet a tulajdonossal
Laczay Imréné, Nagykereki
Biharmegye (Magyarország) 7697

Gyümölcsöt és főzeléket
csak eredeti
WECK-üvegekben
főzzön be. Ezt kérje minden üveg- és vaskereskedésben
Főlerakat: **FRUCTUS, LJUBLJANA**
Zagrebi egyedárusitás: R. PASARIĆ üvegkereskedő, Ilica 37.

KINTORNA

Hölgy: Ma nincs szükségem virágra.

Virágárus: De kérem, ugye, ha virág jut az eszébe, rám fog gondolni, nagyságos asszony?

*

Milliomos: No, én elmondhatom minden garasomról, hogy azt becsülettel kerestük meg?

Jóbarát: Ugyan kik?

*

Biztositási ügynök: Bátorkodom uraságodat emlékeztetni, hogy balesetbiztositása lejárt és ajánlatos volna megujitani.

Biztositott: Soha többé az életben. Tiz éve vagyok biztositva és még semmiféle baleset se tudott érni.

*

Párbeszéd a falun.

— Mi az, szomszéd? Hangosanbeszélöt szerzett be a rádiójához?

— Dehogy! Tegnap este megérkezett a feleségem.

*

Boltos: Mit akarsz azzal az ócska bankjeggyel? Azzal már nem lehet vásárolni.

Gyerek: Szeretném fölváltani, kérem.

*

Jasszok egymásközt:

— Hallom, hogy most szabadultál ki a börtönböl és hogy bent sokat olvastál. Mit tanulmányoztál?

— A menetrendet.

*

Az orvos azt mondja a feleségének:

— Egy nehéz beteghez hivnak, ne várj haza vacsorára.

— Jó, jó, csak megint el ne kapd töle az alkoholmérgezést.

*

A festö panaszkodik egy hölgyismerösének:

— Vágó, a kritikus, borzasztóan lehuzta a képeimet.

— Óh, én nem törödnék Vágóval. Neki nincs saját véleménye, csak azt mondja, amit mindenki mond.

Fényképésznö azonnali belépésre állást keres. Cim: Pesiter János, Sztari Becsej. 8019

Utazót, ki füszerkereskedöknél Bácska, Bánátban jól be van vezetve, mellékcikk eladására keres iparvállalat. — Ajánlatokat »Szezoncikk« jeligére a kiadóba. 7991

Eros

általános ügynökség minden ügyet közvetit. Subotica, gyümölcspiac.

Gyakornoknöt azonnali belépésre keres »Eros« általános ügynökség, Subotica, gyümölcspiac.

Házasságot a legelökelöbb körökben is a legnagyobb diszkréció mellett közvetit »Eros« általános ügynökség Subotica, gyümölcspiac. 8007

Poštena sobarica ili dvorkinja prima se uz dobru plaću. Pašićeva 15., I. kat. 8012

Gazdaságba vezetönek ajánlkozik hozzáértö józan középkoru magános ember. Cim: Cara Uroša 26., Senta. 8057

Jómunkás órássegédet keresek. — Szerb és német nyelvtudás elöny. Scheurer órás-ékszerész, Szombor. 7995

Kifutói vagy portási állást keresek azonnalra vagy augusztus 1-re. Cimem: Sombor, Flórián ucca 19. 7994

Diákok elökészitése

Gimnázium, kereskedelmi akadémia és polgári iskola tanulóit, kiknek egy-két tantárgyból augusztusban kell letenniök az osztályvizsgát, elökészit több tanár és igy lehetövé válik, hogy még a legszegényebb tanulók is a szünidö alatt biztos és szakszerü oktatást kapjanak az osztályvizsga letételére. Megkeresések Karadžićeva ul. br. 18. 7521

Fömolnár, a vám- és kereskedelmi malmászatban teljes szakképzettséggel, több nyelven beszél, nös, állását változtatná. Szives megkereséseket »Fömolnar« jeligére a kiadóba kér. 7906

Keresünk képviselö(nö)ket az ország minden részében állami értékpapirok és aranypénzek részletre való eladására nagyon kedvezö feltételek mellett. Banka Agrarija, Beograd, Obilićev venac 25. 7905

Üzletvezetöt lično pravaval 20—30.000 dinár kaucióval keresek egy nagyobb szabásu Buffet átvételére. Cim a kiadóban. 7919

Házvezetönöi állást keres középkoru intelligens özvegy. Házi teendökben jártas. »Bega« hirdetö, Velikibecskerek. 7908

Irodistakisasszony pár évi gyakorlattal gép és gyorsirással augusztus elsejére felvétetik. Szerb és német nyelv elönyben. Ajánlatok »Központ« jeligére a kiadóba. 7897

Gyapjufonó- és damasztszövösegédet azonnali belépésre keresek. Varga Flórián, Subotica, Trumbićeva 3. 7882

Cukrászsegédek azonnali belépésre kerestetnek. Keller cukrászda, Veliki Becskerek. 7874

Mérlegképes könyvelö, perfekt magyar-német levelezö, teljesen önálló munkaerö, állást keres. Szives megkereséseket »Jó stilus« jeligével továbbit a kiadóhivatal. 7862

Vidéki kis iparvállalat keres államnyelven önállóan levelezö, kereskedelmit végzett megbizhatóan dolgozni tudó jobb nöi irodai erööt levelezés, számlázás és részben könyvelés elvégzésére. Irásbeli ajánlatok a fizetési igény megjelölésével »Szorgalmas« jelige alatt a kiadóba küldendök. 7852

Gazdaságban jártas gazdát keresek azonnali belépésre. Birkás István, Tavankut. 7843

VÉTEL-ELADÁS

Villanymotor, 1 HP, eladó. V., Mokranjčeva ul. 9. 7972

Zongorák, eredeti gyári áron állandóan raktáron Rösler, Gössl, Dörr, Stingl, Stelzhammer, Erste Produktiv, Skop, Wendl, Lung, stb. — Prágai zongoratermeiben, Velika Kikinda. 8029

Akácfaoszlopok, prima, száraz, 7 méter hosszu, 12—16 cm. átméröjüek, napiáron alul 25%-kal eladók. Šenoe ulica 17. Telefon 756 8025

Ház eladó. II., Oslobodjenja ulica 120. 8042

Nagybirtok Karlovac mellett, 400 hold szölö, gyümölcsös, szántó, szénatermö rét, erdö, minden lakó és gazdasági épülettel, kb. 4,500.000 dinárért eladó. (39—11).

Csodaszép kastély, Zagrebtól 1 órányira, 9 nagy, urasági szobával, elöszobával, erkéllyel, 3 cselédszobával, minden mellékhelyiséggel, központi fütés, vizvezeték, teljes berendezéssel, a kastélyt övezö 95 holdas birtokkal (halastavak, park, szántó, rét, szölö és erdö), arondálva, minden szükséges gazdasági épülettel, élö és holt felszereléssel, kb. 2,000.000 dinárért eladó.

Szölöbirtok Dalmáciában, 45 kat. hold, minden lakó és gazdasági épülettel, leltárral, kb. 1,500.000 dinárért eladó (51-11). Felvilágositással szolgál: Agencija ARGUS, Zagreb, Bregovita ulica 3. 7863

Olcsó tüzifa
vagóntételekben bármely állomásra szállitva kapható
ACS ANDOR
SUBOTICA
Badaličeva ulica 2. 7177

CSANTAVIREN
A BACSMEGYEI NAPLO RÉSZÉRE
HIRDETESEKET
eredeti dijszabás szerint FELVESZ
DÉR ANTAL
a Bácsmegyei Napló bizományosa

Virágai
gyönyörüen fejlödnek és pompásan virulnak ha **Kanipos** növénytápsóval neveli öket
Ára 12.50 és 42.- Din.
Szorgalmasan **TOJÓK** aprószárnyasok nevelésére, hizlalásra és baromfibetegségek ellen utolérhetetlen a **KOKO** baromfipor
Ára 10.-, 40.- és 115.- Din.
Szétküldése elöre fizetés ellenében
Pharmlaborat Z. Schumacher, Crvenka

Dinnye görög és sárga kapható kicsinyben és nagyban Ágoston Ferenc, Padej (Bánát). 7937

Ház nagy kerttel eladó. Jugovića ulica 28. A Kakas-iskolánál. 8011

Jómenetelü fodrászüzlet eladó. Ugyanott jómunkás fodrászsegéd felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 7983

Egyfogatu könnyü fedeles hintó eladó. Ugyanott istálló 2 lóra kiadó. Zrinjski trg 11. 8006

Kis családi ház eladó. I., Bajai szölök 107 (A bajai kapun belül). 8005

Hálószoba-berendezés eladó. Cim a kiadóban. 8008

Eladó szabadkézből örökáron 30 holdas birtok szállással és minden szükséges gazdasági épülettel a csurugi határban. Érdeklödök forduljanak felvilágositás véget Ljubomir Rakić tulajdonoshoz, Pašićevo (Bácska) cimre. 8044

Eladó diszes iróasztal felszereléssel, pipatorium, értékes tajtékpipák és más ingóságok. Megtudhatók Sudarevićeva ul. 16. alatt. 7988

Vinkovci föuccáján a tulajdonos öregkora miatt eladó ház 46 év óta fennálló füszer- és vegyeskereskedéssel, az üzlethelyiségen kivül 3 szobás és mellékhelyiségekből álló lakással, szép nagy kerttel. Bővebbet Veszelinovics György tulajdonosnál, Vinkovcin. 7810

Jókarban lévö Dürkopp-kerékpár olcsón eladó. V., Varoška ul. 3. 8036

Trágya minden hónapban eladó. Zmaj Jovina ul. 24. A szerb templom mellett. 8047

Citroen-autó eladó. Subotica, Zmaj Jovina ul. 24. A szerb templom mellett. 8046

Vendéglö, jóforgalmu, 3 üzlethelyiségnek is megfelel, házzal és berendezéssel eladó és azonnal átvehető. Lakatos Jánosné, Senta. 8055

Eladó Bácska Topola föutcáján a legszebb helyen nagyjövedelmü ház vendéglövel és külön több üzlettel. Vétel esetén esetleg vas- és füszerüzlet is átadó. Ugyancsak ott eladó egy kisebb vendéglősház is. Érdeklödni lehet: özv. Kovács Katona Ignácné, Bácska Topola. 8059

Malomszerelö malomasztalosi állást keres. Cim Molnár könyvkereskedés, Senta. 7837

Borbély és női fodrász jó munkás segédeket keresek azonnali belépésre. Tandi József, Novi Becsej. 7949

Társat keresek közremüködéssel, bövebbet Peić iroda, Subotica, Cara Dušana 5. 7939

Varrónök felvétetnek Beck Jenö kötöttáru gyárában. Jelentkezés d. e. 10—12 között. 7920

Raktárnoki állást keresek malomban vagy nagyobb vállalatnál. Nyolcvagonos malomban 6 évig müködtem, mint raktárnok. Pančić Franjo, Bačka Topola. 7801

Modern, uj családi ház, valamint nagy bérjövedelemmel biró házam a posta közelében olcsón eladom. **Földes** ruhaüzlet. 8067

Három szobás lakás gazdasági épületekkel, 4 öles goré hizlalóval, 900 négyszögöl gyümölcsös-szölöskerttel, daráló helységgel és telepengedéllyel forgalmas uccában eladó. Fodor Józsefné, Stara Moravica 438. szám. 8068

Három szobás ház közel a föpostához 40.000 dinárért eladó és azonnal beköltözhető. Reitz, III., Ivanova ulica 12. 8071

Átvennék jóforgalmu vegyeskereskedést, vagy jobb trafikot Novisad, Osijek, Bród környékén. Ajánlatokat »Jóforgalmu« jeligére a kiadó továbbit. 8058

Ford-félteher, Benz automotor és csónakmotor eladó. Bata-garage, Zrinjski trg 24. 8070

Földek. 36 lánc és 50 lánc föld Sentán tanyával együtt eladó. Kadvány Orbán, Senta, Tó-part 17. 8061

Használt tolókocsit keresek beteg részére megvételre. Ajánlatokat ármegjelöléssel kérek Krizmanics István, Sombor cimre. 7996

Nagyságos asszony, Ön tudja már, hogy a házi chemiai tisztitás szere

NOVALIN

Minden szakértelem nélkül tisztithatja ruháját, butorhuzatot a Novalinnal. Próbadobozt küld 10 dinár (bélyegben) beküldése ellenében »La Plachtep« Subotica, Mokranjčeva 10. 7943

Fodrászüzlet, jómenetelü eladó. Ugyanott jómunkás fodrászsegéd felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 7983

Olcsón eladó teljesen jó Fiat 509-es Landaulet és egy nyitott Citroen-autó. Piller és Társa, Sombor.

Cementcserépgép, hozzávaló 500 drb **alátétlemez,** 12 HP AEG gyártmányu **villanymotor,** körfürész vasállványon, kétkaru **favágó balta,** jó állapotban, jutányosan eladók. Cementárugyár Subotica. 7655

Eladó egy darab 70—80 HP Stock motor 6-vasu ekével, 2 darab Fordson-traktor, egyik majdnem vadonatuj, alig használt állapotban, egy 12 HP nyersolajmotor Dresdener Gasmotoren gyártmányu, egy drb Hofherr gyártmányu tengeri szártépö, Hofherr-Schrantz 720 mm gyürüscsapágyas cséplöszekrény, 10 HP Renauer-gyártmányu benzinlokomobillal, teljes felszereléssel, valamennyi kifogástalan üzemképes állapotban jutányos áron és kedvező feltételek mellett Agrikultura, Szombor. 7701

Hol vásárol a vidéki legolcsóbban kész férfi, női, fiu és gyermekruhát Szuboticán? Földes Samu ruhaáruházában, Rudics ucca gyümölcspiac. Férfiöltöny 525, divatraglán 675, női felöltő 425, gyermekruhák 225, Trencs coat 725, munkásruhák 140 dinártól. Tessék meggyözödni vételkényszer nélkül, ügyeljen a cégre 2751

Eladó ház Oszijeken, forgalmas uccában, saroképület, régen fennálló és jól bevezetett vegyeskereskedéssel és külön italméréssel, szép háromszobás lakással, fürdöszobával és vizvezetékkel, villanyvilágitással, a villamos vasut megállója mellett. Felvilágositással szolgál Ljudevit Süsz, novinsko poduzeće, Osijek I. Pejačevćeva ulica 54 7958

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk. Kérdezösködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

Szódagép, jó karban, 350 üveggel, kettős légnyomásos sörfejtövel olcsón eladó. — Matisz Sándor vendéglős, Bezdán. 7955

Eladó haláleset miatt két pálinkafözö-kazán teljes felszereléssel. özv. Szög Andrásné, Bácsko-Petrovoszelo, 977. hsz. 7959

Férfiak örök ifjusága!

10 dinár ellenében diszkréten kapja szakorvosi leirását egy szenzációs találmánynak. Azonnali eredményért garancia. **A. Mayerhof** ortoped szaküzlet, **Vel.-Beckerek**

Balkaros cipészgép 18—2. számu, teljesen jókarban, nagyon keveset használt, valamint cipészszerszámok aljamunkához és felsőrészkészitéshez, kaptafák, szabódeszkák, pult, szekrény, kis székek, más vállalat miatt olcsón eladók. Bajazetov Izidor Bačko Gradište. 7947

Eladó 23 kat. hold szántóföld, 5¾ hold szőlő gyümölcsössel, egy ház tágas lakással. Két vasutállomás helyben. Ezenkivül eladó kétszáz holdas birtok, több kisebb-nagyobb birtok házzal és ház nélkül. Érdeklödni lehet Julio Ferbernél Čačinci (Szlavónia). 8021

Somborban a köruton jómenetelü füszerüzlet berendezéssel együtt más vállalkozás miatt eladó. Felvilágositással szolgál Dr. Szántó Miklós, Szombor. 7864

Ford-autó, jókarban levő eladó. Értekezni lehet Dr. Sóti Imre ügyvéddel, Stara Kanjižán. 7888

Zongora, komplett rézháló és apróságok, eladó. Cim: Weiszné, Kuhačeva 2. 7853

Eladó
50 hold
szántóföld
közte 6 hold kaszáló
141 hold
Sebesicsen fekvő prima
szántóföld,
közte 15 hold prima kaszáló és 10 hold prima hat éves jóltermő,
elsőrendü szőlő
gazdasági épületekkel.

Felvilágositást ad

Vidákovics Bozsán Antal
földbirtokos tulajdonos
V. Hajduk Veljka ul. 10
vagy 7592
Zentai János
Barzel d. d. cégnél
Subotica

Olcsó pálinka! Az aratás alkalmából rum és törkölypálinka literjét 20 dinár, vörösbor 6 dinár, feherbor 7 dinár, a sör árát pedig palackonként 3 dinárra szállitottam le. Frank Sándor, a halpiacon. 7840

Sztara-Kanjizsán jóforgalmu éjjeli üzletház teljes berendezéssel eladó és azonnal birtokba vehető. Stara Kanjiža, Smederevska ulica 17. 7874

Modern családi ház eladó. Štosova ulica 8. 7246

Fehér fogak

minden arczot vonzóvá és széppé tesznek, gyakran már a pompás üditő Chlorodont-**fogkrém** egyszeri használata után. A fogak **bedörzsölés után** gyönyörü elefántcsontfényben ragyognak, még az oldalrészek is, különösen ha a tisztitáshoz a külön erre a czélra késziett fogazatos sörtéjü *Chlorodont-fog*-**kefét** használjuk. A fogak közé szorult rothadó ételmaradékok, melyek a kellemetlen **szájszagot** okozzák, ezzel a fogkefével alaposan eltávolithatók. Kisérelien meg egy kis tubus fogkrémet, melynek ára Din. 8·—. **Chlorodont-fogkefék** gyermekek, hölgyek **részére** (puha sörtéjü), urak részére (kemény **sörtéjü**). Csak kék-zöld szinü csomagolásban **„Chlorodont"** felirattal valódi. Mindenütt kapható. — Ezen hirdetmény mint nyomtatvány (nyilt boritékban) beküldés ellenében **egy többszöri használatra elegendő próbatubussal ingyen szolgál: Leo-Werke A. G., rugoszlávia vezérképviselete: Tvornice Zlatojog, Maribor 11**

Biztos szer az elhullt haj pótlására

az ujonnan feltalált, francia

„MICHEL"

haj enöcs az Állami V gy izs á ó Laboratórium ál a eng déyezve, kiv l ta rok és vegyeszek által leg o bn k e ismerve. A „MICHEL" haj enöcs a legbiztosabb szer a **hajhullás és az őszülés megakadályozásá a,** vi sza ará olja a kihulott ha'at, erösiti a h jgy k ret, megszünteti a hajkorpát és minden más bajt, ami y hajhullást, va y őszülést okoz. **Szétküldi utánvéttel „MICHEL" Beograd, Vasina ulica 8/II. Kapható a Delini gyógyszertárban, Knez Mihajlova ulica 1.** valamint **Chemical-Works, Vilsonov trg 107.** A 60 grammos doboz 115 dinár, a 80 grammos 150 dinár, a 100 grammos 185 dinár, a legnagyobb és legerősebb 160 grammos doboz 290 dinár. Minden dobozhoz jótálló levél mellékelve, **sikertelenség esetén a pénzt visszaadjuk.**

Ügynökök, helyben és vidékre fix fizetés és jutalékra felvétetnek. — Stern Adolf varrógépraktár, Subotica, Jelašićeva ul. 2. 7913

6 HP petróleummotor Juvel-gyártmány, szecskavágóval és darálóval eladó. Üzemben megtekinthető. — Papp József, Bogojevo. 7873

Eladó özv. Stern Samuné Bácska Topolán, a föuccán, 48 év óta fennálló, jómenetelü röfös- és rövidáruüzlete. 7876

Kölcsönzsákok, kölcsönponyvák kaphatók Lederer Dezsö cégnél, Sombor. 7832

Vendéglö és szálloda Noviszadon a vasutállomás közelében teljes berendezéssel eladó. Cim a noviszadi fiókkiadóhivatalban. 7828

Butor eladó, egyéves, modern csontszinü négyszer kontrázott masszív háló, fekete tölgy kombinált uriszoba-ebédlö, szönyegek, varrógép, nyolc csöves fehér emailozott uj Zephir kályha. Sienkievićeva ulica 19. 7927

Dr. CARICSEVICS
magán fogklinikája
Beograd 7830
Kralja Milana ulica 5 szám.
(A prágai Kredit Bankkal szemben) Terazije.
BETEGEKET FOGAD
8—1 és 2—7 óráig

Tejcsarnok, jól bevezetve, más elfoglaltság miatt eladó. Havi tiszta jövedelem: 3—4000 dinár. Bövebbet Gulyás tejcsarnokban, Rudićeva 3. 7794

Auto és rádio
akkumulator
készitése, javitása, töltése mindennemü anyagpótlással Wilhelm, Pašićeva ulica 2. 6386

Wolfner gépszijjal munkát, időt és pénzt takarit meg. Szuboticai egyedárusitó Barzel vasüzlet. 6117

Használt boros
hordók
minden mennyiségben azonnal tölthető 50 litertől 7000 literig kaphatók Krix Lajosnál, Subotica, Mažuranićeva ul. 19. 7112

Mülábak
mükarok, gyógyfüzök, támgépek és betegtoló-kocsik, Schönbrunnál, Szubotica, Paje Kujundžićeva 20. 5817

Ház a Szegedi szölökben, Budanovićeva ul. 34. eladó és azonnal átvehető. Érdeklödni ugyanott. 7296

Füzök, orvosi rendelésre, haskötök legmodernebb kivitelben Gutainénál, VII., Ostojićeva ulica 32. 4839

»Palma« cipők kiválóságát minden vevöm dicséri. **»Palma«** cipőáruház, Huspiac, volt Mácskovics-ház — **Szandálkülönlegességeim megérkeztek.** 3631

Villaház Palićon, a fenyvesek során nagy bérjövedelemmel, több lakással butorozva, gazdasági épületekkel, szőlő, gyümölcsös kerttel, 2 lánc földdel olcsón eladó. Bövebbet Földes ruhaüzlet. 7484

Gyógyszertár, középforgalmu, bánáti nagy városban eladó. Cim a kiadóban. 7507

Ingatlanok és áruk

vételét és eladását közvetiti, bizományi árut értékesit, értékpapirokat, sorsjegyeket vesz és elad. Kemény bankűzlet, Manojlovićeva 3. 5565

Eladó malomgépek. »Reform« dara- és dercetisztitógép, Seck-gyártmány, keveset használt, kitünö állapotban és egy komplett 40" köjárat olcsón eladó. Paull Sándor, hengermalom, Kovin (Bánát). 8034

Kisebb uj ház eladó a zsidókórház közelében. Teslina ul. 31. Ugyanott 3 kapa szőlő eladó. 7761

Szikvizgyár, jókarban, üvegekkel vagy anélkül vidékre eladó. Györi János, Mali Idjoš (Bácska). 8028

KÜLÖNFÉLE

17 méteres szuterén pince azonnalra kiadó. Donat, Vilsonova ul. 6. 7982

Vaspénztárszekrényre, nagy négyajtós, keres vevőt dr. Fischer Jákó, a szabadkai általános takarékpénztár felszámolója. 7964

Háromszobás udvari lakás mellékhelyiségekkel kiadó. Épületgerendák, ablakok, ajtók eladók. Petrogradska ulica 6. 8023

Haszonbérbe kerestetik 20—30 lánc prima szántóföld Palicsi ut mentén több évre. Ajánlatok: Radio Reklamhoz kéretnek. 8027

Iskolás leányokat teljes ellátásra elvállal uriasszony a város központjában. Érdeklödni Palić, Horgoški put 79. 7986

Kiadó Subotica központjában, fötéren lakás, bolthelyiségek, mühely, hónapos szoba, nagy pince. Bövebbet dr. Blum fogorvosnál. — Ugyanott butor és konyhaberendezés eladó. 8003

Pékség, jóforgalmu, Adán a föuccán haszonbérbe kiadó. Kántor István, Ada. 8040

Urilakás, 3 szobás a posta közelében azonnalra kiadó. Bövebbet Földes ruhaüzlet. 8051

100 hold kitünö szántóföldből álló birtok tanyai épületekkel bérbe, esetleg felesbe is kiadó. Grünwald ügynökség. 8052

Pension Büttner Sv. Lovrenc na Pohorju, a Bachern hegységben, gyönyörü hegyi fenyöerdök között. Augusztus hónapra még néhány szabad szobával rendelkezk. Panzióár naponkint és személyenkint 56 dinár (szoba, négyszeri étkezés, villamos világitás, fürdőhasználattal). Prospektus ingyen. Kérdezösködéseknél kérjük a szükséges ágyak számát és az elöreláthstó ottartózkodás idejét közölni. 7896

Lakások a beltéren. Egy háromszobás, előszobás uccai lakás, mellékhelyiségekkel, egy kétszobás lakás mellékhelyiségekkel augusztus elsejére kiadó. Értekezni Sudarević ulica 12. az üzletben. 7894

Ingyen mintacsomag. Dostal pipere gyöngyporából. Eredmény már első használatnál. Böratka, pattanás, arctisztátlanság, eltünik. Küldjön két dinárt bélyegben portóra Kemikalija Noviszad 144. cimre. Gyógyszertárakban, drogériákban 20 dkg. eredeti csomag 25 dinár. 5819

LIFKA-KERT

Csütörtöktől—vasárnapig
Bánky Vilma, Ronald Colman
Csókok éjszakája
Rendezte: Fred Niblo
Spanyol főuri miliőben lejátszódó szerelmi játék

KÖZKIVÁNATRA PROLONGÁLVA
ÉDEN KERT
Birnbach hires szindarabja
Főszereplők:
Corinne Griffith és Levis Stonne

Eltűnt Zsilinski Ferenc nevű adorjáni illetőségü 20 éves siketnéma fiatalember. Nagyon kéri édesapja azokat, kik valamit tudnak róla, értesitsék Zsilinski János Nadrljánban. 8066

Vagyontalan hadirokkant, volt csendőr, öt apró gyermek atyja, a legidősebb tizenegy éves, a legkisebb három éves, a felesége évek óta beteg, négy gyermekét, örökbe adná lehetőleg gyermektelen földbirtokos vagy iparos családnak. A gyermekek szolidak, jó nevelésben részesültek és az apát csak a nagy nyomor és feleségének betegsége készteti az örökbeadásra. Cim a kiadóban. 8076

Két szoba, előszoba, konyha mellékhelyiségekkel kiadó Ádám Róbert előtt levő ucca 27. szám a Villanytelepp el szemben. 8065

Komplett 3 szobás uri lakás fürdőszobával, villanytelep mellett azonnali beköltözésre kiadó. Bővebbet Töke asztalosnál, Palmoticeva ul. 20. 7414

A főuccán egy ujonnan épült emeletes épületben lévő két uccai szoba s vizvezetékkel felszerelt mosdószoba, nagy uccai erkéllyel butorozva vagy butor nélkül augusztus elsejére kiadó. Felvilágositást nyujt »Dunav« biztositó Vilsonova ulica 11. 7821

Kétszoba, fürdőszoba emeleti lakás, mellékhelyiségekkel augusztus elsejére kiadó. V., Somborski put 32. 7929

Kiadó a Lichtneckert-palotában egy hat szobás modern vizvezeték-parkettás lakás, összes mellékhelyiségekkel. Ebből esetleg 3 vagy 4 szoba a mellékhelyiségekkel külön is kivehető. Érdeklődni dr. Vécsey Samu urnál Aleksandrova ulica 6. 7918

Alkalmas raktárhelyiség előnyösen bérbeadandó a vasut közelében. Érdeklődni lehet dr. Vas Antal ügyvéd irodájában. Ugyanott egy szoba és egy konyha kiadó. 7744

Jóforgalmu füszerüzlet kedvező fizetési feltételek mellett kiadó. Cim a kiadóban. 7807

Üzlethelyiség a Városháza épületében azonnal kiadó. Bányai Városháza épület. 7921

Kétszobás lakás mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Vukovićeva ulica 41. 7967

Keresek 3—4 szobás komplett lakást a központban fürdőszobával vagy anélkül legkésőbb október 15-re. Cim a kiadóban. 8015

Ajándék óra

Ismételten figyelmeztetjük a t. fogyasztó közönséget, hogy minden

IDOL CIPŐKRÉM

dobozban van egy betü.
Ha a betükből az

IDOLKREM

szót összeállitja, vagy **120 darab vegyes betüt beküld,** kap ezért jutalmul

egy szép órát

Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika d. d.
Novisad
6307

VÁROSI MOZI

VASÁRNAP UTOLJÁRA
A FRAKKOS VÉNUSZ
és PATT és PATACHON filmje
ERŐ ÉS SZÉPSÉG
HÉTFŐN és SZERDÁN kettős műsor
Menekülés az éjszakába
Főszereplő: EVELIN BRENT és
LEÁNYRABLÓ
Főszereplő: TOM MIX

Pénzkölcsönt

folyósit ingatlanokra, váltókra ékszerekre, értékpapirokra és egyéb dologi biztositékokra Kemény banküzlet, Manojlovićeva 3.

Apróhirdetések Szuboticán az Aleksandrova ulicán a Pressburger-féle üzletben, a Pašićeva ulicán a Rádió-Reklám irodájában, Universitas könyvkereskedés Aleksandrova ulica, Földes Samu ruhüzletében, Gyümölcspiac, Noviszadon, Szomborban, Szentán, Veliki Becskereken ottani fiókkiadóhivatalainkban is eredeti áron feladhatók.

A dohányzás teljes vagy részleges leszokására orvosok által ajánlott Afumapasztillák legjobban beváltak. Dobozonként 30 dinár. Postai szétküldés: Blum gyógyszertár, Szubotica, főpostával szemben. — Kapható gyógyszertárakban, drogériákban. 6190

Két komplett lakás: egyik egyszobás, másik kétszobás, kiadó. Jugovićeva 7. 7886

Foglalkozásnak sem rossz, ha megveszi a Vécsei-féle Kozmetikai Tanácsadó cimü könyvet. Ára 40 dinár s megtanulhatja belőle, miképp kell házilag elkésziteni a drága kozmetikai szereket. — Kapható minden könyvkereskedésben és megrendelhető a Minervánál, Subotica.

Lakás, csinos, belterületi, három szoba, konyha mellékhelyiségekkel novemberre kiadó. Šenoe 17.

Gazdák. Magyarországon 220 holdas birtok hosszabb időre *haszonbérbe* kiadó. Bővebbet Kadvány Orbán, Senta, Tó-part 17. 8060

Különbejáratu szép garzon szoba, irodának is alkalmas, augusztus 1-re kiadó. Cim a kiadóban. 8063

Varga Sándor 21 lánc földjét tanyával együtt haszonbérbe adja a hegyes—topolai országut mentén. Érdeklődni a tulajdonosnál a szálláson vagy Kollár Ferenc bankbizományi irodájánál, *Mali Idjošon.* 7997

NAGY SZENZÁCIÓ!
Hatóságilag engedélyezett végeladás!

Vojvodina legnagyobb uri és női divatüzlete
Vukovič Gerő, Subotica, Főtér

A raktáron lévő összes árukat gyári áron alul teljesen kiárusitom s az üzletet feloszlatom. A n. é. közönség hosszu éveken át meggyőződött arról, hogy csakis a legjobb minőségü árukat tartottam s most a nehéz gazdasági viszonyok miatt

olcsó áron teljesen kiárusitom

2675 drb férfi ing, különféle
6300 drb férfi kalap, különféle
2300 drb nyakkendő
13300 pár férfi és női harisnya
1640 pár gyermek-harisnya
1030 pár férfi és női bőrkeztyük
2820 pár férfi, női és gyermek kötött és cérna-keztyük

Ezenkivül nagy mennyiségü **fürdőruhák, pizsamák, férfi reggeli kabátok, zsebkendők, kölni vizek, utazó Plaidek és sapkák, bőr-ridikülök, pénz-, szivar- és cigarettatárcák, sétabotok, férfi és női sálak**

Habig, tollkönnyü, ezelőtt 325, **most 250 din.**
Borsalino, tollkönnyü, ezelőtt 300, **most 230 din.**
Panizza, ezelőtt 270, **most 210 din.**
Habig, nehezebb, béléssel, ezelőtt 330, **most 260 din.**
Borsalino, „ „ 320, **most 250 din.**
Panizza, „ „ 280, **most 230 din.**

Csipke, szallag s egyéb rövidáru cikkek ugy nagyban, mint kicsinyben is kiárusitom

MINDEN
Olcsó! Olcsó! Olcsó!

Tisztelettel
VUKOVIČ GERŐ

Csakis készpénz-fizetés mellett!

Csakis készpénz-fizetés mellett!

A szerkesztésért felelős BRÓDY MIHÁLY. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-ndl. Felelős kiadó: NAGY SÁNDOR Szubotica.

Az egyensuly titka

Irta: Kristály István

A nap forró sugaraiban ugy reszketett a gépmadár, mint egy szép, szerelmes asszony karcsu teste. Harmatos, friss nyári reggel volt — éjjel sok csók vére hullhatott — a nap lángolt ifjun, merészen.

Miklós mérnök a hangár ajtajában állott s a nap csókos, ölelős melegét mind a szivében érezte. Igen, a gép kész és most megy a győzelem utjára! Mielőtt megtenné az első lépést — egy pillanatig vár. Ilyen pillanatokban nagyot lobban az élet: a titkos lány hidakat éget fel s uj utakra világit!

Vajjon hova ér el ő? Az a gép ott, az volt eddigi utja: élete. Emlékezett: harminc év, az ő harminc éve van ott acélba verve. Könnyből, vérből, csalódásból *épittette és épitette; elképzelések, álmok melegével* forrasztotta össze minden kis részecskéjét. Mindenki elhagyta. Senkije sincs — csak ez a gép. De ez adott egy pár csodálatos percet. Nem csókot és nem kenyeret, csak sok meleg fájást és még valamit, ami tartalmat alott életének: célt! Ebben a célban érezte, hogy valaki és bár nem volt senkije, mégis olyan közel *érzett magához mindent.*

Most, ebben a visszaemlékezésben döbbent rá, hogy milyen egyedül volt. Még ő is elhagyta: az a lány! Ez nagyon fájt. Ez a fájás most fölfénylett benne, hátha rosszul élte életét? Vajjon nem boldogabb-e amott a mezőn az a parasztpár?... Az asszony ingválla hogy villog és a férfi milyen erőteljesen suhint a kaszával. Ebben a *képben annyi biztonság, annyi* erő volt! Miklós megremegett. Hátha rosszul élt?

A szerelők meginditották a csavart. Miklós frissen felkacagott. Az előbb látottak eltünek és helyükbe egy csodaszép ut tünt elő: ma még csak a felhőkig repülünk! De holnap? Mi lesz holnap? Holnap a csillagokig megyünk! — bugott fel szivében a szent látomás öröme. *És aztán?... hol ér véget a harc?*

Miklós, kit mindenki elhagyott, nagyon szerette az embereket: csodaszép dolgokat gondolt el róluk! Mikor Miklós a géphez szaladt és beült a kormányhoz, az élet legszebb pillanatát élte át: hitte, hogy nem hiába élt! Gyors, biztos mozdulattal inditotta el a gépet s az izmosan, könnyeden felemelkedett. Egyre feljebb *ment s sugaras megérzéseinek* erejével olyan mozdulatokra kényszeritette a gépet, hogy ott lent a földön a szerelők valami nagy, mély meghatódástól és meleg örömtől nem tudtak szólni. Voltak, akiknek szemében könny csillogott. Egy ember — közülük való — ott fent a magasban egy megrázó költemény szikrázó sorait szórta fel az égre. Egy uj üstökös, egy uj lázadó, aki *elszakitotta magát a rend*szerből, aki uj örömöket hirdet!

A tér legyőzetett, a repülés nem probléma többé.. suttogta Miklós s egy pillanatra megállott. Az ember halhatatlan. De mi ez?... a keze fején egy mély, vörös lobos karcolás égett... Iszonyu kin tört utat szivéhez, egész teste lángolt... igen, még a hangárban megsértette a kezét s nagy *elgondolásai* közben nem törődött a sebbel. Arca eltorzult: le, le a földre!

— *Jaj — sirt fel benne a kétségbeesés* — a dalt megölte ez a kis karcolás!

Lenézett: lehetett kétezer méter magosan, de ő tudta, hogy égő sebével olyan távlatokba került, amiket méterrel nem lehet kifejezni, ő most egyedül van a végtelen ürben a sebével, amely csak neki fáj s amelyen át az elmulás kacag. Egész testét lángok marták: a vér *utolsó kacaja, mielőtt* kialudna, a fertőzés régen beállott! A gép mintha átment volna most vele egy üres térbe és ott levegőtlenül és fény nélkül rohanna: — Nincs halhatatlanság!!

Iszonyu csend szakadt köréje, ami elzárt tőle mindent, ami előbb vitte felfelé! A lángok már homlokát égették. Valami égett, égett... szókat keresett... de minden olyan idegen lett. Nincs *értelme semminek!* Végül jött egy szó komolyan, keményen és iszonyu *mélyen, biztosan, arcán a titok felderithetetlen* bizonyosságával — megrendithetetlen nyiltan.

— Meghalok! — suttogta Miklós és ezt a szót megértette, a keze lesiklott a kormányról.

Miklós szeméből nehéz vizü könnyek peregtek... A gépet nem látta már, az a kis karcolás, csak az égett, lángolt az ürben s a pokoli tüz fénye valakit megvilágitott — valaki *kilépett a sebből. Ezt a vala*kit minden izével érezte. Igen: ők már valahol együtt voltak az idők kezdetén...

Miklós kifejezhetetlen ellenszenvet érzett iránta.. Valami harcos, vad erő rázta fel ernyedtségéből. Igen: ez az ősellenség, aki most a pusztulást jelenti.

— Mit akarsz? — lángolt fel az ellenállás, a védekezés Miklósban.

Ő: Te sirsz? Késő!

Miklós: Mintha ismernélek, de gunyos, tagadó arcod olyan idegen nekem.

Ő: Miért sirsz?

Miklós: Jó ez a könny! Igy jobban látlak! Igen, te nem tudsz sirni. Neked nincs miért sirni!

Ő: Én nevetek a te fájásaidon, céljaid *hiábavalók!*

Miklós: Tudom, te nem ismered az én fájásaimat. Nézd, én egy szabályozó készüléket alkottam. Ebben van az egyensuly titka. A végtelen erő egy része, amit...

Ő: Hagyd, nem értem ezt a beszédedet.

Miklós: Külsődben ugy hasonlitasz rám, majdnem megtévesztettél!

Ő: Azt akarod mondani, hogy nem vagyok veled egy? Hogy nem vagyok testvéred?

Miklós: Nem vagy! Ah,te vagy az, aki mikor a kezem elfagyott azon a csodálatos csillagos téli éjjelen, amikor a csillagok csak nekem világitottak s behintették arcomat fénnyel, megfogtad fagyos kezeimet és annak a lánynak meleg, égő kezeibe tetted és szóltál: most pedig menjetek! S a fülembe sugtad: tied a csókja! Te akartál akkor engem, fény után lépő embert megállitani. De az a mosoly rávilágitott arcodra, nem kellett az a csók és ő akkor — az a lány, nézd: nem tudom kimondtani a nevét, örökre elhagyott, mert nem akartam engedelmeskedni neked akkor!... Amikor már csak egy lépés volt a megértésig! Iszonyu fájások hidján mentem tovább azon az éjen!

Ő: És a leány másnak adta csókját!

Miklós: De én akkor éjjel félig megfagyottan érzettem az egyensuly titkát az ürben. Megtanultam szállni, repülni.

Ő: És most meghalsz!

Miklós: Látod, te nem érted az én örömömet sem! Akkor éjjel én olyan szókat éreztem magamban, amelyek létezését tagadod, de amelyekkel én beszéltem a csillagokkal és ők válaszoltak nekem. Az egész ür betelt az én nagy örömömmel, amelyre a csillagok szórták a fényt. — Élet, élet! — zugták nekem és minden olyan közel volt hozzám ebben a fényben és én őhozzájuk!

Ő: És most ötszáz méteres sebességgel zuhansz és két másodperc mulva egy véres roncs leszel! Ha — ha!... Mit ér a találmányod?!

Miklós: Véres roncs, de mégis megmaradok!

Ő: Kezdesz valakire nagyon hasonlitani. Igen: látom őket... Ah, sokan voltak! Megkövezték őket! Vagy maguk áldozták fel magukat!

Miklós: A testvéreim!

Ő: És most?

Miklós: Nézd itt ezt a nevet, ez jelenti a tér feletti győzelmet! Ez a név, ez a gondolat: én vagyok! Látod: az ürben egy szilárd pont, egy lépcsőfok, amelyen a testvéreim, az eljövők majd haladnak a nagy épitésnél! Oh, hiszen te nem látod ezt az épitést! Hallod?... Az én gondolatom egy szilárd pont — amelyen a nagy ut átvezet.

Ő: Szegény! Hiszen te meghaltál! Teljesen felismerhetetlen lettél és ami most vagy, azt a tüz most kezdi felemészteni!

Miklós: Én élek!... a gondolat örökké él!!

Ő már valahol messze az ürben felkacag: Javithatatlan!

A Ráday-korszak legendáiból

(I.) A Ráday-korszak történetét örök homály takarja. Mikor annak idején a királyi biztosság eltávozott Szegedről, magával vitte az iratokat is. Az idők folyamán sokan kerestek ezeket a sok mindennél érdekesebb kortörténeti adatokat, de nagyon komoly hivatali elökelőségek is csodálkozva merednek az érdeklődőre.

— Fogalmam sincs róla, hogy hol vannak az iratok.

Persze, van aki tudja, de az sem árulja el. Olyan nagy a titkolózás, a titokzatosság, akárcsak Ráday idejében a birodtté vált szegedi várban volt. Akkor se szivárgott ki onnan semmi, a hivatalnokok nem beszéltek, a bejáró kevés ügyvéd néma maradt évtizedek multán is, — a palották pedig egyáltalában nem tudtak beszélni. Még csak szabályszerüen el se anyakönyvelték azt, akit a várban ért a halál, vagy kiszállitották biztos helyre, ennekre, hogy a városból temessék el, ne kompromittálja ezt a különleges igazságszolgáltatást, amelyet rettegve emlegetett mindenki. A halottkémnek pedig volt annyi esze, hogy ne okoskodjék sokat, hanem nyugodjék bele, hogy azt az embert ugy hivják, aminek mondják s abban a betegségben mult ki, amit ráfogtak.

Mert hogy vertek volna valakit Rádayék, vagy éppenséggel kinozták? — szó se lehet róla.

Néhány év előtt kiadták egy napilapban Edvi Illés Károlynak, a nagynevü büntetőjogásznak, az emlékiratait. Ő abban a korszakban védőügyvéd volt, sok mindent tudott és látott, de csak az egyes — óvatosan *kiválogatott* — bünügyi eseteket mesélte el, körömszakadtáig tiltakozva a kinzások ellen.

Egy szóval: akkor monta el, vagy irta meg, a legnagyobb védőbeszédét.

Nyilasy Pál előbb jegyző volt ezen a biróságon, később önállositotta magát s mint védőügyvéd tért oda vissza. Mikor öreg korában meghalt, meglehetősen *nagy vagyont hagyott hátra*, ami azt bizonyitja, hogy jól beütött az ügyvédi prakszis. Rendkivül eredeti egyéniség volt az öreg Pável, szeretetreméltó, mulató, ötletes cimborája több generációnak is, nagy időkre tudott visszaemlékezni, — ha azonban valaki a Ráday-korszak felül faggatta, egyszerre *begombolkozott.*

— Olyan rég történt, hogy egészen elmosódott az *emlékezetemben.* Ki tud mindent az eszében tartani, na, mit okvetetlenkedsz!

Lehetetlen volt megkörnyékezni, gyönge, bizalmas pillanata sem volt.

Kis gyerek koromban ismertem még Nédics Jánost, Becskereknek azt hiszem első *rendőrkapitányát.* Komoly, kevés szavu ember volt, rettenetesen szigoru. Volt a városban egy Limmerné nevü hirhedt keritőasszony, aki találkahelyet is tartott fenn — rosszszagu lehuit, — ezt egyszer megidézte valamilyen kihágási ügyben. Limmerné elbizta magát, hogy végtére annyi elökelő pártfogója van, ő biz nem megy. Erre Nédics elküldte *érte a sinterkocsit*, azzal vitette fel maga elé.

Már most ez a Nédics szintén ott teljesitet szolgálaot Ráday mellett. A szerepkörét nem tudom, de a bizalmas bens5 személyzethez tartozott s az itt szerzett bizonyitványa kvalifikálta arra, hogy rendet teremtsen a duhajvérü becskereknek között.

Sokat érdeklődtem az idősebb torontáli emberek-nél, baráti körelben, azonban csak azt a választ kaptam, hogy soha szót nem ejtett a Ráday-korszakról. Ahogy ott hagyta a királyi biztosságot, lakat került a szájára, elfelejtett mindent.

Nédicsnek édestestvére volt megmagyarositott névvel Szentkláray Jenő csanádegyházmegyei nagyprépost, a kiváló történelemtudós. Évekkel ezelőtt, amikor még rokoni szálak kötöttek Temesvárhoz, minden nyáron ott töltöttem rövidebb-hosszabb időt. Ebből délelőttönkint néhány órát a nyolcvan éven tul levő Szentkláraynál. Az öreg ur nehezen mozdult, gyenge volt a lába, de annál tisztább a memóriája, az itélőképessége. Rengeteg mindenről elbeszélgettünk, régi időkről, köteleségemmé tette, hogy másnap is eljöjjek, hátha kisütünk valamit, hogyan juthatna hozzá mint tag a Magyar Tudományos Akadémia kiadványaihoz.

Egyszer szóba hoztam a János fivérét, a Ráday-korszakot.

— Tett-e róla bármikor említést a nagyprépost urnak?

— Soha az, még csak célzással sem. Hasztalan faggadtam, kitért előle azzal, hogy esküvel fogadta meg a némaságot. Akármennyire érdekelt volna, erre már nem bánthattam. Mint pap duplán tisztelem az eskü szentségét.

Ez a pár szó egyezett azzal, amit eddig is hallottam erről-arról. Azt tartotta a legenda, hogy mikor Ráday Gedeon likvidált — óriási volt már müködése ellen a felháborodás — egész környezetét valóságos középkori formák között megeskette, hogy arról, ami itt történt, soha senkinek említést nem tesznek. Volt abban átok, vérbosszu, sok minden — *amit a néphit ki*találhat. Mert minél titokzatosabban kezelnek valamit, *annál többet talál ki* arról a fantázia.

Annyi bizonyos, hogy valaminek kellett történnie, különben honnan ez az általános nagy némaság? Sőt egész bizonyos, hogy Ráday az iratokat is szigoru kautélákkal helyezte el ott, ahol ma is vannak, mert élő ember még nem jutott *azokhoz.* Ügyvédek, főleg irók kutatták nagyon sokat. (emlékszem, hogy Zöldi Márton hosszu heteket utazott el, hogy kinyomozza, aztán feldolgozhassa), — de eredménytelen maradt minden.

Ezek szerint ami irás megjelent arról a korról, az vagy kitalálás, vagy csak ponyva. Egyes eseteket elbeszéltek hozzátartozók, tanuk, maga a büntény is ismeretes volt, hiszen nem lehetett eltitkolni, ha valakit meggyilkoltak, — azonban hogy Ráday hogyan szedte ki a tettesekből a titkot, ahhoz már nem hivott meg senkit.

A nagy titkolózásnak pedig, ami még ma is tart, megvolt az oka. Kezdődött a történet azzal, hogy 1863-ban letünt a szörnyü aszályban minden, hiszen tavasz óta esőt sem kapott a föld. A kutak kiapadtak, a jószág éhen pusztult, de éhezett a nép is. Nem volt aratás 1864-ben sem, viszont két év mulva, Orbán napján (május 25.) tiz fokos hidegben fagyott el minden növényzet. Mivel pedig a baj nem jár egyedül, jött az osztrák-porosz háboru és vele a kolera.

Ez, meg a politikai világ okozta rossz hangulat támasztotta fel az alföldön a régi betyárromantikát. Gyilkosság, rablás, házégés napirenden voltak, a hatóságok pedig gyöngék. Nem is vártak a zsiványok az éjszakára, kirabolták a városokat nappal, rálőttek a postára, Rózsa Sándor megállitotta Kistelek alatt a vonatot.

Ráday kapott megbizatást a betyárok kiirtására, 1868-tól 1873-ig tartott a munkája. A várat lengyel katonák őrizték, hogy ne tudjon velük a lakosság beszélni. Ráday rengeteg embert fogatott el, nem törődött senkinek a társadalmi poziciójával, volt a börtönben futóbetyár és igen előkelő ur — főleg ezért zudult fel ellene az érdekeltek közvéleménye, — néha ezer körül járt a foglyai száma, meglehetősen messze vidékről valók, mert a rablóbandák is elkalandoztak nagy területekre.

A végtárgyalást a legritkább esetben bizták a szegedi törvényszékre, inkább a pestvidéki, meg az aradi szállt ki a helyszinre. Ráday bizalmatlan volt Szeged iránt, mint ahogy rendkivül sok minden furcsaságot beszéltek erről az időről a régi emberek. Ami azt illeti, a bizalmatlansága jogosabban érhette azokat a területeket, ahol a bünügyek szálai akárhányszor ható-

sági emberekhez vezettek. Bele volt ebbe a szörnyűségbe keverve mindenki, csendőrbiztosok, községi bírák, jómódu birtokosok, akik részint mint bünpalástolók, részint mint orgazdák szerepeltek.

— Tartok tőle, hogy a szegedi törvényszék elfogult lesz az itélkezésben, — mondta néha Ráday.

Voltaképpen páratlanul diszkrét volt ez a páratlan hatalommal felruházott férfi, hiszen ezt bizonyította be azzal is, hogy elképzelhetlen nagy időkre hozzáférhetetlenné tette a bünügyi iratokat.

A családok legföljebb véletlenül értesültek róla, ha valamelyik hozzátartozójuk meghalt az ugynevezett »Zwinger«-ben, a királyi biztosság a holttesteket sem szerette kiadni — ha már valahogy tudomást szereztek a halálozásról, — ugy, hogy emiatt sok surlódás volt Ráday és a városi hatóság között.

Az bizonyos, hogy számtalan vagyonosodás alapja akkor kezdődött és kétségbecsve fogadná ma sok család, ha nyilvánosságra jutna, hogy vérbeli hozzátartozójuk szintén vendége volt Rádaynak. A Duna-Tisza közön ugy is tudja mindenki, hogy melyik — immár szerepet játszó — család szerepelt Rózsa Sándor, vagy akár másik zsivány bandájában. Szegény utódok nem tehetnek róla, ők eltürik a rájuk szakadt vagyont, szemükre se hányják eleik bünét, legföljebb akkor fogy el a türelem, ha nagyon rángatózik a polgártárs malac a garasos kötelen.

— Ráday előtt nem volt ilyen hangos a nagyapja!

A leghiresebb zsivány mindenesetre a fogalommá nőtt Rózsa Sándor volt, aki Szamosujvárott fejezte be, mint kitanitott szabó, az életét. Őt már nem ismerhettem, de ismertem a fiát, akit egyszer, még a háboru előtt, meglátogattam a Szuboticához közel eső Röszkén. Más hely hiányában a tarló szélén ültünk, ahol a mesgyét ellepte a fü. Egyik oldalon fejlődő kukorica, a másikon sötétzöld paprikaföldek. Az alsótanyai müut amin kattogva verte a zuzott követ a kocsi kereke, ott huzódott el a közelünkben, Rózsa Sándor zsiványkirály saját tulajdon földje mellett. Ezek a háládatos feketeföldecskék akkoriban közel huszezer korona értéket képviseltek. Megpróbálom hát elmesélni a vi-

Öreg riporter.

Sinko Ervin:

A boldogság könyvéből

Harmincéves férfi: *keze már oly gyengéden*
Megilletődve borzolja a rétek szagos sarju füvét,
Mint kedvesének komoly, fényes sötét haját.
Azt mondja a fünek: gyönyörüm,
Azt mondja a galambjának: jószagu füvecském,
Imigyen bukkannak fel ajkára szeszélyes szavak
S ő tudja, nem ő, hanem a dolgok becézik egymást.
Keserü órái sürü lombozata alatt is egyszerre
[nevetésre villan,
Átható, tulra ellátó magos derünek visszfénye ez;
Az nevetett és felócsudva ő hallja és összenevet vele
És egyszerre minden messzi közelebb lesz, mint a
[legközelebbi közel.
(A földön ezernyi futkosó, fecsegő patak,
De hallgat a sokatmondó föld —) A kedvese kezét
[keresi
S a karja fának lehajló ága, a földre néz és leérzi
A botorkáló felhők távoli testét feje fölött.

II.

Körtefa virágzik, *zsongó aranyméhek,*
Mért volnék csak ember? Tavaszi hajnalban
Elveszem a szivem minden fájdalomtól
S adom körtefának, adom nektek méhek,
Neked is madárfütty, neked is friss szellő,
Neked csirázó rög, neked fényes kékség,
Lubatyaim hullnak, rajta, csak hulljanak,
Körtefa virágzik, zsongó aranyméhek,
Kukacok a földben, vadak az erdőben,
Vizek vig halai — hallali, hallali!
Tavaszi hajnalban vércsepp minden vérben
Mért volnék csak ember? Én is feltámadtam.

III.

Az este szürke teste *messze szimatokat hoz*
És átszivárog a nappal sürü buta keritésén a távol.
Este az ember lassan kimocsan s közel kerül a
[halálhoz,
Este más szinben áll elé a nappali dühödött pir s a
Este szerte a feldult, izgatott mezőkre [gyász
Lenyugvó napnak bölcs békéje dől
És száz baját este az ember
Mint háborgó itjut idős jóbarát
Barátként, de tulládon, csendes higgadtan nézi
Este érzi, hogy bár vérzi a tövis és töri a járom
És tépi a vágy és minden rettentően nem jó,
Mégis, mint kinek fülébe sugtak rejtett mély titkot,
Kitágul szive, megderül arca.
Oda lát el tán, hol bölcsője még sudár fa volt s a
[szélben ringott?
Vagy oda, hol már mese lesz harca?
Ő se tudja. Mert a szavak is, mint a viz
Eltolynak, tullánktalan szivódnak fel a csendbe
S az este szürke testetlen-hangtalan mély sötétre válik.

Nyolcgyertyás

Irta: Karlócai

— Hova megy kend épen ma?

— Miért kérded épen ma?

— Hát már elfeledte, hogy ma egy éve kéretett meg. Ilyen időtájban kopogtattak a kis kapun — félszürkülethen. A kertet locsoltam, mikor belépett kend apjaurával. Gondoltam, hogy ma itthon maradhatna.

— Nem lehet, dolgom van. Még a mult héten megigértem Tardi komámnak, hogy megkóstolom a borát. Azt beszélte a községháza előtt, hogy különb, mint az enyém. Mondottam: majd meglátjuk. A »Pici« boltos is bizonygatta, hogy a »fog« is jól mutat benne, bár én ahhoz a »borfoghoz« nem értek, csak azt tudom, hogy hányadik gyertyánál elég az elég.

— Hát inni megy kend mégis, pedig azt igérte, esküvel is tetézte, hogy elhagyja miattam, de ugy veszem észre, inkább tőlem távolodik az ital miatt.

— Eredj már no, ne beszélj. Mondom, nem inni megyek. Ha az kellene, azt itthon is megtehetném, de itt arról van szó, milyen erős a komám termése. Nagyon ki van vele, hát majd meglátjuk, hogy hány szál gyertya bánja meg. Egy kis rövid kóstolás lesz az egész, még éjfél előtt megtérek.

Elborult arccal látta az alig féléves menyecske, hogy elmegy az ura. Fájó érzés rezgett át szivén s könnyes zokogással dőlt neki a kapufélfának. Ezt az életet kapta ő annyi boldogságos igéret fejében... s miért?... Hogy az apja gazdag földesgazda vőt kapjon, hogy a vagyon, a kalászos bőlcső, a tekete igéret gyarapodjon. Az ő békéje, szive szerelme nem volt szükséges, minek az ott, ahol az asztal dusan rakott, tele az éléskamra, pénztől duzzad az erszény.

— Megvert a Nagyisten — kiáltott fel tehetetlen fájdalmában Bartók Énok fiatal párja — megvert, mert nem a szivemre hallgattam... hej Pista, Pista, de is meghántam már...

Hangos szavaira önmaga is megriadt, hátha meghallaná valaki és még szájára venné a környék, hogy a hires Perdi Margit vissza siratja leányságát. Nem találja meg a boldogságát a kövér gabonászsákok között, mert csak ezek vannak vele, meg a zizegő éji lepkék.

Csendes eső szitált az ereszen kivül. A templom kis harangja Ave-ra csenditett. Késő este vak sejtelme susogott a házak fölött. Margit magatehetetlen álldogált a kiskapu mellett. Gondolata messze viszi, haza az kis fészkükbe, a szomszéd falura. Künn jár a réten, frissen kaszált széna százárnyalatu illatát érzi maga körött, apró kazlak jobbra-balra tőle... ő csak megy... megy... keres... vár valakit..,

— Csendes jó esét adion az Ur — szólai meg egy alak Margit mellett. Egy ismerős, sokat hallott hang csengése dobbant a fülébe. Végig szaladt testén a reszketés, szive ijedten kalapált, vére sulyos pörölyként vágott agyára. Alig birta kinyögni:

— Kelmednek is.

— Szépen szitál a májusi áldás — beszélt a jövevény, megállva a küszöb előtt. Mélyen szurósan furta sötét tekintetét a fiatal asszony sápadó arcába.

— Szépen — suttogott Margit lesütött szemekkel. Futni szeretett volna, menekülni s talán csak beugrana a kis kapun, már védett helyen volna, de nem bir mozdulni, remegő lábai gyökeret vertek a férfi közelében.

— Hizik tőle a kalász,... sokat ér ez ugy-e, Margit?

— Menjen az utjára békével, nem magára tartozik az. Én se kérdeztem — emelte fel daccsan fejét a felocsudó asszony.

— Az igaz, persze hogy nem tartozik énrám. Tőlem szitálhat is rá, zuhoghat is fölötte, jegesen is verheti, a fejem se fáj miatta. Szegény embernek igazán mindegy, hogy milyen az idő, a nincstelennek mindent ugy kell venni, ahogy van. Hiába dicsér az, valamit, haszna nincs belőle, hiába panaszkodik, ha ugy hozza a sora, senki se segit a baján.

— Ott a községháza, ott panaszkodhatik.

— Nem igy szóltál te hozzám a tavalyi tavaszon. Nem kellett hozzá egy év se s elfelejtetted — szisszegett a férfi szájából a sujtó beszéd.

— Mit akar? Nekem senkivel sincs semmi számadásom. Asszony vagyok, uram van.

— Van... azt hallottam. — Még csak egy hónapom volt hátra a hegyhátak között. Nehéz, patkós bakancsokban tiportam a sárguló leveleket, tele boldog reménnyel, amikor megirták, hogy idehaza sátort vertek a Perdiék udvarában... lakodalmi sátort. Eldobtam a fegyveremet, kiosontam éjnek idején a kaszárnyából, nehezen kuporgatott pénzemen megváltottam a vasuti jegyet... Gyorsabb móddal nem jöhettem... és akkor elcsiptek. Kezemben szorongatott jeggyel vasaltak meg, visszavittek, kaptam ezért hat hónapot. Idehaza azalatt egy kis leány kimondta az igent. Nem égette lelkét egy igéret, hiszen mindent beborit a vagyon, még az adott szót is.

— Pista, menjen. Haza jön az uram rögtön.

— Attól félsz? — kacagott gunyosan a férfi. — No akkor nyugodtan beszélgethetünk. Hangos nótaszóval vannak a felvégen. Még jó lesz, ha haza veti ökelmét a hazulja hajnal.

A fiatal asszony sirásba csuklik s erőt véve magán, elköszön:

— Jó éjszakát...

— Mégy már? Tőlem félsz... vagy az igazságtól? Hat keserves hónapon keresztül fujtott a fájdalom. Hidegtől csikorgó téli hajnalok sokszor álmatlanul virradtak reám kemény ágyamon... és... most még azt se kérdezzem: miért tetted?...

— Kár a szóért, Pista, segiteni rajta már ugy sem lehet.

— Segiteni már nem lehet, nem ugy-e, mert nem is akarsz, pedig lehetne, mert mindent lehet a halál előtt.

— Pista, miket beszélsz itt össze-vissza. Még meglát valaki, vagy szégyenbe akarsz juttatni?

— Nem, azt nem akarom. Jöjj a tornácra, ott is beszélgethetünk — s ezzel belépett az asszony mellett. Az ott heverő lócára leült. — Csukd be az ajtót, Margit.

A férfi parancsoló szava megbénitotta a reszkető menyecske akaratát, tétova, bátortalan engedelmességgel hajtotta be a kis kapu szárnyát s megszokott mozdulattal kulcsra zárta. A siri csendben élesen sikoltott a rozsdás vaszávárzat.

— És ha az uram megjön?

— Megmondom neki, hogy eljöttem érted.

— Kend eljött értem? Hát csak azt sem kérdi, vajjon én mennék-e?

— Nem! Azt én már egyszer megkérdeztem, kaptam is rá feleletet, de előbb eleget tettem a hazának, nehogy magadra hagyjalak, ha egyszer eljöttél velem.

Szitáló eső és az ereszről hulló nehéz vizcseppek monoton zenéje muzsikált vérükben. Köröskörül álmatlan komondorok vegyeskara ugatott a süket éjszakában. — Nem hagyna magamra... viszhangzott Margit lelkében az eluszott szó. — Nem hagyna magamra — zsongták a zizegő szentjános bogárkák, ahogy elvillantak a tornác alatt csillogó apró testükkel. — Nem hagyna magamra... — susogta az éji szellő.

— Hova vihetne kend? Se kenyere, se födele...,

— Se kenyerem, se födelem, de itt a két erős karom. Ezekkel éltem eddig is. Azért ne félj, van annyim, hogy belőle árenda is futna. Csak asszony hiányzik mellőlem.

— Hát... nősüljön meg — kapott a szón az asszony.

— Ezt akarok én is. El is jöttem érted.

Margit már másodszor hallja ezt a kijelentést. Előbb még elsuhant fölötte, de most, most nem bir, nem jön hang a torkára.

— Ne kinozzon Pista... megesküdtem...

— Megesküdtél, apád parancsára, hazug szivvel. A pap nem látott a lelkedbe, nem látta a szerencsétlen holnapod. Az Istennél az, igazság, ő megbocsájtja a kénytelen adott szót.

— Megbocsájt az Isten — ismételte Margit védtelenül.

— Vagy szebb, tisztább ez az élet, amit rád kényszeritettek? Az urad éjről-éjre dőzsöl — telhetetlenkedik, te meg idehaza anyátlankodsz egyedül. Mondd, talán szereted?

Margit szótlanul rázva sötét fürtös fejét: nem.

*

Hajnali háromra kukorékoltak a kakasok. Harmatos ezüsthártya csillogott a susogó leveleken. Kitisztult égbolton ködösen pislogtak a haldokló csillagok. Énok gazda imbolyó léptekkel törte a nedves pázsitot széles nagy udvarán. Nótás jó kedvvel kiáltott be az ágyas házba:

— Hallod-e Margit, a komám bora se ér sokat, nyolc gyertyás biz az és még csak meg se ártott.

Hirtelen jött csuklás vágta el szavait, amint végigdölt a tornác alatti nyoszolyán. Tárva álló ajtókon az árva csend verte vissza italos alvásának hortyogását.

A
BÁCSMEGYEI
NAPLÓ-RA
bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részesül a könyvkedvezményekben

Kolduló müvészek és müvész koldusok London uccáin

Irta és rajzolta: Lóránt Mihály

A londoni koldusokról irni, főképpen pedig ujat irni: nem könnyü feladat. A londoni kolduskultura azonban olyan nagy, hogy mindennap, a nap minden órájában uj ötleteket termel, uj formákat ölt.

Ujabban a muzsikát kapcsolták be erőteljesebben az »iparba«. Van itt ma már mandolinos, katzsanyettás, hegedüs, fuvolás, dudás koldus, vannak duettek, tercettek, kvartettek. Mégis az ujdonság ingerével hatott az az ének és orgonakettős, amely ujabban a Queens Road-on lévő földalatti állomás mellett ütötte fel tanyáját. Két hadirokkantnak látszó férfi helyezkedett itt el: az egyik furcsán tartja a kezét, a másik a lábát.

Figyeltem munkájukat. Hosszu ideig semmitsem

csinálnak, csak cigarettáznak. Ugy tartják: ha kevés a járókelő, nem érdemes dolgozniok. De ha a földalatti liftje egy csomó utast hoz, rázenditenek.

A fiatalabb férfi egy kicsiny, finommivü orgona mellett áll, az idősebb az orgona előtt ül. A fiatal belekezd a Tosca nagy áriájába, az idősebb mély érzéssel kiséri az orgonán. A tenoristának határozottan szép, kulturált hangja van, az orgonista is tanult, jó muzsikus. Összetanult, izléses, artisztikus előadás; nincs semmi koldulási jellege. Rá sem néznek a publikumra, nem könyörög a szemük, nem kelt sajnálkozást az arcuk.

Azután jönnek az ujabb »számok«: operarészletek, müdalok, igen jó összeválogatásban. A publikum, a hallgatóság pedig folyton gyülekezik körülöttük. Nagy számmal, igen nagy számmal! Aki megáll hallgatni őket, az kötelességének tartja, hogy pénzt dob-

jon a sapkájukba. Sokszor mozdulni sem lehet a földalatti állomás bejáróján a kitünő koldusduett miatt...

A tenorista és az orgonista diszkréten, szinte azt merném mondani: urimódon félrefordul, mig a publikum a nagyszámu pennyt és a jócsengésü sillingeket a sapkájukba dobja...

Sokat irtak az itteni és a kontinensi lapok arról a londoni koldusról, aki először kezdett képeket festeni a londoni uccakövezetére. Nagy sikere volt, természetes tehát, hogy sokan utánozták. De minél jobban szaporodott a »festő«-koldusok száma, annál nagyobb igénnyel lépett fel a publikum velük szemben. Lassankint csak azoknál jelentkezett »pénz«, akik valóban szép képeket varázsoltak a járókelők talpa alá!

Egy szép napon kiderült, hogy az egyik koldus egy szegény müvészt szerződtetett, aki már hajnalban ráfestette a kövezetre az aznapi »anyagot«. Sőt vásznat és papirost is keritett és azokat is telefestee. És kiállitotta az uccán. Az igazi koldus azután odaült a »tárlat« mellé és — sokat keresett.

Lassankint rengeteg kép készült koldusok számára. A vége azután az lett a dolognak, hogy egy ötletes koldus összevásárolta a »jobb darabokat«. És most már ezeket rakta ki az uccára...

A koldus egy bukott mükereskedő, most egyike a legjobban kereső képkereskedőknek Londonban.

MITOSZ

Irta: Szántó György

Zeus ásitott. Blazirtan nézett el a fellegek felett, határozottan unta már az egészet azzal a Prometheusszal... Most megint tovavándorolt egy kis felhőnyáj és láthatóvá lőn a titán kinlódó alakja ott az égbemenő sziklán. A keselyü kettőtől háromig rágta a titán szivét és ez igy ment már néhányezer éve, nem csoda, hogy a Pater Omnipotens unatkozott. Szórakozásképen néha egyet-egyet rántott szemöldökén és ekkor hegyek omlottak a tengerekbe és viszont. A vulkánok olyan hévvel láttak munkához, mintha fizetnék őket és a jóságos Atya pocakja rengett a nevetéstől, ha az emberhangyák ilyenkor kissé idegeskedtek. No, de ezt is megunja az ember. Ha Epimeteusz nem nyitotta volna ki véletlenül Pandora szelencéjét, hogy kirobbanjanak belőle a vágyak és indulatok, akkor elviselhetetlen lett volna az egész. Na, aztán jött a bátyja, a derék titán, aki most ott lóg a nereidákkal csevegve és lehozta a tüzet. Vagyis az eszméket, mert hisz minden szó szimbólum. Hát ezek az eszmék aztán jól beváltak. Vallás és haza a szeretet jegyében. Igy kezdődtek a háboruk és a forradalmak, amelyek sokkal élénkebb munkát végeztek, mint a földrengések és a tüzhányók. És még csak nem is kellett a szemöldökét rángatni.

— Minek is haragszom még mindig erre a derék titánra, hátha ismét kieszel valamit szórakoztatásomra — morfondirozott félhangosan a felséges Zeus. Aztán behuzta ballábát aranyból és elefántcsonthól készült trónusa alá, mert talpa valami hidegséget érzett fel. Lenézett. A Taigetosz hóföldte sziklái voltak.

Intett. Mutatóujja utolsó izét mozgatta és a titán lejött a sziklárói. Odajárult az erők összesége elé az örök forradalom, engedelmesen. Mer tudta, hogy ők ketten egymás nélkül nem élhetnek. Ki ellen lehetne lázadni, ha nem volna ez a parancsoló és kit fékezne meg az erők harmóniája, ha nem volna ő, a szétbontó? Kiváncsian leste, milyen szavak fognak előtörtetni Saturnus utódának fogai sövénye közül.

— Unatkozom, öregem, nagyon unatkozom. Valami uj tészta kellene.

— Ezen nem is csodálkozom. Évezredek óta ott lógok a sziklán, igy nem gondoskodhatok uj attrakciókról. Kérem csak azt a látcsövet.

Zeus leakasztotta a trón támlájáról és odanyujtotta neki. A titán belenézett és meghökkent. A forradalmak és háboruk teljesen kipusztitották az embereket, az egész golyóbis tiszta volt. Tarkóját vakargatva, nézett maga elé, tanácstalanul meredve a felséges atyára.

— Hát bizony, ezt jól megcsináltad a te eszméiddel — szólalt meg emez, mosolyba rendezvén ajkainak bíborvonalát. Deukalion és Pyrrha segitségével benépesitettük ezt a hepehupás golyóbist, hogy kissé elszórakozhassunk és ime, már csak néhány falábu és félkezü veterán maradt a sok háboruból, ezek is a muzeumokat őrzik, csak tudnám, hogy kik elől?

A titán ujból elővette a messzelátót, hogy a muzeumokba tekintsen. Sokáig tartotta a szeme elé. Egyszerre felkiáltott.

— Stop! Megvan!

Aztán nyugodtabb tempóban folytatta, szinte kéjelegve az uj eszme kidolgozásában. Beszédét heves taglejtésekkel kisérte, mint egy destruktiv.

— A mi terményeink, amelyekkel benépesitettük a földet, annyira belemelegedtek az öldöklésbe, hogy még utódokról sem értek rá gondoskodni. Mégis maradtak utánuk teremtmények, amelyeket egyes félbolondok nők nélkül nemzettek különböző anyagokból. Nézzél csak a muzeumokba, ó felséges mindenható Vezérigazgató Ur, ott látod majd ezeket a teremtményeket vászonban, papirusban, agyagban, márványban és bronzban. Lelket fogunk beléjük lehelni és mozgásaik uj milliárd kombinációban fogják kifejezni azt az erőt, amelyet tőlünk nyertek. Uj permutációkban és variációkban kezdődhetik részedről az alkotás, részemről a rombolás, ami az alkotás nélkülözhetetlen előfeltétele.

A felséges Atya méltóságteljes főbólintással helyeselte a tervet és összeértette két hüvelykujjának isteni végét. Az energiafluidum megindult a szüz materiába és aranykeretek között megborzongott a sokmillió vászon. A szobrok üres szemeiben pedig megjelent a szivárványhártya. A falábu őrök mind megháltak ijedtükben, hiszen mi volt ehhez képest Waterloo, Sedan, Gorlice. Ammon Rá felemelkedett trónusáról és kormánypálcával a földre dobbantott. A faraók engedelmesen mozdultak meg és velük a madár és sakálfejü istenek szobrai is. Sőt még a hieroglifákból is kiugrottak az élőlények. Amint kiértek a muzeum előtti térségre, ismeretlen állattal találták magukat szemközt. A barlanglakó megelevenedett sziklábakarcolt rajza, a mammuth volt. Békésen legelészett egy falka csontbavésett rénszarvas között a park virágágyain. A légben asszir szárnyas oroszlánok és kerubok repdestek erősen stilizálva és indus, perzsa, méd és főniciai istenek integettek feléjük dudvaként tenyésző kezeikkel. Most bizánci császárok és mozaikszentek tódultak ki hatalmas dicskörökkel felszerelve, galambok röpködtek körülöttük és a keresztény másik jelképes állatait, a halakat bedobták a szökőkutak medencéibe. Elgyötört aszkéták lépkedtek utánuk a muzeum hatalmas lépcsőzetén, némelyiknek a teste nyilakkal volt telespékelve, a másik a hóna alatt hozta a fejét, amely vézna testéhez viszonyitva nagy volt, akár egy embrióé. Giotto emberei lépkedtek vigasztalóan tiszta és istenien naiv ösvonalaikkal a kozmosba, minden mozdulatuk halk templomi zene volt. Ebben a zenében tartották nászukat Boticelli szüzei a délceg ifjakkal és angyalok szárnysuhogása közepette kelt ki Venus a tajtékból. Holbein haláltánca történett ki utána, az olasz ég kékjének ellentétképen. A csontember zörgő örületének végletekig feszült ritmusa a Galileabeliben enyhült meg, aki kilépett az Urvacsorából tizenkét tanitványával és a Gioconda lépkedett utánuk világokatrejtő mosolyában, a kereszt felé követve az egyetlen férfit. Hogy mosolygó szája erőt adjon neki mindenhez, vagy elteritse az utról, ki tudja?

Michelangelo gigászai alatt remegett most meg az uj termés bölcsője. A próféták azonban hiába jöttek kapcsos könyveik igazságával, lépteik döngése nem az évezredekbe hangzott, csak Van Ostade részeg matrózainak és Teniers lakodalmas parasztjainak vad kurjongatásába.

De az ő rekedt kiáltozásaik is elvesztek Brueghel poklának förtelmes zsibajában. A kreseendót már nem lehetett fokozni, ezért a ritmus uj fázisa Watteau pásztorlánykáival kezdődött. A márkik selyemharisnyáit spádék ütögették és Fragonard nagyhusu nőin bolhákat pattintottak apró sikolyok közepette. Horace Vernet gránátosai morogva dübörögtek nyomukban az arany sasok alatt. És a kis tömzsi káplár megállt keresztbefont karokkal, mint egykor az égő Moszkva előtt, hogy végigtekintsen ezen a pokoli zürzavaron. Átgondolta az uj viszonylatok és vonatkozások egy kis részét és összeegyeztette azokat a katonai iskolában elsajátitott egyoldalu ismereteivel. Aztán grandiózus pózban nagyot ásitott, mert untatta, hogyan vergődnek ki Piloty történelmi viaszbábui a förtelmes aszfalthátterből. Elaludni készült minden a müncheni akadémia generálszószában, de ekkor kivágtattak a ligetbe Böcklin kentaurjai és a faunok napsütésben fürödve fuvolázták a hétágu sipon a plain air utáni vágyukat. Össze is álltak az impresszionisták szinfoltjai, de ezekből csak papirlavasságu lények származtak, suly és tartalom nélkül. Általában kezdtek egyre nagyobb nehézségek támadni.

A Pater Omnipotens és a hivatalos lázadó vakarták odafent tarkójuk himes mezejét. Mert mit kezdjenek Picasso képeivel? Klarinétos ember. Hol van itt az ember és hol van itt a klarinét? Évezredekig tartott, amig kiokumulálták. A kubusokat annyira összeállitották, hogy az ember már majdnem klarinétozni kezdett. Még a dadaisták gépemberei is megindultak forradalmasan csikorogva, mint uj titánok uj Ossa és uj Pelion megdöntése felé. De most az épitőfestészetre, a képarchitekturára került a sor. Quid nunc? A konstruktivisták inkarnációi gunyosan kacagtak fel a negyedik dimenzióban. Zeus és Prometeus tanácstalanul néztek össze. És a konstruktivisták kárörvendve nézték, hogy ellenük még az istenek is hiába harcolnak.

Bródy László:

Palicsi képeslap

A lombok közt egy fecske lelrepül.
Szelid tó. Strand. Itt fekszem egyedül

Ott lent a telhők, lent a csónakok
ugy usznak, kedves, mint a sóhajok.

Csónaknak és fellegnek társa van.
Csak én vagyok, csak én itt társtalan.

Ó, mennyi asszony, csitri. Szép a nyár.
Röpül a fecske. Vajjon merre jár?

Az idő is csak fecske. Merre száll?
Ugy elrepül, ugy elrepül a nyár.

És eltünik, mint tóba hullt kavics.
Mulass jól, kedves. Julius. Palics.

A BÁCSMEGYEI NAPLÓRA
bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részesül a könyvkedvezményekben

Igazságos itélet

Irta: Somlay Károly

A szomjuság bizony kiforgatja az embert a valóságból, — mormolta Kimbala Márton kalapos mester, mikor a gyapjuveréstől fáradtan, izzadt arcáról kötényével letörülte a veritékes port.

Hosszában nőtt, nagylépésü, gémnyaku, fenekeshangu ember lévén, nem csuda, hogy megszomjuhozott.

Szerencsére, csak a szomszédban, az ucca verőoldalán van a Mócsing, ahol olyan finom sustorgót mérnek, hogy az angyalok nyála is megsurranik érte.

Nem is töprengett hát sokáig, nem kaparászta a kupáját, hanem mint aféle gondosan állapodott férfi, kilépett a műhelyből.

Az udvaron a körtefa alatt polyvával kevert anyagot dagaszt lábacskáival az Amál, a májszter felesége.

Ámbár Kimbla Márton már az ötvenet is tetézte, az Amál alig lehet több huszonöt évesnél. Fehérhomloku, göndörhaju menyecske. A kemencetapasztáshoz szükséges anyagon táncolván, duzzadt lábikrái bizony kifehérlettek a kékpettyes kurtácska alól.

A mester a surecal helyrefésülvén tehénfarkformáju bajuszát, aszondi az asszonynak:

— Ej no, megszomjaztam. Mondok, átlépek a Mócsingba egy szifonyos kevertre.

— Ehun e, má megint a kocsma... Biz a, mindig csak a kocsma... Inkább káposztalét innék, mer' a bor megzavarja az eszét, — csuszamodik meg a hékám nyelve.

Ám ez a piros nyelvecske olyan, mint a zápor. Nincsen, aki megállitsa. Kimbala mesternek bár lángban játszik a szeme a hosszuságtól, de mégis torkán akad a szó. Mindazáltal egy nyomós okkal több, hogy átlépjen a Mócsingba.

Ebből talán mégsem kerekedett volna veszedelem, ha a sánta Kotyogi János kötélverőmester gégéjének csapján is nem ugyanez időben lázadozik a szárazság.

János mester nagyfejü, laposképü, zömök agglegény, aki egyre azon töpreng, hogy a ballába hosszabb-e a jobbnál, vagy a jobblába kurtább-e a balnál? No, de az ördögök regimentjében is a sánta ördög a legnagyobb kópé; ő sem utolsó a maga fajtájában. Hires nőhóditó is lévén, azzal dicsekszik, hogy általa már számtalan csálészarv növekedett némely férjek koponyájának tar boltozatán.

Az ő háza is az árnyékoldalon, a Kimbala háza mellett van. A két házikó udvarát csak sövényfonás választja el. A pillantása hát hamarosan odatévedt az Amál gömbölyü térdekalácsára, bájjal ringó testére.

Tüzelt is a feje. Ugy doromboltak benne a dévaj gondolatok, mint méhek a kaptárban. Tátogott, mint a csuka a szárazon. Emelgette a szemöldökét. Az ég tudhatná, hová bugárzottak el a gondolatai.

Karikába csavart bajuszát megsodorintván, a füle alatt tenyésző szakállpemetet megcirógatván, megágaskodta a sövényfonást.

— Aranybárányom, gyenge virágszálom — nyihelőzik halkan a szerelembe esett dalia.

— Hallja, fejbeverősdi lesz a vége, ha az uram meglátja — mondja mosolygósan Amál.

— Eb a lölke, kilopom én a Kimbala feje alól a csizmáját is... Legény vagyok én a talpamon, violám.

— Maga már csak egy kiszolgált dohányacskó — kacag a menyecske.

János mester bölcsen cselekedett volna, ha odább halad. De állott, mint a kőszent: passogván mindszüntelen a kékpettyes kurtára és hallgatván az asszonyka nótáját:

Vénecske az uram, de azért szeretem,
Hejhaj, megölelem!

Kötélverő János csak nézett, nézdegélt. Majdhogy ki nem durrant a szemegubója.

Ebből kerekedett aztán a gyülölködés: a kalapos észrevette a kötélverő incselkedését.

— A gyehenna... A sátán tartson rajtad dögrovást! Ugy eldöngetem ezt a lacibetyárt, hogy lángot vet a hátán a condra — morogta és eltökéllette, hogy az Amált is megkontyolja.

Ágaskodott benne a virtus, hogy ő majd megmenti a becsületet.

Mindenekelőtt rádöngetett az asztalra, hogy egy kis lével, cseppfolyós tüzzel élessze a bátorságot.

E közben János mester is átlépte a Mócsing küszöbét. Ő is gyakrabbacskán szeretett elbejárogatni a Mócsingba. Melegen ülvözölte a kalapost, aki ugy nézett rája, mint a gyerek a katulyából kipattanó krampuszra.

János ésszel élte a világot. Okos ember létére a szomszéd szuró pillantásaiból rögtön megállapitotta, hogy valami baj ólálkodik körülötte.

— A megvadult baromhoz nem tanácsos tüzes üszöggel közeledni, — gondolta és egy másik asztalhoz telepedett a kármentő mellé.

Mulott az idő. Sürüen szaporodtak a literek a két mester előtt. Egyik is, a másik is elnyikordult a Föld anyatejének, a venyigéből fakadt nedünek bőségétől. Az egyszál májkó pedig nyomkodta hegedüjén a Kimbala nótáját, hogyhát: Arra gyerjél, amőre én, Majd megtudod, ki vagyok én...

Szegény megbusult lélek már csak az orra nyergén látott mindazáltal egy alkalmatos pillanatban kölcsök. Az ifju hölgyek kicsinyesek és rátartók. A olyan akkurátosan találta el a sótartóval a gaz nőcsábászt, hogy homloka tüstént fölkelt a koppanástól.

— Kiverem én a párát a böröndből... Ki én, — hördült fel a köteles és egy szalmaszéket ragadva, a kalaposra rohant.

Az ám, csakhogy ez is nagytermészetü ember. Ha elszakad az epéje, ő se nézi: cselő-e, hajsz-e.

— Ha én megcsaplak, nem marad belőled, csak a rezes ormányod, — kiáltotta és karjain felgyürte az inget.

A Mócsing gazdája a legválságosabb percben lépett közbe. A harcias feleket lenyomta az asztal mellé.

— No bizony, Kimbala ur, maga a kukacot is óriáskigyónak nézi, — békitette a kalapost. — Azért, hogy Kotyogi ur néhány szót váltott az Amállal... Mi a fitty, csak egydarabban maradt azért a menyecske.

— Bezzeg a... Jól mondja, komám... Csak egydarabban maradt, — higgadt le a kalaposban a féltékenység démona és hazafelé ballagott.

Holdvilágos, ezüstszinü est volt.

A háza kiskapujánál visszafordult, hogy egy utolsó pillantást vessen a Mócsingra.

Bár ne fordult volna vissza...

A kötélverő tudniillik most lépett az uccára. Talán dohányt vagy mit akart vásárolni, mert a szatócsbolt felé sántikált.

Kimbala mester lehiggadt lelke a látványra . hirtelen elváltozott: de az elváltozásnak nem a fontolgató értelem volt az inditója. Egy követ kapott fel a földről, aztán célba vette Kotyogi mestert. Ez látván a veszedelmet, nyomban hasra terült: a repülő kő tehát az ő feje helyett a szatócs boltjának ablakát találta. Teletalálat volt.

Ebben a stádiumban került az ügy a városbiró szine elé.

— Igaz, hogy maga dobta a követ, amelyik a szatócsbolt ablakát bezuzta? — kérdezi a biró ur Kimbalától.

— Oszt' minek tagadjam?

— Akkor fizesse meg a kárt.

— Én fizessem?

— Csakis.

— Márhogy én?

— Maga a tettes.

— A tettes bár én volnék: de a kár oka a kötélverő.

— Hogy érti ezt, Kimbala barátom?

— No biz, aki lelke van, a követ bár én dobtam, de Uram bocsá, nem az ablakot céloztam.

— Ez valószinü.

— Nohát... Én a köteles fejét céloztam. Ha ő le nem bukik, az ő korpamagazinjához duffanik a kő, nem az ablakhó... No, nem igy van?

— Valahogyan ekképpen kell lenni.

— Vagyis más szóval, ő az oka, hogy az ablak betörött... Fizesse hát ő az ablakot.

— Hát fizesse... Salamon király se hozhatott volna igazságosabb itéletet, — mondta a biró és feltolta a redős homlokára a pápaszemet.

Történelem apró történetekben

Marc-Antoine Desaugiers

(1772—1827)

hires francia szinmüvész, sohasem vesztette el lélekjelenlétét, 1792-ben, midőn a párisi csőcselék hatalmába ejtette a Tuileriákat, Desaugiers, ki javithatatlan kíváncsi természetü volt, a helyszinre sietett, hogy mindent töviről-hegyire láthasson. Megérkezvén a kapuhoz, néhány rossztekintetü ember feltartóztatta.

— Polgártárs, hol van a kokárdád? — kérdezték tőle. — Miért nem tettél a kalapodra kokárdát?

És a csoport, mely a művészt körülvette, mindinkább fenyegetőbbé vált. Desaugiers levette a kalapját, megforgatta, nézegette és a legnagyobb hidegvérrel mondta:

— Különös!... Ugy látszik, a hálósapkámon felejtettem.

Jean de Toiras

(1585—1639)

francia marsall igen szellemes ember volt. Egy nagy csata előestéjén egy tiszt kereste fel a marsallt és engedélyt kért arra, hogy édesatyját meglátogassa, aki már utolsó óráit éli.

— Menj. — Mondta Toiras. — Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszuéletü légy e földön.

Nagy Péter

(1672—1725)

orosz cár a XVIII. század elején látogatást tett Kopenhágában, ahol többek között megtekintette a hires »kerek-tornyot« is. IV. Frigyes dán király vendégét elkisérte kirándulásra. A két uralkodó felment a torony tetejébe, ahol nagyszerü kilátás tárult szemeik elé. Közben Péter cár politikai rendszerét magyarázta Frigyesnek.

— Akarja, hogy egy példával bemutassam, hogy hatalmamnak mily nagy ereje van?

És anélkül, hogy válaszra várt volna, az orosz monarchia megalapitója intett a kiséretében levő egyik kozáknak, majd ujjával a lábuk előtt tátongó mélységre mutatva, igy szólt:

— Ugorj le!

A kozák megállt a cár előtt, keményen a szemébe nézett, tisztelgett és szó nélkül levetette magát a mélységbe.

— Mit szól hozzá? — kérdezte Péter Dánia királyát. — Vannak önnek ilyen alattvalói?

— Szerencsémre nincsenek, — felelte Frigyes.

Henri Beyle

(1783—1842)

francia regényiró és kritikusnak, ki munkáit *Stendhal* név alatt adta ki, bár tréfálkozás alkalmával éleselméjüségéről tett tanuságot, alaptermészete mégis a naivság volt. Huszonkét éves korában Bonaparte Napoleonnal járt Itáliában. A hadsereg táborkarához tartozott és igy mint ifju és egy győzelmes hadsereg tagja, néhány hónapot töltött Rómában, ahol minden téren, de különösen a hölgyek körül a legnagyobb sikereket aratta.

Később... jóval később... harminc év mulva ismét elment Rómába. Ekkor már fehér haj diszlett koponyáján és dereka sem volt valami karcsu. Midőn ebből az utazásból visszatért Párisba, többen kérdezték, hogy milyen az élet Rómában? Az iró melankólikusan felelt:

— Harminc év óta nagyon megváltoztak az erkölcsök, mindazáltal egy alkalmatos pillanatban kölcsök. Az ifju hölgyek kicsinyesek és rátartók. A mamájuk és nagyanyjuk ellenben igen szeretetreméltók.

Livia

(Kr. e. 56—Kr. u. 59)

— ki később Augusztus császár felesége, majd Tiberius és Drusus anyja lett — egyike volt a világ legszebb nőinek, bölcsesége azonban még szépségét is felülmulta. Egy napon, tizennyolc éves korában, véletlenül vagy másképen, meztelen emberek jelentek meg Livia előtt. A szenátus ezért elitélte ezeket az illetlen embereket, de Livia tiltakozott ellene, mondván, hogy a meztelen emberek erkölcsös nők előtt nem egyebek a szobroknál.

Thales

(Kr. e. 640—548)

görög bölcs sohasem nősült meg.

— Nem akarom, hogy gyermekeim legyenek, — mondta — mert nagyon szeretem őket.

Solon athéni törvényhozó, ki politikai szempontból tekintette a faj terjedését, nem helyeselte Thales önkéntes cölibátusát. Akkor a filozófus azt találta ki, hogy egy futárt küldött Solonhoz, aki fia halálának álhirét vitte a törvényhozónak. Solont ez a hir mély bánatba döntötte. Akkor Thales elment hozzzá és diadalmasan kérdezte:

— Nos, még mindig kellemesnek találja azt, ha az embernek gyermekei vannak?

Fedor Rostopschin

(1763—1826)

a dusgazdag orosz államférfiu, egy napon I. Pál cárnál ebédelt, több orosz hercceggel. A cár egyszerre csak azt kérdezte Rostopschintól, hogyan van az, hogy ő nem herceg.

— Az egész csak egyik ősöm hibája, aki télnek idején jött Tatárföldről Oroszországba, hogy itt letelepedjen.

— De micsoda összefüggése van az évszaknak a hercegi címmel? — kérdezte a cár csodálkozva.

— Nagyon is sok összefüggése van; abban az időben az volt a szokás, hogy midőn egy nagyur elsőizben jelentkezett az udvarnál, a fejedelem felszólitotta az illetőt, hogy válasszon szörmebunda és hercegi cim között. Az én ősöm egy zimankós téli napon érkezett ide és igy alkalmasabbnak látta a bundát választani.

I. Pál nevetésbe tört ki és igy szólt a jelenlevő hercegekhez:

— Adjatok hálát az égnek, hogy a ti ősötök tavasszal vagy nyáron jött az udvarhoz bemutatkozni.

És néhány nap mulva Rostopschin grófi címet kapott

Cosimo Medici

(1519—1574)

Toszkána első nagyhercege, panaszkodott egy velencei követnek, hogy elődje Firenzében való tartózkodása alatt oly furcsán viselkedett, hogy lehetőleg tartózkodott attól, hogy vele találkozzon.

— Nem kell azon csodálkozni, — felete a követ — mert biztositathatom fenségedet, hogy sok bolond van nálunk, Velencében.

— Nálunk, Firenzében is van sok bolond, — felelte a nagyherceg — de mi nem azokat küldjük más államokba fontos ügyek tárgyalására.

VIZI ÖRÖMÖK

A BALATON PARTJAN

FORRAI ZOLTÁN rajzaival

Igazán gyönyörű dolog egy ilyen hatalmas állóvíz. Kék, mint a babám szeme és szinte végtelen, akár a tenger. Körüskörül hegyek koszoruzzák, villák és fürdővendégek. Utóbbiak néha be is merészkednek a vízbe, míg a hegyek csak ülnek a partján magukbaroskadtan, mint megannyi lábait áztató podegrás öregur.

A tó, a tó, az isteni poézis! Mennyi vitorlás! Büszke fehér hattyuk, igaz, hogy némelyiket motor hajtja és benzinbüzt áraszt, de szépek, karcsuak és könnyedén száguldoznak a tavon.

— *Jaj, krokodil!* — ordit mellettem önagysága és rémülten ugrik ki a partra.

Tényleg egy hatalmas, zöld krokodil uszott felénk, tátott szájjal, amelyből kivillogtak hatalmas fogai. A balatoni krokodilusoktól azonban nem ijedtünk meg, a gyerekek nyomban a hátára ültek és harsányan biztatták:

— Gyü te!

Mire a távolból rájuk kiáltott egy démon:

— Hagyják békében a krokodilomat!

Odacsuszott és kihuzta a gyerköcök alól a kövér krokodilt, amely békén türte, hogy ide-oda rángassák a vizben. Svungot adtak neki és belökték egy gyanutlanul diskuráló társaság kellős közepébe. Első pillanatra megrökönyödtek, *ámbár mindenki sejtette, hogy* valódi krokodil nem egzisztálhat a Balatonban, ez ugyebár abszurdum, de mégis... olyan élethü volt, még ha gummiból is... aztán rávetették magukat és vad, komisz játék kezdödött a szegény védtelen krokodillal. Ráugrottak, elkeseredett harcot imitáltak és az egyik vaduszó megjátszotta a halálos küzdelmet.

— Huj! — lihegte általános érdeklödés mellett — *hah beste férge!*

Gyürte, dagasztotta, rugta, tépte és mindezt ugy rendezte, mintha a krokodil öldökölné öt. Ügyes játék volt, amely sajnos hamar véget ért, mert a krokodil *elsülyedt*. Egy energikusabb horogütésnél kilukadt a hasa szegénynek és bus pofával lemerült a hullámok alá. A démon erre bőszülten ugrott a dzsungel hősére:

— Megölte a krokodilomat! Gyilkos!

És a balga ifjunak becsületszavát kellett adni, hogy nyomban vásárol egy vadonatuj krokodilt.

Ó, a tó kifogyhatatlan az élvezetekben. Attrakciói változatosak. Itt van például a fürdőhely réme, Zoli, a cowboy. Szörén üli meg a lovat és lasszójával rettegésben tartja a környéket. A vizben még sohase látták, a lóról alig lehet levakarni. Hóbortos amerikainak vélnéd, aztán kiderül, hogy — *narancsnagykereskedő*. Szállit és lovagol. A legszivesebben vadnyugatot játszana, megrohanni a rebellis indiánckat, de itt sajnos csak vizi indiánok vannak, akik energikusan tiltakoznak kisérletei ellen. Söt egyesek határozottan bolondnak nevezik és ezt a véleményüket nem is rejtik véka alá.

A homokon gyengéden enyeleg egy incifinci ur és egy dromedár asszonyság. Eleinte csak tréfából boxol belé kettőt, hármat, aztán dühbe gurul és valóságos boxmecccs kezdödik, persze a győzelem a pehelysulyu férfi számára egészen reménytelen, az impozáns néni lehengereli, valósággal eltiporja a nyomorultat. Egy fürdővendég az időt stoppolja:

— ... kettő... három...

De a boldogtalan tizre se tér magához. Mire önagysága elégedetten, a csudálkozók sorfala között ballag vissza a homokban sütkérező férjéhez. Egy valódi alvó férj. Mért is lenne éber? Mire vigyázzon? A feleségére? Azt nem kell félteni. Tud az vigyázni magára, söt! Még a férjére is.

— *Filmeznek!* — orditja az aranyifjuság és az egyik amerikai gyár filmriporterét, aki vándorutján ide is eljutott, üdvrivalgva veszik körül. »A világ szeme« szenzációkat keres, érdekes eseményeket, amik aztán a hiradóban jönnek. Ám mi lenne itt érdekes, különös? Nem fojtottak bele senkit a tóba, nem köröz ezen a tájon senkit a rendőrség, igazán unalmas hely. »A világ szeme« igy csak a nőkön akad meg, különösen egy csinos asszonykán, akiről — nyilvánvalóan főzési szándékkal — premier planokat készit. Önagysága kéjgyönyörben uszik. Hiszen az a Pola Negri is... Mit lehet tudni... És a kopaszodó operatőrt valósággal megőrjiti csábos pillantásaival. A felvételnel pedig olyan tüzes tekintettel nézett a lencsébe, hogy szegény objektiv nem birta ki... lesütötte a szemeit.

Külön nevezetessége a fürdőnek *Dedede*. Egy törpe *férfiu*, százpercentes hülye, beszélni se tud, folyton csak ezt dadogja: dedede. Ezzel a háromtagu szóval mindent ki tud fejezni, mindent eltud mondani

és sokkal bőbeszédübb, akár a gazdag szókincsü olaszok, vagy franciák. Kirohan a hajó érkezéshez, vonatérkezéshez, akármi történik, Dedede ott van és *rendez*. Ez a mániája. Folyton lázas munkában van. *Intézkedik*: a vonat mehet! A gőzös kirakhat! Önagysága fejest ugorhat!

— *Dedede* — dadogja és szentül hiszi, hogy nélküle nem történhet semmi, nem csak a Balaton partján, de az egész világon.

Megszólitottam a különben barátságos hülyét és érdeklödtem nála a helyi viszonyok iránt. Szemrehányóan tekintett rám:

— *Dedede!* — mondotta és kézzel lábbal magyarázta — *dedede!*

Amiből mindjárt megértettem, hogy uthan vagyok és feltartom öt, hisz a szegény strandolók tétlenül állnak a viz partján, Rececе ur nem mer kimászni, Haccacáré ur nem mer bemászni, Ripityom ur nem mer öltözködni, Lilike a flört cica nem mer csókolózni, amig ő, Dedede meg nem adja a jelt!

Ám nem csak az ügyes bajos földi dolgok foglalják le Dededét. Hajaj, nem olyan egyszerü az ő munkaköre. *Itt van még ráadásul az egész világegyetem*, a csillagok, a nap, a hold! És Dedede extázisban, akár egy forgalmi rendőr a párisi Opera előtt, felállt egy homokbucka tetejére és karjaival a négy égtáj felé szélmalmolva dirigálta az isteni tumultust:

— Dedede! Barna felhő jobbra! Szőke felhő tolakodjon, várjon a sorára! Bárányfelhő balra! Mozgás, mozgás! Már alkonyodik!

És mivel a fenséges tüzgolyó vérbeborult ábrázattal türelmetlenkedett az égbolton, Dedede megadta neki is a jelt kurta karjaival:

— Nap lemehet!

A fius női divat alkonya

Az uj divat visszatér — a régihez

Ó férfiak, naiv romlatlan lelkek, hát csakugyan elhittétek nekünk, hogy felszabadultunk? Elhittétek, hogy az amit öt vagy több éve viselünk, füzetlen derekunk, rövid szoknyánk, nem divat többé, hanem viselet, uj korszak a nő történetében, külső megnyilatkozása, a modern, független dolgozó nőnek?

Drága becsületes férfiak! Nem kritizáltatok és nem tiltakoztatok. Mindent higiénikusnak, észszerünek, természetes fejlődésnek minősitettetek. Megnyugvással vártátok, hogy a nadrág, hegemóniátok évszázados szimboluma előbb utóbb eljusson a lovagló, sielő, uszó nőn keresztül, a tenniszező, autót vezető, majd a villanyoson járó, sőt korzózó nőhöz. Tisztelettel tekintettetek rövid hajunkra, lapossarku cipőinkre, egyenjoguságunk eme dokumentumaira.

Ó férfiak! Ti csakugyan hittétek?

De mért csodálkozunk? Férfiak ennél fantasztikusabb dolgokat elhittek már asszonyoknak! És ezt, ezzel a felszabadultsággal, ezt egy kicsit a nők is elhitték. Fenntartással persze. De azért ők maguk is bizonyos tisztelettel néztek formás lábukra, mely bátran és szabadon lépett térdenfelüli szoknyájukban. És mikor merészen hátra kefélték kurta hajukat, akkor azok akiknek apró, a fejhez simuló fülecskéjük van, igy szóltak magukban:

— Nagyszerü dolog ez az emancipáció!

— Fütyülök a fehér bőrre — mondták azok, akik egyenletesen barnultak le és nem lettek szeplősek és minden hiuság nélkül kifeküdtek a napra.

— Én bizony nem vesződöm a hajammal — mondják az alacsony homlokuak és praktikusan, simán hátra fésülték.

— Bizony mi se — mondták a magashomlokuak, de ők praktikusan hátulról előre fésülték, mint Putti Lia.

— Nem baj ha »rosszul nézek ki«, nem akarok senkinek se tetszeni — mondták azok, akik már lefogytak.

— Imádom a sportot, egész nap uszom, tenniszezem, tornászom — mondták azok, akiknek érzékük van egészséges dolgok iránt, azonkivül még nem fogytak le.

De egész kövérek, akiknek már a sport sem állt jól, azt mondták:

— Nekem nem fontos, hogy mit eszem, nem szeretek enni.

És valamennyien, modern, a divat rabszolgasága alól felszabadult asszonyok büszkén mondták: — Soha többé hosszu hajat, hosszu ruhát nem viselünk. Imádjuk a jumperruháinkat, a puha, behuzható, gyürhető filzkalapjainkat, a függetlenségünket, a kényelmünket, mely illik a huszadik század asszonyához, az öntudatos, dolgozó, politikai jogokat akaró mai nőhöz!

Ezzel szemben mi történik?

Valahol a divat boszorkánykonyháján kiadják a jelszót: *Elég volt, vissza!* Amit öt évig, vagy még tovább fiatalosnak neveztek, azt most egyszerre nőietlennek hivják.

Ami mint »fius« az ideál volt, arról most kiderül, hogy természetellenes.

Féltve őrzött büszkeségünk, az ugynevezett egyenes vonal, áldozatul esik az uj vonalnak, ami nem más, mint a tulajdonképpeni régi vonal.

Eleinte orvul, lopva jött egy egy támadás. Felsütött haj, — csak estélyi ruhához, — tilruha — csak hálba persze. Azután itt egy csüngő, ott egy kis uszály és ime mind bátrabban: a szoknya széle lecsuszik, a derék széle felszalad. Tavaly alig negyvenötven centiméter választotta el őket egymástól, ma egy méternél messzebbről sóhajtoznak egymás felé.

A divattudósitások pedig már leplezetlenül kiáltják az uj jelszókat: nagy virággal diszitett kalap, konty a nyakban, vagy legalább is felsütött hosszu fürtök. Most azt magyarázzák a divatlevelek, hogy a hosszu haj nem melegit, ellenkezőleg védi a naptól a nyakszirtet és hogy a hires jó amazonok mind kontytyal a nyakukban lovagoltak és a konty nem esett le. Tanuság: nem zavar a sportnál egy jól megtüzött haj.

Egy divattudósitásban pedig a következő hihetetlen forradalmi hitvallást olvastam: A divat bizonyos fokig egyéni, *minden viselhető, ami a nőt lágyabbnak, teltebbnek tünteti fel.*

Igy bizony! Mit szólsz ehhez karcsu barna garçonne? Te, aki olyan büszke voltál a fius alakodra, a szabad mozgásodra, a független, felszabadult asszonyiságodra?

— Vissza rabszolga! — kiált zsarnokunk, a Divat és mi alázatosan hajtjuk le intelligens, modern fejünket, hogy a fodrász hosszura nőtt fürtjeinkre csavarja azt a szellemes kis kinzó készüléket, amit Dauervellenapparatnak hivnak.

És zsarnokunk mindjobban a nyakunkra hág. Büszke, egyenjogusitás felé emelt nyakunkra, mit csillogó üvegkaláris diszit csakugy, mint ősanyánkét háromezer év előtt már.

Murice de Valeffe, a hires párisi divatcsináló, szines selyemparókákat kezdeményez. Azzal csábit, hogy a paróka alatt megőrizhetjük kényelmes rövid hajunkat. De ennél sokkal csábitóbb, azt hiszem, az a kilátás, hogy akkor minden ruhához megfelelő szinü hajat lehetne viselni és a »Complét«-láz diadala volna ez az uj piece szám, amivel az eddigi trois piece- és cinque pieceket kiegészitenék.

Ennél rokokóbb már csak a kutyadivat, amint szintén ilyen »Complét« modorban lanszironak. Vagyis a kutya, ha szinben nem is lehet mindig, legalább egyenlőre, de jellegben illő legyen a toilettehez és az alkalomhoz, ami különben igen logikus dolog. A vak is látja és belátja, hogy nem lehet estélyi ruhához vadászkutyát, vagy tenniszdresszhez japán pincset viselni!

A legközelebbi jövő asszonya tehát egy hosszu bőszoknyás, rövid, szükdereku hölgy, mindenfelé kellemes gömbölyüségekkel. Fején nagy rózsás kalap — sejtelmem azt sugja, kalaptü is lesz benne — mi alói hosszu dugóhuzókban hullanak ki fürtjei ugy, amint azt a harmadik császárság korában viselték. Csakhogy ezek a fürtök olykor zöld, vagy lilaszinben egészitik ki a toilette-t. Kezében napernyő vagy retikül, melyből egy parányi kutya fejecskéje bámul a megváltozott világba.

Megváltozott? Dehogy is változott! Inkább mindig egyforma, csak a férfiak és az optimisták gondolták, hogy megváltozhatik.

A karcsu barna garconne már csak a strandra menekülhet. Az egyetlen hely, ahol a modern nő még megmutathatja a lábát a maga emancipált és forradalmi mivoltában. Félek, ott sem sokáig. A nagy fürdőkalapot meginl minden kirakatban ott látjuk pompázni. Deauvilleban — ugy olvastam — feljelentettek egy hölgyet, akinek fürdőruhája vagy tiz apró darabból volt összeállitva s az egyes darabkák közötti területek dekoltálva voltak. Hát ha már Deauvilleban az ilyesmin megbotránkoznak, az csalhatatlan jele az uj divatnak, mellyel mindig együttjár egy megfelelő illem- és erkölcskodex. Hogy ugy mondjam, »complét« vele. Például a régi fodros pettyes fürdőruhához nem csak ugyanolyan pettyes máslival diszitett kalap illett, de rendőr is, aki a női és férfi-uszoda között a parton sétált és felirta azokat, akik a demarkációs vonalon átusztak. (Elmés dolog lett volna, ha a fürdőzök a hátukon számokat viselnek, mint az autók, hogy a rendőr dolgát megkönnyitsék.)

Viszont a Jantsen-trikóhoz nem illik a rendőruniformis, ahhoz jobbról-balról egy-egy civilre vetkezett és testhezálló fiatalembert viselnek.

Egyébként a deauvillei nimfának szerencsére semmi baja sem lett, a rendőrség azt a döntést hozta, hogy nem foroghat fenn szemérem elleni kihágás ténye, mert Deauville olyan előkelő fürdőhely, ahol ilyesmi nem lehetséges.

Viszont Olaszországban — ugy hallottam — rendelet készül, mely egészen eltiltja a trikóviselést, helyesebben, még az egésztrikó viselést is eltiltja, nemcsak az olyant, mint a deauvillei. Az ember nem is hinné, hogy komoly politikusok igy összejátszanak a divatkreálókkal. Micsoda nagyszerü lehetőségeket nyujt majd ennek a rendeletnek a betartása! Hát még a kijátszása! Micsoda bő, hosszu muszlin és zsorzsett fürdőruhákat fognak komponálni!

Addig is egy kis meleg kellene, mert jó lesz sietni, kihasználni az időt, amig kényelmesen lehet fürödni, mert bizony mondom nektek, nincs messze az idő, mikor ismét harisnyában és kesztyüben, nagy kalappal a fejükön fogunk strandra járni, ha ugyan megmarad a strand és nem térünk vissza az uszodához. És azután, ha a lábunk ujjáig, fel leszünk öltöztetve és nyakig uszunk a vizben, akkor bizonyára divatba jön megint — a rendőr is.

L.

NOCTURNO

Irta: Blazsek Ferenc

Az ajtóban egy percre megállt a perjel és szeretettel, mint az apa eltévedt fiához, igy szólt Dominicus testvérhez:

— Imádkozzék a jó Istenhez, testvérem és tanulja meg azt, hogy a legnagyobb erény: hibáink bevallása.

Dominicus testvér, magára maradva, kezébe temette az arcát, amely vörösen izzott a szégyentől és bünbánattól. Most, hogy rendbeszedte a gondolatait, teljes sulyával nehezedett rá vétkének tudata.

Arról volt szó, hogy a másnapi Mária-ünnepre neki, a kertésznek, fel kellett volna diszitenie rózsákkal a házikápolna oltárát. Ezt pedig minden évben megcsinálta, de most valahogy megfeledkezett róla s amikor a perjel kérdőre vonta őt ezért a mulasztásért, nem volt bátorsága, hogy beismerje a hanyagságát. Nem akart alkalmat adni a perjelnek arra, hogy megint a szokott mondását idézze: »A tunyaság, testvérem, a legfőbb bün, mert kutfurrása minden bünnek.« Hogy ezt a feddést elkerülje, azzal mentegetődzött, hogy nem ért rá, mert sok dolga volt délután. »Ugyan micsoda?« — csodálkozott a perjel, aki jól tudta, hogy ez csak üres kifogás. Dominicus testvér zsákuccába jutott erre a kérdésre s hirtelen zavarában azt a dacos és helytelen kijelentést tette, hogy »néha fontosabb ügye is lehet az emberenek, mint oltárokat diszitgetni.« Amikor ezt kimondta, azonnal meg is bánta, de már későn volt. A perjel egy darabig elszörnyüködve nézett rá, azután felállt és szótlanul kisietett a szobából, mintha bélpoklos elől menekülne. Csak az ajtóban fordult vissza, hogy szeliden megkorholja Dominicus testvért...

Ágyában, a szalmazsák alá rejtve, volt egy korbácsa, ólomgolyókkal a végén. Ezt előkereste most, miközben magában igy imádkozott: »Uram, kit éretünk megostoroztak, mert vállaidra vetted a világ büneit, add, hogy önsanyargatásom által én is...«

Nem tudta befejezni; valaki megragadta a kezét.

— Dicsértessék a Jézus Krisztus! — mondta Dominicus testvér és ijedten keresztet vetett magára.

A jövevény, feketecsuklyás barát, felkacagott:

— Nem kell igy megrémülnöd, Dominicus testvér, nem vagyok kisértet.

— Akkor mit keressz nálam ebben a szokatlan órában?

— Furcsa kérdés ez tőled. Eljöttem, mert hivtál, eljöttem, mert vártál.

— Tévedsz, testvérem, én nem várok senkit, legfeljebb a halált.

— Tudom. Ezért vagyok itt most. Mert én a halál vagyok, Leó, én vagyok a te halálod.

Leó... Dominicus testvér összerezzent erre a névre, az ő saját nevére, amit már tiz éve nem hallott.

— Nézz meg hát jobban! — folytatta a jövevény és hátra vetette a csuklyáját.

Dominicus testvér belekapaszkodott a szék támlájába, hogy össze ne rogyjon... Ágnes állt előtte, az ő szép, hütlen Ágnese... Ő volt, a sötétben is tisztán látta a fénylő szemét, az ébenhaját és a vérpiros száját... Ágnes...

— Ismersz-e még, ismersz-e már?... És emlékszel-e még a nászéjszakánkra? Azt mondtad akkor: »Ágnes, te vagy az életem, de ha egyszer más karjában tudlak, te leszel a halálom.«

Régen eltemetett ifjuságából, fojtó illattal áradtak most Dominicus testéverre ezek a szavak, mintha koporsóból jönnének, amelyben hervadt virágok fekszenek... Ágnes...

— Hogyan kerültél ide? — kérdezte azután, amikor kissé magához tért kábultságából.

— Látod: felvettem ezt a barát-egyenruhát, mert tudtam, hogy nőt nem engednek be hozzátok. Elzárkóztok elölünk, nem azért, mert lemondtok rólunk, hanem azért, mert féltek tőlünk. De engem nem lehet becsapni; én tudom, hogy a jámbor Dominicus testvér szerzetesi öve: a lázadó Leó rablánca csupán. Tudom, hogy hazugság az életed, mert a szived mélyén van egy név, amit nem tudsz elfelejteni s az agyadat tébolyutra rájja egy emlék, amit nem tudsz onnan kiirtani. Ezért jöttem most hozzád, hogy véget vessek a szenvedéseidnek, hogy magammal vigyelek.

Dominicus testvér erre olyan higgadtsággal, ami önmagát is meglepte, igy válaszolt:

— Rosszul tudod mindezt, Ágnes. Jó, hogy most beszélünk róla, mert egyszer el kell ezt intéznünk... Nos, én szerettelek, nagyon szerettelek, ahogy még kevés ember szeretett ezen a földön. Te is szerettél s ha csak rövid ideig is, mégis boldogok voltunk, amiért örökké hálás vagyok neked. Azután, egy szomoru őszi estén, rájöttem arra, hogy megcsalsz. Hogy ez mennyire fájt, azt nem tudom neked leirni, ti nők ezt ugy sem tudjátok megérteni. Napokon át eszméletlenül és betegen feküdtem. Amikor felgyógyultam, már nyugodtabb voltam. A testi kinok, ugy látszik, megölték a lelkieket. Beláttam, hogy nevetséges és férfiatlan dolog szenvedni olyasvalakiért, aki nem méltó arra, hogy szeressük. És eljöttem ide, kértem fölvételemet a rendbe .. Ennek most van tiz éve... Az idő behegeszt minden sebet. Leó már nem létezik. Én most csak Dominicus testvér vagyok, aki a virágait öntözi és a jó Istenhez imádkozik, hogy bocsássa meg neked a hütlenségedet, ahogyan én is megbocsájtottam neked... Ezt hidd el, Ágnes és menj vissza oda, ahonnan jöttél.

— Megyek, de nem nélküled. Te velem jössz; érted?

— Nem megyek, soha...

— És mégis jössz. Ha a pokolba hivlak, oda is követsz.

— Hohó! Kissé tulbecsülöd önmagadat. Elvégre, ki vagy te, hogy igy beszélsz velem?

Ágnes feltépte a csuháját s szépsége vészesen és diadalmasan sugárzott a szerzetesi cella homályában.

— Ki vagyon én?... Halljad hát: a forró láva vagyok, mely ereidben lüktet; a mennydörgő vihar vagyok, amelytől megreszket a térded; a sivatag lehelete vagyok, mely cserepesre száritja szomjas ajkadat; a láz vagyok, mely arcodat sorvasztja; az esti szellő vagyok, melynél fehérhusu bajadérek táncolnak a véred ütemére; a fojtó lidérc vagyok, mely éjfélkor felriaszt álmaidból; az erő vagyok, mellyel gyilkos baltával sujtasz testvéreid és szüleid fejére; az örök melódia vagyok, mely mindig és mindenütt

a csontvelődbe sajog. Ki vagyok? A bálvány vagyok, melyért ledöntöd az oltárt, mit Istenednek emeltél.

— Elég! — hörögte Dominicus testvér. — Tudom már, ki vagy. A bün vagy te, a kárhozat.

— Én a vágy vagyok s ha engem bünnek tartasz, tartsad bünnek az ifjuságot, az életet is. Mert nélkülem nincs élet... Ó, nézz a tükörbe, Dominicus testvér, nézd meg, mi lett belőled! Mért kell elevenen a sirba feküdnöd? Ó, emlékezzél, Dominicus testvér, arra az éjszakára, amikor rózsaszirmokkal födted be egész testemet és azt mondtad: »Ágnes, ha egy évet kelle adnom az életemből minden kis sziromért, melyet most lecsókolok rólad, egy percig sem habozném.«

— Az nem én voltam; az Leó volt, aki meghalt.

— Mégis te voltál. Ó, én hallottam, hogy az előbb milyen durcásan feleseltél a perjellel; olyan volt az, mint amikor a rab csörgeti a bilincseit, hogy lerázza őket... Ne mondd, hogy az elmult tiz év alatt kigyógyultál belőlem; ne áltasd magad ezzel, mert hiszen egy örökkévalóság is kevés ahhoz, hogy elfelejtsük azt, akit szerettünk.

— Nem kellesz, ha mondom, nem kellesz. Takarodjál!

— Kidobsz? Jól van, én megyek; hogyne mennék?! Nézz ki az ablakon, ott látsz egy férfit, aki rám vár. Szegény, bizonyára türelmetlenkedik már. Azt hittem, veled megyek majd el innen; de legyen meg a te akaratod: megyek mással, másokkal, mindenkivel. Csak veled nem.

Dominicus testvér szédülni kezdett. »Ágnes, az én szép Ágnesem... mással... másokkal... Hát mi vagyok én, hogy erre kényszeritem? Mi vagyok én, hogy ezt kibirjam?«

Térdre borult a nő előtt, átfogta a lábát.

— Ágnes, édes Ágnes, mért kinozzuk egymást? Bizonytalan dicsőségért, mért áldozzalak fel téged, az egyetlen boldog valóságot? Ágnes, megyek veled, most rögtön, megyek veled, akárhová...

Ágnes kicsiny lábával elrugta magától a férfit és ujra felkacagott:

— Ó, hát igy vagyunk, Dominicus testvér? Köszönöm, csak ezt akartam tudni. Azért jöttem ide, mert bántotta a hiuságomat, hogy van itt egy barát, akit valamikor szerettem és aki most ugy tesz, mintha hallani sem akarna rólam. Ez ellenben egész más... Hát csak maradjon itt... Isten vele, Dominicus testvér!

Dominicus testvér megragadta a korbácsot.

— Átkozott!...

Le akart sujtani az asszonyra, de azt már kint volt akkor...

A kápolnából behallatszott a szerzetesek esti imája: »...és ne vigy minket a kisértésbe, de szabadits meg a gonosztól. Amen.«

Dominicus testvér megdörzsölte a szemét... »Mi volt ez? Ágnes? Az nem is tudja talán, hogy én itt vagyok... Képtelenség... Rossz álom volt az egész.«

De azért nem volt nyugalma.

Kinézett az ablakon. Az utca néptelen volt, de valahol messze egy férfi és nő ment, egymásba karolva. »Hátha ő az mégis?«

Kiment a kertbe, a rózsái közé... Fölnézett az égre, amely tisztán ragyogott s oly közelnek látszott, hogy szinte el lehetett érni... Dominicus testvér ugy érezte, hogy a fájdalom, az ő mérhetetlen fájdalma duzzasztja a szivét s ő vele nő, nagyra, óriási nagyra, hogy kábult feje már beleütközik a csillagokba.

Ágnes... Ha nem is volt itt, mégis biztos, hogy most mással, másokkal van. És más szórja teli rózsákkal a testét...

Kinyujtotta a kezét és görcsösen belemarkolt egy rózsafába. A rózsák lehullottak a porba.

Dominicus testvérnek jól esett ez a tövises fájdalom. Vérző kézzel, önfeledten, tépte tovább a rózsákat, minden rózsát, ami a kertben volt...

A toronyban megszólalt most a lélekharang, a tulvilág kapujának ez a szomoru kis csengője.

Ez lehütötte, megnyugtatta Dominicus testvért.

— Ó, igen, egyszer majd nekem is megkondul — igy szólt magában. — Egyszer mindnyájunkra rákerül a sor. És akkor? És azután?...

A barátok a kápolnában befejezték a zsolozsmájukat: »Adj nekik örök nyugodalmat, Uram és az örök világosság fényeskedjék nekik.«

»Örök nyugodalom... És nem lesz Ágnes és nem lesznek azok a más(ok, hogy kinozzanak... Milyen jó lesz ott... Örök nyugodalom, csöndes, bársonyos éjszaka, hajnal és ébredés nélkül, vér és vágyak nélkül, örök nyugodalom...«

Dominicus testvér megvárta, mig a társai mindeltávoztak a kápolnából. Azután felszedte a rózsákat a porból.

És másnap, a Mária-ünnepen, ott diszlettek a rózsák az oltáron, mely soha azelőtt nem volt ilyen szép, mint most.

Mert az Isten utjai kifürkészhetetlenek.

TERE-FERE

Kisérteties vacsora. Neworkban az *American Institute of Sience*-ben olyan furcsa diszlakomát adtak a tudósok, hogy az bizvást szerepelhetne Poe Edgar elbeszéléseiben is.

A vacsora a napfénynek nevezett előétellel kezdődött, melyet kis tányérokon szolgáltak föl. Ez a sajátos fogás egy élesztőféle anyag, mely fényt s villamosságot sugároz ki magából: a tudósok éppen ezért ehető napfénynek nevezik.

Ezt követték más, furcsábbnál furcsább ételek, melyeket kivétel nélkül mind vegykonyhán állottak elő. A vendégek vegyi uton előállitott feketét ittak, vegyi cukorral, melynek neve xyglose.

Vacsora után egyes tudósok mulatságos tréfákat mutattak be, melyeken elámultak volna a legagyafurtabb csepürágók is.

Az egyik a gyufaskatulyához gyufát dörzsölt, mire a gyufa muzsikálni kezdett, mintha a kis fácskában egy egész zenekar lett volna elrejtve. Egy másik tudós valami géppel villogó lángot hozott létre s oly delejes áramot fejlesztett, mely egy embert fölemel a földről pár hüvelyknyire.

Egyik legérdekesebb mutatvány volt a villámgép. Az uj Zeus mesterséges villámokat cikáztatott a teremben.

De a tudományos kabaré fénypontja volt egy film, melynek cime: Jupiter és a bolygói. Ez a film pontról pontra megelevenitette az égi szinjáték különböző mozzanatait.

*

Angol humor. A hajó sülyedőben van. Erre a kapitány emelt hangon igy szól az utasokhoz:

— Ki tud imádkozni?

Egy hang bizakodóan szól a kapitányhoz:

— Én, kapitány ur.

A kapitány bólint:

— Rendben van. Akkor menjen csak előre és imádkozzék. A többiek itt maradnak körülöttem s kiosztom a mentőöveket. Sajnos, eggyel kevesebb mentőövünk van.

*

A vidéki városban a fiatalembert — aki hirhedt motorbiciklista, mindenkinek réme, egy reggel telefonhoz szólitják és az ismeretlen női hang ezt kérdezi tőle:

— Szabad kérdeznem, ki tetszik ma délutáni menni a városba?

— Nem — válaszolt a fiatalember — ma délután itthon maradok. — De mért tetszik kérdezni? Kicsoda ön?

—Az nem fontos — szól a női hang szerényen. — Csak tudni akartam, mert ma délután ki szándékozom küldeni a kislányomat sétálni.

*

Coock turistái mindig pontosan, menetrend szerint érkeznek meg, percnyi késedelem nélkül.

Az alábbi párbeszéd Rómában folyik le anya és leánya között.

— Mond, mama, Rómában vagyunk?

— Milyen nap van ma?

— Kedd.

— Ha kedd van, akkor ez Róma...

*

Perzsia halad... A perzsa nők fölszabadulása mindinkább megvalósul.

Ezek a nők, akik annakelőtte keleties elzártságban tengődtek, pár hónap óta színházakba, mozikba járnak. A villamosokról eltüntek azok a válaszfalak, melyek a férfiszakaszt a női szakasztól elkülönözték. Egyre több leányiskola van. (Nem sok időbe telik s az európai egyetemeken is látni fogunk majd perzsa nőket.)

Perzsia megannyi uisága, hetilapja és folyóirata, hajrázik a haladáshoz, ékesenszóló cikkekben bizonyitgatja, hogy haladniok kell a nyugati müveltség felé és haladéktalanul el kell fogadni a törökök módjára a latin betüket.

Törvényeik, melyeket az európai törvények mására alkottak meg, ujra szervezik a minisztériumokat, a közigazgatást, a hivatalnoki kart, az ország politiki, társadalmi, közgazdasági életét.

Ma az igazságszolgáltatás is európaivá vált, a polgári törvénykönyv szerint látja az igazságot, eltörölte a kapitulációkat, minden bennszülött és külföldi egyenlő a törvény előtt.

Megnyilt egy nagy bankjuk is, a *Pechledt*, mely zálogkölcsönt folyósit. Érintkezésben van a legtöbb európai nagybankkal. Törvény szabja meg, hogy mértékkel kell mérni a kereskedőknek.

Ezenkivül Perzsia vámviszonyba lép a többi állammal, eltöröli a gépkocsikra és egyéb közlekedési eszközökre rótt adót.

A kormány nagy rokonszenvvel tekint a külföldi tőkére, melynek nincs politikai irányzata és mindent elkövet, hogy támogassa a belföldi gyáripart. Ujabban egy papirgyárat rendeztek be. Minden tőke, vállalkozás kedvező fogadtatásra talált a mai, megujuló Perzsiában.

*

Dosztojevszkij gályarab levele. Szovjetoroszországban több eddig napvilágot nem látott Dosztojevszkij levelet tettek közzé. Az egyik levél, melyet a nagy iró 1854 februárjából keltez, Omszkból, méltó kiegészitő része annak a megrázó vallomásnak, melyet halottasház emlékiaratainban közöl. Ezt a levelet Mihály testvéréhez intézi a számüzött gályarab s elmeséli benne, milyen nyomoruságos életet élt négy álló esztendőn át.

— Egy csoportban élünk mindnyájan — irja — ugyanabban a kaszárnyában. Képzelj el egy rozoga, régi, düledező faalkotmányt, melyet már régóta le kellett volna bontani. Nyáron elviselhetetlen a hőség, télen irtózatos a hideg. Minden deszka reves, a szutyok, a sár öt centiméternyi rétegben födi. Megcsusztunk rajta és elestünk. Az ablakok kicsinyek, állandóan jégvirág födi, ugyhogy világos nappal is alig lehet olvasni. A menyezetről viz csöpög, mindenütt léghuzam. Fuj! Ugy össze vagyunk zsufolva, mint a heringek egy hordóban.

— A puszta padlón alszunk. Csak egy kisvánkost engedélyeztek számunkra. Rövid bundáinkkal takarózunk, lábaink födetlenek, ugyhogy egész éjszaka didergünk. Rengeteg a bolha, a tetü és a svábbogár. Télen kurta és szellős bundáinkban kell kimennünk s rövidszáru csizmáinkban, melyek nem tartanak meleget. Enni kenyeret kapunk, levest, melybe egy negyedfont hus járna. Ünnepnapokon majdnem teljesen vajtalan darát kaptunk. Farsangkor vizbefött savanyukáposztát, semmi egyebet. Irtózatosan elrontottam a gyomromat és többször megbetegedtem.

— Ha nem volna pénzem, már régen meghaltam volna. Egyetlenegy fogoly se birja ki itt pénz nélkül. Mindenki ad, vesz, kereskedik suttyomban és igy szerez némi pénzt. Az mentette meg az életemet, hogy néha teát iszogattam és itt-ott ettem egy darab hust is. Gyakran dohányoznunk kellett, hogy elviseljük ezt a dögletes légkört. Természetesen csak titokban lehet dohányozni. Többször a kórházba szállitottak. Idegeim annyira fölmondták a szolgálatot, hogy visszakaptam nyavalyatörős rohamaimat, de elég ritkán jelentkeznek. A csuz is gyötört. Ettől eltekintve — jól vagyok.

*

Francia humor. Egy tudós régész Rómában megmutatja az amerikai milliárdosnak a Colosseum romjait. Igyekszik neki megmagyarázni, milyen gyönyörü ez az antik csoda.

A turista lelkesedik, majd odafordul a tudóshoz s ezt kérdezi tőle:

— Milyen összeg kellene ahhoz, hogy hasonló romot állitsunk föl Amerikában?

— Nem tudom — veti oda a régész.

— Mondjon, kérem, egy megközelitő számot — erősködik az amerikai.

— Körülbelül kétezer — szólt a régész — körülbelül kétezer esztendő — teszi hozzá mosolyogva.

Ambrus Balázs:

Versek

A Hold

Áll a hold a csodálatos égen.
Lába előtt csillag térdepel,
Igy beszélek én is majd Anyámmal,
Hogyha megyek majd az égbe fel.

Apám sirkövére

Porladó teste maradékán,
Virágok illatoznak némán,
A teste válhat porrá, röggé,
De él a lelke mindörökké.

Esti vers

Nyári este, szép nyári este,
A magányban hová vezetsz te?

Mért ajzod fel fantáziámat,
Mért kerülget ujból a bánat?

Mért ragyog ugy a messze csillag,
Mért hogy a fénye a szivemig hat?

Bánatom, mint egy Zeppelin gép
Sóhajtva száll el messze innét,

Sóhajtva száll s megáll a holdban
Hol létem előtt boldog voltam,

A levegőben zeneszó száll,
Mellettem egy kivert eb kószál,

A toronyóra halkan kondul,
Madár csipog az akáclombbul,

Az éjszaka alszik és hallgat,
Adj Isten békét s nyugalmat.

ÉDESANYÁM

Irta: Terescsényi György

(Befejező rész.)

Reggel korán be is állitott megint.

Vidám volt, hetyke mozdulattal billentette rá a kalapját a táblabiróra, aki ebben az időben már az ámbituson üldögélt, olvasmányaiba mélyedve, vagy a jogi szemle részére küldendő cikkeit készitette el. Ebben az időben éppen az »Emberiség a jogszolgáltatásban« cimü nagy tanulmányának befejezésén dolgozott és optimista felfogását szinte eldöntötte a véletlen eset ezzel a munkát kereső legénnyel.

— Lám-lám, — mélázott el most is, — milyen nagy dolog az emberi részvét és jóakarat. Humanitást és könyörületet kell vinni a merev formák közé, a jól alkalmazott pártfogás, a segitség és jóakarat sokszor nagyobb eredményt ér el, mint a megtorlás kegyetlen szigorusága. Ez a siheder, cinikus csavargó bizonyára, ismerem ezt a szeplősarcu, koravén, alkoholista tipust. Nyugodt lelkiismerettel le lehetne tartóztatni és kiderülne rá néhány lopás, vagy szélhámosság. Itt véletlenül megrekedt, ebben a városban, jó csillaga elibém hozta és én rákényszeritettem a munkára. Egy szép napon rájön majd, hogy az élet biztosabb igy, normális keretek között, munka árán megváltott feltételekkel. Megszokja a munkát, megbecsüli az ellenszolgáltatást és a bért, amit verejtékkel érdemelt meg. Visszatér önérzete és az emberi méltóság tudata, amelyet meg kell becsülni az alacsonysorsu bérmunkásnál épugy, mint a kiváltságosaknál.

A bün az emberi gyorlóságokkal való hosszu, hosszu bibelődés valóságos filantroppá alakitotta a táblabirót. Ezt ugyan leplezte mindig, a törvényosztó hideg és mord szigoruságát erőltette magára, de a vármegye vagabundjai ismerték és hálát adtak a véletlennek, amely cléje adta ügyüket.

Ezt a fiatalembert kisérletnek szánta. Nem firtatta multját, neve után sem érdeklődött, de elhatározta, hogy állást szerez neki valamelyik kalaposnál, sőt segiteni is fogja, ha kell valami pénzecskével is. Embert formál belőle, megment a társadalomnak egy veszendőt. Bárcsak valamennyit meg tudná ilyenformán javitani.

Hátradőlt a kertiszéken és hallgatta a fürész nyikorgását, amint a szilánkok sikoltoztak az acélpengén, amint dobogott a fejsze és tompán puffogtak a lehulló fahasábok.

— Kinosan megy neki, — gondolt részvéttel a verejtékezőre, — sokat pihen... persze nem szokta még meg... na, majd idővel.

Elcsodálkozot, amikor a fiu üdén és frissen jött elő az ebédért, hogy vidáman fütyürészik és cigarettát füstöl, mig Örzse néni hajlott, feketeruhás alakja elébe teszi a tányért a szin elé teritett konyhaasztalkára.

— Már meglátszik a kedélyén a léleknemesitő elfoglaltság, — állapitotta meg egy izben, amikor hátrakerült a szinekhez, ahol különben csak igen ritkán fordult meg, — más az arckifejezése is, határozottan szimpatikusabb...

Örzse néni alig mutatkozott ilyenkor.

— De mi lelte ezt az elsavanyodott fehérszemélyt? — emlékezett a táblabiró, — mintha elhanyagolná a házat mostanában. Az már még sines rendjén, hogy elfelejt mosdóvizet készitteni, mint ma reggel is... na, majd szólok neki...

Nem szólott persze, inkább utána fényesitette a cipőket, megtörölgette maga a borotvát, leporolta az iróasztal tetejét.

— Öregszik szegény, — nyugtatta el a zsörtölődést, — mostanában olyan beteges a szine. Hej... bizony... megöregszünk lassan.

Harmadnap, amikor a teát felszolgálta, mégsem hagyhatta szó nélkül:

— Valami baja van, Örzse, látom... miért nem szól, ha beteg valaki, csak megmondhatja, nézze meg az ember!

Az asszony összerázkódott. Tágranyilt, alázatos szemeit az urára függesztette és könyörgött:

— Igen... a derekam... mostanában... de semmi az, volt már máskor is... elmult.

Azért, mert nem szeretem a néma kinlódásokat, tudja, hogy ki nem álhatom ezt a szokását.

Örzse néni keskeny ajkai körül a szepegő sirás görcsei táncoltak. Olyan szánandó és elesett volt a szegény, amint ott állott hajlott derekával, keskeny vállaival, a fejkendő alól kilebegő tincseivel.

— Öszül, — vette észre a táblabiró és mert enyhiteni akarta a szelid dorgálást, évődni kezdett:

— Mondja csak, Örzse néni, hány éves maga mostan?

Csodálkozó pillantással meredtek rá a szürkekék szemek.

— Nacsak... nekem megmondhatja, nem árulom el...

— Nem is tudom hirtelen... talán harminc...

— Ugyan?... Harminckilenc?

— Annyi még nem... harmincnégy.

— Lehetetlen...

Örzse néni feje aláhanyatlott és az ezüstös, de még most is dus, selyemfonatu fürtökkel együtt kibuggyantak szemeiből a könnyek. Visszatartott, fuldokló zokogás volt, de még ez is alázatos, szinte hangtalan, csak a vézna vállak rázkódtak bele és az ökölbe szorult ujjakon látszott valami vad erőlködés...

— Ej, ej... ne sirjon hát, — vigasztalta, — nem akartam megbántani, na... tréfa volt az egész... nézze csak, kedves jó Örzse néni... Meg aztán nem is az ősz haj számit, hanem a szivvel... az nem vénül meg soha, ugye,... na, jól van hát...

Az asszony kitámolygott.

— Ostobaság volt, — dühösködött magára a táblabiró, — ismerhetném a bogarait... áldott jó lélek, nem érdemelte.

És elhatározta, hogy nem szól neki többé, inkább elvégzi helyette azt a kis munkát, amit feledékenységből elmulaszt.

Csakhogy erre nem lett ezután alkalma Zsótér táblabiró urnak. Ettől a naptól kezdve ragyogtak a poharak megint, pehely sem volt a szőnyegeken, porszem a butorokon, rozsda a borotván. Multak a napok ütemes egyhanguságggal és nagyszerü arányokban bontakozott. fejlődött az »Emberiség a jogszolgáltatásban« cimü tanulmány.

*

Október közepére el is készült, ugyanazon napon, amikor a favágó beállitott a jelentéssel:

— Mondani jöttem tisztelettel, hogy elkészültem..

— Na, ennek, fiatal barátom, nagyon örülök. Lássa, ilyen szorgalommal kell azután tovább is... De mondja csak, talált-e már munkát a saját mesterségében?

— Még nem...

— Ejnye, ejnye, ez a hiba... mert állandóan nem tarthatom, beláthatja...

A legény csak állott, nem felelt.

— Furcsa... majd utánanézek magam is. Akarja?

— Köszönettel venném...

— De addig mit csinál majd?

— Nem tudom...

— Baj, baj, — gondolkodott el a táblabiró. Viszont most már elbocsájtani sem akarta igy. A sorsa kezdett beleszövődni az ő elvonult életébe, de leginkább hozzátartozott ama tanulmány alapeszméjéhez, amely kibontva ragyogott már a megoldott probléma szövevényében.

— Hát ez nagy baj, de nem orvosolhatatlan. Várjon csak... Mi is van most, október... a kertet is forditani kellene... elvállalhatja? A szivattyuskutat is, igen, azt is ki akartam tisztittatni, bemeszelni a házat... van itt munka elég, na, mit szól hozzá?

— Elvállalom!

— Nagyon jól van, — és kezét nyujtotta neki, amit a legény vonakodva fogadott el és mintha a szokatlan mozdulatra el is pirult volna.

— Na, áldja Isten.

Az ajtóban utánakiáltott:

— Megkapta járandóságát?

— Igen...

— Van valami panasza, kivánsága?

— Nincsen.

— Hát, ahogy megegyeztünk, csak jöjjön, szivesen látom.

A legény behuzta maga mögött az ajtót és a táblabiró szivét ujra elöntötte a meleg vérhullám. Lehunyta szemeit és hátradőlt a karosszékben.

— Milyen jól esik jót cselekedni, — adta át magát az érzés simogatásának... ha ezt tudnák az emberek, valamennyi ember...

*

Felásta a kertet, kitisztitotta a szivattyuskutat, bemeszelte a házat. Decemberben járak már ekkor és egy napon bekopogott a legény a táblabiró ur dolgozószobájába.

— Na, mit kiván? — kérdezte tőle Zsótér szivélyesen.

— Bucsuzni jöttem és megköszönni nagy jóságát.

— Semmi, semmi... de mihez kezd most már?

— Beállottam egy kalaposmühelybe, régi mesterségem, kevés fizetés, de biztos...

— Tehát, Isten áldja... és dolgozzon szorgalmasan. Béketürés és munka az élet, nem vonhatja ki magát alóla senki. Kivánom, hogy szerencsével járjon.

Elment és a táblabiró ur azon az estén befejezte a nagy tanulmányt. Valóban nagyszerü, alapvető munka volt, valóságos gyöngyszeme a jogi irodalomnak. Országos sikert aratott vele és a főváros legnagyobb szakfolyóirata kért engedélyt a mü közzétételére.

A kalaposlegénnyel ezután még két izben találkozott Zsótér táblabiró ur. Pár hónap mulva egyszer, tavaszrahajló meleg délelőtt volt, — a hetipiacon, mestere sátorában árult a segéd.

— Na, hogy megy sora? — ereszkedett vele szóba a biró, amikor megismerte és fogadta illedelmes köszönését.

— Köszönöm, most már jól...

Zsótér meglepődve vette észre, hogy pártfogoltja külsőleg is teljesen megváltozott. Jó ruhája volt, mozdulatai nyugodtak, beszéde komoly, szinte választékos, szemeiből pedig eltünt a zavaros, tétova kifejezés, amely annyira feltünő a jellemükben gyenge és szeszes italokkal mértéktelenül élő embereknél.

— Ezt megjavitottam, — sétált el megelégedve a táblabiró, miután kezet fogott a fiatalemberrel.

*

Következő találkozásuk igen szomoru körülmények között történt.

Örzse, a szegény jó Örzse néni temetésén.

Egy hónapig tartott csak a betegeskedése, szinte óráról, órára soványodott, csett össze az árva. Zsótér kihivatta betegágyához a legkiválóbb orvosokat, mindhiába.

— Valami különös idegsorvadás, — mondták sorra és tanácstalanul, — ugy látszik menthetetlen.

De Örzse nem panaszkodott, az egész betegség alatt nyugodt volt, béketürő, sőt sugárzott is elvékonyodott kis madárarca a boldogságtól.

— Nyugodtan halok én meg, jó uram, — szólt még az utolsó napon is, — most már nyugodtan...

Meggyónt, megáldozott, felvette a halottak szentségét is és reggelre megállott a szivverése... Mikor a koporsóba tették, mosolygott...

A temetőbe Zsótér nagyságos ur és még néhányan kisérték ki Örzse nénit.

— Szelid teremtés volt, — bólogattak a sir körül és mikor elkezdett a koporsóra dübörögni a hant, Zsótér nagyságos ur hátamögött mély, hörgő sirás riadt fel.

A kalapossegéd volt. Tiszta fekete ruha rajta, odaborulva állott a szomszéd sir kriptapárkánya mellett, egész testét a hirtelen feltörő, keserves zokogás rázta.

Mit keres itt ez az ember, miér sir?... pillantottak rá. Zsótér megérintette a vállát és a fiatalember felpillantott.

— Maga is eljött? Ide?

Nem tudott válaszolni, csak bólintott...

Kifelé menet, amikor vége volt a szertartásnak, még sem állhatta meg a táblabió, hogy ki ne kérdezze... Különösnek tetszett nagyon.... elvégre Örzse néni harmincöt éves is elmult és ez a fiatalember alighatöbb tizennyolcnál. Miért siratja ezt a nőt, milyen kapcsolat volt közöttük, lám... milyen furcsaságokat müvel az élet...

Messziről került hozzá a kérdésekkel:

— Látom, hogy változatlanul jól megy a sora... alighanem jók a kereseti viszonyok...

— Igen, — válaszolt csendesen a fiu és mig egymás mellett haladtak, a biró lopva figyelte kisirt, fájdalomfátyolozott szemeit, ütköző bajuszkáját a remegő ajkak felett.

— Hihetetlen, — képedt el és már tudni vélte az elhunyttal való vonatkozását...

— Semmi kétség... a szegény elhagyatott nő megismerte és megsajnálta ezt a sihedert. Akkor történhetett, a favágásnál, a kert forditásnál, amikor náluk dolgozott. A táblabiró gondolata itt megint átugrott a kedvenc témára, a kéregetőre, akiből ő kisérleti alakot csinált.

— Látja, mégis csak jó volt akkor azokat a munkákat elvállalnia nálam!

A legény hirtelen megállott és szólt:

— Meg kell mondanom végre, — kezdte, — hogy mindent megtudjon a nagyságos ur, — mert mégis csak igy sikerülhetett az a jócselekedet... áldja meg érte az Isten...

— Nem értem, mit kell megmondania?

— Munkavállalásomat akkor... a favágással, ásással, meszeléssel...

— Hát, igen, — bólintott a biró, —ha akkor nem kezdte volna el, talán ma is csatangolna még városról, városra... Nyomorban, munka nélkül, becstelenül...

A gyászruhás fiatalember szeméből ujra megindult a könyszivárgás, de már nyugodtabban válaszolt:

— Bizony, akkor kezdődött el... azokban a napokban, hogy kinyilt a szemem és hogy megjavultam...

— A munka a legjobb gyógyszer...

— Nem a munka...

— Hát?

— Hát, ami azt illeti, nagyságos uram... nem vágtam fel én akkor egyetlen darab fát sem... akkor még nem...

A táblabiró megdöbbenve bámult.

— Nem vágott?... Hát a kertet, a kutat?...

— Azt sem...

— Képtelenség... Kicsoda hát akkor?

A fiu eltakarta arcát két tenyerével.

— Ő!...

— Örzse néni?

— Igen...

— Mondja meg hát végre, kije volt magának ez az asszony?

Egyetlen szó törte fel a sirás között és a szóban benne remegett a megváltott ember fájdalmas hálája és a világ sebeit begyógyitó mérhetetlen szeretet:

— Édesanyám!...

ELÖNYOMDÁT
legmodernebb stilü rajzokkal és kellékekkel legolcsóbban szállit
LEOPOLD SÁMUEL, SENTA
modern elönyomdaberendezési gyára
Relief-festéshez való festékek, porok és kellékek kaphatók

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Előfizető, Mokrin. Az apatini tüzoltóversenyen a kocsifecskendőversenyen elsők lettek Gákovó tüzoltói, akik 26 másodperc alatt szereltek le és 32 másodperc alatt szereltek fel. A szabályok értelmében az a versenyző csapat, amely a szerelést 28 illetve 40 másodperc alatt nem végzi el, nem kap helyezést a versenyen. A gyors munkán kívül számításba jön az elvégzett munkának a zsüri által való pontozása is. Bővebb felvilágosításért fordulion a Savez Vatrogasaca za Bačku i Baranju, Sombor, címre.

»**Csillag.**« Pálinkák és likőrök készítésére meglehetősen sok magyar könyv jelent meg. Ilyenek: Kopper A.: Pálinkafőzés. Héries-Tóth-Taxner: Szeszes italok készítése. Zalka Zs: Szeszfőzés. stb. Mindezeket megrendelheti a Révai Irodalmi Intézetnél. Budapest, VIII. Üllői ut 18.

A. M. Szenta. Ha rendben kitanult, felszabadult és munkakönyvet kapott, semmiféle külön engedélyre nincs szüksége.

K. J. Becskerek. 1. Tamás István címe: Budapest, VII. Rákóczi ut 10. Dr. Milkó Izidor ur még mindig beteg, remélhetőleg azonban a jövő hó folyamán helyreáll annyira az egészsége, hogy munkáját ismét megkezdheti. 2. Négy hónapi összegyüjtött Bácsmegyei Napló-lapfejért négy ingyenregényre van joga.

Kereskedő. Zürichben 1920. december 31-ikén Berlint (100 márka) 9.1 svájci frankkal, Zagrebet (100 jugokorona) pedig 4.1 svájci frankkal jegyezték. Az ebből az időből eredő márkatartozások nem lettek valorizálva s erre nézve tudomásunk szerint semmiféle törvény nincs.

»**Panni.**« Brighton kikötőváros és tengeri fürdő, Londontól délre, 142.000 lakossal.

T. Gizi, Bajmok. Tudtunkkal ilyen intézet nincs. Fordulion felvilágosításért a tánctanitók országos egyesületéhez Zagrebba.

Becskereki előfizető. Háromezer dinárt vihet magával.

G. P. Velikibecskerek. Törökországban a svájci polgári törvénykönyv van jelenleg érvényben, amely természetesen nem ismeri a többneiüséget. Tudomásunk szerint tehát most már Törökországban sem lehet ui többneiü házasságot kötni. Ettől eltekintve azonban, ha bármely jugoszláv, magyar vagy olyan állam polgára, amely a többneiüséget nem ismeri el, házasságot kötne — egy már fennálló házassága mellett — olyan országban, ahol a többneiüséget vagy többfériüséget elismerik, feltétlenül bigámiát követne el és ez utóbbi házasságnak törvénytelenitése mellett meg is büntetnék.

Sz. M. Szombor. Kutyákat megmarás után veszettség ellen teljes biztonsággal megóvni nem lehet. A rendes eljárás az, hogy a gyepmester köteles a veszettséggyanus állatokat megőrizni, esetleg elpusztitani és a Pasteur-intézetbe agyveleiüket beküldeni megvizsgálás és felhasználás céljából. A kárért a veszett kutya tulajdonosa felel.

Italmérő, Szombor. A már kifizetett birságokra az amnesztiarendelet nem vonatkozik.

T. L. Torzsa. A munkásbiztositásról szóló törvény világosan kimondja, hogy munkásbiztositási kötelezettség alá csak az ipari üzemekben, kereskedelmi vállalatoknál és magánháztartásokban alkalmazott munkások illetve cselédek esnek. A gazdasági cselédekre vonatkozólag a törvény gazdasági cselédpénztár felállitását igéri, ez azonban még a mai napig nem történt meg. Igy tehát Ön nem köteles gazdasági munkását bejelenteni a szombori munkásbiztositó hivatalnál s amennyiben erre kényszeritenék, okvetlenül felebbezze azt meg a zagrebi Središnji Ured za Osiguranie Radnika-hoz. Kivételt képeznek a cséplőgépeknél alkalmazott munkások, amikor is a fütőt és a gépész nevét szerint, a két etetőt pedig szám szerint köteles bejelenteni, azonban ezek csak baleset elleni biztositásra kötelezettek.

»**Sürgős.**« Magánnyomozó irodák: Kossa Magyari Géza, Budapest, Rákóczi ut 75. Kovalovszky, Budapest, Rákóczi ut 15.

K. Sz. Szenta. Uj könyveket kell felfektetnie.

Komoly leány, Sztaramoravica. Az a kis testi hiba nem akadály és Ön egész bizonyosan fog elhelyezést találni.

Vendéglős. Leveléből nem lehet a tényállást tökéletesen megérteni. Még azt sem tudiuk megállapitani, hogy a borfogyasztási adóra nézve létreiött-e a Kincstár és a község vagy a kocsmárosok között valami hatályos egyesség. Ha létreiött, akkor ezt mindkét félnek állnia kell. Ha a kincstár nem tartia be a szerződést, amit feltételezni sem szabad, természetesen a másik fél is szabadul a szerződési kötelezettség alól. Azt sem lehet megérteni, hogy a kerületi főbiztossal mire mentek. Ugy látiuk, hogy Ön iem járul hozzá a megegyezéshez és ebben az esetben az elfogyasztott ital mennyisége után kell a borfogyasztási adót fizetnie és mindazokat a formaságokat betartani, amelyek ilyen esetre elő vannak irva. Ezeknek betartásából jövedéki kihágás vagy büntetendő cselekmény nem konstruálható. A tartományi pótadó kérdése azonban teljesen külön lapra tartozik. A tartománynak is joga van a saiát szükségleteinek fedezésére különféle közvetlen és közvetett pótadókat kivetni, amelyek teljesen függetlenek attól, amit az állam részére fizetni tartozunk. Azelőtt például beadványi bélyegeket csak a kincstár igénvelhetett akár a bíróságokhoz, akár más hatóságokhoz benyujtott kérvények után. Ma nemcsak állami, hanem tartományi és községi bélyegek illetéket is kell fizetni. Ha a borfogyasztási adó már olyan nagy, hogy nem viselhet el még önkormányzati pótadókat is, akkor ez ellen az önkormányzati testületeknél kell felszólalni.

KOZMETIKAI UZENETFK

D. S. hintőpor.

Ugya a bőr, mint a harisnyák bőségesen behintendők vele.

H . . .Zs. . . . . a, Becskerek. A szem az élet nyolcadik évében eléri maradandó nagyságát és minden embernél egyforma nagy. Ha mégis ugy látszik, mintha egyik embernek nagyobb szem volna, mint a másiknak, az onnét van, hogy egyiknél nagyobb a szemrés, a másiknál kisebb. És attól is függ, hogy a szemteke mélyen, vagy felületesen van-e beágyazva. Általában pedig a sötétszem valamivel nagyobbnak látszik, mint a világos. A szem szépségét nagyban fokozza, ha tág a pupillája, vagyis amint magyarul mondják, a szembogara. A pupillát mesterségesen is lehet tágitani és a nők, hogy szemük varázsát még nagyobbá, tekintetüket epedővé és ellenállhatatlanná tegyék, gyakran fordulnak az ismert szembogártágitó szernek, az atropinnak a hecsepegtetéséhez, ami azonban távolról sem ártalmatlan eljárás.

Fiatal anya, Zemun. A szoptatás az anya alakiát nem rontja le. Sőt ellenkezőleg. Az anya, aki önmaga táplálja a gyermekét a kellő testápolási szabályok betartása mellett nem veszit szépségéből. Természetes, hogy a legcsekélyebb megbetegedési tünetnél az orvos tanácsát kell igénybe venni.

Dr. V. J.

Keresztsoros rejtvény

(Copiright by Bokor Lajos — Bacsmegyei Napló)

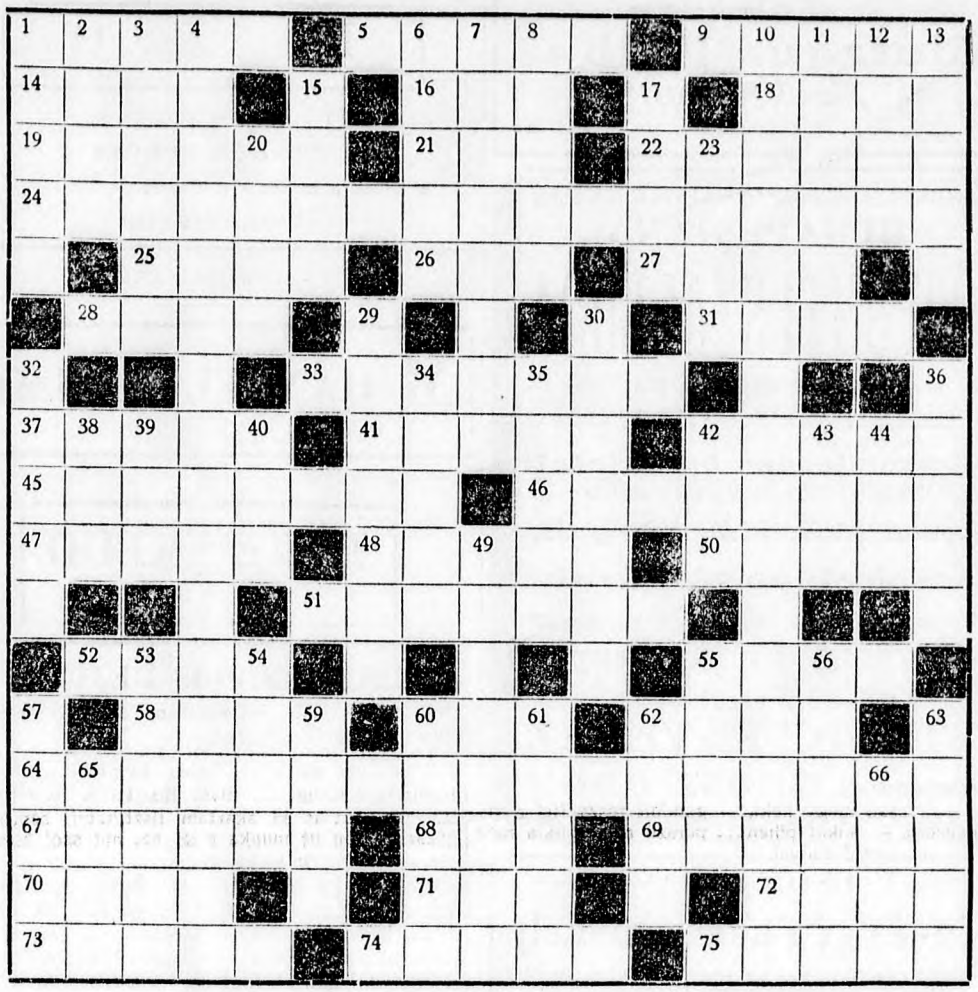

Vizszintes sorok:

1. Hetilap
5. Erdélyi fejedelem
9. Ha ilyen a föld, nehéz felszántani
14. A futballban, a védőjátékosok posztja
16 Turfmüszó
18. Csinál — más szóval
19 Kikötőváros Hamburg tőszomszédságában
21. Művészet — franciául
22. Elhunyt kiváló matematikus, egyetemi tanár
24. A 18. században élt világhires dán szobrászmüvész
25. Ilyen késsel dolgozik a kertész
26. Szülő
27. Tisztogatásra használjuk
28. Zár — ellenkezője
31. Igen nagy a becsülete lányos házaknál
33. Mindig keresett az ilyen holmi
37. Valódi — más szóval
41. Az orosz tanácsköztársaság első elnöke
42. Város, Rómához közel
45. A tengeralattjáró szeme
46 A »Cár és ács« cimü opera komponistája
47. Külföldi divatujság
48 Büntet
50. Bányában van
51. Kicsinyes
52. Nagy tó Szudánban
55 Valamely munka több példányban való elkészitésénél van erre szükség
58. Férfinév
60. Igekötő
62. Igy mondja a német a mozit
64 Békeffy egyik brilliáns kis kabarétréfája
67. Nagy edény
68 Latin számnév
69. Olyanról mondjuk, aki ugy beszél, hogy alig érteni szavát
70 Egyenlő
71. Passaunál torkollik a Dunába
72 Holland város, a Zuider-tó partján
73. Fémtisztitásra használják
74 Elhunyt világhirü francia szobrász
75. Az »akar« ige aligha használt, de azért lehetséges alakja

Függőleges sorok:

1. Ő a legnagyobb ur a háznál (névelővel)
2. Nem üres, sőt . . .
3. Kényszert, erőszakot értünk alatta
4. Ágai Adolfnak volt hires szatirikus alakja ez a »lelkes, költői leány«
6 Európai állam fővárosa
7. Közlekedési eszköz
8 Hegység a Közép-Kárpátokban
10. Palóczi Horváth Ádám, 1813-ból való dalgyüjteménye
11. Este — szerbül
12. Rákóczi vitéz hadvezére volt
13. Igen sok helység neve kezdődik e szóval
15 Odisszeusz agyafurt találmánya
17. A fán vannak
20 Magyarul — csinos
23 Férfinév
29. Lapszerkesztő
30. Olyan »darab« amihez csak egy szereplő kell
32 Recés szövetfajta
34. Hegylánc az Alacsony-Tátrától délre
35. Nem szabad
36. Gyakran igy védekezik a vádlott
38. A 60. vizszintes forditottja
39. Menyasszony
40. Magyarul: van
42. Helyhatározó
43. A forditottja: zenei előirás röviditése
44. Azonos a 71. vizszintes sorral
49. Gyógyfürdő Graz, közelében
53. Zsinór
54. Folyó
55. Ilyen a jég tükre
56. Magyarul: pucerál
57 A Mátra legmagasabb csucsa
59 Régi hangszer
60. A hónap közepe
61. Elhunyt magyar költő
62. Az ábécé négy egymásután következő betüje
63. A jó kávé, dohány stb. illata
65. Tó — olaszul
66. A pihenő föld

Gazdák figyelmébe!

biztos hatásu az összes vetőmag-betegségek ellen.

Kapható:

Metzger Fülöp

Novi Sivac

(Bácska) 74.6

A vajdaságiak kedvelt találkozóhelye

BUDAPESTEN a

KÖZPONTI SZÁLLODA

VII, Baross-tér 23

a Keleti pályaudvarnál

Teljesen ujonnan berendezett kényelmes családi ház.

Központi fütés, hideg-meleg viz.

Mérsékelt polgári árak.

A Bácsmegyei Naplóra való hivatkozással

20% engedményt kap

Testvérvállalat

OSTENDE KÁVÉHÁZ

Tulajdonos: **GROSZ ÖDÖN**

25 év óta fennálló, nagyon jól bevezetett

gép- és géplakatosmühely

komplett berendezve, villamos motorral hajtott esztergapadd l

betegség miatt eladó

Cim SCHMOLKA HIRDETŐIRODA, NOVISZAD

Öregség miatt eladó

Beogradban több mint 20 év óta fennálló, jól berendezett, üzemben lévő

szik- és ásványvizgyár

3 gépjel és sörlefejtővel, 3 kocsival és automobilval, **házzal,** eset eg ház nélkül

Cim a kiadóban

77/7

REJTVÉNYEK

—I—

Mult vasárnapi számunkban közölt rejtvények:

I.

Zöld	D'ALBERT
T	

II.

1 kg.	M	R
10		O

Az I-nek a helyes megfejtése:

Szintén zenész

A II-nek a helyes megfejtése:

Dekameron

Mai rejtvényeink:

I.

M HÄNDEL: SÁMSON

II.

TE TE **KEDD**

K = G

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Mult vasárnapi számunkban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vizszintes sorok 1. Lakk, 4. Szikszó, 10. Casa, 14. Ala, 16. Erély, 17. Error, 18. Ibike, 20. Ostia, 21. Leila, 22. Bérenc, 24. Apa, 26. Aloe, 26. Rozgonyi Cecelle, 28. Des, 29. Ina, 31. Ríf, 34. L. Zs. (Lóránffy Zsuzsanna), 36. Asz, 38. Adams, 40. Fatái, 41 Fylan, 42. Nők az alkotmányban, 44. Csibe, 45. Talán, 46. Gyáli-(ut), 47. Ibr(ik), 48. Tyn, 49. Net, 50. Cos, 52. Irt, 54. Krusztus Könnyei, 60. Unus, 61. Jár, 62. Kancsi, 64. Slice, 66. Ábrak, 68. Geses, 69. Zenés, 70, Hodie, 71. Fra, 72. Ugar, 73. Barama, 74. Eter.

Függőleges sorok: 1. Laib, 2. Albér, 3. Kairo, 5. Zeo, 6. Irsay, 7. Két pisztoly csárda, 8. Sliac, 9. z.... y...a, 10. Creola, 11. Ariel, 12. Sol, 13. Arab, 15. Tengerszem csucs, 17. Ellentergernagy, 19. Kezd, 22. Coc, 25. Aci! 27. Francia, 30. Szunita, 32 Idősb, 33. Fakir, 34. Lakat, 35. Sátán, 36. Albán, 37. Saale, 39. Mab, 40. Flt, 40/a. MLN, 42. YYY, 50. Cincér, 51. Sz S. (Szurmay Sándor), 52. Ink, 53. Tyne, 54/a. Ruina, 55. Ujbor, 56. Krain, 57. Ecset, 58. Isére, 59. Aszu, 63. Isar, 65. Leg... 66. Aha! 67. Key.

*

Mult heti számunkban közölt keresztsoros rejtvényt helyesen megfejtették 81-en. A kézifestésü hirlaptartót sorsolás utján *Kulics József*, Szubotica nyerte meg, akit arra kérünk, hogy öt dinárt küldjön be bélyegben, portóra.

Használat előtt Használat után

Tiszta arc

és megfiatalodás. Bőre fiatalosan üde és hófehér lesz. Mitesszerek, pattanások, ráncok, májfoltok, orrvörösség, hegek, napfoltok, sárga és barna foltok,

szeplők

gyorsan és nyom nélkül eltünnek az „Ero" szépségkenőcstől. Az „Eros" az arcbőr, a nyak, a karok és a kezek szépségének megszerzésére és megtartására szolgál. A szépséget késő öregkorig megtartja, amiért szavatolunk. Orvosilag ajánlva. — „Nagy hálára vagyok lekötelezve. Arcom 24 óra alatt láthatóan megszépült" — irja Dr. M.-né. Nőknál és férfiaknál minden korban egyaránt nagyon bevált. Ára 16 dinár, 3 tégely 34 dinár, 6 tégely 55 dinár. — Dr. NIKOL. KEMÉNY, KOŠICE, postafiók 12 L. 23. — CSR

A legjobb francia cipőkrém

Josip Hertmann i Sin D. D.

bőrkereskedelmi r. t.

Zagreb

Jelačićev trg 25 **Telefon 44-20**

(552

Utazó képviselőt

és helyi képviselőket

keresünk

Előnyben, akik az irógépszakmában jártassággal birnak. Ajánlatokat „Irógép" jeligére a kiadóhivatalba kérünk

422

CSODAKÚT-FÜRDŐ

SZTARA KANJIZSÁN a város alatti gyönyörü árnyas parkban

május 15.-én megnyilt

A fürdő orvosilag javalva izületi és izomreuma, isiász, zsába, idegbántalmak, női bajok ellen és emésztési zavaroknál

A VIZ IGEN NAGY RÁDIUMTARTALMU

Ujszta szép szobák, olcsó ellátás Igen mérsékelt fürdőárak

MENETREND:

Szuboticáról vonat indul reggel 5, d. e. 10 óra 8 perckor, délután 2 óra 11 perckor, este 6 óra 55 perckor

4914

OPŠTE JUGOSLOVENSKO BANKARSKO DRUŠTVO A.D.

ALLGEMEINER JUGOSLAVISCHER BANK-VEREIN A.G.

NOVISADI FIOKJA:

NOVISAD, KR. ALEKSANDRA UL. 7

Alaptőke és tartalékalap: Din. 125 millió

TELEFON: 29—31, 29—32

Sürgönycim: Bankverein, Novisad

FÓINTÉZETEK:

BEOGRAD, CIKA LJUBINA 18 **ZAGREB, JURIŠICEVA UL. 22**

Elfogad betéteket könyvecskére, valamint folyószámlára

Külföldi pénzek és értékpapirok vétele és eladása a legkedvezőbb napi árfolyamon

Hitellevelek és csekkek kiadása az összes bel- és külföldi piacra, valamint fürdőhelyre a legkulánsabb feltételek mellett

Váltóleszámitolás

Kereskedelmi és ipari vállalatok finanszirozása

4210

A legmakacsabb és legelhanyagoltabb

székszorulást, gyomor-, vese- és májbajokat

gyorsan, biztosan és a kiujulás veszélye nélkül gyógyitja a

FIGOL

A FIGOL kiváló gyógyerejü dalmáciai füge nedvéből és tengeri füvekből készül, tehát minden veszély nélkül alkalmazható még a legérzékenyebb gyermekeknél és idősebb személyeknél is. Készíti és postán szétküldi Dr. SEMELIĆ gyógyszertára Dubrovnik 2. — Ára üvegenkint 40 dinár, három üveg 105 dinár, nyolc üveg 245 dinár. 7642

A szabadalmazott

Eternit-

pala-eladás, ugyszintén minden méretü fürészelt és faragott épületfa, deszka, léc és cserép, mind elsőrendü minőségben, a legolcsóbb napi áron kapható. Kérjen ajánlatot

Dohány Zoltán fakereskedő

Telefon 3-65 **Szubotica** **Telefon 3-65**

1988

RENAULT

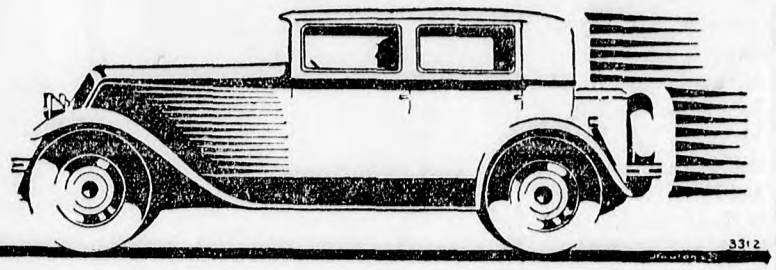

3312

Vezérképviselet:

EDUARD KRAUSZ, NOVISAD

A tudomány uj sikere!

Antiszeptikus fog-, száj- és garatviz!

Bakterológiai vizsgálatok igazolják, hogy ez a viz megöl minden kórokozót, lehetetlenné teszi azok elszaporodását, nem árt a szöveteknek, a fogakat, a szájat és a garatokat megtisztitja a ragályt okozó és terjesztő elősdiektől, a fogakat tisztán tartja és megőrzi azok szép fehérségét.

Kitünő védekezőszer a fogfájás és a szájbetegségek megakadályozására, — egyedülálló szer bármely ragályos betegségnek, az angina, reuma, szivizomzat megbetegedése, spanyolnátha, influenza, nátha, stb. bacillusnak a szájüregbe és ezzel a szervezetbe való behatolása ellen.

Garatmegbetegedéseknél kitünő hatásu öblitőszer.

Különösen nélkülözhetetlen az iny- és az állkapocs megbetegedéseinél és az olyan betegségek tartama alatt, amelyeknél a beteg bizmutos gyógyszert használ.

Kapható minden gyógyszertárban és drogériában.

Ara üvegenkint 24 dinár.

5752

»FLY-TOX«

(„Fláj-toksz“)

kiirtja

a **molyokat, poloskákat, legyeket, szúnyogokat,** valamint az **összes rovarokat és azok petéit.**

Hatása gyors, biztos. Szaga kellemes és nem hagy a ruhán és fehérnemün foltot.

MINDENÜTT KAPHATÓ!!

Eredeti csomagolásban, francia felirással.

Óvakodjunk utánzatoktól!

Gyári lerakat a Vajdaság és Szerémség részére

KEMIKALIJA

vegyszerek nagybani raktára

NOVISAD

Arse Teodorovića (Sljukina) ulica 7

6601

BÉCSI VÁSÁR

1929 szeptember 1-től–7-ig (A Rotundeban szeptember 8-ig)

KÜLÖNLEGESSÉGEK:

Nemzetközi rádióvásár
Táp- és élelmiszer kiállitás
Szállodaüzemi szükségleti cikkek kiállitása — Az orosz szovjet kiállitása, a délafrikai Unio kiállitása
Müszaki ujdonságok és találmányok
Épitési és útépitési vásár — Az osztrák bányászat
Francia iparmüvészeti és luxusárú kiállitás
Bécsi szőrmedivat-szalon
Irodaszerek kiállitása — Reklámvásár
Mezőgazdasági és erdőüzemi mintavásár
IV. osztrák árpabemutató — Kertészeti kiállitás
Tejgazdasági kiállitás — Apró állatok tenyésztése
Birodalmi borkóstoló

II. osztrák állatvásár
(1929 szeptember 5-től—8-ig)
Tenyészállatvásár (haszonállatvásár) — Lóvásár

Nincs útlevélvizum! Vásárigazolvánnyal és útlevéllel szabad határátlépés Ausztriába. A magyar átutazóvizum a vásárigazolvány alapján a határon kapható. Jelentős menetdijkedvezmények a jugoszláv, magyar és osztrák vasutakon, a Dunán, az Adrián és a légiforgalomban. — Mindennemü felvilágositással, valamint vásárigazolvánnyal, ára 55 dinár, készséggel szolgál a

WIENER MESSE A. G. WIEN VII

valamint a leipzigi őszi vásár tartama alatt a Bécsi Vásár leipzigi kirendeltsége, Österr. Messhaus, valamint a tiszteletbeli megbizottak:

SUBOTICÁN: Schenker & Co., Paja Dobanovački 3
Kereskede mi és Iparbank
„Putnik“, Kralja Aleksandra ulica 8

7905

Akar-e reumájától, csuzától megszabadulni?

Huzó és nyilaló végtag- és izületi fájdalmak, megdagadt végtagok, elgörbült kezek és lábak viszketés, nyilalás az egyes testrészekben, sőt gyakran még a szemgyengeség is a reumatikus és a csuzos fájdalmak következménye szokott lenni, amelyeket meg kell szüntetni, mert különben a betegség még jobban elharapódzik.

Ajánlok Önnek

egy gyógyitó, hugysavoldó, az anyagcserét és a kiválasztást előmozditó ivókurát, tehát nem valami egyetemes vagy titkos gyógyszert, hanem egy olyan szert, amelyet a jóságos anyatermészet adományozott a beteg emberek gyógyitására.

Bárkinek ingyen próba!

Irjon még ma nekem és az összes államokban felállitott lerakataim utján teljesen **ingyen** és bérmentve kap egy próbaküldeményt a megfelelő utasitással együtt. Ennek alapján Ön is meggyőződhetik ennek a szernek ártalmatlanságáról és gyors hatásáról.

August Märzke, Berlin Wilmersdorf, Bruchsalerstrasse Nr. 5 — Abt. 28

7934

Parfimerija KAICS

ajánlja különleges Kölni-vizeit nagyban és kicsinyben. Chypre, Ambra, Lorigan, Kaliforniai Poppy, Orgona, Gyöngyvirág, Szekfü, Jácint, Ibolya, Nárcisz, Orosz

Szárazbél 50-60 dinárért 100 mtr.-ként **Paradicsomszezonhoz** üveglekötésre hólyag 1 din.-ért kapható: **D. D. za Izradu Creva Szubotica**

Eladó

200 katasztrális-hold elsőrendű trágyaerőben levő tanyás birtok a legmodernebb épületekkel és vizvezetékkel felszerelve egy tagban, vagy 2-3 parcellában is, kedvező fizetési feltételek mellett. A birtokon 12 katasztrális-hold szőllő, 12 hold kaszáló és nádas, 8 hold belsőség, a többi szántó. A birtok Subotica és Bačka Topola közötti országos müut mellett fekszik.

Cim a kiadóban.

6704

Sütemény 2 din.
Haboskávé
süteménnyel **5 din.**
Fagylalt
egy szelet **3 din.**
Alkalmi és lakodalmas
Torták
olcsón 5408
„MIGNON“
Institorisz Sándor
ujonnan megnyilt cukrászdájában SUBOTICA, Strosmajerova ul 22 Halpiac, Faragó mészáros mellett

KÜLFÖLDI TANULMÁNYUTAMRÓL megérkeztem, ott szerzett tapasztalataimat szalónomban alkalmaztam. Egyszerü, saját kezelésü szőkités, hajfestés uj metódussal, hajvágás, vizondolálás, tartós ondolálás, hajzsirtalanitás, Pessl-féle kozmetika, arcápolás a legujabb módszerek alapján
LAGNER J.
uri és hölgyfodrászati szaküzlete
Subotica, Pašićeva u. 6
5018

1-28-9

VAJDASÁGI KÉPVISELETEK: 13750

Dipl. Ing. SARTOR & Ing. RIEGER, NOVISAD Željeznička ul. 20. — Dipl. Ing. Albert Szilárd Sombor, Atanackovićeva 8. — Arnold Kemény Vel. Kikinda, Vel. Bečkerek. — Walgand & Co. Subotica, Paje Kujundžića ulica 4. — Johan Schmidt Vršac, Svetosavska 50. — Dr. Hugo Lenard Pančevo. — Konsum, Stari Bečej. — Mátyás Csikmak, Senta.

Egészséges
GYOMOR
és a rendes székelés az egészség legfontosabb feltétele, mert ha erre ügyelünk, elejét vesszük sok olyan betegségnek, amelyeket az állandó vagy időnkint fellépő szorulás okoz, mint a főfájás, vérszegénység, gyomorfekély, bél- és májbajok, sárgaság, epebajok, a vizeleti szervek mindennemü megbetegedése, véredényelmeszesedés, vértisztátalanság, étvágytalanság, stb. Mindezeket a legsikeresebben gyógyitja a
PURGATIN TEA
amely friss gyógyfüvekből készül. Készíti és utánvéttel szállítja (egy doboz 30 dinár, két doboz 55 dinár)
Sv. TRAJKOVIĆ
gyógyszertára BEOGRAD
a Nemzeti színház mellett

Hálás köszönet a nekem küldött „Purgatin-tea“-ért. Amióta ezt a teát használom, mindig jobban és jobban érzem magam, egészségem szemlátomást javul. MILAN STANKOVIĆ bányafelügyelő, pošta Podujevo ma o Kosovo

Olcsó, de jó javitást, kész és rendelt cipőket csak a
gyorstalpaló
készit
Poštanska ulica 4.
LUSPAI

6717
Kuglibabák
kugligolyók
nehéz massziv gummigolyók nagy választékban raktáron
özv. Cerber Jakabné
müesztergályos üzemében
Subotica, Bene Sudarević ul. 32

Mielőtt **vetőmagtisztitógépet** vesz, tekintse meg a

RECORD-ERDŐS R. T. NOVISAD

által forgalombahozott, a világhirű
F. H. SCHULE hamburgi gépgyár

„NOVA“
vetőmagtisztitógépét

amelynek ugy *munkája*, mint kivitele a *legmagasabb igényeknek* is megfelel

Száraz csávázókészülékek
megbizható, egyenletes csávázóporhozzávezetéssel
a legjobban beváltak és raktárról azonnal szállithatók

Kérjen prospektust és árajánlatot

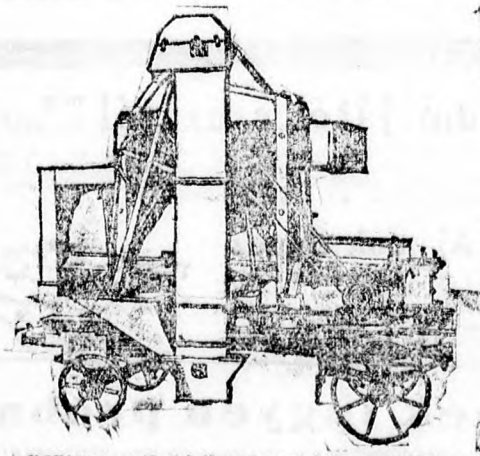

„NOVA“-vetomagtisztitógép nemes vetőmag előállitására. Egyszerü szerkezet. Könnyü kezelés. Felülmulhatatlan osztályozás. Legtisztább nemes vetőmag. Kis helyszükséglet. Kis erőszükséglet. Olcsó ár

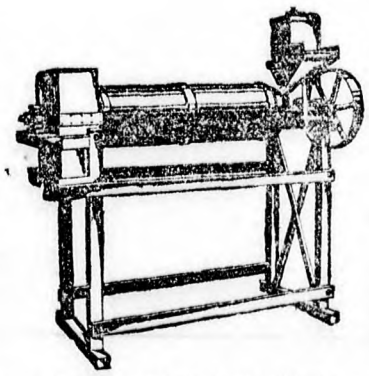

Száraz csávázókészülék

Parkett-gyári hölgyhulladék **I-a tüzifa** 100 kgr.-ként házhoz szállitva **30** dinár. Nagyobbi vételnél nagy árengedmény **J. Vujković i Drug** Subotica Tel. 6-69

ERIKA levegőfertőtlenitő és illatositó eszencia

4112—2

1 liter **400 din.** aparátus **80 din.** 1 liter vizhez néhány csepp eszencia elegendő. — Mintaküldeményt ingyen küld. **Utazók felvétetnek**

ERIKA Subotica

HUMANIK

KEDVEZMÉNYES VÉTEL-ALKALOM, KÜLÖMBÖZŐ KIÁLLITASÚ CIPŐKRE.

NOVISAD: Kralja Petra ulica 11
SOMBOR: Aleksandrova 6
SUBOTICA: Karadjordjev trg 9
Aleksandrova ulica 7
VELIKI BECSKEREK: Aleksandrova 3/a

951

MOTOROS MOZDONYOK

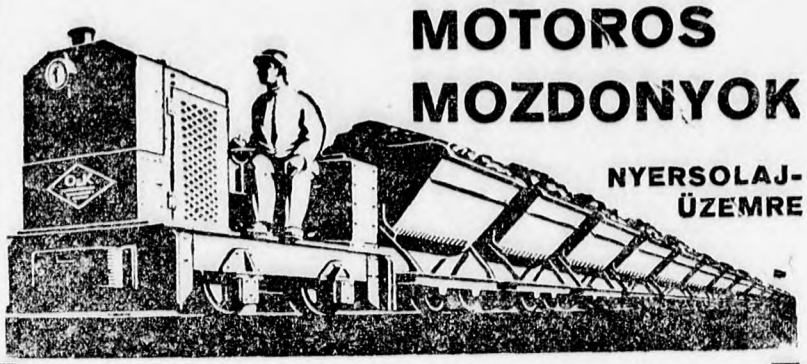

NYERSOLAJ-ÜZEMRE

DIESEL-MOTOROS MOZDONYOK

könnyü vágányok számára. Különösen csekély üzemköltségek. Feltétlenül üzembiztosak a legnagyobb munkaképesség és tartósság mellett. 7·5 PS munkakifejtés számára. — Szolgálati suly 2·3 tv és nyomtávolság 550 mm-től feljebb.

ORENSTEIN & KOPPEL R. T.

Zagreb, Samostanska 2/II. — Tel. 50—64.

6799

8722

Muraközi, hidegvérü igáslovak, kancák

jutányos áron beszerezhetők

Julio Hoffmann

Čakovec, Medjumurje

200 hold prima birtok eladó

Virovitica város és vasut közvetlen közelében

Bővebbet 803

Vilim Vajda

Virovitica

Autók:

különféle használt személy és teherautok,

FORD AUTOBUSZOK

FORDSON traktor, mind kifogástalan állapotban 7·5 eladók

WEIGAND & Co autogarage Subotica, Pajc Kujundžićeva 4, Tel. 61

Ha gallérját, fényesen, tehéren és elegánsan akarja viselni, akkor küldje 445

PIUKOVIC

gőzmosodába

Subotica, Vilsonova ulica 16. sz.

Paraffin-terápia

biztos gyógyulás rheuma, köszvény, ischias és neuralgiák ellen.

Paraffin-szépségápolás

a kozmetika legmodernebb vivmánya.

PARAFFIN GYOGY- ES KOZMETIKAI INTEZET

Vel. Becskerek

Aleksandrova ulica 23 (Lukinich-ház)

ORVOSI FELÜGYELET!

Butor

legjobb — gyári áron

Fister Gusztávnál, Fra Ješe trg 6

Barátok temploma során

Hölgyek és urak figyelmébe!

Kiváló sikkben fest és vegyileg tisztit

WIHART IMRE

Sokolska ulica 3

Acélrollógyártás

a legjobb kivitelben, olcsón

Vászics Péter

ujonnan berendezett rollógyártótelepén

Bene Sudarevićeva ulica 41

METROPOL-GARAGE

vállalja az összes rendszerü automobilok javitását garancia mellett!

Oslobodjenja (Šentai) ulica 23

RADIO

KONRATH D. D.

rádiókészülékei

olcsók, jók, megbizhatók

Mindennemü **cukrászgépek**: fagylaltgép, habverő, sütővasak stb., továbbá **fit- és komlópermetezők** készitése garancia mellett

Puskás gépműhelyében

Tolstojeva u. 7

Butor
Épület
Portál

izléses és jó minőségben, méltányos árban, **részletre is**

Mérth Lajos

asztalosnál

VII., Jugovića ulica 13.

Szenzációs ujdonság!

Minta oltalmazva 14903/1927. sz. a.

Fémkeretes és ovális

kazetta és bőrönd

Fősajátosságai: 1. Pehelkönnyü 2. Tartós, masszív 3. Elegáns, kecses

Andrássynál

Szubotica szijgyártó, nyerges és bőröndös Csirkepiac

A VILÁGHIRŰ

DEKA autógummi elismert német márka

Képviselet

Takács Márton

gummimühely, Zrinjski trg 24.

BUTOROK, hálók, ebédlők, uri szobák, szalon- és angol garniturák, teljes lakásberendezések dús választékban raktáron. Irodaberendezések és hajlitott székek. Vas- és rézbutorok gyermekkocsik legujabb különlegességei gyári árban olcsón beszerezhetők. Telefon 6-82

Éder Kálmán

butoráruháza

Subotica, Vilsonova ul. 40

Gyümölcsszállitó

KOSARAK

jutányos áron nagyban és kicsinyben kaphatók

NOJCSEK GÉZÁ-nál

8064

Lakás

a város központjában, amely ÜGYVÉDI irodának vagy ORVOSI rendelőnek is alkalmas, augusztus 1-re

kiadó

Antunovićeva ulica 5.

8055

Olcsó házhelyek

Hartmann-gyári villamos megállótól 200—500 méternyire épülő külváros közepén 4500 dinártól 8500 dinárig, 250—500 dináros havi részletfizetésre is kapánként eladók. Dr. Székely ügyvéd, Gőzfürdő ucca 7 8024

Előnyomdát

legujabb rajzokkal, 1-a papiron legolcsóbban szállit

Bleier Ármin

előnyomda-berendezési gyára

Senta, Sokolska ulica 5

Házeladó Noviszádon

legforgalmasabb uccában, amelyben füszerkereskedés és külön szeszesital kiméréséhez buffet van, teljes berendezéssel és áruval betegség miatt

ELADÓ

Biztos jövő. Bővebbet Biro „MORE" Hotel Sloboda udvarában, NOVISAD

Állj!!...

Néhány sulyos kalapácsütés elegendő ahoz, hogy tönkretegye traktorát. Ugyanezt a munkát végzi azonban egy alacsony kenőértékü, vagy meg nem felelő olaj. A traktor üzemében fellépő rendkivül magas igénybevételekkel szemben az ilyen olaj nem ellentállóképes; a motor mozgó részei tulságosan és idő előtt elkopnak, a teljesitőképesség és üzembiztonság lecsökken, végül csak költséges javitások árán tartható fenn a további üzem.

Mindez teljes biztonsággal elkerülhető a megfelelő fajta Gargoyle Mobiloil használata mellett. Ha megfogadja ezt a tanácsot, traktora még akkor is üzemképes állapotban lesz, mikor másoké már régen az ócskavas közt hever.

GARGOYLE
Mobiloil
A világ kvalitásolaja

VACUUM OIL COMPANY D.D.

BLEDBEN
nyaralók figyelmébe!

Az összes magyar könyvujdonságok bolti áron kaphatók

Hočevar bazárban
a Schlossbad mellett

7798

Fiatalság, üdeség, szépség

Crème-Daruváry

[illegible] modern és tudományos kozmetikának. Már az első használatnál a bőr finom, puha és üde lesz, eltávolitja az összes pörsenéseket, pattanásokat, szeplőket és foltokat, valamint az orr vörösödést is stb. Kivánatra már szétküldtünk kb. 30.000 próbadobozt, amiért számtalan köszönetet és ugyanannyi megrendelést is kaptunk (kb. 28.000 db-ot). Önök azonban ne hegyjenek senkinek, hanem kerjenek tőlünk ingyenes próbadobozt, hogy meggyőződhessenek. Ezeket ingyen küldjük, ha nekünk beküldenek 2 dinárt bélyegben. Valódi háromszögü dobozokban kapható minden jobb szaküzletben. — Postán küldi:

BLUM gyógyszertár, Subotica 11

Kozmetikai szalon

Tulajdonos: Dr. VÉCSEI JENONÉ

Különleges arc- és bőrápolás, az összes arc- és szépséghibák gyógyitása villany és kvarcfénykezelés, paraffin therapia

Szeplők legujabb módszer szerint teljesen fájdalmatlan eltüntetése villannyal, hámlasztás, kenőcsök alkalmazása nélkül.

Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

10339

Használja ki ezt az alkalmat

INGYEN

kap müvésziesen kidolgozott képet, ha beküldi nekünk az On, gyermeke vagy akármilyen csoportfényképet, az eredetinek teljesen hü nagyitását, 30x40 cm. méretben. Pontos cimét tüntesse fel, hogy a reklamációk elkerülhetők legyenek. Ajánlatos, hogy minél jobb képet küldjön nagyitás céljaira. A müvészi kidolgozást világhirü intézet végzi, amely Németországban, Ausztriában, Franciaországban, Angliában is müködik, ami a müvészi elkészitésre a legjobb garancia. Ez az intézet nálunk is akar fiókot létesiteni és a szervezési munkákkal bennünket bizott meg. Erre való tekintettel minden olyan képet, amelyet hozzánk 1929 julius 12-től 1930 julius 31-ig hozzánk beküldenek, ingyen megnagyitunk. A fényképeket a nagyitott képpel együtt visszaküldjük. Vám, posta és kezelési költség cimén összesen 36 din-t számitunk fel és ezt az összeget utánvételezzük, vagyis a nagyitott kép átvétele alkalmával kell fizetni.

Teljes bizalommal forduljon hozzánk

„INTERNATIONAL"
legnagyobb fényképnagyitó-intézet, **ZAGREB, Prilaz 13**

7980

Olcsó árak
Olcsó árak
Divatos
Izléses
Tartós
Elegáns
Pressburger
DIVATCIPŐ KÜLÖNLEGESSÉGEI
Állandó nagy raktár a legmodernebb saját készitésü cipőkből
Külön mértékosztály

2655

Subotica,
Aleksandrova ulica 5. — Bárány-szálló mellett

PIRELLI SUPERFLEX CORD

Kapható minden dimenzióban

S. Ad. Engl cégnél, Subotica

7544

SZANATÓRIUM FARKIĆ

BEOGRAD, Knez Mihajlov venac 23.
TELEFON 5—89.

IDEGBAJOK: Neuraszténia, hisztéria, epilepszia, idegszifilisz, bénulások, isiás.
SEBESZETI-ORTOPÉDIAI MEGBETEGEDÉSEK: Csont- és izületi bajok, hátgerincferdülés, lábbajok, csipőferdülés és egyéb testi hibák gyógyitására.
Ortopéd készülékek. — Vizgyógyintézet.
Elektrotherápia.
Klinikai laboratórium (Dr. Lemešič vezetése alatt)
Teljes röntgenintézet. Bélfürdők (Enterocleaner)
MÉRSÉKELT ÁRAK
Vezető orvosok **Dr. H. Klein és Dr. Kajon**

KESERŰVIZ — KESERŰ

MAGNA-POR — ÉDESSÉG

Miért kinlódik, ha kemény a széklete, miért szenved éjjel és nappal, amikor a

MAGNA PURGA

megkönnyebbülést hoz. Vegyen be minden étkezés után egy késhegynyi MAGNA-port egy félpohár vizben és rövidesen elfelejti, hogy mi a rendetlen emésztés, az álmatlanság, gyomorégés, munkaképtelenség, kemény széklet . . .

„MAGNA" kapható minden gyógyszertárban és drogériában pontos használati utasitással, csomagonkint 4 dinárért. Ahol nem lenne kapható, rendelje meg utánvét mellett vagy mellékeljen leveléhez 5 csomagra 20 D. levélbélyeget

Laboratorij Alga Sušak

Jól berendezett késes- és müköszörüs mühely elvállal minden e szakmába vágó tárgyak élesitését és javitását a legolcsóbb áron. — Szives pártfogást kér:

Paksi Sándor

Poštanska ul. 3 (a posta mellett. 8053

Naponta friss

I-a teavaj

kg.-ja **50 dinár**

joghurt

és az összes bel- és külföldi sajtok kaphatók

Trišić Tódor

tejtermékek kereskedésében Subotica, Strossmajerova ul. 22 Halpiac

---

Bőröndök, ridikülök, pénztárcák, kazetták, **nyergek,** az összes bőráruk és lószerszámok előnyös árban kaphatók

Fazekas Mátyás

bőráru-mühelyében

IV., Vilsonova ulica 44

Szeptember 15-től december 31-ig

őszi kurzus

Dr. Fest Sándor egyetemi m. tanár

gráci leányotthonában

I. Német, francia, angol nyelvoktatás
II. Gép- és gyorsirás
III. Háztartás (főzés, varrás, kézimunka)

Klimatikus szép hely. — Sport. — Prospektus. Megbizható referenciák. 8026

Dr. ALEXANDAR v. FEST

MÄDCHENHEIM - SANKT PETER BEI GRAZ (AUSTRIA)

Apatintól 3 km.-re

kordélyosokat

saját kocsival,

kubikosokat

vagonettekhez **keresek**

A munka a Duna magasabb vizállása mellett is végezhető. Fizetés mindennemü levonás nélkül. Jelentkezni lehet

CZIBUR GÉZA *mérnöki irodájában* **Sombor,** Kralja Petra ulica 11

7866

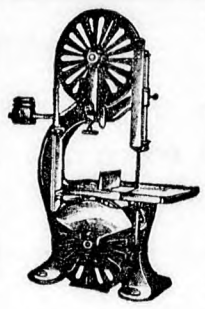

2 évi hitelre is!

Asztalosok, butorgyárak, fűrészlelepek és faárugyárosok figyelmébe!

BÜTTERLING leipzigi famegmunkálógépgyár, Európa egyik legnagyobb cégének vezérképviseletét Jugoszlávia területére átvettem. Raktáramból azonnal szállithatok *olcsó gyári áron* legmodernebb, legujabb kivitelü, legtökéletesebb golyóscsapágyazásu gépeket és szerszámokat. — Minden gép *szijnélküli meghajtásra,* beépitett villanymotorral szállitható.

Jellinek József

Subotica, Vilsonova ulica 51.

TAKARÉKOS

ELEGÁNS

MEGBIZHATÓ

Hosszu élettartamu

RECORD-ERDŐS R.T.

NOVISAD

OSIJEK V. BECKEREK

Három igaz szó: Nyomtatvány Minervában olcsó!

„MON PARFUM"

BOURJOIS

PARIS

Mr. Ph. BELA VARY
RAČKOGA ULICA 7 a.
ZAGREB

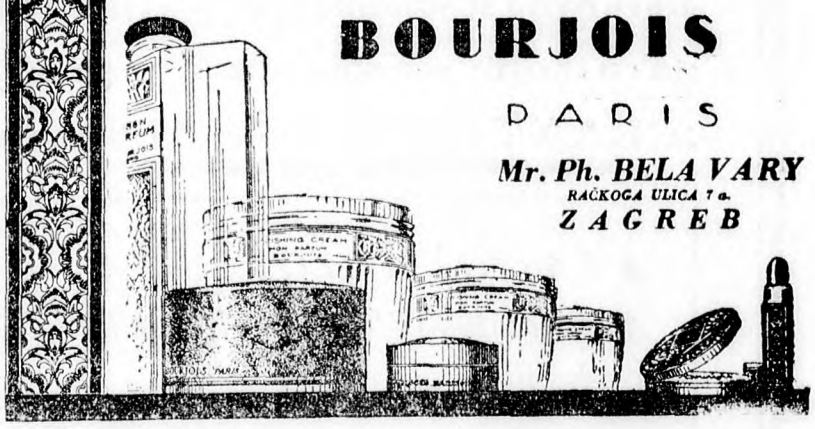

Mozgó limonádé-kimérő apparátust szódagyártóval

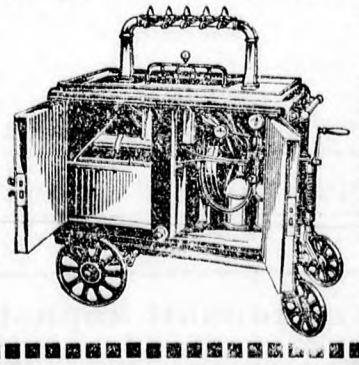

tetszetős kivitelben és hygienikus berendezéssel gyárt

Braća Goldner

jégszekrény-, fabutor- és rézárugyár

Subotica, Jugovića 20

Telefon 1-34

Kérjen árajánlatot!

A férje több konyhapénzt ad

ha jóizüen eszik, de izlésesen csakis az **UNIKA** paprikaüzletben vásárolt zamatos paprikával lehet főzni.

U + N + I + K + A

NOVISAD, FUTOŠKI PUT 37.

Nagyban és kicsinyben. - Kérjen mintát és árajánlatot

A BESZÉLŐFILM
még nem tökéletes

=

A LANTOS MAGAZIN
annál inkább az!

Egy szám 12 dinár

A LANTOS MAGAZIN RIPORTÁZSA
ILLUSZTRÁCIÓI
IRODALMA
HUMORA
EURÓPAI SZELLEME

FELVILLANYOZZA
FELNYITJA A SZEMEIT
ELSZÓRAKOZTATJA
MEGNEVETTETI
NEVELI *A LANTOS MAGAZIN*

A LANTOS MAGAZIN

Havonta kétszer jelenik meg

előfizetése:

Egy évre . . . . . 280 dinár
Fél évre . . . . . 140 „
Negyedévre . . . . 70 „

Havonta kétszer jelenik meg.

Aki julius 1-től fizet elő, megkapja a LANTOS MAGAZIN összes eddigi számait

A LANTOS MAGAZIN
összes eddigi számait megkapja, aki julius 1.-től fizet elő

Markovits Rodionnak, a „Szibériai garnizon“ szerzőjének uj regénye a LANTOS MAGAZIN-ban

A HABSBURGOK REGÉNYE
állandó cikksorozat
A LANTOS MAGAZINBAN
a Habsburgok igazi arcáról

A LANTOS MAGAZIN irói:
A legkiválóbb élő regényirók, költők, humoristák, ujságirók

Müvészei:
A legelső festők, karrikaturisták, rajzolók!

A LANTOS MAGAZIN-ban
mindenki megtalálja, amit keres!

SZÁMITSA KI
MIBE KERÜL

Önnek, ha elolvas két regényt, vesz többszáz reprodukciót, egy kozmetikai tanácsadót, kéthetenkint egy divat- és sportrevüt, ezzel szemben

A LANTOS MAGAZIN
évi előfizetése 280 dinár

MINDENKI MEGTALALJA
AMIT KERES
A LANTOS MAGAZINBAN

Lantos Magazin mindenütt kapható.

Jugoszláviai főmegbizott:
„LITERARIA“ könyv- és lapterjesztő vállalat Szubotica
Előfizetéseket közvetlenül elfogad.

KÖNYV·FILM·RÁDIÓ

BRANKOVICS GYÖRGY DESZPOTA

Részlet dr. Radonics Ján uj könyvéből

Nem régen került a könyvpiacra dr. *Radonics* Jánnak a kiváló történettudósnak uj könyve *Gyorgye Brankovics despot »illyrika«* cimmel. A könyv tulajdonképen *népszerüen átlodgozott* kiadása a szerző 1911-ben megjelent tanulmányának. *Radonics* Ján ebben a müvében plasztikus képét adja Brankovics Györgynek. Mutatóul leközöljük a könyv egy fejezetét, amelyben a balkáni szerbeknek Magyarországra való vándorlását ismerteti.

Csaknek öt évszázad telt el azóta, hogy a szerbek a Balkán félszigetről nagyobb tömegekben kezdtek letelepedni először a Bánságban, azután a Szerémségben és utoljára a mai Bácskában. A szerbeknek ezt az észak felé való eltolódását gyorsan észre lehet venni az 1389. évi rigómezei ütközet után. Luxemburgi Zsigmond magyar király igyekezett is minél jobban kihasználni a szerbek koszovói tragédiáját. Miután elfoglalt két szerb erősséget, Boracsot és Csesztint, Zsigmond arra, gondolt, hogy ilyen módon rákényszeriti Milica fejedelemnőt és fiát Sztevánt, hogy Magyarországhoz csatlakozzanak Milica és Szteván, Mint Magyarország szomszédai, nagyon jól tudták, hogy Zsigmond sokkal gyengébb, a török szultánnal ezért inkább I. Bajazit szultánhoz csatlakoztak. Amikor azonban az angorai ütközet után 1402-ben ugy látszott, hogy az uj török császárság Bajazit fiainak terstvérharcai miatt lejtőre került, Lazarevics Sztefan deszpota is Magyarországra támaszkodott. Szerbia ilyen módon szorosabban a Nyugathoz csatlakozva a szomszédos Magyarország számára erős védőgátként szolgált a törökök ellen. Szerbia szövetsége folytán Zsigmond, nem félt már annyira a törököktől és végrehajthatta boszniai, dalmáciai, németországi és csehországi terveit. Igy érthetővé válik, hogy miért adott Zsigmond király uj szövetségesének széles tartományokat, városokat és számos falut Magyarországon. Sztevan despota Belgradba helyezi székhelyét, amelyet Zsigmond enged át neki a Macsvai bánság mellett, a Száva, a Drina és a Cer-hegység között, Valjevo és Szoko városokkal. Ez az a korszak, amelyben a szerbek nagy számban költöznek át a Száván és a Dana balpartjára.

1411 nyarán Sztevan despota néhány vezérével Budán járt. Miután elismerte Zsigmond királyt szuverainiének, az nagy területeket és városokat ajándékozott a despotának. Szemrehőtlő, hogy Sztevan a boszniai szrebrnicei gazdag bányákon kivül megkapta Zsigmondtól a hires Nagy- és Felsőbánya-i ezüst és aranybányákat is. Lehet, hogy Zsigmondot ezeknek a bányáknak az odaajándékozásánál az a gondolat vezette, hogy Sztevan a maga tapasztalt bányászival jobban fogja a bányakat kiaknázni. Szembetünő az is, hogy Sztevan Német és Szatmár városokon kivül, amelyek a Szamos mentén fekszenek, megkapta Zsigmondtól Debrecen és Böszörmény városokat is. Böszörményben az Árpádok idejében főleg muzulmánok laktak. Ezenkivül Zsigmond nagy birtokokat is ajándékozott Sztevannak Biharban és Szabolcsmegyében, közel a hajduvidékhez. Szatmáron kivül a deszpotáé volt még Torontálmegye is két várral: Becskerekkel és Becsével. Igy Sztevan deszpota a király után Magyarország legnagyobb birtokosa lett. Az emlitett két megyében ő nevezte ki a fő- és alispánokat is, akikről egyébként források megemlékeznek.

Eszerint Sztevan deszpotának ugyszólván szuverén joga a főispánok kinevezése. Mint a királynak, Sztevan deszpotának is megvolt a maga tárnokmestere (pénzügyminisztere), aki behajtja és kezeli a deszpota óriási birtokainak jövedelmeit.

Természetes, hogy az adók behajtásánál a deszpota szervei összeütközésbe kerültek a magyar főurakkal. Igy például 1417-ben az erdelyi püspök a maga számára tizedet követelt a szatmári polgaroktól, amit a deszpota energikusan visszautasitott. A deszpota tárnokmestere, épugy mint a királyé, másodfokon itélkezett a városlakók ügyeiben, a legfelsőbb instancia pedig a deszpota birósága volt. Kellemetlen volt a pravoszláv deszpota helyzete a katolikus klérussal szemben. Mint mágnásnak meglett volna a joga birtokain a katolikus lelkészek kinevezésére, ami azonban a római katolikus egyház kanonjogába ütközik. Mint pravoszlávnak kétségbe vonták kegyuri jogát is a katolikus templomok felett. Birói és közigazgatási jogának gyakorlása miatt Sztevan deszpota összeütközésbe került a megyei nemességgel is, amely a 15. században erősen kifejlesztette a megyei autonómiát.

Minthogy magyarországi birtokaival csaknem annyi dolga volt, mint Szerbiában, Sztevan Magyarországon kancelláriát szervezett, amelyben a leveleket és okmányokat latin nyelven szerkesztették, teljesen a magyar kancellária szellemében.

Sztevan deszpota utóda, Gyuragy deszpota, még növeli magyarországi birtokait. Az emlitetteken kivül az övé voltak Tur és Varsány városok Szolnokmegyében és Torbágy Pilismegyében, valamint néhány nagybirtok Északmagyarországon, Zemplén és Borsodmegyében. Ő az ura Beregmegye egyes részeinek, Munkács várának, Tokajnak és a nagy kiterjedésü világosi uradalomnak, amelyen két város és száztiz falu feküdt. Gyuragy deszpota kiterjesztette hatalmát a mai Bácskában is Titeltől Szentáig. Peszerben, Szenta és Mol között, az ő tisztviselői vámot szedtek azoktól a kereskedőktől, akik Szegedről jöttek. A Bánságban Gyuragy hatalma kiterjedt Temesmegye egy részére is, beleértve Vrsacot, kelet felé pedig Krassómegyére, ahol az övé volt a nevezetes Érd-Somlyó, Vaja, Dragoljevo stb. Kortársának, *Bertandon de la Broquier*nak számitásai szerint a deszpotának magyarországi birtokaiból körülbelül évi 50.000 dukát jövedelme volt. Gyuragy deszpota, épugy mint nagybátyja, kinevezi a szatmári főispánt, Debrecen lakosságának pedig elrendeli, hogy vesse alá magát az ő tárnokmestere itélkezésének... Ha nem volnának ennek az itéletével megelégedve, hozzá felebbeznek.

Természetes, hogy a deszpoták igyekeztek minél több szerbet magyarországi területeiken letelepiteni. A szerb nemesség és nép beözönlése olyan nagy volt, hogy 1439-ben a magyar országgyülés határozatot hozott, amelyben kifejezetten megtiltja Gyuragy deszpotának és vejének Cillei grófnak, hogy idegeneknek városokat és birtokokat ajándékozzanak.

A szerbek északra való vándorlását azonban nem lehetett megakadályozni. Később Mátyás király szivesen fogadta a szerbeket és letelepitette őket a határ mentén. Mátyásnak III. Frigyes és a csehek elleni nagyszabásu tervei miatt erejének nagy részét északnyugatra kellett koncentrálni, messze állama déli határaitól. Ezért Mátyás király nagyon bőkezü volt a szerbekkel, különösen a szerb nemesekkel szemben. Igy a Jaksics-fivérek, Sztevan és Dimitrije, Jaksa vojvoda fiai, aki seregével részt vett Konstantinápoly ostromában. 1464-ben a nagy nagylaki uradalmat kapták Mátyástól ajándékba. Jaksicsék nagyszámu szerb telepes letelepitésével megerősitették ezen a vidéken a szerb elemet és még jobban észak felé szoritották a magyarokat. A Jaksicsok a 15. század végén a legjelentősebb magyar főurak közé tartoztak, a kevésszámu bandériális főur közé, akik saját zászlójuk alatt mozgósitottak bizonyos számu katonát. Nem sokkal később, ugy látszik 1471-ben, Mátyás király megengedte szmederevói Gyuragy deszpota unokájának, Grgurevics Vuknak, hogy Magyarországon a deszpota cimet viselje. Ugyanő 1478-ban birtokokat is kapott Mátyástól Zagrebmegyében. Ezenkivül Vuk deszpotáé volt Szerémmegyében Szlankamen és Berkaszovo, Körösmegyében pedig Belasztena.

A deszpotai méltóság felujitásával Mátyás elsősorban azt akarta elérni, hogy a török veszedelem miatt minél több szerbet hozzon Magyarországba. Az ujonnan jött szerbek nagy befolyást gyakoroltak szerbiai honfitársaikra és rábizták őket, hogy minél nagyobb számban jöjjenek Magyarországba. Ebben az időben a törökök nyomása is nagyobb volt már a népre, mint a török uralom kezdetén. Kinizsi Pál, Grgurevics Vuk deszpota (a szerb époszok Zmaj despot Vukja) és Jaksics Dimitrije 1480-ban visszatérve a szerbiai hadjáratból, 60.000 szerbet hoztak magukkal. A szerbek észak felé való költözése továbbra is intenziven folyt, ugyhogy Mátyás királynak egy a pápához intézett levele szerint az utolsó négy évben 200.000 lélek jött át Szerbiából Magyarországba. Mátyás király az ujonnan jött szerbeket 1481. évi dekrétumával mentesitette a katolikus klérusnak fizetendő tized alól.

A szerbek periódikus letelepedése tovább folytatódott a Jagello házbeli magyar királyok, II. Ulászló és II. Lajos alatt is. A szerb deszpoták hatalma a 15. század végén már olyan jelentős volt, hogy bandériális kötelezettségeik nagyobbak voltak, mint bármely magyar méltóságé. Mig a legtekintélyesebb zászlósurak: az erdélyi vajda, a horvát bán, a székelyek grófja és a temesi főispán háboru esetén egy bandériumot (négyszáz lovast) voltak kötelesek saját költségükön kiállitani, addig a szerb deszpota, épen ugy, mint a király, 1000 lovasból álló bandériumot állitott ki.

A szerbek észak felé való költözése a 16. század elején tovább folyik. Igy 1502-ben Szerbiából, Boszniából és Hercegovinából telepszik le sok szerb a borosjenői kerületben. A 15. század végén és a 16. században a Maros vidékén a Jaksicsok és Belmuzsevicsok birtokain felépitik Hódos és Bezdin pravoszláv kolostorokat, Vrsac környékén pedig Sztevan deszpota fia, Jovan felépitteti a Meszics kolostort. A pécsi patriarchátus helyreállitása után tizenkét püspökség állott a szerb patriárka jurisdictiója alatt.

KÖNYV A NŐRŐL

VÉDELEM VAGY VÁDIRAT?

Vagy tiz esztendővel ezelőtt különös könyv jelent meg Amerikában. Cime: *A nők védelmében*, szerzője H. L. *Menken* essayista és kritikus, az ujvilág egyik legérdekesebb és legkülönösebb szelleme. Az utóbbi időben ugyancsak szép számot elért »nőkönyvek« között — értve ezalatt olyan munkákat, melyek a nőkérdéssel foglalkoznak — kétségtelenül ez a legfurcsább. Amerikában feltünést keltett, átjutott Európába, Angliában ismételten megjelent, majd németre is leforditották. Most magyar nyelven fekszik előttünk.

*

Mencken jól kezdi. »A férfit női környezete bármily tiszteletet mutasson is érdemei és tekintélye iránt külsőleg — *titokban mégis szamárnak tekinti* és pedig oly érzéssel, amely a részvéttel rokon.« Nem lehet azt mondani, hogy ennek a nézetnek nem volna semmi alapja. A férfi azt hiszi — mondja Mencken — hogy ő intelligensebb, mint a felesége, mert ő pontosabban tud számoszlopokat összeadni és mert érti a részvénypiac zsargónját. Ez volna az igazi intelligencia? Ugyan kérem. Ezek felületes ügyességek csupán, ugyanolyanok, mint a csimpánz »müvészete«, amellyel egy odadobott pénzdarabot elkap. A férfi hüszke, hogy olyan képességei vannak, amelyekkel a nő nem rendelkezik. Valóban nem rendelkezik? Szó sincs róla. Csak átlátja, hogy mindez mennyire üres és hiábavaló. Nem is akar versenyezni a férfivel.

*

A férfi büszke a foglalkozására, a hivatására: a nő fellázad amaz unalmas, mechanikus fogások és trükkök ellen, melyekből a társadalom jelenlegi szervezete által rájuk kényszeritett foglalkozások állnak. Ez a fellázadás legerősebb bizonyitéka magasabbrendü intelligenciájuk mellett. Ha élveznék ezeket a teendőket, sőt még büszkék is lennének reájuk, egészen egy szinvonalra kerülnének oly férfiakkal, mint a főpincérek, női szabók, vagy kárpitosok és még örülnének is neki.

*

Minden rendes ember azzal a balzsammal kenegeti magát, hogy ő minden nőnek — különösen persze a feleségének — magasan felette áll. *De hát akkor miért kér minden fontosabb dologban mégis tanácsot a nőtől?* Azt mondják: azért, mert a nőnek nagyszerü »intuiciója« van. Intuició — jól hangzó szó. A valóságban nem jelent mást, minthogy *a nőnek van esze.* Egy pillantásra meglátja, amit a legtöbb férfi fáklya mellett sem képes észrevenni. De ne legyünk igazságtalanok, mondja Mencken. *Férfiaknak is van néha eszük.* De igen ritka az a férfi, aki éppoly állandóan egészséges itéletü, a látszat által éppoly kevéssé félrevezethető, mint az átlag nő negyvennyolcéves korában.

(Férfi olvasóinkat kérem, ne csapják földhöz a lapot. Várják meg a dolog végét. Az nevet, aki utoljára nevet.)

Már maga a puszta tény, hogy házasságok egyál

találban köttetnek, azt bizonyítja, hogy a nők higgadtabb fejűek, mint a férfiak. Mert az egészen nyilvánvaló, hogy a férfi érdeke a házasságot oly soká kerülni, ameddig csak lehet. Viszont a nőé: minél korábban előnyös házasságot kötni. A két nem törekvése tehát az élet egyik legfontosabb vonatkozásában homlokegyenest ellenkező irányt mutat. Melyik kerekedik felül? *A tények beszélnek.*

*

A házassággal egyébként is baj van. Nem lehet olyan vak egy férfi, hogy be ne lássa: a házasság olyan ügylet, amelyben ő jár rosszabbul, akkor is, ha egyik-másik részletkérdésben előny háramlik reá. Ő például háziasszonyt akar, aki a holmiját gondozza, de a fürdőszobát egyedül szeretné használni, az otthoni főzés pedig egyenesen megmérgezi az életét. Vagy gyermek után vágyakozik, de irtózik a rokonok puszta közeledésétől. Vagy társaságot óhajt és nem bizalmasságot, esetleg bizalmasságot és nem társaságot. Szakácsnőt és nem üzlettársat, vagy üzlettársat és nem szakácsnőt. *Hogy azonban megkapja azt, amit akar, egész tömeg olyasmit kell elfogadnia, — ami ellen legsizvesebben kézzel-lábbal kapálódzni szeretne.*

A női hódítás legerősebb fegyvere a női test szépsége. *Ez is hazugság.* (Kérem, ezt nem én mondom, hanem H. L. Mencken.) A női test, még a legjava is, alakilag nagyon gyatra: nyersek a hajlásai és otrombán eloszlottak a tömegei: hozzá képest egy tejeskorsó, sőt még köcsög is igen tetszetős valami. Az oly nő, akinek mindene szép, valódi csoda *és rendszerint megél belőle, ha mutogatja magát...*

A férfi megelégszik a szépség puszta látszatával is. Valódi és mesterséges szépség között nem tud különbséget tenni. Egy ügyesen felrakott puderréteg épugy kielégíti őt, mint a legfinomabb arcbőr. És így tovább.

Pedig a férfi nagyon büszke esztétikai ízlésére. Azt mondani egy férfinek, hogy a felesége vagy a manikürös kisasszonya nem szép — halálos sértésszámba megy. Sokkal kevésbbé bántja őt az az esetleges vélemény, hogy a felesége — hülye.

*

A férfigyülölő nő képzeletbeli alak. Az irodalomban gyakran találkozunk vele, de az életben?... Hiszen igaz, vannak nők, akik a férfiakat ócsárolják, de ennek mindig megvan a maga oka. Rendesen az, hogy mindent elkövettek, hogy férjit szerezzenek és ez sehogyan sem sikerült nekik.

*

Menckennek van egy igen kedélyes inditványa. Tiltsák el törvényben az érzelmi házasságot és mondják ki, hogy *a jövőben a házaspárok kijelölését az állami hóhér végzi.* Ennek a tervnek, bármilyen forradalminak lássék is, több előnye volna. Egyrészt megtisztitaná a házasság komoly ügyletét azoktól a regényes cafrangoktól, amelyek mostanában megzavarják. Másrészt pedig manapság éppen a legértékesebb férfiak esnek ki és igy az apaság terhe a selejtesebbekre hárul, ami viszont az utókor szempontjából erősen kifogásolható.

*

Régen elcsépelt megállapitás, hogy *mindig a nő a kezdeményező fél.* Ameddig pedig a nő válogatott raffinériája felsorakoztatásával csalogatni fogja a férfit, addig a férfi követi a nőt. Ha a csalogató játék abbamaradna: az egész szerelmi história befejeződnék, hiszen *igazán kevés férfi veszi észre a nőt — saját elhatározásából. Tiz közül kilenc férfi,* ha egyszer megszokta a nyugalmat, valószinüleg *nagyon boldog lenne, ha nők nem volnának a világon.* A gyakorlatban ugyanis akkor a legboldogabb a férfi, ha olyan időtöltésre kerül a sor (ivás, vadászat, üzlet), ahol nem kell folyton nőbe botlania. De hát — a vadászok jól tudják — a nyul addig kering a kutya körül, amig az észre nem veszi.

*

A férfi, mint örök Don Juan — a világ legnagyobb hazugsága. Kerunk férfija ezer és egy okból képtelen már ilyesmire. Először is: nincs meg a szükséges bátorsága. Másodszor: nincs meg a szükséges pénze. Ameddig a feleség tudja, mennyi a férje jövedelme, addig nagyon nehéz ki-kiruccangatni. Végül pedig a mai férfi sokkal kényelmesebb annál, semhogy felesleges módon kalandokat keressen. Szemezni a pincérlánnyal a vendéglőben — azt még hagyján. De veszélyes kalandozásokba fogni — azt már tizszer is meggondolja.

Ezzel kapcsolatban Menckennek érdekes megállapitása van. Azt mondja, — hogy is lehetne ezt enyhén megszövegezni, tekintettel az esetleges kiskoru olvasókra? — azt mondja szóval, hogy ha a férfi számára ugyancsak olyan azonnali következményekkel járna az erény utjáról való letérés, mint a nőnek — *ahhoz, hogy a férfit ilyen kockázatos ügyekbe belekeakkor egy hadosztály gyalogság sem volna elegendő verje.* Mert a férfi alapjában véve mindig jó fiu. (Ne tessék elfelejteni: ezt a nők védelmében mondja el az iró).

*

A nők szeretik a mártir szerepét. Örülnek a szenvedésnek, élvezik a fájdalmat. Ha csak lehet, panaszkodnak — és mikor nem lehet? Amennyiben pedig mégis előfordulna, hogy a nő férjének viselkedését semmiképpen sem kifogásolhatja, akkor ki fog találni mesebeli sérelmeket. *Mert megelégedett asszonyt alighe látott a világ.*

*

A házasság jövőjéről és a kialakuló uj korszakról különös perspektivát vet papirra Mencken, amint az az elmondottak után egészen természetesnek látszik. Lehet aláirni egyes megállapitásait — valamennyit aligha — lehet szembeszállni velük. De meghallgatni mindenesetre érdemes őket. Nőknek, férfiaknak egyaránt. Egyikükkel sem bánik kesztyüs kézzel az iró. Ez azonban nem baj: a páros oldalakon a férfiolvasók örülnek majd, a páratlanokon a nők. A nagy probléma mindössze ez: a végén ki fog nevetni? A férfi? A nő? Avagy pedig egyesegyedül az egyébként igen tiszteletreméltó Mencken?

(k—ny)

Könyv a felekezetközi békéről

A hágai felekezetközi békekongresszus jegyzőkönyve

Hágában a mult év nyarán a Kelet és Nyugat legkülömbözőbb felekezeteinek képviselői kongresszust tartottak a béke érdekében. A kongresszus jegyzőkönyve, melyet *Isbrückerné* szerkesztett hollandus és eszperantó nyelven, most jelent meg Hágában, Servire kiadásában.

Ebben a könyvben ismert keresztények, mohamedánok, hinduk és szabadgondolkozók előadásait találjuk, de nem a vallások egységesitéséről, ami nem volt tárgya a kongresszusnak, hanem a békéről a különböző vallásfelekezetek szemszögéből nézve. Legnagyobb részük szigoru itélet és önvád az ezen a téren tapasztalható bünös magatartás miatt. Egyik-másik előadás fenkölt és bátor gondolatokat tartalmaz, amelyek alkalmasak arra, hogy Nyugat és Kelet jobban megértsék egymást.

Tény, hogy a sovinizmus mindenüvé befészkelte magát. Gyakran itéljük meg a többi vallást a legalantasabb meghatározásokkal, mint pl. fanatizmus vagy babona, de megköveteljük, hogy a többiek a miénket a legkiválóbb szellemi képviselőiről itéljék meg. Két mérleg, kétféle suly. Ugyan mit gondolnának a keleti fajok, ha a nyugatiak vallását a háboru és társadalmi igazságtalanságon alapuló civilizációjuk szerint kellene megitélniök? Ha azt kivánjuk, hogy a többiek a mi hitünket szellem szerint itéljék meg, ugyanazt a mértéket kell alkalmazunk az övékre is.

Merő sovinizmus arra törekedni, hogy a magunk hitének neve vagy etikettje győzzön, ahelyett, hogy eszmei tartalmának diadaláért fáradoznánk, ami sokkal fontosabb. Érdemes itt idézni Szanyiva Rao bénáreszi tanár és hindu nevelő rövid előadásának egy részét, melyet a hágai kongresszuson tartott:

— Mi Indiában a legfőbb bajt az önszeretet herezisében, abban a hitben látjuk, hogy az életet szakokra, emberesoportokra, nemzetekre stb. oszthatjátok fel. Minden konfliktust az a téves hit okoz, hogy egyiknek az érdeke különbözik a többiekétől, vagy az egyik fölötte van a másiknak és a másik alsóbbrendő. Ti őszintén hiszitek, hogy a ti kulturátok, a ti vallásotok, a ti gondolataitok a legtökéletesebbek. Tehát ti vagytok a legjobbak, mind a többiek »civilizálatlanok« vagy »pogányok«, mint én, akiknek szükségképen csak szolgálniok kell a ti saját uralmatok nagyságát.

— Innen ered minden háboru. Sajnos, ezt a háborut előidéző hitet egyházak, iskolák, nevelés, sajtó, stb. által terjesztették. Hol van hát a megoldás? 2500 évvel ezelőtt Benáreszben Buddha azt mondta, hogy a gyülöletet nem szüntetheti meg gyülölet, hanem csak szeretet. 1900 évvel ezelőtt Krisztus azt mondta: szeressétek egymást. Hát most azt kérdezem tőletek: hiszitek-e ezt? Ha a civilizációtokat *nézem*, azt azt feleli: nem. Hát a tanitókat vagy az államférfiakat kérdezitek, hogy hiszik-e Krisztus tanitását, de nemcsak vasárnap a templomban, hanem a közéletben épp ugy, mint a magánéletben, mi lesz az őszinte válasz?

— Hisztek-e ebben a tanitásban minden embertársatokkal, a kelettel, a többi nemzetekkel és fajokkal való vonatkozásban? Nem fogjátok ezt a problémát semmiféle rendszerrel megoldani, hanem csak Krisztus tanitásával. Európának hinnie kell benne, mint gyakorlati megoldásban. Bernhard *Shaw* szereti a paradoxonokat, de egyszer egészen komolyan hirdette, hogy *Krisztus az egyetlen gyakorlati politikus.* És Shaw alaposan tanulmányozta a gazdasági életet és a történelmet.

— Ha ti engem nem hindunak, hanem embernek tudtok nézni, egész látástok meg fog változni. El kell távolitanotok a szemüveget, amely az embert hindunak, szinesnek, gazdagnak, kézmüvesnek vagy intellektüelnek mutatja. A megoldás egyszerü, ha végre megértjük, hogy a győzelem vagy legyőzetés nem ad hasznot és hogy nem szerezhettek igazi előnyt mások kárából. Ezt hirdetik Buddha és Krisztus tanitásai is, hogy egy ember és következésképpen egy nemzet sem szerezhet boldogságot a másik boldoktalanságából.

S. F.

FILM-HIREK

Az uj idény kulisszatitkai. A mozi közönsége már kész filmeket kap, azokat végigélvezi, vagy végigunja és bizony nem igen gondol arra, hogy mennyi pénz, mennyi munka, mennyi ideg, izgalom jár egy ilyen film előállításával, amig a film eljut a millió szem pergő tüzében vibráló vászonig. Ki gondol arra, hogy mikent is hozza egyik-másik filmvállalat müsorait közönsége elé és mi előzi meg egy-egy film lekötését? A munka hevében távirathordó érkezik. A berlini gyár táviratát hozza. Sürgős. »Trojka« cimmel 500.000 márka invesztícióval monumentális drámát készitünk ára Jugoszlávia részére 2500 dollár. Drótválaszt kérünk kell-e? Előleg egyezer dollár«. Igy szól a távirat. Ekkor még csak a film szövege van meg. Talán a rendező is. A szereplőket csak ezután toborozzák. Ekkor jön a felépités és az előirányzott összeg feltétlen elköltése. És itt még mindig csak azt tudjuk, hogy készül a »Trojka« és hogy előreláthatólag októberre befejezik a felvételeket. A gyár nagy filmet igér. Ki tudja milyen lesz? Hogyan fog a mindenható közönségnek tetszeni, amely nem igen törődik az előzményekkel és irgalmatlan még a milliós filmekkel szemben is! Menynyi drága filmet buktatott meg a kritika! A vállalatoknak azonban fel kell készülniök, kell a nagy film. A Trojka előreláthatólag az lesz. Berlinben szakkörökben csak erről beszélnek. Mindenki érthető érdeklődéssel várja a filmet, mert orosz rendező, orosz szereplők egész légiójával készül arra, hogy a Trojka a jövő idény slágere legyen.

—

Trenk báróval nyitnak a nagy mozik. Már most folynak az előkészületek az őszi idényre és a legtöbb mozi már össze is állitotta müsorát. Igen sok elsőrangu mozgószinház Petrovics Szvetiszláv legujabb filmjével a »Trenk báró«-val nyitja meg az uj idényt.

—

Óriási érdeklődés Nagy Kató filmjei iránt. Egyik vezető filmvállalattól nyert értesülésünk szerint Nagy Kató két uj filmje »A bakfis köztársaság« és a »Mascothen« iránt a mozik részéről óriási érdeklődés mutatkozik, ami azt jelenti, hogy a szuboticai származásu filmszinésznő filmjei már nagy népszerüségnek örvendenek.

—

Luciano Albertini majmai. A kitünő artista filmmüvész legujabb filmjében a »Tempo! Tempo«-ban egy magas árbócra kuszik fel és több mint harminc apró majom szökdécsel utána. Albertini páratlan ügyességére vall, hogy a végtelen magasba szökő árboc csucsához előbb ér fel, mint az öt üldöző majmok. Ez a páratlanul izgalmas jelenet egyike a szenzációkban amugyis bővelkedő film legérdekesebb felvételeinek.

—

A régi fészek. Mary Carr egyike Amerika legelisztertebb anya-szinésznőinek. Mély erkölcsi értékü drámái mindenkor az egész világon a legnagyobb sikert aratták. Nálunk az egész elmult idényben egyetlen Mary Carr-film volt látható, mert ezeknek a speciális filmeknek óriási ára van. Az uj idényben azonban két uj Marry Carr-film lesz »A régi fészek« és az »Anyák tüviskoszoruja« cimen. Mindkét film Mosingernél jelenik meg.

—

A boltos prince. La Jana, a »Két rózsaszál« cimü filmben rendkivül népszerü lett. Ujabb filmje a »Boltos princ« még hálásabb szerephez juttatta ezt a temperamentumos, talentumos szinésznőt, akire egyre nagyobb feladatokat biz a berlini Defina filmgyár. La Jana méltó a bizalomra, mert minden filmje abszolut sikert jelent.

Csányi Endre novelláskötete. Csányi Endre, aki legutóbb Baudelaire életéről irt nivós tanulmányával tünt fel, ujabb kötetet készül kiadni. »Kisérletek« cimmel kötetbe gyüjti össze novelláit, verseit és tanulmányait. A fiatal iró könyvének ára mindössze 15 dinár lesz. A kötet csak abban az esetben jelenik meg, ha megfelelő számu megrendelés történik. A kötetre előjegyzéseket elfogad a *Bácsmegyei Napló* kiadóhivatala és a szerző.

— Hisz egyebet sem ettél ma még, csak azt a karéjka tejfölös kenyeret.

Hiába volt minden kínálás.

Vacsora végeztével befogta Peti legény a lovakat. Tókyné asszonyom feltette kosarát a kocsiba. Felült maga is, meg a szedők is. Aztán elhajtattak csendesen hazafelé.

Tóky uram ott maradt a kis fiával.

Misike odatelepült a venyigéből rakott tüz mellé. A tüz fölött füles üstben főtt a finom édes mustból a szőlőliktárium.

Az lesz még csak az édességek édessége! Már egész sürüre főtt. Azt még meg kell kóstolnia Misikének.

Lassan sürüre sötétedett az éjszaka is. A sürü, sötét éjszakából előkerült Dani bácsi is, a szőlőcsősz. Kulacs borocska mellett beszélgetnek apikával.

Dani bácsi annyi mesét tud!

Öröm azokat hallgatni.

Misikét bizony ölbe vitte be apika a présházba, ahol lefektette a jó puha vetett ágyba. De biz soká tudott elaludni. Egyre pörölt vele a hasa, nagy haragos morgással:

— Hej, Misike, Misike! Kár volt annyit enni a jó turóslepényből.

Apika meg tovább beszélgetett a tüz mellett Dani bácsival.

REJTETTKÉP

Hol van a lovas?

MINYI ÉS A NYULAK

Az én falumban annyi votl a parti nyul, mint a rostán a lyuk. Az erdőben minden fa, minden bokor alatt volt egykét család. A mezőben is rengeteg élt.

Szaporodott, sokasodott ez a nyul-nemzetség.

Sem a kutyák, sem a rókák, sem más ragadozó madarak nem tudták kipusztitani, mert erős, hatalmas várakban laknak. Jó mélyen a föld belsejében. És a váraknak több kijárója van.

Az erős vár szükséges, mert nyul uramék rettegnek még a zörgő levelétől is, s ha egy rigó erősebbet füttyent, már, vesd el magad, észnélkül rohannak a lyukba. Még vadász golyója is ritkán éri utól. Mire váilhoz emeli a puskát, már ő-fülüsége a várában remeg.

Mondom, nagyon elszaporodtak, mert nehéz vadászni. Nagy félénksége miatt a vártól messzire soha sem távozik.

Az elszaporodás miatt pedig az emberek elkeseredtek. Szidták ezeket a kis állatkákat, s valljuk be, meg is érdemelték a szidást, mert ugy össze-vissza áskálják az erdő talaját, hogy sok-sok fa elpusztul. A rágcsálásukkal is sok kárt tesznek.

Tanakodnak hát az uradalomban, hogy hogyan lehetne elpusztitani e kártékony, rágcsáló nemzetséget?

De biz nem tudtak semmi okosat kitalálni.

Szerencsére ott szolgált az uradalomban egy öreg erdész s ennek volt egy Józsi nevü fia. A fiunak meg volt egy szelid menyétje.

Meghallotta Józsi, hogy mi baj, hát csak elmosolyodott a leendő bajusza alatt, megsimogatta a menyétjét s azt gondolta magában, hogyha jól megfizetik, ő egy félesztendő leforgása alatt kipusztitja a falu határából a parti nyulakat.

— Ugy-e, Minyikém? — szólt menyétjéhez.

És jelentkezett.

Megmosolyogták, dehát ráhagyták és igértek neki minden elpusztult parti nyulért egy-egy dinárt.

Józsi örömében bukfencet hányt s kis menyétjét összecsókolgatta.

— Olyan gazdag leszek, mint a király! — mondta és délután hozzá is látott a nyulak vadászásához.

Ez volt ám az érdekes vadászat!

Mindenekelőtt köttetett a drótostóttal néhány kosárforma dróthálót.

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyen melléklete 3
Subot ca, 1929. július 21.

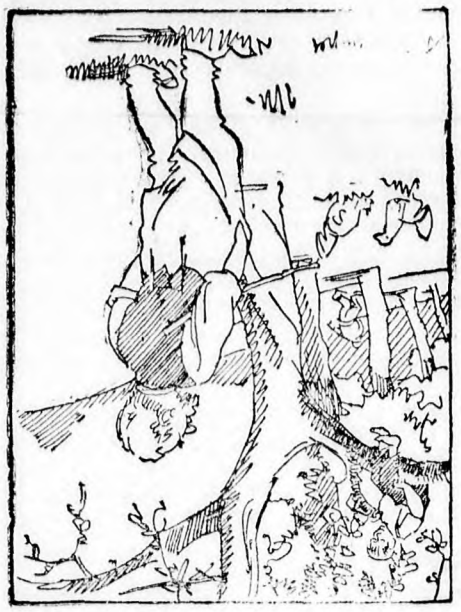

A tetenért gyümölcstolvaj

A Jankó drótos csóválgatta is a fejét, mert ilyen munkát sohasem csinált s mikor Józsi megmagyarázta, hogy milyen célra, mosolygott...

— A dróthálót ráforditom a nyul-lyukakra és odaerősitem. Az egyik lyukon meg beengedem a Minyikét. S néhány perc mulva rohannak a nyuszik észnékül, mert Minyikétől rettentően félnek. Ott aztán a kosárra erősitett hurok már elfogja tapsiékat.

Igy mesélte Józsi, de Jankó csak legyintett a kezével.

Pedig hihette volna, mert Józsi, a Minyi és a hálók segitségével naponta 20 nyulat is fogott.

Esténként alig győzték fizetni, az uradalmi pénztárból.

Igy tartott a vadászat egy nap, két nap, három nap, tán egy hétig is.

Egy napon aztán Józsi nagy csodálkozására, Minyi sikertelenül jött vissza a lyukból.

Valami baj történt ott bent, a lyukban, mert sok ideig volt ott s aztán olyasféle tapogás is hallatszott ki, mint mikor a nyulak verekednek.

Ugy volt. Valósággal verekedtek.

Megsokallották a nagy pusztulást s rájöttek, hogy ennek Minyi az egyedüli oka.

— Egyéletünk, egyhalálunk. Igy is, ugy is elpusztulunk, — gondolták és ellenálltak Minyinek.

Ketten, hárman is megtámadták s erősen tapogatva, oldalba rugdosták.

— Ennek fele sem tréfa! Mi lelte ezeket? — csodálkozott Minyi. — Hát nem félnek tőlem?

Dühös ugrálással, hegyes fogait mutogatva próbálta ujra megfélemliteni a nyulcsaládot, de hogy ujabb rugásokat kapott, nem volt mit tenni, kiszaladt a lyukból.

Aznap aztán nem is ment be más nyulcsaládhoz.

Józsi álmélkodott nagyon, de csak másnap értette meg a dolgot, hogy a Minyi is csak akkor hős és ott győz, hol ellen nem állanak.

Szemtanuja volt, hogy már a lyuk szájában heves rugásokkal simogatták oldalba Minyit a megmaradt nyulak s Minyi, hogy igy támadát, nem is volt hajlandó tovább a vadászatra.

Igy nem lett Józsiból aztán olyan gazdag, mint a király. A nyulak is megmenekültek a kipusztulástól s megtanulták talán azt is, hogy nem mind hős az, kitől félünk s észnélkül elszaladunk.

Ugy-e, gyermekek, Minyi sem volt hős?

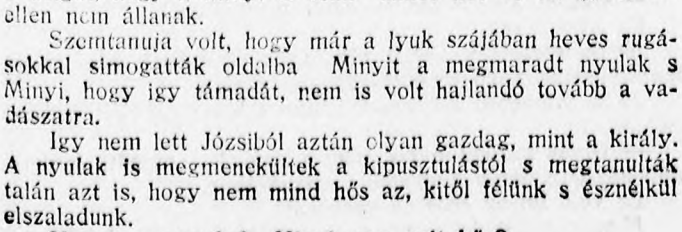

Legutóbbi fejtőrök helyes megfejtései: *Ihlózet, Ndvnap.*

Helyesen fejtették meg: Sumlichrast Manci és Nándor, Szőts Erich, Horváth Erzsi, Obodár Emmike és Karcsi, Till Manci, Szabó Margit, Mendler Etelka, Patócs Marikán, Heveşy Mancika, Vass Rózsika és Juliska, Simon Ilonka, Pálty Jolán, Polacsek Imrike és Laczika, Haupt Stefike, Pákay Ilonka, Péter Etelka, Berky Ili, Haupt Józsika, Kaszás Klára, Bachrach Péter, Horváth Karcsi, Halász Flórika és Gyuszika, Tóth Gizike, Gerber Géza, Mamuzsics Margica, Grossberger Anci és Illés, Dukász Marika, Szarka Erzsi, Komáromi Erzsi és Rózsi, Papp Esztike, Olasz Sári, Bruckner Gyuszi, Szalkity Mica, Benkő Sándor.

A jutalmat Vass Rózsi és Pálty Jolán nyertek el.

ÜZENETEK:

Pálty Jolán: Nem nyert kétszer, hanem két egyforma nevü ryeték van. Az egyik itt lakik Szuhotican, a másik Becsén. Légy türelmes, jó kislány és rád is fog nemsokára sor kerülni. *Heveşy Manciká:* Nagyon szivesen látlak, csak jöjj. Ird meg mikor? *B. B. P. Bácskatopolai:* Irj Mendler Etelkának Kulára, ki szeretne veled magyron levelezni, de azt is ird meg, hogy hivnak, ne csak B. B. P. irj a neved helyett. *Szabó Margit:* Hát bizony rágem nem irtál a Balázs bácsinak, már azt hittem el is feledkeztél rólam. Hogy sikerült a vizsga. Vannak-e már barátnői az uj helyen. *Horvath Erzsi:* Látom már, hogy jó kislány vagy és ha nem fogsz ismét türelmetlenkedni, te is fogsz jutalom könyvet kapni. Az Erich miért megy el tőletek és miért nem irt? Irj okvetlen, levelet vátrom. Üdvözöl Balázs bácsi. *Hanpl Stefike:* Kedves levelednek nagyon megörültem, csak irj továbbá, leszözelebb bövebben fogok válaszolni, addig is mulassatok jól a Jószikával.

Morgó Macskó ujabb kalandjai

A nemzetes urnak a Háboszorta olvasóihoz sajátmancsulag irt levelei

Mágsolta
KORO PAL

Szerettem volna az egészet titokban tartani az erdő többi lakója elől, nehogy éjszaka valamely akasztanivaló keresztülmászon a kerítésemen és elopja a szőnyegyukjaimat. Azonban nem lehetett őket titokban rejtegetni. Ugyanis magunk árultak el magukat. Egész napon keresztül el nem állott a csörtük.

— Plekk-plekk-plekk, plekk-plekk-plekk, — zajdoltak hajnaltól éjszakáig.

A lármájukat megfallotta Ravaszfül róka is. Nekipedig kedvenc cseresége a baromfi és igy nem csoda, hogy megfájdult a foga az én szőnyegyukjaimra is. Folyton ott settenkedett a ház körül és éjszaka is egyre kerülgette. Nyilvánvaloan az volt a szándéka, hogy a szőnyegyukokat ellopja. De én minden éjjel puskával a vállamon járkáltam le-föl az udvaron és igy nem mert belejöb kerülni.

Hanem azután tegnap mégis kitogott rajtam, mordizomadta!

Ebéd után éppen a Bácsmegyei Naplót olvastam, hogy lássam, mi hir van a világon, amikor egyszerre az erdő felöl kétségbeesett segélykiáltás hallatszott. Ugy ordított ott valaki, mintha nyuznák. Lecsaptam az ujságot, kirohantam a házból és gyors iramban az erdőbe futottam, hogy lássam, ki kiáltoz segitségért. Hát az egyik tisztás szélén ott láttam Ravaszfi Fülöpöt a fődön fekünni. Rángatózott, tetrengett,

itt a muskotály. Ebből egyél, ezt kóstold meg! Itt az aszu mézes fehér, emitt a bajnár!

És a Misike nem sokat kináltatta magát. Itt is evett, ott is kóstolt. No még egy szemet ebből a hamvaskékből. Hej, ennek az ize valóságos földieper!

Délben csak egy kis kapatót ettek a szedők: zöldpaprikát, vereshagymát, kenyeret. Az igazi ebédet,ami egyuttal vacsorának is beillik majd, Tókyné asszonyom hozza ki kosárban a fején.

Lesz akkor ott minden jó. Bárónypörkölt, diósrétes, turóslepény.

Hej, az a turóslepény!

Misikét hiába kinálták az étellel. Azt mondta, hogy ő csak turóslepényt eszik ma.

— Sokára lesz az még fiam, — szólt az apja — addigra nagyon megéhezel.

— Annál többet eszem a turóslepényből.

Délután ujból nekiálltak a szedők a munkának. A puttonyos bácsi egyik fordulót a másik után tette. A Peti legény meg egyik csárdást a másik után szedte elő odafent a taposókádban.

Apika a nagyhordókat, meg a kis hordókat szedte sorba rendre. Misike meg a madárijesztő kerepelők berregését hallgatta, amint szélmalom kelepeléssel ijesztgették, riasztgatták a rigók, meg a seregélyek ármádiáját.

Néha egy-egy puskalövés is hallatszott az egyik hegyoldalról. No, itt bizonyosan Dani bácsi jár, az öreg hegypásztor. Vidám hujákolás hangzik fel az aljból, amire hasonló hujákolás felel le onnan a tetőről. Közben kolomp kolompolás, csengő csilingelés keveredik össze a vig nóta-szóval.

Már a nap is oda került Borókás tető mögé. Alkonyatra jár az idő. Gazduram szava hallatszik:

— Hujaaa!

Abbahagyják a szedők a munkát. Tókyné asszonyom is megérkezett a nagy kosárral. Kirakja annak tartalmát. Hát biz van ott minden féle jó: bárónypörkölttől diósrétesen át a turóslepényig.

Gazduram nem sajnálja a bort. Egész átalaggal állit oda a falatozókhoz. Van esze valamennyinek.

Csak a Misike nem eszik.

Anyika kinálja:

— Egyél csillagom! Nézd, itt a jó finom turóslepény.

— Nem eszem, nem vagyok éhes.

Hát Misike csak legyürte a karéj tejfölös kenyeret. Azután meg is mosdott, meg is fésülködött s aztán ugy várta készen a következendőket.

Az édesapa, mega Peti mindenes felrakták a hordókat a kocsira. Friss szénát tettek az üléskosárba. Arra szépen felkuporodott a Misike.

Anyika kihozta a nagy szőrtarisznyát s odaakasztotta a lőcsre. Peti kivezette a lovakat az istállóból, megitatott, be is fogott rendjén.

Felültek a kocsira. Petinek bizony csak ott jutott hely a saroglyában. De hát: »jobb kocsin cigányosan, mint gyalog urasan.«

Elindultak ki a faluvégnek. Majd föl a Koptató-dombnak. A Szentjakabyék keresztje mellett befordultak a keskeny Iszalagos-szurdokba, amiből csak ott fent a Périék nagy diófája táján keveredtek ki.

Onnét már a falura is le lehetett látni. Még a toronynak is a feje fölött néztek el. Ide látszik az Öreg-utca valamennyi háza. Az uccán apró kocsik mozogtak, amiket akkora lovak huztak, mint egy hangya.

Végig lehetett látni a gyümölcsös kerteken, a lóherésen le egész a kenderáztatóig, meg a Felekyék patak-malmáig.

Az egyik bokros utfordulónál fehér homloku présház köszönt elébük:

— Hozott Isten benneteket.

A tépett ruháju öreg cseresznyefa vidáman nyujtogatta gajcsos ágait:

— Adnék cseresznyét, adnék, Misikém, de már a maradékát is leszedték a seregélyek.

A vén diófa alatt ott vártak már a szedők a zöld pázsiton. Kinél kis kosár, kinél kis teknő. Csak a puttonyos bácsi hátán lóg erős hevederen a puttony.

Tóky uram kinyitja a présház ajtaját. Peti legény kifogja a lovakat s odaköti őket a rud mellé. A szedők neki látnak dalolva a munkának.

Végigjárják a bakhátakat, barázdákat egyik pusztavégtől a másikig. A puttonyos bácsi már elsőt fordult a puttonyával. A leszedett szőlőt beleforditja fent a nagy kád fölött a taposókádba.

Misike is térül, fordul. Végigjárja a bakkhátakat, barázdákat egyik pusztavégtől a másik pusztavégig. Egy-egy fürtöktől duzzadó szőlőtőke utána szól:

— Hallod-e, Misike! Itt a jó finom sár-fehér, itt a gohér,

majd kinyitotta a szemét és megláttva engem, gyenge, alig hallható hangon igy szólt:

— Jaj, nagyságos és tekintetes Morzó Macskó nemzetes ur! Az ég küldte kegyelmedet. Két rabló megtámadott, vasbotokkal agyba-főbe vertek, aztán ellopták a pénzemet és elfutottak. Jaj, tekintetes ur, megfiatalok!

— Fenét halsz meg! Családba nem itt a ménkő, — igy vigasztaltam, bár láttam, hogy nagyon szenvedhetett, mert másképpen nem rángatózna olyan csunyán.

Ujra belunyta a szemét és keservesen vinnyogott. Megszántam a szerencsétlent, a vállamra emeltem és erdei palotámba vittem. Otthon a diványra fektettem. Muncurkónak és Hümmöge Zsuzsánnának, akik nénám nézték az ájult Rávaszti Füllopót, kiadtam a parancsot:

— Muncurkó, te rögtön szaladj az erdei orvosért, Doktor Fülle Jákobért, mert pedig Zsuzsánna asszonyt, szaladjon az erdei patikushoz, Rókus Mókushoz és kérjen tőle gyógyszert.

— Hümhüm, — hümmögött Zsuzsánna asszonyság és ment a Muncurkó után, aki már kilobolt a házból.

Én meg azt gondoltam, hogy amig azok visszajönnek az orvossal és a gyógyszerrel, addig körülnézek egy kicsit az erdőben, hogy nem találom-e meg valahol a két rablót, akik Rávaszti megtámadták. Fölfedtem magamban, ha elcsípem őket, megtanitom őket mórestre, mordizomadta!

Fél órán keresztül kerestem a rablókat, de nem leltem a nyomukat sem. Végre is visszatértem a lakásomra, ahová Muncurkóval éppen akkor érkezett meg a szamár, akarom mondani Doktor Fülle Jákob, az erdei állatok orvosa és Hümmögé Zsuzsánnával az erdei patikus, Rókus Mókus, aki igen nyájas, heptikás teremtés, mert még a legforrobb nyáron is állandóan hosszuszőrü fekete prémes bundában jár. Bementünk a szobába, azonban legnagyobb csudálkozásomra Rávaszti Füllöp nem volt a diványon. Végigkutattuk az egész házat, de sehol nem találtuk.

Egyszerre csak felfint nekem, hogy nem hallom a gyönyörükok lármáját. Nem mondta senki: plekk-plekk-plekk. Hirtelen éles fájdalom nyilalott bele a szivembe.

Kiszaladtam az udvarra, egyenesen a tyukólhoz.

A tyukól üres volt, csak tollak hevertek benne.

Akkor eszembe ötlött hirtelen, hogy Rávaszti Füllöpöt nem támadták meg az erdőn a rablók, hanem ravaszul kiszedte a históriát, hogy bekerülhessen a házamba és ott egyedül maradva, fölfallassa a gyógyvukokat.

A mai számunkban közölt rejtvények megfejtői között egy szép könyvet sorsolunk ki

a cirkuszos bácsi a parányi kis szekérhez. A bolhák be vannak fogva s mit tehetnek egyebet, igyekeznek menekülni. A kis szekér azért nagyon nehéz nekik, nem tudnak ugorni, hát csak mennek ész nélkül előre, azt hiszik, hogy majd csak elmarad mögöttük a nehéz szekér.

Ha meg a drót két végére egy kis galacsint erősítünk, akkor rátelepülnek a bolhák a kifeszített czérnára. Ökelmenségből csak nem tud egyebet csinálni, mint igyekszik szabadulni s megy végig a czérnán, akárcsak a legügyesebb kötélnczos.

Láttátok tán azt is, mikor a cirkuszos bácsi kezében két parányi bolha karddal a kezében rettenetesen hadakozik egymással. Ebben sincs semmi ördöngösség. A gazdájuk rátaszitott két parányi papirkardot az elsö lábukra s a nyakukon levö drótral fogja össze. Mit csinálhon az a két bolha, amint igy szembe tartanak egymással? Nem nehéz kitalálni. Igyekszik mind a kettö kiszabadulni s mivel nem tudnak megszabadulni, csak kapálóznak a lábaikkal. Az egyik elsö lábikon még aztán oda is van ragasztva az a kis papirkard, ami kellemetlen nekik s azt is szeretnék leráznl. Mozgatják tehát a lábukat, hadonásznak a papirkardlal s ez egészen ugy látszik, mintha csakugyan verekednének egymással. Pedig bizony dehogy is haragszanak egymásra. Nem is törödik egyik a másikkal, csak mind a kettö egyformán szeretné valahogyan kiszabadítani magát a hurokból, meg szeretné lerázni a kardot.

Ez a titka a bolhacirkuszuak.

Csak imádkozzunk

Erzsike nagy szomorusággal hajtotta szép szőke fejét csendesen nyögdécselő anyja mellé a párnára.

— Tudom, kis leányom, hogy minden örömödnek vége. Tudom, mily nehéz csak a kenyeret rágnod.

— Ne aggódjál miattam, édes anyám! — simogatja édes anyja verejtékes homlokát a tizéves Erzsike.

— Ne aggódjak, kis leányom? Hiszen tudod, hogy életnapot eggyé tettem, csakhogy kiteremtsem kedves ennivalóidat. De már napok óta fekszem s pár nap óta csak kenyerünk van.

— Hiszen kenyerünket kérjük az Ur-imában is, édes anyám.

— Igaz, Erzsikém, de az a kenyér minden szükségünket jelenti, ma pedig a sovány kenyerünk is alig van már.

Szegény beteg anya nagyokat sóhajtott. Erzsike arca is bánatosabb lett. Ő is fojtogatta sóhajtásra készülő torkát. De igyekezett erőt venni szomoruságán, hogy édes anyja aggódását ne növelje.

— Édes anyám, iskolánkba az erdész ur leánya sok vadkörtét hoz. Nekem is adott már. Milyen jó volt! Ha megengeded, én kimegyek az erdőre körtét szedni. Mindjárt izesebbé teszi a kenyeret.

Látszott Erzsike arcán, hogy vidámitotta vadkörtére szállt gondolata.

A beteg anya beleegyezett leánya kivánságába.

Mihelyt behuzta az ajtót az erdőre siető leány, igy imádkozott édes anyja: — Uram, áldd meg kis leányom utját! Vezesd gazdagon termő fák alá az erdőben, hogy válogathasson tetszése szerint a vadkörtében és tegye izesebbé sovány kenyerünket a szabad erdő ingyen gyümölcsével.

Imája közben de sok, sok szép gondolatát, kérését tárta Isten elé a beteg édes anya.

Erzsike szive repesett az örömtől, amint sietett a körte szedésére.

— Oh, a vadkörték közt jó, érett, zamatos darabok is vannak — forgatta fejecskéjében. — Szedek olyan izes körtéket, hogy szegény beteg édes anyám is megörül nekik.

Ugy érezte, mintha nem is egyedül menne, de mellette volna a láthatatlan égi Atya is.

Mikor az erdő aljára ért, egy jól megrakott szekér jött vele szemben. Amint a szekér mellett elhaladt, egy szép piros

alma mosolygott reá a szekérut közepén. Erzsike ragyogó szemekkel nyult a szép alma után. Legelső gondolata az volt, hogy azt beteg anyja enyhitésére adja. De amint pár lépést odább ment, arra gondolt, hogy az alma bizonyosan a mellette elhaladó szekérről esett le. Visszanézett, vajjon nem hullt-e le több alma is. Mikor a szekérre nézett, éppen akkor kapott fel egy nálánál nagyobb fiu vagy három almát és szaladt tovább. Erzsike okoskodás nélkül visszafordult és a szekér után futott.

— Hull az alma! Tessék megállani! — kiabált teljes erejéből.

De a szekeres szót sem hallott a szekér nyikorgásától. Az előbbi fiu visszaszaladt az azóta leesett pár almáért. Hiába figyelmeztette Erzsike, hogy azok az almák a szekérre valók, a fiu elfutott az almákkal csunya gunyolodás között.

Erzsike már alig lihegett. De utolérte a szekeret és megállitotta kiabálásával.

Mikor a szekeres körülnézte jól gyümölcsös szekerét, megállapitotta, hogy egy jól megrakott almás-zsák kireped! s a szekér alsó deszkájának nyilásán akár az egész lehullhatott volna, ha a leányka utána nem szalad.

Erzsike még az előbb felvett szép almát is visszaadta. Gondolta, még betegebb lenne jó anyja, ha tudva, a más almáját etetné meg vele.

Mikorra a szekeres rendbe hozta kihasadt zsákját, Erzsike már ismét az erdő felé lépkedett. De a szekeres a leányka után kiabált. Visszahivta. Megtudta tőle, hogy az erdőre vadkörtéért megy s hogy beteg anyját akarja felüditeni az érett vadkörtékkel. Még azt is megállapitotta rövid kérdezés után, hogy a szekérrel a kis leányék kapujok előtt fog elhajtani....

— Dehogy engedlek, kisleányom az erdőre — mondja a jó bácsi, végigsimitva Erzsike arcát. — Ülj elébem. Haza viszlek s adok pár szép almát. Jobb lesz a vadkörténél. Azt a talált almát pedig edd meg hazáig!

Erzsike kevés unszolás után a bácsi mellé ült. Csak forgatta kezében a szép almát. De nem harapott bele. Mintha a játékban telt voln öröme. Vágyott pedig után, de ugy gondolta hogy édes anyját örvendezteti meg a szép almával.

Mikor a ház kapujához értek, egy kosarat hozatott ki a jó bácsi.

Erzsike egy parányi tisztalisztes kosarat visz ki a jó bácsinak.

— Nem igy, kisleányom! Egy szakajtót hozz ki! Ha te

A tejfölöskenyértől a turóslepényig

A vén szederfa az udvar közepén fejét csóválva szólt oda az öreg Kerekes Misinek:

— Hej, öreg pajtikám, téged ugyan kora hajnalban már megadóztattak!

— Biz én ma jó egypár vödör vizet leadtam Tóky uramnak. De hát hordómosáshoz sok viz kell.

A füstös katlan a konyhaajtó előtt mosolyogva hallgatta a beszédet. És forralta, forralgatta a füles üstben azt a sok vizet, amit Tóky uram csöbörszámra belehordott.

Nagyhasu hordók gördültek elő a pincegödörből. Tóky uram végig kongatta valamennyinek a hasát a fakalapáccsal. A nagyhasu hordók kongtak-bongtak, mint a rezi templom öreg harangja.

Még a Tóky Misike is fölébredt a nagy kongás-bongásra. Csak ugy, ahogy az ágyból kikelt, ingben, gatyában, kócos hajjal, mezitláb futott ki az udvarra:

— Apikám, apikám! Én is kimegyek a szőlőbe!

— Hohó, fiacskám, hát iskolába ki megy?

— Én sem, meg más sem. Mestram tegnap kiadta a rendeletet, hogy: Szünet, szünet! Két hétig nem kell menni az iskolába.

Tóky uram a nagy lábas tölcsérrel forró vizet öntött a nagyhasu hordókba. A hordó aknáján beütötte a dugót. Aztán megingatta, megringatta a hordókat.

Hej, hogy fujta a kását a nagyhasu hordót! Majd kivetette dugóját az akna.

Közben Tókyné asszonyom is elkészült a konyhában a tarisznyával. Misikének egy jókora karéj tejfölös kenyeret nyomott a markába:

— Egyél csillagom!

Misike fanyalogva fogadta el a karéj tejfölös kenyeret:

— Nem kell, nem eszem!

— Bajod van, rubintom?

— Nincs bajom.

— Akkor miért nem eszel?

— Mert én ma turóslepényt akarok enni.

— Hohó, turóslepény! Az majd csak délutánra sül ki. Akkor viszem ki a szedőknek. Addig megéhezel, virágom. Egyél no, ha mondom.

Mikor ezt a gyanumat elmondtam Doktor Fülle Jákobnak és Rókus Mókusnak, azok nevettükben a hasukat fogták és kacagtva mondták:

— Nahát, ez nagyszerü! A nemzetes ur saját vállán vitte be a tolvajt a házába.

Én azonban nem mulattam, hanem dühös lettem, botot ragadtam és minden kivertem a házból.

Muncurkó és Hummöge Zuzsánna látva a veszedelmet kimenekültek a szobából és elbujtak valahol. Estig sem kerültek elő és akkor is csak ugy, hogy előbb lélekben kereszti kellett ordítoznom, hogy nem bántom őket.

Mordizomadta! Most aztán nincsen gyögytyuk és nem lesz gyöngy sem. És az egészek az a csalók Rávaszfi Fülöp, a gonosz róka az oka. Nem is tanácsolom neki, hogy egyhamar a szemem elé kerüljön. Összetörném minden csontját.

Amihez hasonló jókat kivánok és vagyok tisztelettel

Morgó Macskó nemzetes ur.

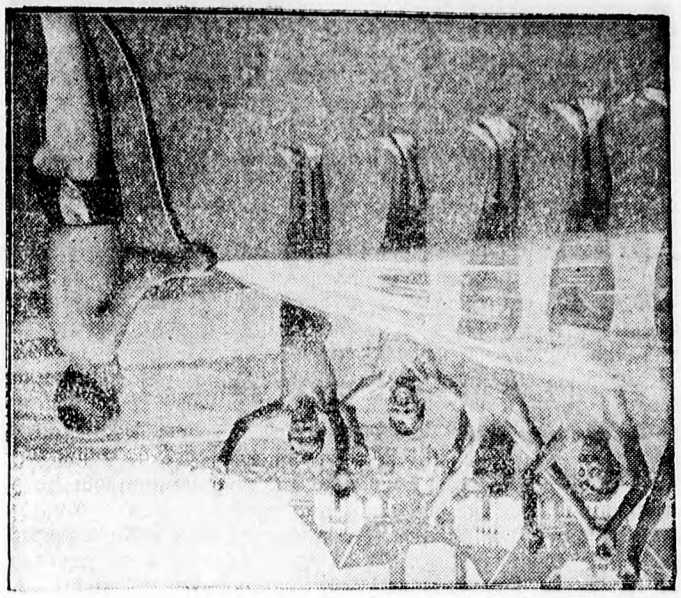

Gyerekek nyári szórakozása.

nem szólsz, azóta az egész zsák almám elhullott volna. Mások ugy telkapkodták volna, mint az a csapni való fiu. Téged a jó Isten kiildött almám védelmére. Biztosan az erdő mellett a zökkenőben hasadt ki a zsák. Milyen szerencse, hogy te észrevetted az almahullást.

Erzsike szégyenkezve tartotta a szakajtót. De a jó bácsi telestele rakta szebbnél szebb almákkal. Sót finom kórtét, paprikajus diót is rakott az almák mellé.

Boldog volt Erzsike s beteg anyja. Mint a legjobb gyógyszer, oly gyógyitólag hatott Erzsike szerencsés beteg anyjára.

— Látod édes anyám — mondja szelid áhitattal Erzsike — velünk a jó Isten.

— Velünk, kis leányom — hagyja rá meggyőződéssel az anya, — csak imádkozzunk!

Mielőtt gyümölcshöz nyult volna leány és az anya, egymás kezét megszoritva fohászkodtak.

Ima után áldottabb volt a falat is.

Hogyan tanitják ki a bolhákat a bolhacirkuszban

Biztosan láttatok már valamennyien bolhacirkuszt. Ês ugye csodálkoztatok is rajta, hogy a cirkuszos bácsi hogyan tudta olyan ügyesen betanitani a bolhát arra sok mindenféle ügyességre? Olyan apró kis állatt a bolha s amellett olyan vad, hogy csak csodálkozunk, amikor látjuk, hogy milyen ügyesen táncol a drótom, hogy huzza azt a parányi kis kocsit s milyen nagy kedvvel hadakozik kis papirkardjával kettő egymással.

Elárulom nektek, hogy nem ugy van ám, ahogyan gondoljátok! Bizony a bolhák nem olyan okosak, hogy meg lehessen nekik magyarázni, mit csináljanak, hogyan csinálják a ti szórakoztatásokra.

A bolha-cirkuszos nagyon vékony drótból csinál egy kis hurkot a bolhák nyakára, de persze ugy, azért ne szoritsa a nyakukat a hurok. Amikor a hurkot rátette a nyakukra, a bolhák nem tudnak már szabadon mozogni, pedig biztos, hogy legjobban szeretnének elugorni, elmenekülni.

Mi történik már most velük? A drót végét hozzáerősíti

Háromperces filmfelvétel egy zagrebi studióban

Milliós gyertyafény, mint naplemente és egy rövid filmjelenet, amit reggel nyolctól este hatig csinálnak

Egy külvárosi filmatelierben felvételen dolgoznak. Most épen egy nem nagyon izgalmas háromperces jelenet felvétele van soron. A főrendező már kiadta a mára szóló napiparancsot: a szereplők, a technikai és segédszemélyzet reggel nyolc órakor tartoznak a helyszinen lenni!

Minthogy tudom, hogy ez mit jelent és mikor kerülhet sor a három perces felvételre, egész nyugodtan ezen a napon a rendesnél valamivel tovább alszom, aztán kényelmesen megebédelek és délután két órakor kényelmesen kisétálok a müterembe, hogy kibicelljek a próbákon. Mert tapasztalat szerint ekkor már alig kell félóráig várni, hogy résztvehessünk a felvételen.

Két órakor a hórihorgas portás jóindulatuan kérdezi:

— A főrendező urhoz szeretne jutni? Megbocsát, előbb meg kell kérdeznem. Azaz mindjárt megmondhatom, a főrendező urral most nem beszélhet, mert el van foglalva, illetőleg alszik. Azt mondta, hogy agyonüt, ha felébresztem.

Hát a főrendező ur nem ütötte agyon a portást. Nem is lehet felébreszteni, mert ugy alszik, mint egy munkanélküli segélyben részesülő éjjeli őr. Felgyürt ingujjakkal, zsebkendővel betakart fejjel egész hosszában ott feküdt a valódi Mária-Terézia korabeli ágyon, amelynek a film kéziratkönyve szerint nagy szerepe van a szóbanforgó drámában. Egyelőre még nem játszott az ágy, hanem ropogott a főrendező nyolcvan kilójának sulya alatt. Nyolc órakor csiszolni kezdte a háromperces jelenet lelki, müvészi és optikai finomságait és háromnegyed kettőkor már odáig jutott, hogy a szereplőket elküldhette ebédre, ömaga pedig lerogyhatott a Mária-Terézia-ágyra.

Fél négykor felkeltik és ekkor már szédületes gyorsasággal megy a többi: alig két óra alatt a felvevőgép filmtekercsén van a háromperces jelenet, bár csak reggel nyolckor kezdtek rajta dolgozni. A háromperces jelenet egy verandára nyiló szalonban játszódik. Amikor a rendező pihenőre tért, a szalonból még nem volt egyéb látható egy a müterem padlójára lemosható festékkel ráfestett parkettnél. Filmembereket azonban ilyesmi nem zavar. Egész egyszerüen kiadják az utasitást, hogy fél négyre komplett szalont akarnak látni hegyekre nézö kilátással és lefekszenek aludni.

A szalón két fala már ott áll. Több egyébként a filmfelvételhez nem is kell. Most állitják be a háttérben az Alpeseket. Husz méter pompás hegyi panoráma, amely még erősen festékszagu. A verandára kerül egy virágcsoport — ez valódi —, egy napernyő és pár nádszék. Most az épitész a parancsnok. Elhelyez egy pazar teásasztalkát, behozat egy gondosan kiválasztott divánt és kiviteti az egyelőre utban álló Mária Terézia-ágyat főrendezőstől.

— *Wagner* — kiáltja — *állitsa be a világitást!*

Az épitész és a szinpadmester barnalencsés pápaszemet illesztenek orrukra és fejcsóváló hozzáértéssel szemlélik a szalónt, a verandát és az Alpeseket. Most lejebb eresztenek egy lámpacsoportot és a verandán mágikus fényben usznak a hegycsucsok. A mérnök biztonság kedvéért még egyszer utánanéz a kéziratkönyvben:

... »*Napnyugta. A nap bucsuzó sugarai titokzatosan remegnek a veranda virágain ...*«

— A reflektorokat husz centivel lejebb és egy kissé balra — szól az utasitása.

Megint a barnalencsés pápaszem kerül a különböző szakorrokra. Ujabb reflektorok gyulnak meg. Nyolcmillió gyertyafény. Én már arra gondolok, hogy megyek majd holnap a szemspecialistához, ezeknek pedig ez csak szentimentális napnyugta.

A pokoli lármában, amit a szalón, veranda és az alpesi hegylánc megteremtése kisért, nyugodtan aludt a rendező, most azonban, amikor csend van és a millió gyertyafény megaranyozza a hegycsucsokat, felébred.

— Szervusz Bibi — mondja félig nyitott szemmel egy hálóinges hölgynek, aki éppen most tünt fel a láthatáron. Belenyul a mellényzsebébe a barna monokli után és máris kritizál:

— Az Isten szerelmére, vigyétek el az asztalról ezt a poharat, nem vagyunk valami keresmában. Péter, hozzon egy csiszolt vázát... No, még a divánra is kell egy pár párna.

A vázát és a párnákat azonnal hozzák. A hálóinges nő, egy ápolónő és egy utiruhás hölgy felállnak a szinpadra. A rendező kihuz a zsebéből pár gyürött cédulát. Ez a filmkézirat, a szerző regényére ugy sincs szükség.

— Mégegyszer felolvasom tehát a jelentet: ... »Grete a karosszékben ül és álmodozva a plafonra tekint, mig az ápolónő a verandán jár fel-alá a virágok körül foglalatoskodva. Kopognak. A beteg az ajtó felé forditja tekintetét. Az ápolónő odasiet és kinyitja az ajtót. Fritzi utiruhában belép és meghatottan aggódó pillantást vet a betegre, akinek szőke fejecskéjét mágikus fénnyel árasztják el a lehanyatló nap sugarai...«

A rendező megszakitja a felolvasást.

— *Mágikus fény* — mondja — *Wagner, gyerünk még egymillióval. Micsoda grajzleraj ez? Ez nem mágikus fény, hanem pincei sötétség Igy nézünk ki, ha én öt percre elalszom. Jó, most gyerünk tovább.* »... Az ápolónő hallgatást parancsol a belépő nőnek. Rövid néma jelenet. A hölgy a betegre majd az ajtó felé tekint. Az ajtó kinyilik. A hölgy és az ápolónő tiltakozó mozdulatot tesznek. A beteg félig felemelekedik székében. Halk kiáltás. Megjelenik Fritz ...«

— Ugy — mondja — ez volna ez a három perces jelenet. Wagner menjen a lámpákhoz. Vigyázat, kezdődik a felvétel... Hol van a megafonom?... Zongorás, gyerünk!

A hálóinges hölgy, akit Bibinek hivnak, már egészen Grete lett. Miközben szőke fejét — az előirás szerint fejecskének kellene lenni — már bearanyozzák a mágikus napsugarak, belül a karosszékbe.

— *Rudi* — mondja a zongorásnak, aki épen Grieg Solvejg-dalát játssza — *játszon más valamit. Valami jobbat. Csináljon hangulatot. Játssza a Hoffmann-barcarolát!*

Jön a barcarola... Szép éj... áloméj... Kilenc millió gyertyafény esti hangulatot lövel a kétfalas szobába. Grete a karosszékben fekszik és álmodozva bámul a szemvakitó plafonba.

— *Még álmodozóbban!* — orditja megafonjába a rendező.

Grete-Bibi elragadóan fájdalmasan mosolyog. Az operatör kurblizik. Megjelenik az utiruhás nő.

— *Meghatottan aggódó pillantás!* — üvölt a rendező és hogy áttekinthetőbb legyen a helyzet, feliép a Mária Terézia-ágyra. — Huszonötször próbáltuk délelőtt ezt a jelenetet és még mindig nem megy... Állj... Világitást kikapcsolni... Megint elrontottunk husz métert. Nem tudja kisasszony, mit jelent az, hogy *meg-ha-tot-tan aggódva.* Gyerünk ujból a reflektorokkal... Mindnyájan a szinre... vigyázat... felvétel... Grete álmodozva a plafonra tekint...

Alig hihető, de most már rendben van minden, kész a felvétel. Fritz megjelenik vége a három percnek. Abban a pillanatban megakad a barcarola, a rendező cigarettára gyujt. Hogy Fritzel mi lesz, azt holnap tudjuk meg. Nagy munka lesz, mert tizenkétperces jelentet kell felvenni. Pont hat órakor vége van a három percnek, amely reggel nyolckor kezdődött.

— Bizony — mondja diesekedve a rendező — mi nem vagyunk valami zugvállalat, nálunk gyorsan és precizen megy minden...

P. O.

Hogy lett a dadogó, ügyetlen árvagyerekből a világ legjobb színésze és rendezője?

Ki emlékszik még a Hudozsestveniekre?

Az a csodálatos müvészet, amit bemutattak, egy emberé volt: *Staniszlavszkié.*

Reinhardt mellett ő a modern szinjátszás legnagyobb reformátora. A moszkvai Hudozsestveni szinháznak ő adott világhirt. A század eleji nyers realizmust váltotta föl, hozott bele friss levegöt, szint — modern szimbólumokat, elsősorban: szinészegyéniség helyett ensemble-karaktert. A szinházi rendezés ujabb forradalmárai valamennyien tőle indultak ki, ő adott lehetőséget, kedvet a továbbjutásra, a Hudozsestveni-szinházból röppent föl minden ujitó gondolat. A nagyok közt is a legnagyobb: mult és jövő, történelem és ideál egyszemélyben.

Ma már hagyomány a neve, tiszteletreméltó hagyomány. A nyáron ünnepelték meg harmincéves rendezői jubileumát. Ez volt a Hudozsestveni-szinház jubileuma is. A világ legismertebb rendezői hódoltak előtte, mint mester előtt. Staniszlavszki ebből megérezte, hogy már csak multja van, a jövő nem az övé, hanem a fiataloké. De nem csinált belőle sok gondot, a bölcs nyugalmával vette tudomásul, hogy a Hudozsestveniek forradalmából hagyomány lett. S mint aki jól végezte a dolgát, számadást csinált, megirta emlékiratait, amelyek »*Mein Leben in der Kunst*« cimen most jelentek meg. Ebből az emlékiratból igen sok érdekes intimitás derül ki, ismeretlen részlet Staniszlavszki életéből.

Árva gyerek volt, a szülei korán elhaltak. Moszkvában egy gazdag kereskedő nevelte föl. Mint gyerek élt-halt a cirkuszokért, amik abban az időben sürün vertek sátrat Moszkva piacain. A kereskedő hivatalnoknak szánta, de Staniszlavszki semmi hajlandóságot sem mutatott erre a pályára. Titokban egész éjszakákat töltött a tükör előtt; figyele az arcát és a mozdulatait. S keservesen tapasztalta, hogy tulságosan merev, ügyetlen és ráadásul: kinosan dadog. Demosthenes példája járt az eszében és vasakarattal nekilátott a hibák kiküszöböléséhez. Ez természetesen nem ment olyan könnyen, mint gondolta, különösen suta karjaival volt sok baja. A dadogásról aránylag simán leszoktatta magát; lassan beszélt, szavalta *Puskint.* A legnagyobb öröme az volt, amikor minden zökkenő nélkül eldeklamálta az »Onyegin Eugen« egyik hires szakaszát. Az arca is engedelmes szolga lett, ezer fintort csinált, grimaszokat, vagy fájdalmas gondrajzokat a szája körül. De a karjaival nem birt és a lába sem mozdult ugy, ahogy szeme szerette volna. A harcot azonban nem adta föl, beiratkozott egy balett-iskolába és ott próbált »hájt és kellemet tanulni«. A természet makacs. Staniszlavszkinak nem sikerült a lábát és karját beletörni — az esztétikai alulmaradt. Pár hétig valósággal buskomor, aztán ujra nekilátott a tréningnek. Moszkvában akkoriban kevés szinház volt és azok is még az öreg romantikus iskolát járták. Staniszlavszki egyszer betévedt az egyikbe és látta, hogy az orosz szinészek közül nem is egy még nála is sutább. Ez némileg megvigasztalta, de végleg nem nyugtatta meg. Az ügyetlensége még sokáig nehéz és vigasztalan perceket szerzett neki.

Minden vágya egy uj szinház volt, ahol másként játszanak, szebben, »az élethez hüségesebben«. Véletlenül megismerkedett *Nemirovics-Daszcsenkoval,* akinek pénze is volt és szerette is a szinházat. *Nemirovics* hajlandónak mutatkozott a fiatal Staniszlavszkit segiteni és előteremtette a szükséges pénzt. Néhány hónap mulva kaput nyitott a Hudozsestveni szinház az »Iván cár« cimü darabbal. Moszkva ebben az időben a forradalom levegőjében élt, az orosz fiatalság teli volt vágyakkal és gyujtó nyugtalansággal. Az első előadás zsufolt ház előtt folyt le, a hatás azonban »vegyes« volt: a közönség egyik része extázisban ünnepelte a szinészeket, a másik rész — mosolygott. Ez a mosoly a jövőt jelentette Staniszlavszkinak, megmutatta, hogy biztos uton jár. Az »Iván cár« különben más okból is fontos állomás az orosz szinjátszás történetében: ebben a darabban játszott először lámpák előtt a fiatal *Meyerhold,* a másik hires orosz rendező, Staniszlavszki későbbi ellenfele. *Meyerholdot* tulajdonképen *Daszcsenko* fedezte fel és vitte Staniszlavszkihez, aki a fiatal és ügyes szinészre fontos szerepeket bizott. A második darab, amivel a Hudozsestveni szinház próbálkozott *Hauptmann* finom lirai darabja, a »Versunkene Glocke« volt. Staniszlavszki játszotta benne a főszerepet olyan jól, hogy *Gorkij,* aki abban az időben szintén fiatal iró volt, mint az »orosz szinészgeneráció legtehetségesebb emberéről« emlékezett meg róla.

A szinészekkel állandóan baja volt Staniszlavszkinek, nem értették meg, minden »főszereplő« hatszor visszaadta a szerepet és hatszor visszavette. Nem akart egyik sem »leszürkülni«, ahogy azt Staniszlavszki megkivánta. A végén azonban valamennyien meghajoltak a zseniális rendező akarata előtt, mert jöttek a sikerek — a szinház sikerei. Az orosz klasszikusok: Tolsztoj, Dosztojevszki, Gogoly, Gribojedov szinrehozása már hatalmas Staniszlavszki-tábort toborzott. Az uj rendezés döntő diadalt aratott és a Hudozsestveni-szinház az orosz szinjátszás élére került.

Az 1917-es forradalom után a Staniszlavszki-iskola »dezertőrjei« *Tairoff, Meyerhold* vették át Staniszlavszki szerepét és csinálták meg az orosz szinjátszás »második« forradalmát. De ebben a forradalomban a Hudozsestveniek már a barrikád *tulsó* oldalán voltak: a mult, a tradició oldalán.

M.

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

VASÁRNAP, JULIUS 21.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 12: Pontos időjelzés. 12.10: Gramofónhangverseny. 13.15: Hirek. 17.30: A királyi gárdazenekar hangversenye. 20: Dimitrijević J. előadása: Anglia. 20.25: A rádiózenekar hangversenye. 22: Pontos időjelzés. Hirek. 23.10: Ertl Rudolf, a kir. Nemzeti Szinház tagjának balladaestje. Zongorán kisér: Matacsics Lovró.

ZAGREB 11.30: Délelőtti hangverseny. 20.35: Szalonzene. 22: Könnyü esti zene.

WIEN 11: A wieni szimfónikus zenekar hangversenye. 15.45: Délutáni hangverseny. 17: A népdal és a tánc Newyorktól—Capig. 18.50: Szonáta-est.

BERLIN 6.30: Fuvószenekari hangverseny. 8.55: Reggeli harangszó. 12: Mandolin hangverseny. 13: Szórakoztató zene. 19: Gramofónzene. 20.30: Tánczene.

BRESLAU 9: Reggeli hangverseny. 11: Katolikus istentisztelet. 12: Déli hangverseny. 15.35: Délutáni hangverseny. 17.20: Kávéházi szórakoztató zene. 19.40: Dal-est. 20.30: »A hétvége«, vidám hangjáték. 22.30: Hangverseny az óceánjáró »Bremen« fedélzetéről.

FRANKFURT 7: Reggeli hangverseny. 12: Déli hangverseny. 20.30: A házizenekar hangversenye. A hangverseny után tánczene.

KÖNIGSBERG 9: Egyházi dalok. 11.35: Délelőtti hangverseny. 13.05: Déli hangverseny. 16: Délutáni

hangverseny. 20: Zenetörténelmi előadás. 22.30: Szórakoztató zene.

LEIPZIG 8.30: Orgonahangverseny. 12: Déli hangverseny. 17.15: Orosz zene. 19.30: Albert Lortzing »Die Opernprobe« cimü vigoperájának közvetitése. 22: Tánczene.

PRAHA 7: Reggeli hangverseny Karlsbadból. 9: Egyházi zene. 11: Sétahangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 22.20: Közvetités Trencsénteplitzből.

BUDAPEST 9: Ujsághirek, kozmetika. 10: Egyházi zene. 11.30: Evangélikus istentisztelet. 12.40: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 17.20: Balázs Árpád magyar nótadélutánja, Magyari Imre és cigányzenekarának kiséretével. 18.30: A m. kir. 1. honvédgyalogezred zenekarának hangversenye az Angolparkból. 20: Részletes sport- és lóversenyeredmények. 20.20: Tarka-est. Rendező: Hegedüs Tibor, a Vigszinház rendezője. Konferál Szentiványi Kálmán. Utána kb. 22: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, sporteredmények. Majd: Magyari Imre és cigányzenekarának hangversenye.

HÉTFŐ, JULIUS 22.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 12: Időjárásjelentés. 12.10: Kis gramofónhangverseny. 12.45: A rádiókvartett hangversenye. 13.30: Hirek. 17.30: A rádió jazz-zenekar hangversenye. 20: Dr. Moskovljević M. előadása: A szerb irodalmi nyelv fejlődése. 20.25: A rádiókvartett hangversenye. 21.40: Pontos időjelzés. Hirek. 21.40: »A sötét távol«. Leonid Andrejev dramatizált novellája. 22.25: Orosz népdalok és románcok, énekli: Vasilije Dimitrijević-Sumski, operaénekes, zongorán kisér: Matarics Lovró.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 20.30: Nemzetközi hangverseny közvetitése Warszawából.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 20: Romana Hembrigk berlini koloraturénekesnő hangversenye. 20.30: Nemzetközi hangverseny közvetitése Warszawából. Utána esti hangverseny.

BERLIN 17: Szórakoztató zene. 20.30: Nemzetközi hangverseny közvetitése Warszawából. Utána tánczene.

BRESLAU 16.30: Rádió-trió. 20.10: Szerenádok.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofónzene. 16.30: Szórakoztató zene. 20: Gitárhangverseny. 22.30: Esti hangverseny.

LEIPZIG 12: Gramofónhangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Hegedühangverseny. 22: Tánczene.

PRAHA 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 20.30: Nemzetközi hangverseny közvetitése Warszawából. 22.20: Gramofónzene.

BUDAPEST 9.15: A Rádió házitriójának hangversenye. 9.30: Hirek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. Vizállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Gramofónhangverseny. 12.25: Hirek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 15.45: Fulton-rendszerü képátvitel. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés és hirek. 17.45: Szórakoztató zene. (Zenekari hangverseny. 19: Rádió-amatőr posta. 19.45: Szavaló-est. 20.30: A középeurópai müsorcseresorozatban a varsói studió müsorának közvetitése. Utána kb. 22.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hirek. Majd: Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye.

KEDD, JULIUS 23.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 12: Időjárásjelentés. 12.45: Gramofónkoncert. 13.30: Hirek. 17.30: A rádiókvartett hangversenye. 18.25: Radosavljević professzor előadása: Vizsgai jutalmazások és a gyermeklélek. 20: Német-szerb nyelvgyakorlatok. 20.35: Szerb nép- és cigánzene dalbetétekkel. 21.35: Pontos időjelzés. Hirek. 21.45: Paunović Sinisa felolvasása: »Költemények prózában«. 22.10: A rádiókvartett Verdi-estje.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 18: Népszerü délutáni hangverseny.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 18.15: Kamarazene. 20: Hermann Wiedermann operaénekes balladaestje.

BERLIN 17: Szórakoztató hangverseny. 21: Vegyes karénekhangverseny.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofónzene. 16.30: Szórakoztató zene. 22.30: Szórakoztató és tánczene.

LEIPZIG 12: Gramofónhangverseny. 16.30: Zenekari szvitek. 20: Staruss Oszkár: »Der letzte Walzer« cimü operettjének közvetitése.

PRAHA 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 19.05: Fuvószenekari hangverseny. 20: Rádiótrió. 20.50: Népdalok. 21.05: Könnyü zene. 22.20: Kávéházi zene közvetitése.

BUDAPEST 9.15: A m. kir. 1. honvédgyalogezred zenekarának hangversenye. 9.30: Hirek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11: A m. kir. budapesti rendőrzenekra fuvósegyüttesének hangversenye. Közben: 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. Vizállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A hangverseny további folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás-, vizállásjelentés- és hirek. 17.15: Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye. 18.30: Az Angliába táborozásra menő magyar cserkészek III. osztályának énekkari csapatának hangversenye. 19.35: Farkas Imre felolvasása. 20.10: Földessy Arnold gordonkamüvész hangversenye, Pusztay Sándor, a m. kir. Operaház müvészének közremüködésével. Utána kb. 21.45: Pontos időjelzés, hirek és időjárásjelentés. Majd: Bachmann jazz-band.

SZERDA, JULIUS 24.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 12: Időjárásjelentés. 12.10: Kis gramofónkoncert. 12.45: A rádiókvartett hangversenye. 13.30: Hirek. 17: Gyermekmesék. 17.25: A rádiókvartett hangversenye. 18.20: Német irodalmi előadás. 20: Damjanović M. professzor előadása: A nő Weininger filozófiájában. 20.25: A rádiózenekar hangversenye. 21.55: Pontos időjelzés, Hirek. 22.05: Romain Rolland: Michelangelo cimü novellájának felolvasása. 22.30: A rádió fuvósszeptett hangversenye. 23.25: Gramofónhangverseny.

Tudja már hogy mindenki, aki a RADIOWELT-re előfizet, vagy előfizetését megujitja,

ingyen kap egy SD 4 audionlámpát, vagy egy XD 4 végerősitőlámpát. Az előfizetés dija egész évre 250 dinár és 10 dinár a lámpa portója.

Ismeri már Európa legjobb havi folyóiratát? Ha nem, kérjen még ma próbapéldányt a Funkmagazin-ból

WIENER RADIOVERLAG, Wien I., Pestalozzigasse 6

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 20.30: Közvetités Ljubljanából.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 21: Könnyü szórakoztató zene.

BERLIN 20.30: Frank Wedekind 65. születésnapjának ünnepsége, utána időjelzés, időjárásjelentés, ujsághirek, sporthirek és tánczene. A szünetben képtáviratozás.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofónzene. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Arthur Kistenmacher kamaraénekes hangversenye. 22.30: Tánczene közvetitése Berlinből.

LEIPZIG 12: Gramofónzene. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Dalest. 22: Tánczene.

PRAHA 11.30: Gramofónzene. 12.20: Katonazene. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.05: A cseh filharmónikus zenekar hangversenye.

BUDAPEST 9.15: Eugen Stepat orosz balalajka zenekarának hangversenye. 9.30: Hirek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. Vizállásjelentés magyarul és németül. 13: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Párisi Horváth Béla és cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hirek. 20.25: Szerb nép- és cigányzene. 21.30: Pontos időjárás- és vizállásjelentés. 16.10: Manchen Mariska előadása: »A nő egyéni és társadalmi kötelessége«. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás-, vizállásjelentés és hirek. 17.15: Másfélóra könnyü zene. 18.50: Lenkei Zsigmond felolvasása: »Pillanatfelvételek Amerikából«. 19.30: Lóversenyeredmények. 19.40: Gramofónhangverseny. »Aida«. Verdi 4 felvonásos operája. Utána kb. 22.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hirek. Majd: Győri Lakatos Misi és Tóni cigányzenekarának hangversenye.

CSÜTÖRTÖK, JULIUS 25.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 12: Időjárásjelentés. 12.45: Gramofónhangverseny. 13.30: Hirek. 17: Asszonyok órája. 17.25: A rádió-jazz zenekar hangversenye. 20: Dr. Kazimirović R. előadása: A népszerü motivumok felhasználása az iparban. 20.25: Szerb nép- és cigányzene. 21.30: Pontso időjelzés. Hirek. 21.40: Karadjordjević Vožda emlékünnep. 22.30: A rádiókvartett szláv hangversenye. Közremüködik: Tatjana Batranjac, operaénekesnő.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 21.40: Könnyü esti zene.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 18.15: Maria Mansfeld énekesnő hangversenye. 20.05: Anton Arnold operaénekes hangversenye, zenekari kisérettel és jazz-band.

BERLIN 17: Szórakoztató zene. 20.30: Mozart-est.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofónzene. 16.30: Szórakoztató zene. 20: Két egyfelvonásos közvetitése. 21: Orosz-est, hangverseny.

LEIPZIG 12: Gramofónzene. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Német népdalok.

PRAHA 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 19.05: Zenekari hangverseny. 20: Szórakoztató zene. 20.05: Hegedühangverseny. 21.20: Cseh dalok és áriák. 22.20: Gramofónzene.

Fotoamatőrök!

Legmagasabbfoku
orthochromásia
nagyfoku érzékenység

a Perutz

lemezeknél és filmeknél

Eddig tényleg utolérhetetlen

BUDAPEST 9.15: A m. kir. 1. honvédgyalogezred zenekarának hangversenye. 9.30: Hirek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. Vizállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hirek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 16: Rádió Szabad Egyetem. Liszt Ferenc müvei gramofónlemezeken. 17.40: Bodán Margit magyar nótákat énekel Rigó Jancsi és cigányzenekarának kiséretével. 19.10: Haraszthy Lajos felolvasása: »Annabál«. 19.45: A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 21.25: A Magyarországi Munkásdalegyletek Szövetségének hangversenye. 22.05: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hirek. Majd: Magyari Imre és cigányzenekarának hangversenye.

PÉNTEK, JULIUS 26.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 12: Időjárásjelentés. 12.45: Gramofónhangverseny. 13.30: Hirek. 17: Háziasszony tanfolyam. 17.25: A rádiókvartett hangversenye. 18.20: Godjevac A. asszony előadása. 20: Szerb-német nyelvgyakorlatok. 20.35: A rádiókvartett hangversenye. Közremüködik: H. Prževalszki. 21.50: Pontos időjelzés. Hirek. 22: Dušan Grubić előadása. 22.25: Népszerü zene.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 20.35: Operett-est. 22: Könnyü esti zene.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 20.05: Smetana »Die verkaufte Braut« cimü operájának közvetitése. Az opera után képtáviratozás.

BERLIN 17: Délutáni hangverseny. 20: Operett-est Else Kochann (szoprán) és Karl Ziegler (tenor) közremüködésével.

BRESLAU 16.30: Rádió-trió. 19.15: Rádió-riport. 20.25: Franc Suppé: »A szép Galathea« cimü operettjének közvetitése. Utána Strauss Oszkár »Vénus a zöldben« cimü daljátékának közvetitése.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofónzene. 16.30: Szórakoztató zene. 20.05: Szórakoztató zene. 22.30: Szórakoztató és tánczene.

LEIPZIG 12: Gramofónzene. 16.30: Szájharmonikahangverseny. 20: Szimfónikus hangverseny. 21: Egyfelvonásosok estje. 22: Tánczene.

PRAHA 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.05: Egy vigjáték közvetitése. 21: Esti hangverseny. 22.25: Jazzband.

BUDAPEST 9.15: Gramofónhangverseny. 9.30: Hirek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. Vizállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A Mandits szalónzenekar hangversenye. 12.25: Hirek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 15.45: Futon-rendszerü képátvitel. 16.20: Onkel Hans németnyelvü mesedélutánja. 16.45: Pontos időjelzés. időjárás-, vizállásjelentés és hirek. 17.45: Operettrészletek (Zenekari hangverseny). 19.30: Magyar nótaest. Közremüködnek Nagy Izabella és Cselényi József, a Nemzeti Szinház müvészei, továbbá Magyari Imre és cigányzenekara. 20.30: Dohnányi Ernő dr. zongorahangversenye. 1. Bach: Olasz koncert. 2. a) Brahms: Intermezzo Esdur, b) Schubert: Moment musical No. 3. 3. c) Chopin: Impromptu As-dur, d) Chopin: Mazurka D-dur, 3. Beethoven: Sonata G-dur Op. 14. 2. 4. a) Dohnányi: Ruralia Hungarica f-moll: b) Dohnányi Hungarica A-dur: c) Delibes—Dohnányi: Coppelia keringő. 21.30: A m. kir. 1. honvédgyalogezred zenekarának hangversenye az Angol-parkból. 23: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hirek. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

SZOMBAT, JULIUS 27.

BEOGRAD 11.20, 11.45: Vizállásjelentés. 12: Időjárásjelentés. 12.45: A rádiókvartett hangversenye. 13.30: Hirek. 17: Gyermekmesék. 17.25: A rádiókvartett hangversenye. 18.20: Pavlović Radmilla előadása: Az egészséges lakás és annak hatása a népegészségre. 20: Gramofónhangverseny. 20.20: Spasić Vel. előadása: Az ujságiróéletből. 20.45: A rádiózenekar hangversenye. 22.15: Pontos időjelzés. Hirek. 22.25: Žabarc komédiája: Max Reinhardt Thalia itélőszéke előtt. 23: Rádiójazz zenekar hangversenye.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 20.30: Zenekari hangverseny és zongorahangverseny.

WIEN 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 17: Gyermekmesék. 18: Gottfried Keller-est. 19: Kamarazene. 20: Couteline-est, utána esti hangvers.

BERLIN 17: Humoreszkek. 17.30: Délutáni hangverseny. 20: Vidám »hétvége«. Utána tánczene, időjelzés.

HAMBURG 17: Délutáni hangverseny. 19: Laszky Béla dalai. 20: Pietro Mascagni: »Cavaleria Rusticana« cimü operájának közvetitése. 21: Szórakoztató hangverseny.

KÖNIGSBERG 11.30: Gramofónzene. 16: Norvég zene. 20.30: Zenekari hangverseny. 22.30: Tánczene.

LEIPZIG 12: Gramofónzene. 16: Délutáni hangverseny. 20: Franz Lehár: »Der Göttergatte« cimü operettjének közvetitése. 22: Tánczene.

PRAHA 11.30: Gramofónzene. 12.20: Déli hangverseny. 16.30: Ifjusági óra. 19.05: Szórakoztató zene. 19.40: Hegedühangverseny. 20.15: Tánczene. 22.25: Katonazene.

BUDAPEST 9.15: Hangverseny. 9.30: Hirek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. Vizállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A Rádió házitriójának hangversenye. 12.25: Hirek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 16: Józsa Rezső mesél a gyermekeknek. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás-, vizállásjelentés és hirek. 17.15: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye. 18: Dr. Forró Pál novellái. Felolvassa a szerző. 18.30: A Székesfővárosi Zenekar hangversenye a városligeti Iparcsarnok előtti zenepavillonból. 19.55: Lóversenyeredmények. 20.15: Közvetités Csákvárról. A csákvári földmiveslegények és leányok előadása. »Háry János«. Daljáték négy felvonásban. Utána kb. 22.35: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hirek. 22.45: A m. kir. Operaház tagjaiból alakul zenekar hangversenye.